Anne Brontë

Necunoscuta de la Wildfell Hall

★

roman

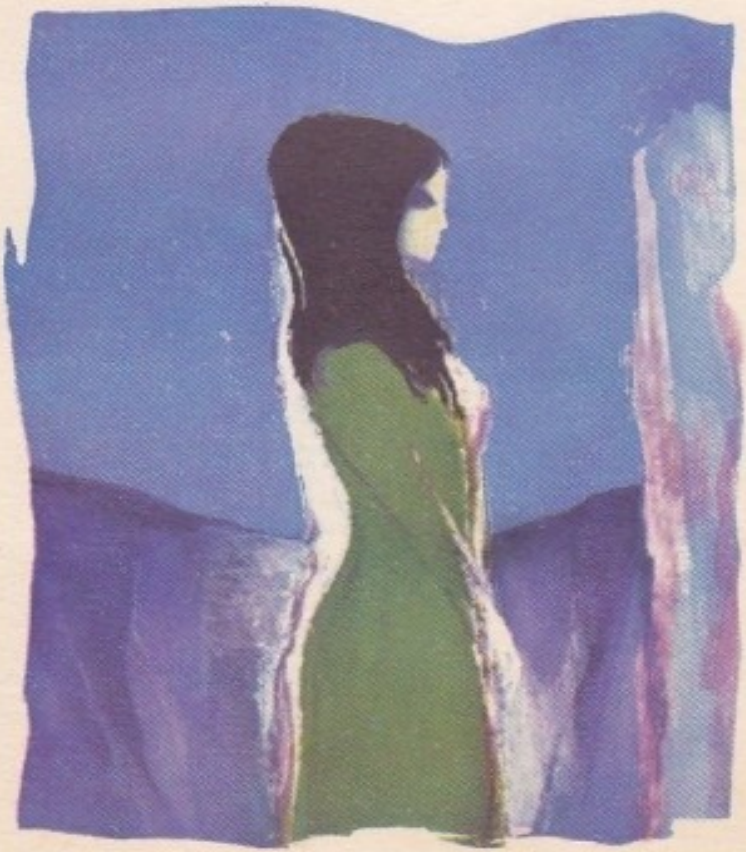

Editura Eminescu

ANNE BRONTË

Necunoscuta de la Wildfell Hall

*

79

Traducere de Andrei Bantaş

EDITURA EMINESCU
1974

Cuprins

CAPITOLUL I.....3
CAPITOLUL II.....17
CAPITOLUL III.....25
CAPITOLUL IV.....36
CAPITOLUL V.....48
CAPITOLUL VI.....54
CAPITOLUL VII.....65
CAPITOLUL VIII.....80
CAPITOLUL IX.....87
CAPITOLUL X.....103
CAPITOLUL XI.....110
CAPITOLUL XII.....117
CAPITOLUL XIII.....130
CAPITOLUL XIV.....136
CAPITOLUL XV.....145
CAPITOLUL XVI.....156
CAPITOLUL XVII.....173
CAPITOLUL XVIII.....184
CAPITOLUL XIX.....200
CAPITOLUL XX.....209
CAPITOLUL XXI.....218
CAPITOLUL XXII.....225
CAPITOLUL XXIII.....246
CAPITOLUL XXIV.....251
CAPITOLUL XXV.....262
CAPITOLUL XXVI.....276
CAPITOLUL XXVII.....280
CAPITOLUL XXVIII.....289

CAPITOLUL I

TREBUIE SĂ TE PORT CU MINE îndărăt pînă către toamna anului 1827.

După cum ştii prea bine, tatăl meu era un fel de boiernaş din comitatul X; şi, după dorinţa-i adeseori exprimată cu hotărîre, am mers pe urmele lui ocupîndu-mă de proprietatea noastră, fără prea multă bucurie în această privinţă, întrucît ambiţia mă îndemna către ţeluri mai înalte, iar îngîmfarea mă făcea să cred că dacă nu ascult de glasul ei îmi îngrop talantul[1] sau, cum se zice, îmi ascund lumina sub obroc. Maică-mea făcuse tot ce-i stătuse în putinţă pentru a mă convinge că sînt în stare de realizări mai mari; dar taică-meu, care era de părere că ambiţia e calea cea mai sigură spre dezastru, iar schimbarea nu poate însemna altceva decît distrugere, refuza cu îndîrjire să plece urechea la orice plan privind îmbunătăţirea situaţiei mele sau a semenilor mei. El mă asigura că toate vorbele de acest fel nu sînt decît fleacuri şi, pînă şi pe patul de moarte, ultimele lui cuvinte au fost rugămintea fierbinte de a nu mă abate de la datina strămună, de a-mi alege calea pe care o urmase şi el, şi înaintea lui, bunicul, de a mă lepăda de năzuinţele-mi deşarte, purtîndu-mi cinstit paşii prin lume, fără să mă uit nici în dreapta, nici în stînga, precum şi de a face în aşa

[1] Aluzie la o parabolă biblică (n. tr.).

fel încît să las copiilor mei pogoanele strămoşeşti cel puţin la fel de înfloritoare cum le-am moştenit eu de la el.

Mă rog! La urma urmei, un fermier cinstit şi harnic e unul dintre cei mai folositori membri ai societăţii; şi dacă îmi închin talentele cultivării proprietăţii mele şi propăşirii agriculturii în general, voi face în felul acesta să profite nu numai rudele mele apropiate şi cei ce depind de mine, dar, în oarecare măsură, şi omenirea toată; aşadar, se va spune că n-am făcut degeaba umbră pămîntului.

Cu capul plin de asemenea gînduri, mă străduiam să mă mîngîi, în timp ce mă întorceam puţin cam obosit de pe ogor într-o seară rece, umedă şi înnorată de pe la sfîrşitul lunii octombrie. Dar licărirea unui foc jucăuş, întrezărit prin fereastra salonaşului, a fost mai de folos pentru a mă înviora şi pentru a mă dojeni pentru ne-mulţumirile mele ingrate, decît toate cugetările înţelepte şi hotărîrile cuminţi pe care încercasem să le încropesc în mintea mea; pentru că pe atunci — nu uita — eram destul de tînăr — n-aveam decît douăzeci şi patru de ani — şi nu ajunsesem încă să am nici pe jumătate stăpînirea de sine pe care am dobîndit-o acum — oricît de mică ar fi ea.

Şi totuşi, n-avem voie să intru în acest liman al fericirii pînă ce nu-mi schimbam cizmele pline de noroi cu o pereche de pantofi curaţi şi surtucul meu de purtare cu o haină mai onorabilă — şi pînă ce nu mă făceam, în general, prezentabil pentru a mă putea înfăţişa dinaintea unei societăţi cuviincioase; deoarece maică-mea, în ciuda bunătăţii şi blîndeţii ei, era nemaipomenit de pedantă în anumite privinţe.

Urcînd spre camera mea, am fost întîmpinat pe scări de o fetişcană drăguţă şi curăţică de nouăsprezece ani, cu o siluetă frumoasă, deşi cam plinuţă, cu faţa rotundă, ca obrajii rumeni şi înfloritori, cu cîrlionţi bogaţi şi strălucitori şi cu ochişori negri şi tare veseli. Cred că nu mai e nevoie să spun că era vorba de sora mea Rose. Ştiu că încă şi acum e o matroană destul de chipeşă şi, fără îndoială, cu

nimic mai puţin atrăgătoare — în ochii tăi — decît în ziua fericită în care ai văzut-o prima oară. Pe atunci nimic nu-mi putea spune că ea, peste numai cîţiva ani va deveni soţia unui om pe care nu-l cunoşteam deloc, dar care era menit să-mi devină după aceea un prieten mai apropiat chiar decît îmi era ea — şi în orice caz mai drag decît flăcăiandrul acela prost-crescut de şaptesprezece ani care m-a apucat de guler pe coridor, cînd coboram, şi era cît pe-aci să mă răstoarne. Drept pedeapsă pentru obrăznicia lui a primit o lovitură răsunătoare peste scăfîrlia care n-a suferit însă prea mult de pe urma acestei molestări, întrucît, în afară de faptul că era neobişnuit de tare, mai era şi apărată de o tufă îmbelşugată de bucle scurte şi roşcate, despre care mama spunea că seamănă cu frunzele ruginii ale toamnei.

Intrînd împreună în salonaş, am găsit-o pe această distinsă doamnă aşezată în fotoliul ei de lîngă foc şi împletind de zor, aşa cum îi stătea în obicei, ori de cîte ori nu avea altceva de făcut. Măturase frumos căminul şi făcuse focul, care-şi înălţa acum flăcările semeţe pentru primirea noastră. Servitoarea tocmai adusese tava cu ceaiul; iar Rose scotea zaharniţa şi cutia de ceai dintr-o despărţitură a bufetului negru de stejar masiv care strălucea ca abanosul lustruit în lumina plăcută ce învăluia în amurg salonaşul.

— Ei! Uite-i pe amîndoi, strigă mama, întorcînd ochii spre noi, dar fără a întrerupe măcar o clipă mişcarea neîncetată a degetelor ei îndemnatice şi a andrelelor strălucitoare. Aşa, acuma închideţi uşa şi apropiaţi-vă de foc, pînă ce se umple Rose ceştile; sînt convinsă că vă e tare foame. Ei, dar ia spuneţi-mi ce-aţi făcut toată ziua; tare îmi place să ştiu cu ce mi s-au îndeletnicit copiii.

— Eu m-am ocupat de mînzul cel sur, ca să-l învăţ să meargă la pas — şi n-a fost deloc o treabă uşoară. Apoi am dat porunci pentru aratul ultimei mirişti de grîu — fiindcă argatul cel tînăr habar n-avea să se descurce

singur. Şi pe urmă am alcătuit un plan corespunzător şi de mare folos pentru a seca şi iriga lunca mereu supusă inundaţiilor.

— Ei vezi ce băiat bun am?! Dar tu, Fergus? Tu ce-ai făcut?

— Am fugărit viezurele.

Şi apoi începu să ne relateze în tot amănuntul această distracţie, precum şi dovezile respective de vitejie pe care le dăduseră pe rînd viezurele şi cîinii. Maică-mea se prefăcea că ascultă cu multă atenţie şi-i privea faţa — foarte animată în acele momente — cu o admiraţie maternă care mie mi se păru cam exagerată faţă de obiectul asupra căruia se revărsa.

— Ar fi timpul să te mai ocupi şi de altceva, Fergus, i-am spus, de îndată ce o pauză de o clipă în naraţiunea lui mi-a permis să plasez şi eu un cuvînt.

— Dar ce-aş putea să fac? mi-a răspuns el. Maică-mea nu mă lasă nici să mă îmbrac ca marinar, nici să intru în armată. Iar eu sînt hotărît să nu fac nimic altceva — decît cel mult să devin o asemenea pacoste pentru voi toţi încît pînă la urmă să ziceţi mersi dacă scăpaţi de mine în orice condiţii.

Mama îi mîngîie, cu blîndeţe, buclele scurte şi cam rebele. Fergus mîrîi şi îşi luă un aer posomorît, după care ne aşezarăm cu toţii la locurile noastre în jurul mesei, dînd în sfîrşit ascultare repetatelor insistenţe ale Rosei.

— Ei, acum, beţi-vă ceaiul, zise ea, iar eu o să vă povestesc la rîndul meu ce-am făcut. Am fost în vizită la familia Wilson. Şi zău, Gilbert, e mare păcat că n-ai venit şi tu cu mine, pentru că am întîlnit-o acolo pe Eliza Millward!

— Mă rog, şi ce-i cu asta?

— A, nimic! N-am să-ţi vorbesc despre ea; am să spun doar atît: că e o fată plăcută şi amuzantă cînd e bine dispusă şi că n-aş avea nimic împotrivă să pot s-o numesc...

— Sst, sst, draga mea! Fratelui tău nici prin cap nu-i trece o asemena idee! şopti cu multă seriozitate mama, ridicînd un deget.

— Mă rog, reluă Rose. Voiam să vă împărtăşesc o veste însemnată pe care am aflat-o acolo — de cînd m-am întors ard de nerăbdare să v-o dezvălui. Ştiţi şi voi că acum vreo lună s-a răspîndit zvonul că cineva o să preia conacul Wildfell Hall — şi... şi ce credeţi? Chiar e locuit de-adevăratelea de mai bine de-o săptămînă! Şi noi care habar n-am avut!

— Cu neputinţă! strigă mama.

— Aiurea!!! ţipă Fergus.

— Ba da, aşa e! E locuit de o doamnă singură!

— Dumnezeule mare, scumpa mea! Bine, dar clădirea e o ruină!

— Doamna cu pricina a pus să i se repare vreo două-trei odăi ca să poată sta în ele; şi locuieşte acolo, singură-singurică — n-are decît o bătrînă care o serveşte, şi-atîta tot!

— Vai de mine! Păi asta-i strică tot hazul — eu trăgeam nădejde să spui că e vreo vrăjitoare! strigă Fergus tăindu-şi o felie groasă de pîine şi ungînd-o cu unt.

— Ah, ce prostii spui, Fergus! Dar zi şi tu, mamă, nu-i aşa că e ciudat?

— Ciudat? Aproape că nici nu-mi vine să cred!

— Ba poţi foarte bine să crezi, pentru că Jane Wilson a şi văzut-o. S-a dus la ea în vizită împreună cu maică-sa care, de cînd a auzit că se află o persoană străină prin vecinătate, bineînţeles că a stat ca pe ghimpi pînă cînd n-a văzut-o şi pînă nu i-a smuls toate amănuntele despre viaţa ei. Se numeşte doamna Graham şi e îmbrăcată în negru — nu în doliu mare de văduvă, ci în doliu mic — dar e foarte tînără după cît zic ele — să aibă cel mult douăzeci şi cinci ori douăzeci şi şase de ani, — numai că e tare rezervată! S-au străduit ele din răsputeri să descopere ce-i cu ea, de unde vine, cine este. Dar nici

doamna Wilson cu atacurile ei îndrăzneţe, ba chiar obraznice, nici Jane Wilson cu diplomaţia ei abilă, n-au izbutit să smulgă nici cel mai mic răspuns satisfăcător. Sau măcar vreo observaţie întîmplătoare ori cine ştie ce vorbă în stare a le mai potoli curiozitatea ori a arunca cea mai slabă rază de lumină asupra istoriei vieţii ei, asupra situaţiei sau rubedeniilor sale. Mai mult decît atît, nici nu s-a arătat cine ştie ce politicoasă cu ele, doar cît cere buna-cuviinţă, şi se vedea bine că a fost mai încîntată cînd le-a zis: „La revedere” decît cînd le-a urat: „Bine aţi venit”. Dar Eliza Millward zice că tatăl ei are de gînd s-o viziteze în curînd pe văduvă şi să-i ofere sfaturile şi păstorirea lui, temîndu-se foarte că are mare nevoie de ele, întrucît — desi lumea stie că a venit în ţinutul nostru la începutul săptămînii trecute — duminică nu şi-a făcut apariţia la biserică. Iar ea — adică Eliza — ţine morţiş să-l însoţească, şi cu siguranţă că va izbuti să smulgă cît de cît unele informaţii de la doamna Graham, că doar tu, Gilbert, ştii că Eliza nu dă greş niciodată cînd îşi pune ceva în gînd. Şi, mămico, cred că şi noi ar trebui să-i facem cîndva o vizită; îţi dai seama că e de datoria noastră.

— Bineînţeles, draga mea. Biata femeie! Vai ce singură trebuie să se simtă!

— Dar vă rog foarte mult să vă grăbiţi! Şi să nu uitaţi cumva să-mi raportaţi cît zahăr îşi pune în ceai şi ce fel de boneţele şi şorţuleţe poartă şi toate celelalte amănunte, pentru că pur şi simplu nici nu ştiu cum am să pot să trăiesc pînă cînd voi afla aceste lucruri — zise pe un ton foarte grav Fergus.

Dar dacă el nădăjduise cumva ca replica să-i fie salutată drept o manifestare de virtuozitate în domeniul umorului, eşecul lui fu vizibil, întrucît nimeni nu rîse. Numai că asta nu-l descumpăni şi nici nu-l dezamăgi prea mult; de îndată ce luă o nouă îmbucătură de pîine cu unt şi se pregătea să mai soarbă din ceai, deveni atît de

conştient de spiritul de care dăduse dovadă, încît forţa irezistibilă a umorului său îl obligă să sară de la masă şi să ţîşnească din odaie înecîndu-se şi horcăind. Peste cîteva minute îl auzirăm cu toţii ţipînd de-ţi lua urechile, din grădină.

Cît despre mine, mi-era tare foame, aşa că m-am mulţumit să-mi iau în tăcere ceaiul, şunca şi pîinea prăjită, în timp ce mama şi soră-mea sporovăiau înainte, continuînd să discute situaţia evidentă sau neevidentă şi istoria probabilă sau improbabilă a misterioasei doamne. Trebuie să mărturisesc însă că în urma păţaniei fratelui meu, am ridicat de vreo două ori ceaşca pînă la buze, dar am lăsat-o imediat jos fără să îndrăznesc să-i sorb conţinutul, ca nu cumva să-mi pătez demnitatea printr-o explozie asemănătoare cu a lui Fergus.

A doua zi maică-mea şi cu Rose se grăbiră să aducă omagiul lor frumoasei sihastre; dar se întoarseră fără să fi fost mai bine informate decît la plecare. Totuşi, maică-mea declară că nu regretă călătoria făcută, întrucît dacă ea însăşi nu fusese cu nimic mai cîştigată, în schimb se măgulea cu gîndul că reuşise să aducă un oarecare folos doamnei Graham, ceea ce i se părea un lucru mult mai important: îi dăduse cîteva sfaturi bune care, spera ea, n-aveau să fie irosite în vînt; deoarece doamna Graham, măcar că nu spusese mai nimic interesant, şi avea un aer oarecum încăpăţînat, părea capabilă să cugete cu înţelepciune. Atîta doar că mama nu ştia unde putuse să-şi trăiască viaţa această biată femeie, de vreme ce dovedea o lamentabilă necunoaştere a unei sumedenii de lucruri, fără să aibă, în schimb înţelepciunea ca măcar să se ruşineze de ignoranţa ei.

— La ce fel de lucruri te referi, mamă? am întrebat-o eu.

— La treburile gospodăriei, şi la toate micile fineţuri culinare, şi altele asemenea, pe care orice doamnă trebuie să le cunoască bine, indiferent dacă i se va cere

sau nu vreodată să le aplice în practică. Dar eu oricum i-am furnizat cîteva informaţii utile, precum şi nişte reţete excelente, a căror valoare ea evident n-a fost în stare s-o aprecieze, căci m-a rugat să nu mă deranjez deoarece duce o viaţă atît de simplă şi de modestă încît e sigură că n-o să le poată folosi niciodată. „N-are importanţă, draga mea, i-am spus eu, sînt lucruri pe care orice femeie bine trebuie să le ştie. Şi pe urmă, chiar dacă acum eşti singură, n-ai să rămîi întotdeauna astfel. Ai fost măritată şi probabil — aş putea spune mai degrabă cu siguranţă — te vei mărita din nou.” „În privinţa asta vă înşelaţi, doamnă, mi-a răspuns ea cu oarecare semeţie; sînt convinsă că nu mă voi recăsători niciodată.” Bar eu i-am spus că n-o pot crede întrucît am o experienţă mult mai mare de viaţă.

— Bănuiesc — am zis eu — că trebuie să fie vreo tînără văduvă romantică, venită aici să-şi sfîrşească zilele în singurătate şi să-l jelească în taină pe răposat. Dar toate astea n-au să ţină prea multă vreme.

— Nu, nici eu nu cred, îmi dădu dreptate Rose, pentru că, în fond, nici nu părea chiar atît de neconsolată. Şi pe urmă e şi extraordinar de drăguţă — aş zice chiar de o frumuseţe impresionantă. Trebuie neapărat s-o vezi şi tu, Gilbert; ai să zici că e perfecţiunea întruchipată, deşi ar fi greu, oricît te-ai strădui, să descoperi o asemănare între ea şi Eliza Millward.

— Păi bine, îmi pot foarte uşor închipui multe figuri mai frumoase decît a Elizei, dar nu şi mai încîntătoare. Recunosc că nu prea poate ridica pretenţii de perfecţiune; dar pe de altă parte, susţin că dacă ar fi mai aproape de desăvîrşire, ar fi mai puţin interesantă.

— Şi atunci tu îi preferi defectele faţă de perfecţiunile altora, nu?

— Chiar aşa, dacă mama îmi îngăduie s-o spun.

— Vai, dragul meu Gilbert, ce prostii vorbeşti! Dar sînt sigură că nu crezi ceea ce spui. Nici nu poate fi vorba de

aşa ceva, zise mama ridicîndu-se şi părăsind repede încăperea, sub pretextul unor treburi domestice, pentru a scăpa de obiecţiile care-mi stătea mie pe buze. După aceea Rose îmi făcu favoarea de a-mi mai împărtăşi alte cîteva amănunte referitoare la doamna Graham. Înfăţişarea, manierele, îmbrăcămintea ei, pînă şi mobila din camera în care locuia îmi fură descrise, chiar cu mai multă claritate şi precizie decît doream eu. Dar întrucît nu ascultam cu prea multă atenţie, n-aş izbuti să repet toate aceste amănunte, chiar dacă m-aş strădui.

A doua zi era sîmbătă. Duminică toată lumea se întreba dacă frumoasa necunoscută va dovedi că i-au fost de folos mustrările blînde ale preotului şi va veni la biserică. Mărturisesc că şi eu mi-am îndreptat privirile cu oarecare interes către vechea strană a familiei, aparţinînd conacului Wildfell, unde pernele şi tapiseria altădată de culoare stacojie — dar acum ieşite de soare — nu mai fuseseră călcate şi nici reînnoite de atîţia ani, iar blazoanele sinistre, cu chenarele lor lugubre, de pînză neagră, decolorată, de pe peretele de deasupra păreau să se încrunte sever la lume. În strană am văzut o siluetă înaltă de adevărată doamnă, îmbrăcată în negru. Faţa ei era întoarsă spre mine şi avea în ea un ce anume, care, de îndată ce mi-a sărit în ochi, mi-a ţintuit privirile. Avea părul negru ca pana corbului, desfăşurat în zulufi lungi şi mătăsoşi — o coafură cam neobişnuită pe vremea aceea, deşi întotdeauna avea ceva graţios şi venea bine; obrajii ei erau frumoşi, dar palizi; ochii nu i-am putut vedea, întrucît fiind aplecaţi asupra cărţii de rugăciuni, erau ascunşi de pleoapele lăsate şi de genele lungi şi negre; dar sprîncenele care-i umbreau erau expresive şi cu un contur remarcabil. Fruntea era înaltă, de intelectuală, iar nasul acvilin. În general nu puteai aduce nici o obiecţie trăsăturilor ei, — atîta doar că obrajii erau cam supţi şi ochii puţin duşi în fundul capului, iar buzele, deşi de o formă rafinată, erau cam prea subţiri, cam prea strîmte şi

păreau să trădeze (sau cel puţin aşa mi s-a părut) o fire nici prea blîndă, nici prea prietenoasă.

Aşadar, în inima mea mi-am zis: „Frumoasă doamnă, mă tem că aş prefera să te admir de la această depărtare decît să împart cu dumneata un cămin”.

Tocmai atunci s-a întîmplat să-şi ridice ochii şi mi-a întîlnit privirile; m-am hotărît să nu întorc capul şi ea s-a aplecat din nou asupra cărţii, dar cu o expresie greu de definit, de dispreţ calm, care pe mine m-a scos pur şi simplu din sărite.

„Mă socoate un căţeluş obraznic, m-am gîndit. Hm! O să-şi schimbe ea curînd părerea, dacă mi se va părea că merită să-mi dau osteneala în această privinţă.”

Apoi mi-a trecut însă prin minte că asemenea gînduri sînt cu totul nepotrivite pentru un locaş de rugăciune şi că purtarea mea e departe de a fi pe potriva situaţiei. Dar înainte de a-mi îndrepta gîndurile către serviciul religios, mi-am aruncat privirile prin biserică pentru a vedea dacă mă observase cineva. Nu, toţi cei care nu se uitau în cărţile de rugăciune se uitau la doamna nou-venită — inclusiv mama şi sora mea, precum şi doamna Wilson cu fiica ei. Şi pînă şi Eliza Miliward trăgea, şiret, cu coada ochiului spre ea. Eliza mi-a aruncat o privire, a făcut o mică strîmbătură de mironosiţă, a roşit şi şi-a plecat cuviincios capul spre cartea de rugăciuni, străduindu-se să-şi recapete înfăţişarea serioasă.

Dar iată-mă din nou păcătuind; numai că de data asta mi s-a atras atenţia asupra greşelii mele printr-un ghiont pe care mi l-a dat brusc obraznicul meu frăţior. Pe moment n-am putut să răspund la acest afront decît călcîndu-l pe picior şi amînînd restul răzbunării pînă cînd vom fi ieşit din biserică.

Şi acum, Halford, înainte de a încheia această scrisoare, am să-ţi spun cine era Eliza Millward: era fiica mai mică a preotului, o făptură mărunţică şi cît se poate de atrăgătoare; eu nu eram deloc insensibil la farmecele ei,

şi ea ştia acest lucru, deşi nu ajunsesem niciodată să i-l spun direct şi nici nu aveam intenţia precisă de a o face, întrucît maică-mea (care susţinea că pe o rază de douăzeci de mile de jur împrejur nu există nici o femeie destul de bună pentru mine) nu se împăca deloc cu gîndul ca eu s-o iau de nevastă pe această fetişcană ştearsă, care, pe lîngă nenumărate lipsuri, îl mai avea şi pe acela de a nu poseda nici măcar douăzeci de lire Eliza era mică de stat şi durdulie, feţişoara îi era cît un pumn, şi cam la fel de rotunjoară ca şi a surorii mele, cu care semăna oarecum şi la ten — cu toate că al ei era mai delicat şi nu chiar aşa de trandafiriu. Avea nasul cam obraznic şi trăsăturile în general neregulate; cu una cu alta, era mai degrabă încîntătoare decît frumoasă. Dar ochii ei — de acest element remarcabil nu trebuie să uit, pentru că tocmai în ei consta principala atracţie a Elizei — cel puţin în ceea ce priveşte aspectul exterior; ochii ei erau prelungi şi înguşti cu irisul negru sau în orice caz căprui-închis. Expresia lor era foarte diferită, mereu schimbătoare, dar întotdeauna fie răutăcioasă — într-un mod aş zice aproape diabolic — fie vrăjindu-te irezistibil, iar adeseori avînd amîndouă aceste particularităţi deodată. Glasul îi era blînd şi copilăros, pasul uşor şi moale ca al unei pisici; dar cel mai mult semăna cu o pisicuţă drăguţă şi jucăuşă prin felul ei de a fi — sau în orice caz asta se întîmpla cel mai des — pentru că o dată era şmecheră şi obrăznicuţă, o dată sfioasă şi prefăcută, aşa cum îi dicta caracterul ei dulce.

Sora ei, Mary, era cu cîţiva ani mai mare, cam cu o palmă mai înaltă şi mult mai masivă şi mai grosolană la trup. Era o fată simplă, liniştită şi înţeleaptă care o îngrijise cu multă răbdare pe mama lor în tot timpul bolii îndelungate şi apăsătoare de pe urma căreia nu se mai sculase niciodată; iar de atunci Mary fusese menajera şi roaba familiei. Se bucura de încrederea şi preţuirea tatălui ei, de dragostea şi simpatia tuturor cîinilor, pisi-

cilor, copiilor şi săracilor, dar era întotdeauna jignită, înjosită şi nebăgată în seamă de toţi ceilalţi oameni.

Cît despre reverendul Michael Millward, era un bătrînel înalt şi grav, care-şi punea pălăria cu borul lat în aşa fel încît îi acoperea faţa lătăreaţă, pătrată şi cu trăsături masive. Purta întotdeauna în mînă bastonul gros, îşi strîngea picioarele zdravene în pantaloni strîmţi de călărie cît şi în ghetre — pe care la ocazii mari le înlocuia cu ciorapi lungi de mătase neagră. Era un om cu principii foarte rigide, plin de prejudecăţi şi deprins să-şi respecte obiceiurile, lipsit de îngăduinţă faţă de orice abatere de la dogma stabilită. În toate acţiunile pornea de la convingerea fermă că opiniile lui sînt de-a pururi juste şi oricine nu le împărtăşeşte trebuie să fie ori jalnic de ignorant, ori plin de orbire răuvoitoare.

În copilărie mă deprinsesem să-l privesc cu un sentiment de teamă amestecată cu respect — sentiment pe care abia în ultima vreme am reuşit să mi-l mai înfrîng în oarecare măsură, pentru că deşi avea o bunătate părintească pentru cei ce se purtau frumos, era partizanul unei discipline stricte şi adeseori ne certase cu asprime pentru greşelile şi poznele noastre tinereşti. Şi, mai mult decît atît, în vremea aceea, ori de cîte ori venea în vizită la părinţii noştri, trebuia să ne ridicăm în picioare dinaintea lui şi să-i spunem catehismul sau să repetăm vreun cîntec cum ar fi fost *Ce face mica, harnica albină.* Sau — lucrul cel mai neplăcut cu putinţă — trebuia să-i răspundem la întrebări privitoare la ultima lui predică şi la punctele principale ale acestei cuvîntări — pe care din nefericire noi nu izbuteam niciodată să le ţinem minte. Uneori vrednicul domn îi reproşa mamei că e mult prea îngăduitoare cu fiii ei şi în sprijinul acestei afirmaţii făcea referiri la personaje biblice ca Eli sau David şi Avesalom, lucru care o amăra cumplit; şi oricît de mult îl respecta ea şi oricît de frumoasă părere avea despre spusele lui, o dată am auzit-o exclamînd totuşi:

— Ce n-aş da să aibă şi el un fiu! Atunci nu s-ar mai grăbi atîta să împartă sfaturi altora. Ar vedea şi el ce înseamnă să ai de strunit doi băieţi.

Reverendul avea o grijă lăudabilă pentru sănătatea sa trupească — se scula şi se culca devreme, făcea întotdeauna o plimbare înainte de micul dejun, era foarte preocupat să poarte haine groase şi să se schimbe imediat dacă-l prindea ploaia. Şi nimeni nu-şi amintea să-l fi auzind vreodată ţinînd o predică înainte de a fi înghiţit mai întîi un cu crud — măcar că era înzestrat de natură cu plămîni buni şi cu un glas puternic; în general se arăta extrem de atent în privinţa mîncării şi băuturii deşi nu exagera prin cumpătare. De fapt avea o dietă a lui proprie întrucît dispreţuia din inimă ceaiul şi alte asemenea licori apoase, ţinînd în schimb mult mai mult la băuturile de malţ, la ouăle cu şuncă, la afumături şi alte mîncăruri picante, care se dovedeau foarte potrivite pentru aparatul lui digestiv. De aceea el le socotea bune şi sănătoase pentru toată lumea şi le recomanda cu încredere chiar şi celor mai firavi convalescenţi sau bolnavi de stomac, cărora în caz că reţetele lui nu le aduceau binefacerile făgăduite, le spunea că asta se datoreşte lipsei lor de perseverenţă. Dacă ei se plîngeau cumva de rezultatele neplăcute la care ajunseseră, erau asiguraţi că toate acestea nu sînt decît închipuiri.

Am să spun doar cîteva cuvinte despre alte două persoane pe care le-am pomenit în treacăt, şi apoi am să închei această lungă scrisoare. E vorba de doamna Wilson şi de fiica ei. Doamna era văduva unui fermier înstărit, o femeie cu ochelari de cal, dar mare amatoare de bîrfă, cu toată vîrsta ei înaintată, aşa că nu merită să vorbesc prea mult despre ea. Avea doi fii — Robert care deprinsese toate apucăturile oamenilor de la ţară, şi Richard, un tînăr retras din fire, cu obiceiuri de cărturar, care studia clasicii cu ajutorul reverendului, pregătindu-se să intre la colegiu pentru a îmbrăţişa apoi cariera preoţească.

Sora lor, Jane, era o domnişoară cu multe însuşiri frumoase şi cu mai multă ambiţie. Conform propriei ei dorinţe, primise o educaţie corespunzătoare la un pension, mai aleasă decît îi fusese hărăzită pînă atunci oricărui alt membru al familiei. Spoiala şi lustrul se lipiseră bine de ea şi fata învăţase în mare măsură manierele elegante, scăpase cu totul de accentul ei provincial şi se putea lăuda că are mai multe deprinderi şi însuşiri alese decît fiicele preotului. În afară de asta, mai era şi considerată o frumuseţe; dar nici o clipă n-a putut să mă numere şi pe mine printre admiratorii ei. Avea vreo douăzeci şi şase de ani, era năltuţă şi foarte subţirică şi avea părul castaniu, dar bătînd mai mult într-un roşu strălucitor; tenul ei era remarcabil de frumos şi de luminos, iar căpşorul cu o bărbie micuţă şi delicată era aşezat pe un gît foarte lung. Avea buzele subţiri şi roşii, ochii căprui, limpezi, ageri şi pătrunzători. Din nefericire însă, era o fiinţă total lipsită de poezie şi de sentiment. Avea — sau ar fi putut să aibă — mulţi peţitori şi adoratori pe potriva rangului ei, dar îi respingea sau îi alunga cu dispreţ pe toţi; numai un gentleman adevărat ar fi putut să fie la înălţimea gusturilor ei rafinate şi numai un bogătaş ar fi putut să-i satisfacă ambiţiile nemăsurate. Un gentleman exista, şi în ultima vreme el o înconjurase în mod vizibil cu tot felul de atenţii, iar lumea şoptea ici şi colo că planurile fetei sînt foarte strîns legate de inima, numele şi averea lui. Acest gentleman era domnul Lawrence, fiul boierului a cărui familie sălăşluise la Wildfell Hall, dar care părăsise locul cu vreo cincisprezece ani în urmă în favoarea unui conac mai modern şi mai confortabil din parohia învecinată.

Şi acum, Halford, îmi iau rămas bun de la tine pentru moment. Asta e prima rată a datoriei mele faţă de tine. Dacă îţi convine o plată de acest fel, te rog să-mi spui, şi am să-ţi trimit şi restul cînd voi avea răgaz; dacă însă preferi să rămîi creditorul meu decît să-ţi umfli punga cu

nişte monezi atît de greoaie şi de neplăcute la înfăţişare, — atunci iarăşi te rog să mi-o spui şi am să-ţi iert lipsa de gust şi cu multă bucurie am să-mi păstrez comoara numai pentru mine.

Al tău, cel dintotdeauna, Gilbert Markham.

CAPITOLUL II

OBSERV CU BUCURIE NEPRE-ţuitul meu prieten, că norii nemulţumirii tale au trecut; mă bucur din nou de razele de lumină ale chipului tău şi văd că doreşti să merg mai departe cu povestirea mea; aşadar, o vei primi fără alte farafastîcuri.

Cred că ultima zi pomenită de mine era o anumită duminică de la sfîrşitul lunii octombrie a anului 1827. În marţea care a urmat, am pornit cu cîinele şi puşca să văd dacă pot vîna ceva pe domeniul de la Linden-Car; dar întrucît nu mi-a ieşit nimic în cale, mi-am întors arma împotriva uliilor şi corbilor, reproşînd acestor păsări hrăpăreţe că mă lipsiseră de un vînat ca lumea. În acest scop am părăsit drumurile mai umblate, văile împădurite, ogoarele şi luncile şi am luat-o în sus, pe urcuşul abrupt de la Wildfell, cea mai sălbatică şi mai semeaţă culme din împrejurimi. Pe măsură ce o urci, gardurile vii se împuţinează şi se micşorează lăsînd în cele din urmă locul unor garduri de piatră aspră, unele din ele înverzite de viţă sau muşchi. Acelaşi lucru se întîmplă şi cu copacii înalţi care cedează pasul lariţelor şi brazilor scoţieni sau tufelor izolate de porumbari. Terenul accidentat şi bolovănos, deci cu totul nepotrivit pentru arătură, era lăsat în cea mai mare parte să slujească drept păşune oilor şi vitelor. Numai că pămîntul era sărac, un strat subţire care abia dacă acoperea stîncile cenuşii ce scoteau capul ici-colo de sub movilele ierboase. Pe sub

ziduri creşteau afine şi tufe de iarbă neagră — relicve ale unei vegetaţii şi mai sălbatice — iar în multe ţarcuri şi ocoale bălăriile şi rugina uzurpau supremaţia ierbii, devenită din ce în ce mai rară. Dar toate acestea se aflau în afara proprietăţii mele.

Aproape de vîrful acestui deal, cam la vreo două mile de Linden-Car, se înălţa Wildfell Hall, un conac demodat din epoca elisabetană. Era construit din piatră cenuşie, întunecată şi avea o înfăţişare venerabilă şi pitoreasca, dacă era vorba numai să-l priveşti; însă fără doar şi poate trebuie să fi fost destul de rece şi sumbru ca locuinţă, cu ferestruicile zăbrelite săpate în zidurile groase de piatră, cu răsuflătorile mîncate de vreme şi cu aşezarea lui mult prea însingurată şi neadăpostită. Era ocrotit de vitregia vînturilor şi ploilor doar de un pîlc de brazi scoţieni, şi aceştia ciuntiţi pe jumătate de vijelii şi arătînd la fel de sumbri şi de severi ca şi conacul în sine. Îndărătul acestuia se întindeau cîteva ogoare părăsite, apoi se înălţa vîrful colinei îmbrăcat în ierburi sălbatice de culori întunecate. În faţa lui se afla o grădină (înconjurată de ziduri de piatră şi cu intrarea printr-o poartă de fier cu stîlpi de granit cenuşiu deasupra cărora se înălţau nişte globuri masive din acelaşi material — asemănătoare celor ce împodobeau acoperişul şi frontoanele casei). Odinioară grădina fusese împodobită cu plante şi flori rezistente care puteau să îndure clima neprielnică şi să crească pe un pămînt atît de neprietenos, precum şi cu copaci şi arbuşti care se arătau cît mai supuşi foarfecelor chinuitoare ale grădinarului, căpătînd formele pe care dorea el să le dea. Acum însă, fiind lăsată atîţia ani în paragină, înţelenită şi neîngrijită, pradă bălăriilor, gerurilor şi vînturilor, ploii şi secetei, grădina avea o înfăţişare cu totul ieşită din comun. Perdelele verzi de lemn cîinesc care se întindeau pe ambele laturi ale aleii principale se ofiliseră în cea mai mare parte, iar restul crescuseră de-a valma şi cum dădea Dumnezeu. Vechea lebădă din lemn de soc

aşezată lîngă răzuitoarea de la intrare îşi pierduse gîtul şi jumătate din trup; tufele crenelate de laur din mijlocul grădinii, războinicul uriaş care străjuia o parte a intrării şi leul care o păzea de cealaltă parte, ajunseseră la forme atît de fantastice încît nu mai semănau cu nici o fiinţă şi cu nici un lucru de pe pămînt, din cer sau din apele subpămîntene. Dar pentru imaginaţia mea tinerească ele căpătaseră cu toatele chipuri necurate care se potriveau pe deplin cu oştile de strigoi şi cu legendele întunecate spuse de bătrîna noastră doică despre această locuinţă bîntuită de stafii şi despre oamenii care stătuseră în ea şi o părăsiseră.

Cînd am ajuns în preajma conacului izbutisem să ucid un uliu şi doi corbi, aşa că — renunţînd la alte victorii vînătoreşti — am mers mai departe cu pas domol, cu intenţia de a mă mai uita la vechea clădire pentru a vedea ce schimbări i-a adus noua ei locatară. Nu voiam să mă duc chiar prin faţă pentru a mă holba prin deschizătura porţii. M-am oprit lîngă zidul grădinii, am privit şi n-am văzut nici o schimbare — decît la una din aripi unde ferestrele sparte şi acoperişul stricat fuseseră reparate şi de unde o trîmbă subţire de fum ieşea încolăcindu-se din mănunchiul de hornuri.

În timp ce stăteam astfel, rezemîndu-mă în puşcă şi cu ochii înălţaţi spre frontoanele întunecate, căzut într-o visare tihnită şi plăsmuind în minte o ţesătură de închipuiri năstruşnice în care se amestecau deopotrivă amintirile de demult şi frumuseţea tinerei sihastre aflătoare acum îndărătul acestor ziduri — am auzit un foşnet şi nişte zgomote uşoare înăuntrul grădinii. Întorcînd capul în direcţia de unde veneau aceste sunete am dat cu ochii de o mînuţă ridicată deasupra zidului. Era agăţată de creasta lui; şi apoi s-a mai înălţat încă o mînuţă, ca să se apuce mai bine, după care s-a ivit o frunte albă, încununată de cîrlionţi aproape blonzi, doi ochi albaştri, ca marea şi un năsuc mititel de culoarea fildeşului.

Ochii albaştri nu mă băgară în seamă, dar începură să scînteieze de bucurie la vederea lui Sancho, frumosul meu setter bălţat care alerga de colo pînă colo amuşind pămîntul. Copilaşul îşi înălţă faţa peste zid şi strigă cu glas tare cîinele. Bunul animal se opri, ridică ochii şi dădu din coadă dar nu-i făcu şi alte avansuri. Copilaşul (un băieţel care părea să aibă vreo cinci ani) se căţără sus pe zid şi continuă să strige. Constatînd însă că nu are nici un succes, luă pare-se hotărîrea, ca şi Mahomed, de a se duce el la munte, de vreme ce muntele nu voia să vină la el, şi încercă să sară dincoace. Însă un bătrîn cireş pădureţ de lîngă el îşi întinse peste zid unul din braţele uscate şi noduroase şi-l apucă de hăinuţă. Străduindu-se să se elibereze, băieţelul îşi pierdu echilibrul şi căzu — dar nu pînă la pămînt; creanga copacului îl ţinea suspendat în aer. Avu loc o luptă mocnită, apoi izbucni un strigăt pătrunzător; numai că, în mai puţin de o clipă, îmi lăsasem puşca pe iarbă şi izbutisem să-l prind în braţe pe micuţ.

L-am şters la ochi cu haina, i-am spus să nu se sperie, că n-are nimic şi l-am chemat pe Sancho să-i mai aline necazul. Băieţelul tocmai întindea mînuţa ca să mîngîie cîinele pe gît şi începea să zîmbească printre lacrimi cînd am auzit în spatele meu scîrţîitul porţii de fier, un foşnet de veşminte femeieşti şi iat-o pe doamna Graham, repezindu-se către mine — fără nimic la gît şi cu pletele negre fluturîndu-i în vînt.

— Dă-mi te rog, copilaşul! zise ea cu glas aproape şoptit, dar pe un ton de o vehemenţă surprinzătoare.

Apucîndu-l pe băieţel îl smulse din braţele mele, de parcă atingerea mea i-ar fi putut aduce cine ştie ce molipsire cumplită. Apoi rămase dreaptă în faţa mea ţinînd strîns copilul de braţ şi de umăr. Mă fixa cu ochii ei mari, negri şi luminoşi; era palidă, îşi pierduse răsuflarea şi tremura agitată.

— Doamnă, dar nu-i făceam nici un rău copilului, i-am zis eu, neştiind prea bine dacă să mă arăt uimit sau mai degrabă supărat. Tocmai căzuse de pe zidul de colo şi eu am avut norocul să-l pot prinde în braţe cînd atîrna cu capul în jos, pe creanga copacului, şi astfel am putut să împiedic cine ştie ce nenorocire.

— Vă rog să mă iertaţi, domnule, se bîlbîi ea.

Se linişti deodată — pare-se că lumina raţiunii risipi norii oare-i învăluiau mintea — şi împurpurîndu-se uşor la faţă îmi spuse:

— Nu v-am cunoscut... şi am crezut...

Se aplecă pentru a-şi săruta copilul şi-l strînse cu multă dragoste în braţe.

— Probabil v-aţi temut că am de gînd să vă răpesc băiatul.

Ea îl mîngîie pe creştet, rîzînd puţin jenată, şi apoi răspunse:

— Nu ştiam că a încercat să se caţere pe zid. Pe urmă adăugă destul de brusc: Bănuiesc că am plăcerea să mă adresez domnului Markham, nu?

I-am făcut o plecăciune politicoasă, dar am avut îndrăzneala s-o întreb de unde ştia cine sînt.

— Sora dumneavoastră a trecut acum cîteva zile pe aici împreună cu doamna Markham.

— Şi există o asemănare atît de puternică între noi? am întrebat-o oarecum surprins şi nu chiar atît de măgulit cum ar fi trebuit să fiu de această idee.

— Mi se pare că semănaţi la ochi şi la ten, răspunse ea scrutîndu-mi faţa cu oarecare îndoială. Şi dacă nu mă înşel, cred că v-am văzut duminică la biserică.

Am zîmbit.

Fie în zîmbetul acela, fie în amintirile pe care i le-a stîrnit, trebuie să fi fost ceva deosebit de neplăcut pentru ea, întrucît dintr-o dată şi-a reluat înfăţişarea semeaţă care te îngheţa şi care mă tulburase atît de tare, atunci, la biserică, zămislind gînduri imorale în mintea mea — un

aer de dispreţ antipatic adoptat atît de uşor, fără cea mai mică deformare a vreunei trăsături, încît, asta părea să fie expresia firească a feţei ei, lucru care mă supăra cu atît mai tare cu cît nu puteam crede să fie o simplă afectare.

— La revedere, domnule Markham.

Şi fără vreo altă vorbă sau privire s-a retras împreună cu copilul în grădină; iar eu m-am întors acasă, supărat şi nemulţumit — nu prea ştiu să-ţi spun de ce, aşa că nici n-am să încerc s-o fac.

Am zăbovit doar cît să-mi pun la o parte puşca şi cornul cu pulbere şi să dau cîteva porunci necesare unuia dintre argaţi, după care mi-am făcut din nou apariţia la casa parohială ca datorită tovărăşiei şi conversaţiei Elizei Millward să mă liniştesc şi să-mi mîngîi spiritul tulburat.

Am găsit-o, că de obicei, ocupată cu nu ştiu ce broderie fină (mania linurilor de Berlin nu începuse încă) în timp ce sora ei, aşezată în colţul dinspre cămin, cu pisica pe genunchi, cîrpea un vraf de ciorapi.

— Mary, Mary! Pune-i repede deoparte! se grăbi Eliza să-i spună tocmai cînd intram eu în odaie.

— Nici în ruptul capului! sună răspunsul flegmatic al lui Mary, iar apariţia mea întrerupse discuţia.

— Vai, ce ghinion ai, domnule Markham! glăsui sora mai mică aruncîndu-mi una din ocheadele ei viclene. Tata tocmai a plecat prin parohie şi e greu de crezut să se întoarcă mai puţin de un ceas.

— Nu-i nimic, o să-mi convină de minune să petrec vreo cîteva minute cu fiicele lui, dacă ele mi-o vor îngădui, i-am răspuns eu trăgîndu-mi un scaun lîngă foc şi aşezîndu-mă acolo fără să mai aştept să fiu poftit.

— Mă rog, dacă ai să fii foarte cuminte şi amuzant, n-o să avem nimic împotrivă.

— V-aş ruga să-mi acordaţi permisiunea fără nici un fel de condiţii, fiindcă n-am venit aici ca să aduc bucurie, ci ca s-o primesc, i-am răspuns.

Totuşi, m-am gîndit că ar fi mai mult decît înţelept să fac şi eu un mic efort pentru ca societatea mea să fie agreabilă; s-ar zice că micile mele strădanii au fost destul de izbutite, pentru că niciodată n-am văzut-o pe domnişoara Eliza mai bine dispusă. Într-adevăr, se părea că amîndoi sîntem încîntaţi unul de celălalt şi reuşim să întreţinem o conversaţie voioasă şi însufleţită, deşi destul de superficială. Era aproape un *tête-á-tête,* întrucît domnişoara Millward cea mare aproape că n-a deschis gura decît din cînd în cînd pentru a corecta vreo afirmaţie nesăbuită sau vreo expresie exagerată a surorii ei şi o dată pentru a o ruga să-i ridice ghemul de aţă care se rostogolise sub masă. Dar bineînţeles că lucrul acesta l-am făcut eu, aşa cum cerea datoria.

— Mulţumesc, domnule Markham, mi-a spus ea cînd i l-am înmînat. Mi l-aş fi ridicat şi singură, dar n-am vrut să deranjez pisica.

— Mary, draga mea, asta n-o să te scuze în ochii domnului Markham, i-a replicat Eliza. După cîte cred, el urăşte din inimă pisicile precum şi fetele bătrîne — aşa cum fac toţi ceilalţi gentlemani. Oare mă înşel, domnule Markham?

— Mi se pare firesc din partea sexului nostru neprietenos să antipatizeze pisicile, tocmai pentru că dumneavoastră femeile, le copleşiţi cu atîtea mîngîieri, i-am răspuns.

— Vai, Domnul să le aibă în pază, drăgălaşele de ele! strigă Eliza într-un acces brusc de entuziasm, întorcîndu-se către sora ei şi revărsînd un potop de mîngîieri asupra animalului ei favorit.

-Ah, potoleşte-te, Eliza! îi spuse domnişoara Millward cea mare pe un ton destul de aspru şi împingînd-o enervată într-o parte.

Venise timpul să plec; oricît de tare m-aş fi grăbit, tot aveam să întîrzii la ceai, şi mama era cu adevărat model de ordine şi de punctualitate.

Se vedea bine că frumoasa mea prietenă nu se bucură deloc că trebuie să-şi ia rămas bun de la mine. La despărţire i-am strîns cu tandreţe mînuţă, iar ea m-a răsplătit cu unul din cele mai dulci zîmbete şi cu cea mai fermecătoare privire de care era în stare. M-am întors acasă foarte fericit, cu inima plină de satisfacţie pentru propria mea persoană şi arhiplină de dragoste pentru Eliza.

CAPITOLUL III

DOUĂ ZILE MAI TÎRZIU, DOAMNA Graham veni în vizită la Linden-Car, contrar aşteptărilor Rosei, care era de părere că misterioasa locatară de la Wildfell Hall va nesocoti regulile obişnuite ale vieţii civilizate. Părerea ei fusese sprijinită de doamnele din familia Wilson supărate că doamna Graham nu le întorsese vizita nici lor şi nici familiei Millward. Acum însă pricina acestei scăpări căpătă o explicaţie, care totuşi n-o satisfăcu pe Rose. Doamna Graham îşi adusese cu ea copilaşul şi cînd maică-mea îşi exprimă surprînderea că băieţelul poate merge pe jos atît de mult, ea răspunse:

— Într-adevăr e un drum destul de lung pentru el, dar n-aveam cum face altfel: trebuia ori să-l iau cu mine, ori să renunţ la această vizită, pentru că nu-l las niciodată singur. Şi cred, doamnă Markham, că va trebui să vă rog din suflet să prezentaţi scuzele mele familiei Millward şi doamnei Wilson, cînd le veţi vedea, întrucît mă tem că nu-mi pot permite plăcerea de a le face o vizită pînă cînd micuţul meu Arthur nu va fi în stare să mă însoţească.

— Bine, dar aveţi o servitoare; nu l-aţi putea lăsa în grija ei? întrebă Rose.

— Ea are destule treburi de făcut, şi pe urmă e prea bătrînă ca să alerge după un copil, iar el la rîndul lui e prea zglobiu ca să se ţină de fustele unei femei în vîrstă.

— Bine, dar pentru a veni la biserică l-aţi lăsat totuşi acasă.

— Da, o dată; dar nu l-aş fi lăsat nici în ruptul capului pentru vreun alt scop; şi cred că în viitor va trebui ori să fac în aşa fel încît să-l iau cu mine, ori să rămîn acasă.

— Dar ce, e chiar aşa de neastîmpărat? întrebă maică-mea profund uimită.

— Nu, răspunse doamna zîmbind trist şi mîngîind părul buclat al băieţelului aşezat pe un taburet la picioarele ei, dar el e singura mea comoară, iar eu sînt singurul lui prieten, aşa că nu ne place să ne despărţim.

— Bine, draga mea, dar asta mi se pare o dragoste exagerată, zise maică-mea, deprinsă a spune întotdeauna lucrurilor pe nume. Ar trebui să încerci să curmi această iubire nesăbuită pentru a-ţi salva fiul de la pieire şi pentru a te salva pe dumneata de ridicol.

— Pieire, doamnă Markham?!

— Da, înseamnă că-l răsfeţi mult prea tare. Chiar şi la vîrsta lui şi încă n-ar trebui ca băieţelul să fie veşnic legat de fustele maică-si; ba chiar ar trebui să-l deprinzi să-i fie ruşine de asta.

— Doamnă Markham, vă rog din suflet să nu mai spuneţi asemenea lucruri, sau cel puţin nu în prezenţa lui. Nădăjduiesc din adîncul inimii că fiul meu nu se va ruşina niciodată să-şi iubească mama! replică doamna Graham cu o vehemenţă şi o gravitate care ne făcură pe toţi cei de faţă să tresărim uimiţi.

Maică-mea încercă s-o mai liniştească şi să mai dreagă lucrurile printr-o explicaţie; dar doamna Graham dădu să se înţeleagă că după părerea ei se spuseseră destule în această privinţă, aşa că schimbă brusc subiectul.

„Exact cum bănuiam, mi-am zis în sinea mea. Doamna nu are o fire dintre cele mai blînde, în ciuda chipului ei dulce şi palid şi a frunţii semeţe ce pare să poarte deopotrivă pecetea meditaţiei şi a suferinţei.”

În tot acest răstimp rămăsesem aşezat la o masă din partea cealaltă a camerei, lăsînd impresia că sînt cufundat în cercetarea unei colecţii din *Revista Fermierului* pe

care întîmplător o citeam în momentul cînd sosise doamna Graham în vizită; nevoind să mă arăt prea politicos, la intrarea ei i-am făcut doar o plecăciune şi apoi mi-am reluat îndeletnicirea.

Într-un tîrziu însă mi-am dat seama că se apropie de mine cineva, cu paşi uşori, înceţi şi şovăitori. Era micuţul Arthur, atras în mod irezistibil de Sancho, care dormea la picioarele mele. Ridicînd capul l-am văzut oprit la vreo doi metri depărtare, privind melancolic la cîine, cu ochişorii săi de un albastru fermecător de limpede; rămăsese ţintuit locului nu atît din pricina fricii faţă de animal, cît din pricina sfioşeniei care-l împiedica să se apropie de stăpînul acestuia. Dar o mică încurajare îi înfrînse şovăiala şi-l făcu să înainteze. Deşi sfios din fire, copilul nu era deloc sălbatic. Peste o clipă, îngenunchie pe covor, şi-şi încolăci braţele în jurul gîtului lui Sancho. Nu mult după aceea micuţul mi se aşează pe genunchi şi începu să privească plin de interes la diferitele poze de cai, vite, porci şi ferme-model cuprinse în revistele din faţa mea. Din cînd în cînd îi aruncam cîte o privire maică-si ca să văd în ce măsură se bucură de această proaspăta intimitate; şi, din expresia neliniştită a ochilor ei, mi-am dat seama că pentru un motiv sau altul era îngrijorată că băieţelul se află acolo.

— Arthur, vino încoace, i-a zis ea în cele din urmă. Îl deranjezi pe domnul Markham care vrea să citească.

— Cîtuşi de puţin, doamnă Graham; vă rog lăsaţi-l la mine. Mă distrez şi eu la fel de bine ea şi el, am rugat-o eu.

Şi totuşi, pe muteşte, prin semne şi priviri, ea îl chemă la dînsa.

— Nu, mămico, zise copilul. Lasă-mă să mă uit întîi la pozele astea şi după aceea am să vin şi am să-ţi povestesc tot ce-am văzut.

— Luni e sărbătoare, ziua focurilor de artificii[2], aşa că o să dăm o mică petrecere, zise maică-mea. Şi sper, doamnă Graham, că nu vei refuza să faci parte dintre invitaţi. Ştii, poţi să-ţi aduci şi băieţelul — sper că vom găsi mijloacele de a-l distra şi pe el. Şi atunci, fără doar şi poate, vei avea ocazia să le prezinţi personal scuze familiilor Millward şi Wilson, pentru că nu mă îndoiesc că vor veni aici cu toţii.

— Mulţumesc foarte mult, dar eu nu merg niciodată la petreceri.

— Vai de mine, dar o să fie pur şi simplu o întrunire de familie — n-o să stăm tîrziu şi n-o să fim decît noi şi familiile Millward şi Wilson — pe cei mai mulţi dintre ei îi cunoşti — iar domnul Lawrence, e proprietarul dumitale, cu care cred că ar trebui să faci cunoştinţă.

— Îl cunosc într-o oarecare măsură — dar vă rog din suflet să mă scuzaţi de data asta. Ştiţi, acum serile sînt cam umede, se întunecă devreme şi mă tem că Arthur e prea firav ca să risc să-l expun fără teama de a i se întîmpla ceva. Va trebui să amînăm plăcerea de a ne bucura de ospitalitatea dumneavoastră pînă cînd zilele vor fi iarăşi mai lungi şi serile mai călduroase.

În momentul acela, la un semn discret din partea maică-mi, Rose scoase o carafă cu vin, pahare şi chec din bufet şi din servanta de stejar, tratîndu-i cum se cuvine pe musafiri. Amîndoi mîncară chec, dar refuzară cu încăpăţînare vinul, în ciuda încercărilor amabile ale gazdei lor de a-i sili să guste din el. În special Arthur se ferea de licoarea rubinie de parcă ar fi fost înspăimîntat şi dezgustat şi era cît pe-aci să izbucnească în plîns cînd fu îndemnat să bea.

— Nu-i nimic, Arthur, zise mama lui. Doamna Markham socoate că ţi-ar face bine, pentru că eşti obosit după drum, dar n-o să te silească să bei! Părerea mea este că

[2] Sărbătoarea tradiţională a englezilor în amintirea „Complotului prafului de puşcă” din 5 noiembrie 1605.

nici n-ai nevoie de vin! Doamna Graham adăugă: Nu poate suferi nici măcar să vadă vinul şi mirosul lui aproape că-i face rău. Mă deprinsesem să-l silesc să înghită o gură de vin sau de rachiu slab cu apă în chip de doctorie cînd era bolnav, şi de fapt mi-am dat toată osteneala ca să-l fac să le urască.

Toată lumea rîse. afară de tînăra văduvă şi de fiul ei.

— Vai, doamnă Graham, zise maică-mea ştergîndu-şi ochii albaştri de lacrimile ce o năpădiseră din cauza rîsului, vai de mine, dar mă uimeşti pur şi simplu! Zău că te credeam mai înţeleaptă. Bietul copilaş o să fie un molatic mai cumplit decît pîinea muiată în lapte! Gîndeşte-te numai ce bărbat o să iasă din el dacă stărui să-l creşti în...

— Ba mie mi se pare un plan excelent, o întrerupse doamna Graham cu o seriozitate netulburată. Prin acest mijloc pot să-l salvez cel puţin de o patimă înjositoare. Aş da nu ştiu ce să pot să-l feresc pe băiat şi de primejdiile tuturor celorlalte.

— Dar prin asemenea mijloace — m-am amestecat eu în discuţie — n-o să ajungeţi niciodată să-l faceţi virtuos. La urma urmei, ce înseamnă virtutea, doamnă Graham? E oare faptul că te arăţi capabil şi doritor să te împotriveşti ispitei sau faptul că n-ai nici un fel de ispită căreia să i te împotriveşti? Cine e un bărbat puternic? Cel care înfrînge mari piedici şi săvîrşeşte lucruri de mirare chiar dacă pentru asta trebuie să asude din greu şi e istovit după aceea? Sau cel care şade toată ziua pe scaun fără a îndeplini altă muncă mai obositoare decît aceea de a aţîţa focul cu vătraiul şi a duce mîncarea la gură? Dacă vreţi ca fiul dumneavoastră să treacă prin lume cu cinste, nu trebuie să încercaţi să-i curăţaţi calea de bolovani, ci mai degrabă să-l învăţaţi să păşească fără şovăire peste ei — nu trebuie să stăruiţi să-l duceţi dumneavoastră de mînă ci mai degrabă să-l lăsaţi să înveţe să meargă singur.

— Am să-l duc de mînă, domnule Markham, pînă cînd va avea puterea să meargă singur; şi am să-i curăţ din

cale toţi bolovanii pe care-i voi putea da la o parte, am să-l învăţ să-i ocolească pe ceilalţi — sau să păşească fără şovăire peste ei, aşa cum spuneţi dumneavoastră. Şi asta fiindcă după ce voi fi luptat din toate puterile ca să-i netezesc calea, încă îi va rămîne destul de făcut pentru a-şi dovedi toată îndemînarea, seriozitatea şi prudenţa. E foarte frumos şi uşor să vorbeşti despre nobila împotrivire şi despre încercările la care e supusă virtutea; dar la cincizeci, sau cinci sute de bărbaţi care au cedat ispitei, arătaţi-mi măcar unul care a avut tăria să-i reziste. Şi de ce să pornesc eu de la ideea că fiul meu va fi o fiinţă aleasă, unul dintr-o mie? De ce să nu mă pregătesc mai degrabă pentru viitorul cel mai întunecat, şi să nu mă tem că va semăna cu... cu restul omeniri, dacă nu-mi iau toate măsurile de pază pentru a împiedica un atare lucru?

— Văd că sînteţi foarte amabilă cu noi toţi, am remarcat eu.

— Nu ştiu nimic despre dumneavoastră — vorbesc despre cei pe care-i cunosc cu adevărat şi cînd văd întreaga omenire (cu foarte puţine şi rare excepţii) împleticindu-se şi bîjbîind pe poteca vieţii, căzînd în toate capcanele şi rupîndu-şi picioarele la orice piedică ivită în cale, de ce să nu folosesc toate mijloacele pe care le posed pentru a-l face să străbată un drum lin, neted şi ferit de primejdii.

— Da, dar mijlocul cel mai sigur va fi să vă străduiţi să-l întăriţi pe el împotriva ispitelor, şi nu să le îndepărtaţi pe acestea din calea lui.

— Voi face şi una şi alta, domnule Markham. Numai Dumnezeu ştie cîte ispite se vor ivi, care să se năpustească asupra lui atît dinăuntru cît şi din afară după ce voi fi făcut tot ce-mi stă în putinţă pentru ca viciul să-i apară cît mai puţin atrăgător, cu atît mai mult cu cît din fire pare să nu-l sufere. De fapt eu însămi de prea puţine ori m-am simţit îmboldită către ceea ce lumea numeşte viciu, şi totuşi ispita m-a încercat. Şi multe pătimiri, de altă

natură, mi-au fost hărăzite, fapte care, în multe împrejurări mi-au cerut mai multă băgare de seamă şi tărie pentru a le ţine piept, decît am putut eu să găsesc în firea mea cînd a fost să le stau împotrivă. Şi sînt convinsă că acest lucru îl vor recunoaşte majoritatea celorlalţi oameni care sînt deprinşi să cugete şi doritori să lupte împotriva stricăciunii din firea lor.

— Da, zise maică-mea, neînţelegînd decît pe jumătate încotro bate doamna Graham; dar nu cred că e bine să judeci un băiat după calapodul dumitale; şi pe urmă, draga mea doamnă Graham, dă-mi voie, te rog, să te previn din timp împotriva greşelii — aş putea zice împotriva greşelii fatale — de a lua în întregime asupra dumitale educaţia copilului. Pentru că eşti pricepută în unele privinţe şi bine informată, îţi închipui probabil că poţi face faţă pe deplin acestei sarcini; dar de fapt lucrurile sînt departe de a sta astfel; şi dacă stărui în această încercare, te rog să mă crezi că te vei căi amarnic după ce vei fi stricat totul.

-Bănuiesc deci că ar trebui să-l trimit la şcoală ca să înveţe să dispreţuiască autoritatea şi iubirea mamei lui, nu? zise doamna cu un zîmbet puţin amar.

— A, nu! Dacă vrei ca un băiat să-şi dispreţuiască mama, atunci ţine-l acasă şi iroseşte-ţi viaţa alintîndu-l tot timpul şi fiind roaba hachiţelor şi trăsnăilor lui.

— Sînt întrutotul de acord cu dumneavoastră, doamnă Markham; însă nimic nu poate fi mai străin principiilor şi obiceiurilor mele decît o asemenea slăbiciune vinovată.

— Bine, însă vrei să-l tratezi ca pe o fetiţă — şi să-i strici caracterul, făcîndu-l moale ca o domnişoară rîzgîiată — zău că aşa se va întîmpla, doamnă Graham, indiferent ce crezi dumneata acum. Dar lasă că am să-l pun eu pe reverendul Millward să-ţi vorbească puţin în privinţa asta; el o să-ţi deschidă ochii asupra urmărilor ce te aşteaptă; o să-ţi spună cum şi în ce fel trebuie să te porţi, şi cîte şi

mai cîte; şi n-am nici cea mai mică îndoială că în cîteva minute va fi în stare să te convingă.

— N-are rost să-l necăjiţi pe preot, zise doamna Graham aruncîndu-mi o privire (probabil că eu zîmbeam la gîndul încrederii neţărmurite a mamei în acest vrednic gentleman). Domnul Markham aici de faţă socoate că puterea lui de convingere este cel puţin la fel de mare ca a domnului Millward. Ei bine, domnule Markham, dumneata care susţii că un băiat nu trebuie să fie ocrotit de rele ci trimis să se războiască singur şi neajutorat cu ele, că nu trebuie învăţat să ocolească nici una din capcanele vieţii, ci să dea buzna voiniceşte în ele sau peste ele, după cum va voi întîmplarea — să caute primejdia mai degrabă decît s-o ocolească şi să-şi hrănească virtutea cu ispite — ei bine, oare dumneata...

— Vă rog să mă iertaţi, doamnă Graham, dar am impresia că aţi luat-o cam prea repede. Eu n-am spus deocamdată că un băiat ar trebui învăţat să se năpustească în capcanele vieţii şi nici măcar că ar trebui să caute anume ispitele doar pentru a-şi pune la încercare virtutea, învingîndu-le. Am spus doar că e mai bine să vă înarmaţi şi să vă întăriţi eroul decît să-l dezarmaţi şi să-l slăbiţi pe duşman pentru că dacă ar fi să cultivaţi puieţi de stejar într-o seră, înconjurîndu-i cu toată grija şi băgarea de seamă zi şi noapte şi ocrotindu-i pînă şi de cea mai slabă suflare de vînt, ar fi greu să vă aşteptaţi să devină vreodată copaci zdraveni ca aceia care nu crescut pe coasta muntelui, pradă tuturor stihiilor dezlănţuite şi fără cea mai mică apărare de furia furtunii.

— Fie cum zici dumneata; dar oare ai folosi acelaşi fel de a gîndi şi dacă ar fi vorba de o fată?

— Bineînţeles că nu.

— Nu, ai avea grijă să fie crescută cu multă blîndeţe şi gingăşie, ca o plantă de seră, ai învăţa-o să depindă de alţii şi să se agaţe de ei pentru îndrumări şi sprijin, şi ai păzi-o cît mai mult cu putinţă în aşa fel încît nici măcar să

nu audă că există rău pe lume. Dar vrei să fii atît de bun şi să-mi spui şi mie de ce faci această deosebire? O fi oare pentru că o crezi lipsită de virtute?

— Doamne fereşte!

— Bine, dar dumneata afirmi că virtutea nu înfloreşte decît udată cu fierea ademenitoare a ispitei; şi eşti de părere că o femeie trebuie expusă cît mai puţin ispitei şi ferită cît mai mult de cunoaşterea păcatelor sau a oricărui alt lucru legat de ea. Asta înseamnă că o socoţi fie atît de stricată din fire, fie atît de slabă de minte încît nu e în stare să se împotrivească ispitei; şi chiar dacă ea ar fi curată şi nevinovată, atîta vreme cît e ţinută în frîu şi în neştiinţă, totuşi, fiind lipsită de adevărata virtute, a o învăţa ce înseamnă să păcătuieşti, înseamnă a o preface dintr-o dată într-o păcătoasă. Şi — ai aerul să spui — cu cît mai întinse vor fi cunoştinţele ei, cu atît mai mari vor fi libertăţile pe care şi le va lua, cu atît mai profundă va fi decăderea ei. Pe cînd sexul dumneavoastră, mult mai nobil — nu-i aşa? — are o înclinare firească spre bine şi e apărat de o putere mai mare de împotrivire la rău care, cu cît este pusă mai mult la încercare prin diverse experienţe şi primejdii, cu atît sporeşte mai mult...

— Domnul mi-e martor că nu aşa gîndesc! am întrerupt-o eu în cele din urmă.

— Ei bine, atunci înseamnă că după părerea dumitale amîndoi sînt slabi şi înclinaţi să calce strîmb, dar pe cînd cea mai mică greşeală, pînă şi cea mai neînsemnată pîngărire o va distruge pe fată, caracterul băiatului va fi întărit şi înfrumuseţat — creşterea lui fiind întregită aşa cum se cuvine printr-o slabă cunoaştere a lucrurilor interzise. Pentru el o asemenea experienţă (ca să folosesc o metaforă banală) va fi ca furtuna pentru stejar, care deşi s-ar putea să-i împrăştie frunzele şi să-i rupă rămurelele fragede, va sluji doar să-i înfigă mai adînc rădăcinile şi să întărească şi să strîngă mai puternic fibrele copacului. Dumneata ai vrea ca noi să ne

încurajăm fiii să încerce toate lucrurile pe propria lor piele, pe cînd fiicele noastre n-ar trebui nici măcar să înveţe din experienţa altora. Mie, în schimb, mi-ar părea mai bine ca atît fii cît şi fiicele noastre să cîştige din cele păţite de alţii şi de pe urma învăţămintelor unei înţelepciuni mai înalte, pentru ca să ştie dinainte să respingă răul şi să aleagă binele şi să nu aibă nevoie de nici un fel dovezi adevărate pentru a simţi pe pielea lor neajunsurile păcatului. Eu n-aş trimite în lumea largă o biată fată neînarmată împotriva duşmanilor ei şi necunoscătoare a capcanelor ce i se pot ivi în cale la tot pasul. Şi nici n-aş supraveghea-o şi n-aş păzi-o în aşa de mare măsură încît, lipsită de demnitate proprie şi de ştiinţa de a se bizui pe ea însăşi, să ajungă pînă acolo, încît să-şi piardă puterea sau voinţa de a se supraveghea şi de a se feri singură. Iar în ceea ce-l priveşte pe fiul meu dacă aş socoti că, ajuns băiat mare, ar deveni ceea ce numiţi dumneavoastră un om trecut prin ciur şi prin dîrmon — un bărbat care „a cunoscut viaţa” şi care se făleşte cu experienţa lui, chiar dacă ar profita de ca pînă într-atîta încît în cele din urmă să se liniştească, să devină un om aşezat, un membru folositor şi respectat al societăţii — aş prefera să moară chiar mîine. Aş fi de o mie de ori mai bucuroasă dacă s-ar întîmpla aşa! repetă ea pe tonul cel mai serios, strîngîndu-şi la piept odorul şi sărutîndu-l pătimaş pe frunte.

Băiatul îşi părăsise noul tovarăş şi se afla de o vreme lîngă genunchii mamei lui, cu ochii ridicaţi spre faţa ei şi-i asculta cu o uimire mută discursul de neînţeles pentru el.

— Ei, mă rog, mă rog, cred că aşa se cuvine — ca dumneavoastră, doamnele, să aveţi totdeauna ultimul cuvînt! am replicat eu, observînd-o că se ridică şi că se pregăteşte să-şi ia rămas bun de la maică-mea.

— Dumneata eşti liber să rosteşti oricît de multe cuvinte — numai că eu nu mai pot rămîne să le ascult.

— Ba nu, aşa se întîmplă de obicei: dumneavoastră ascultaţi argumentele numai atît cît vă vine la socoteală, iar restul cuvintelor n-au decît să se irosească în vînt.

— Dacă dumneata ţii aşa de mult să mai vorbim despre acest subiect, răspunse doamna Graham dînd mîna cu Rose, va trebui să-ţi aduci sora la mine într-o zi frumoasă şi atunci am să ascult cu oricît de multă răbdare vei dori dumneata tot ceea ce vei avea chef să spui. Prefer să-mi ţii dumneata o predică mai degrabă decît preotul, pentru că în felul ăsta aş avea mai puţine remuşcări spunîndu-ţi la sfîrşit că-mi păstrez propria părere exact aşa cum am avut-o din capul locului — lucru ce sînt convinsă că s-ar întîmplă indiferent care dintre dumneavoastră doi mi-ar împărtăşi cu mărinimie logica lui.

— Da, bineînţeles, i-am răspuns eu hotărît să mă arăt la fel de dezagreabil ca şi ea. Pentru că atunci cînd o doamnă consimte să asculte o argumentaţie care merge împotriva propriilor ei opinii, e întotdeauna hotărîtă din capul locului să i se împotrivească — să asculte numai cu urechile trupului, ţinîndu-le pe cele ale minţii astupate cu multă hotărîre împotriva celor mai puternice ra-ţionamente.

— La revedere, domnule Markham, zise frumoasa mea adversară cu un zîmbet compătimitor.

Necatadicsind să-mi mai răspundă în vreun fel, se înclină uşor, dar tocmai cînd dădea să se retragă, fiul ei — cu o îndrăzneală copilărească — o opri locului exclamînd:

— Mămico, dar n-ai dat mîna cu domnul Markham!

Ea se întoarse rîzînd şi-mi întinse mîna. I-am strîns-o mai mult cu pică decît cu amabilitate, supărat de faptul că mă nedreptăţise în permanenţă, încă de cînd mijiseră zorile cunoştinţei noastre. Era evident că fără a şti nimic despre adevăratele mele principii şi trăsături de caracter avea o prejudecată împotriva mea şi părea înclinată să-mi arate că, pînă şi în privinţele cele mai neînsemnate, părerile ei despre mine erau mult mai prejos decît opinia

pe care o aveam eu despre propria mea persoană. Sigur că eram cam ţîfnos din fire, căci altfel probabil că nu m-aş fi simţit atît de profund atins. Pe lîngă asta poate că fusesem şi răsfăţat într-o oarecare măsură de mama şi de sora mea şi de alte cîteva doamne pe care le cunoşteam. Şi totuşi, nu-s cîtuşi de puţin un marţafoi înfumurat — de lucrul ăsta sînt absolut convins, indiferent dacă şi tu gîndeşti sau nu la fel.

CAPITOLUL IV

PETRECEREA NOASTRĂ DIN 5 noiembrie s-a desfăşurat cum nu se poate mai bine, în ciuda refuzului doamnei Graham de a o onora cu prezenţa ei. De fapt, e probabil că dacă ar fi fost ea de faţă, între noi ar fi domnit mai puţină cordialitate, libertate şi veselie decît au existat fără ea.

Mama a fost ca de obicei voioasă şi vorbăreaţă, activă şi bine intenţionată, singura ei greşeală fiind că se dădea peste cap într-un chip prea vizibil pentru a-i face fericiţi pe oaspeţi, drept care i-a silit pe vreo cîţiva dintre ei la eforturi cu totul neplăcute firii lor — obligîndu-i să mănînce sau să bea sau să se aşeze lîngă focul din cămin sau să vorbească cînd ei preferau să tacă. Dar în orice caz, cu toţii au îndurat cu bine aceste încercări, întrucît se aflau într-o dispoziţie sărbătorească.

Preotul Millward a fost de-a dreptul impresionat cu vorbele lui ca din carte şi rostite apăsat, cu glumele-i cu tîlc, cu anecdotele pompoase şi discursurile de adevărat oracol, împărtăşite cu mărinimie, spre înălţarea sufletească a întregii societăţi în general şi în special pentru cea a admirativei doamne Markham, a politicosului domn Lawrence, a serioasei Mary Millward, a liniştitului Richard Wilson şi a prozaicului Robert — aceştia fiind cei mai atenţi ascultători ai lui.

Doamna Wilson a strălucit mai mult ca oricînd, cu comorile ei de noutăţi proaspete şi de bîrfeli vechi, înşi-

rate laolaltă cu întrebări şi observaţii banale şi cu sentinţe adeseori repetate, rostite pare-se doar cu scopul de a refuza inepuizabilelor ei organe ale vorbirii pînă şi cea mai scurtă clipă de odihnă. Îşi adusese cu ea şi lucrul de mînă şi îţi lăsa impresia că limba ei făcuse o prinsoare cu degetele încercînd să le întreacă prin mişcarea sa iute şi fără contenire.

Fiica ei Jane a fost, bineînţeles, cît a putut să fie de graţioasă şi de elegantă, de spirituală şi de seducătoare — întrucît trebuia să strălucească mai tare decît toate aceste doamne şi să-i farmece pe toţi gentlemanii — ca să nu mai vorbim de faptul că era de faţă şi domnul Lawrence pe care trebuia în mod special să-l captiveze şi să-l cucerească. Micile ei artificii pentru realizarea acestei cuceriri erau prea subtile şi greu de sesizat ca să-mi atragă atenţia. Dar mi s-a părut că posedă o anumită afectare rafinată a superiorităţii şi o preocupare neplăcută pentru propria ei persoană, într-o măsură care-i umbrea toate calităţile. După plecarea ei, Rose mi-a prezentat un adevărat spectacol reproducîndu-mi diferite priviri, cuvinte şi gesturi ale lui Jane, cu un amestec de isteţime şi asprime care m-a făcut să mă minunez deopotrivă de artificialitatea duduii respective şi de spiritul de observaţie al surorii mele, pînă într-atîta încît să mă întreb dacă nu cumva şi-a pus şi ea ochii pe moşier. Dar n-ai nici o grijă, Halford, lucrurile nu stăteau aşa.

Richard Wilson, fratele mai mic al lui Jane, a stat într-un colţ, părînd să fie destul de bine dispus, dar tăcut şi sfios, dorînd pe de o parte să treacă neobservat, iar pe de altă parte să audă şi să observe cît mai multe. Şi deşi ai fi zis că se simte oarecum ca peştele pe uscat, ar fi fost destul de fericit, după rum îi cerea felul său liniştit de a fi, numai dacă maică-mea ar fi avut tactul să-l lase în pace; dar aşa cum greşea ea din bunăvoinţă, îl copleşea neîncetat cu atenţiile ei — îndestulîndu-l cu tot felul de mîncăruri întrucît avea impresia că e prea timid ca să se servească

singur şi forţîndu-l să-şi strige, din capătul celălalt al camerei răspunsurile monosilabice la numeroasele întrebări şi replici prin care se străduia zadarnic să-l atragă în discuţie.

Rose m-a informat că băiatul nu ne-ar fi onorat nici în ruptul capului cu prezenţa lui dacă nu l-ar fi pisat atîta sora lui, Jane, care ţinea morţiş să-i arate domnului Lawrence că are cel puţin un frate mai binecrescut şi mai fin decît Robert. Tot atîta ostenealâ îşi dăduse ea să-l ţină de o parte pe acest vrednic gentleman; dar el afirmase că nu vede nici un motiv să scape prilejul de a mai schimba o glumă cu Markham şi cu bătrîna (de fapt maică-mea nu era chiar aşa de în vîrstă), cu frumoasa domnişoară Rose, precum şi cu preotul, ca şi cu ceilalţi; şi fără doar şi poate că Robert avea de fapt şi dreptul s-o facă. Aşa că a vorbit de una şi de alta cu mama şi cu Rose, a discutat cu preotul despre treburile parohiei, cu mine chestiuni de agricultură şi cu amîndoi a făcut politică.

Mary Millward a fost şi ea o figurantă — fiind însă mai puţin chinuită de cruzimea amabilităţilor mamei decît a fost Richard Wilson, întrucît avea un fel sigur şi hotărît de a da răspunsuri scurte şi de a refuza lucrurile, şi întrucît lumea o bănuia a fi mai degrabă posacă decît neîncrezătoare. Oricum vor fi stat lucrurile, în orice caz ea n-a adus prea multă desfătare societăţii — după cum nu pare nici să se fi bucurat prea mult de ea. Eliza mi-a spus că Mary a venit numai în urma stăruinţelor tatălui lor care-şi băgase în cap ideea fixă că Mary îşi închină prea mult timp treburilor casei, neglijînd nevinovatele prilejuri de destindere şi distracţie potrivite pentru vîrsta şi sexul ei. În general mie mi se părea o fată destul de plăcută şi simpatică. O dată sau de două ori a arătat chiar că ştie să şi rîdă, fiind stîrnită de spiritul sau purtarea amuzantă a cine ştie cărui individ mai binecuvîntat de soartă dintre noi. În asemenea cazuri am băgat de seamă că ea încerca să-i întîlnească privirile lui Richard Wilson care era aşezat

exact în faţa ei. Întrucît băiatul studia sub îndrumarea tatălui ei, Mary îl cunoştea în oarecare măsură şi cred că în ciuda faptului că amîndoi erau cam retraşi din fire, se stabilise între ei un sentiment de camaraderie şi înţelegere sufletească.

Eliza mea a fost cum nu se poate mai fermecătoare,, cochetă fără afectare, dorînd să atragă atenţia celor de faţă, dar mai presus de toate atenţia mea. Încîntarea ei cînd mă aflam prin preajmă, stînd jos sau în picioare lîngă ea, şoptindu-i ceva la ureche sau strîngîndu-i mîna în timpul dansului, i se citea uşor în strălucirea obrajilor şi în agitaţia pieptului, oricît ar fi încercat ea să le ascundă prin vorbe şi gesturi îndrăzneţe, chiar impertinente. Dar cred că ar fi mai bine să-mi ţin gura, pentru că dacă mă laud cu aceste lucruri acum, va trebui să roşesc mai tîrziu.

Să continui, aşadar, cu descrierea diferiţilor participanţi la petrecerea noastră:

Rose a fost simplă şi naturală, ca de obicei, plină de voioşie şi neastîmpăr.

Fergus a fost obraznic şi aiurit; dar obrăznicia şi nesăbuinţa lui slujeau ca distracţie celorlalţi, care rîdeau din toate băierile inimii, chiar dacă asta nu-l făcea cîtuşi de puţin să crească în ochii lor.

Şi, în sfîrşit (pentru că am să fac abstracţie de propria mea persoană), domnul Lawrence s-a purtat ca un adevărat gentleman neatingînd pe nimeni nici măcar cu o floare, fiind politicos cu preotul şi cu doamnele, în special cu gazda şi cu fiica ei, precum şi cu domnişoara Wilson — săracul de el, cîtă nechibzuinţă din partea lui! N-avea destul gust ca s-o prefere pe Eliza Millward. Eram în relaţii destul de prieteneşti cu domnul Lawrence. Fiind foarte rezervat din fire şi părăsind doar rareori casa izolată în care se născuse şi unde trăise în singurătate de la moartea lui taică-său, nu avusese nici prilejul şi nici înclinaţia de a lega multe cunoştinţe; dintre toţi oamenii

cu care avusese de a face, eu (judecînd după rezultate) păream să-i fiu tovarăşul cel mai agreabil. Nu numai că mă dovedisem a-i fi pe plac, dar şi mie îmi era destul de agreabil acest domn, cu toate că era prea rece, prea sfios şi prea închis în sine, ca să-mi cîştige pe de-a-ntregul simpatia. Candoarea şi francheţea, cînd erau cu totul ferite de grosolănie, erau lucruri pe care le admira la alţii, dar nu izbutea să le dobîndească şi el. Muţenia desăvîrşită pe care o dovedea ori de cîte ori era vorba de propriile sale treburi şi preocupări, era de fapt destul de supărătoare şi îţi cam tăia elanul; dar eu i-o iertam din convingerea că la originea ei nu se aflau atîta mîndria şi lipsa de încredere în prietenii lui, cît o oarecare delicateţe morbidă şi o anume lipsă de curaj de care el îşi dădea seama, fiind însă lipsit de energia necesară pentru a le înfrînge. Inima lui era ca o mimoză sensibilă care se deschide o clipă sub razele soarelui, dar se închide în sine şi se ofileşte la cea mai mică atingere a degetului cuiva sau la cea mai uşoară adiere de vînt. În linii mari vorbind, relaţiile dintre noi constau mai degrabă dintr-un fel de atracţie ce-o simţeam unul pentru altul decît dintr-o prietenie profundă şi solidă, ca aceea care s-a născut apoi între mine şi tine, Halford. Pe tine (chiar dacă din cînd în cînd te arăţi cam ursuz) nu te pot asemui decît cu o haină veche, fără cusur ca ţesătură, dar uşoară şi lejeră, care s-a mulat perfect pe trupul celui ce-o poartă şi pe care el o poate folosi cum doreşte, fără să se teamă c-o mototoleşte. În schimb, domnul Lawrence era ca o haină nouă, îngrijită şi admirabil croită, dar atît de strîmtă la coate încît ţi-ar fi fost frică să nu-i rupi cusăturile dacă ţi-ai fi mişcat în voie braţele, şi atît de netedă şi de aspectuoasă, încît nu-ţi venea să rişti s-o expui nici măcar unei singure picături de ploaie.

Curînd după sosirea oaspeţilor, maică-mea pomeni de doamna Graham, îşi arătă regretul că nu se află şi ea acolo ca să-i cunoască, şi le explică familiilor Millward şi

Wilson motivele pe care le invocase scuzîndu-se că nu le întorsese vizita, sperînd că ei o vor ierta, întrucît ea — mama — era convinsă că doamna nu avusese cîtuşi de puţin intenţia de a fi nepoliticoasă şi s-ar bucura oricînd să-i vadă.

— E o doamnă tare ciudată, domnule Lawrence, adăugă mama. Nu prea izbutim să-i dăm de rost — dar sînt convinsă că dumneata o să ne poţi spune cîte ceva despre ea pentru că, la urma urmei, e chiriaşa dumitale şi ne-a zis că te cunoaşte într-o oarecare măsură.

Toţi ochii se întoarseră către domnul Lawrence. Mie mi se păru că, fără nici un motiv, el se arătă mult prea stînjenit cînd mama i se adresă astfel.

— Cine, eu, doamnă Markham? răspunse el. Greşiţi, eu n-o... adică... vreau să spun, bineînţeles că am văzut-o, dar în orice caz sînt ultima persoană căreia ar trebui să vă adresaţi pentru informaţii referitoare la doamna Graham.

Apoi se întoarse imediat către Rose şi o rugă să facă plăcere societăţii onorînd-o cu un cîntec sau cu o melodie interpretată la pian.

— Ba nu, răspunse Rose, trebuie s-o rugaţi pe domnişoara Wilson. Ea ne depăşeşte pe toţi atît în ceea ce priveşte vocea, cît şi cîntatul la pian.

Domnişoara Wilson făcu mofturi cu oarecare cochetărie.

— Lasă că o să fie ea prea bucuroasă să vă cînte, zise Fergus, dacă dumneata, domnule Lawrence, o să ai bunătatea să stai lîngă ea şi să-i întorci foile.

— Vai, dar o să fie o adevărată încîntare pentru mine, domnişoară Wilson. Chiar îmi îngăduiţi s-o fac? Ea îşi înclină gîtul lung şi zîmbi, dîndu-i voie s-o conducă pînă la pian, după care se instală şi cîntă o bucată după alta în cel mai bun stil al ei, acompaniindu-se singură. Între timp, domnul Lawrence rămase răbdător în picioare, sprijinindu-se cu o mînă de spateaza scaunului ei, iar cu cealaltă întorcîndu-i notele. Poate că şi el era la fel de

încîntat de interpretarea domnişoarei Wilson, cum era şi ea. Într-un fel muzica nu era deloc rea; pe de altă parte n-aş putea spune că m-a mişcat profund. Execuţia era corectă şi abilă, dar sentimentul lipsea aproape cu desăvîrşire.

Se pare însă că discuţia despre doamna Graham nu fusese închisă.

— Nu, doamnă Markham, vin n-am să iau, zise reverendul Millward cînd se servi această băutură. În schimb am să beau puţină bere de casă de-a dumneavoastră. Întotdeauna am preferat-o tuturor băuturilor.

Măgulită de acest compliment, maică-mea sună clopoţelul şi o cană de porţelan cu cea mai bună bere a noastră fu îndată adusă şi aşezată dinaintea vrednicului gentleman care ştia atît de bine să-i preţuiască calităţile.

— Ei vezi, asta e! strigă el, îndreptînd şuvoiul, cu multă îndemînare, din cană în pahar, în aşa fel încît să facă multă spumă fără să se verse măcar o picătură.

După ce o examină o clipă în dreptul unei lumînări, sorbi o înghiţitură bună, apoi plescăi din buze, răsuflă adînc şi-şi umplu la loc paharul sub privirile mamei, pline de cea mai profundă mulţumire.

— Nimic nu se poate compara cu asta, doamnă Markham! zise preotul. Eu am susţinut întotdeauna că berea dumneavoastră de casă e mai bună decît orice altceva.

— Vai ce tare mă bucur că vă place, părinte! întotdeauna supraveghez personal pregătirea ei, ca şi pregătirea brînzei şi a untului; eu aşa zic: dacă tot faci un lucru, măcar să fie bine făcut.

— Aveţi perfectă dreptate, doamnă Markham.

— Pe de altă parte, părine, vi se pare că e un păcat să bei din cînd în cînd puţin vin sau o duşcă de rachiu? întrebă mama întinzîndu-i un pahar de punch fumegînd doamnei Wilson care afirma că vinul îi cade greu la stomac. (Totodată fiul ei Robert îşi umplea ochi paharul cu aceeaşi băutură.)

— Cîtuşi de puţin! răspunse oracolul, dînd din cap ca Jupiter. Toate lucrurile sînt numai binecuvîntări şi binefaceri, cu condiţia să ştim să ne bucurăm de ele.

— Dar doamna Graham e de cu totul altă părere. Ia staţi numai să ascultaţi ce ne-a spus deunăzi — v-am zis eu că o să vă povestesc.

Şi maică-mea delectă societatea cu o relatare amănunţită a ideilor şi comportării greşite ale doamnei respective cu privire la băutură, încheind cu cuvintele:

— Ei, nu vi se pare că e o greşeală?

— O greşeală? repetă preotul cu un aer neobişnuit de solemn. O crimă aş zice, o crimă! Nu numai că înseamnă că-şi bate joc de copil, dar e vorba şi de dispreţ faţă de darurile providenţei, pe care îl învaţă să le calce în picioare.

Apoi preotul intră în multe amănunte în legătură cu toate acestea şi explică, pe îndelete, că o asemenea purtare este nu numai lipsită de sens, dar şi că reprezintă o adevărată hulire a lui Dumnezeu. Maică-mea îl urmări cu cel mai adînc respect; şi pînă şi doamna Wilson se hotărî să-şi lase limba să se odihnească o clipă şi-l ascultă în tăcere, sorbindu-şi punchul cu un aer plin de îngăduinţă. Domnul Lawrence şedea cu cotul pe masă, jucîndu-se neglijent cu paharul de vin pe jumătate gol şi zîmbind pe sub mustaţă.

— Dar nu vi se pare, părinte Millward — sugeră el cînd în sfîrşit gentlemanul respectiv făcu o pauză în discursul lui — că atunci cînd se întîmplă ca un copil să fie înclinat din fire către necumpătare — de exemplu, din vina părinţilor sau strămoşilor lui — sînt recomandabile anumite precauţii? (Fie vorba între noi, toată lumea era convinsă că tatăl domnului Lawrence şi-a scurtat viaţa datorită lipsei de cumpătare.)

— Unele precauţii, poate; însă domnul meu, cumpătarea e una şi abstinenţa e cu totul altceva.

— Bine, dar am auzit că la unele persoane cumpătarea — adică moderaţia — e aproape cu neputinţă. Şi dacă abstinenţa o fi un rău (lucru pe care unii oameni îl pun la îndoială), nimeni nu va nega că lipsa de cumpătare este un rău şi mai mare. Unii părinţi le-au interzis cu desăvîrşire copiilor lor să guste băuturi care li se urcă la cap; dar autoritatea părinţilor nu poate dăinui de-a pururi. Şi pe urmă copiii sînt din firea lor înclinaţi să tînjească după lucrurile interzise. Şi într-un asemenea caz e foarte probabil ca un copil să fie tare curios să guste şi să cunoască efectele lucrurilor care au fost atît de mult lăudate şi cu care alţii s-au desfătat, pe cînd lui însuşi îi sînt atît de aspru oprite. Curiozitatea i-ar fi în general satisfăcută cu primul prilej potrivit; şi odată înfrîntă opreliştea, urmările pot fi foarte grave. Nu am pretenţia să mă pricep sau să dau sentinţe în asemenea treburi, dar mie mi se pare că acest plan al doamnei Graham, aşa cum îl descrieţi dumneavoastră, doamnă Markham, oricît de extraordinar ar părea, nu e lipsit de unele avantaje: pentru că vedeţi aici cum copilul e izbăvit dintr-o dată de ispită; nu are nici un fel de curiozitate ascunsă şi nici lucruri neştiute după care să tînjească în taină; cunoaşte licorile ademenitoare în măsura în care doreşte s-o facă; e total scîrbit de ele fără să fi suferit de pe urma efectelor lor.

— Şi asta vi se pare drept, domnule? Nu v-am dovedit oare cît de greşit este şi cît de potrivnic *Sfintei Scripturi,* precum şi cugetării înţelepte, să înveţi un copil să se uite cu dispreţ şi dezgust la binefacerile providenţei, în loc să le folosească aşa cum se cuvine?

— Bine, s-ar putea ca sfinţia voastră să considere că şi picăturile de laudanum sînt o binefacere a providenţei, răspunse domnul Lawrence zîmbind. Şi totuşi veţi cădea, probabil, de acord că cei mai mulţi dintre noi ar face mai bine să se abţină de la consumarea lor, chiar şi într-o cantitate moderată. Dar — adăugă el — nu vreau ca şi

dumneavoastră să-mi, urmaţi metafora prea îndeaproape — drept care îmi voi bea pînă la fund paharul.

— Şi sper că-l veţi umple la loc, domnule Lawrence, zise maică-mea împingînd sticla către el.

Domnul Lawrence refuză cu multă politeţe, şi îndepărtîndu-şi puţin scaunul de masă se aplecă spre mine (eu eram aproape de el, şezînd pe canapea, lîngă Eliza Millward) şi mă întrebă cu un aer degajat dacă o cunosc pe doamna Graham.

— Da, am întîlnit-o de vreo două ori.

— Şi ce părere ai despre ea?

— N-aş zice că-mi place prea mult. Ca înfăţişare e chipeşă — sau mai degrabă ar trebui să spun, distinsă şi interesantă — dar nu e cîtuşi de puţin prietenoasă. După impresia mea, e o femeie care cade foarte uşor pradă prejudecăţilor şi e gata să şi le păstreze cu orice preţ pînă în pînzele albe, răsucînd toate lucrurile în aşa fel încît să intre în tiparele propriilor ei idei preconcepute. E prea rigidă, prea aspră, prea aprigă pentru gusturile mele.

Domnul Lawrence nu mi-a răspuns nimic, şi-a plecat ochii în jos şi şi-a muşcat buzele. Curînd după aceea s-a ridicat şi s-a îndreptat către domnişoara Wilson, fiind după cît îmi închipui pe cît de dezgustat de mine pe atît de atras de ea. În momentul acela n-am prea băgat în seamă faptul, dar mai apoi împrejurările m-au făcut să-mi amintesc amănuntul, ca şi alte fleacuri de acelaşi fel, dacă nu mă înşel atunci cînd... dar, stai, să nu anticipez.

Am încheiat seara cu un dans — vrednicul nostru pastor nesocotind că ar fi fost cine ştie ce grozăvie să asiste la o asemenea petrecere, deşi tocmisem unul din lăutarii satului să ne acompanieze zbenguielile cu scripca lui. Însă Mary Millward a refuzat cu încăpăţînare să participe la danţul nostru; la fel şi Richard Wilson, cu toate că maică-mea l-a rugat insistent s-o facă, ba chiar s-a oferit să-i servească drept parteneră.

În orice caz ne-am descurcat destul de bine şi fără el. Cu o singură echipă de cadril şi cu mai multe contradanţuri am ţinut-o tot aşa pînă destul de tîrziu. În cele din urmă l-am rugat pe lăutarul nostru să cînte un vals; tocmai începusem s-o port pe Eliza în vîrtejul acestui dans încîntător, în timp ce Lawrence cu Jane Wilson şi Fergus cu Rose îmi ţineau isonul, cînd reverendul Millward a intervenit strigînd:

— Nu, nu, aşa ceva nu îngădui! Haideţi, s-a făcut ora plecării.

— Vai, nu, tăticule! s-a rugat Eliza.

— E timpul, fata mea, e timpul! Trebuie cumpătare în toate lucrurile, nu uita!

Drept răzbunare, însă, am urmat-o pe Eliza pe coridorul întunecos, unde, sub pretext că o ajut să-şi pună şalul, i-am furat o sărutare, chiar în spatele lui taică-său, în timp ce acesta îşi înfăşură gîtul şi bărbia în faldurile unui fular gros. Dar vai! Intorcîndu-mă, am dat cu ochii de maică-mea care era la un pas înapoia mea. Drept urmare, nici nu plecaseră bine musafirii că am şi fost supus unor mustrări foarte aspre, care au pus stavilă galopului avîntat al inimii mele şi au încheiat seara într-un mod foarte neplăcut.

— Scumpul meu, Gilbert, mi-a zis ea, îmi pare rău că faci asemenea lucruri! Ştii bine cît de mult ţin la situaţia şi viitorul tău, cît de mult te iubesc şi te preţuiesc, mai presus de orice pe lume, cît de mult aş dori să te văd aşezat, cum se cuvine, în viaţă — şi cît de tare m-ar amărî dacă te-aş şti însurat cu fata aceea sau cu oricare alta de prin împrejurimi. Să mă bată Dumnezeu dacă înţeleg ce găseşti la ea! Şi nu mă gîndesc numai la lipsa averii — cîtuşi de puţin — dar mie mi se pare că-i lipseşte şi frumuseţea, şi deşteptăciunea, şi bunătatea, şi orice altă calitate care ar fi de dorit. Dacă ai şti tu însuţi, aşa cum ştiu eu, cît preţuieşte de fapt, nici prin cap nu ţi-ar trece un asemenea lucru. Mai zăboveşte niţel şi ai să vezi!

Dacă vei fi legat de ea, te vei căi o viaţă întreagă cînd te vei uita în jur şi vei vedea cîte fiinţe cărora ea nu le ajunge nici la degetul cel mic, se afiă pe lumea asta. Ascultă-mă pe mine, că aşa o să se în-timple.

— Bine, mamă, te rog, taci! Nu-mi place să mi se ţină predici. Crede-mă că n-am să mă căsătoresc deocamdată, ţi-o spun sincer. Pe de altă parte, sfinte Doamne! N-am şi eu dreptul să mă bucur puţin de viaţă?

— Ba da, băiatul meu drag, dar nu în felul ăsta. Zău, n-ar trebui să faci asemenea lucruri. Ar însemna că-i faci un rău fetei dacă ea ar fi aşa cum ar trebui să fie; dar eu te asigur că e cea mai prefăcută obrăznicătură ce s-a pomenit vreodată pe lume; şi pînă să deschizi bine ochii, ai să te şi trezeşti prins în mrejele ei. Şi dacă o iei de nevastă Gilbert, să ştii că mă omori cu zile! Şi cu asta basta!

— Lasă mamă, nu mai plînge pentru atîta lucru — i-am spus eu, căci lacrimile începuseră să-i curgă şuvoi. Uite, sărutarea asta o s-o şteargă pe cea pe care i-am dat-o Elizei. N-o mai ponegri pe fată şi linişteşte-te, fiindcă-ţi promit că niciodată... Vreau să spun, îţi promit că am să mă gîndesc bine înainte de a face vreun pas important pe care tu îl dezaprobi în mod serios.

Şi zicînd acestea, mi-am aprins lumînarea şi m-am dus la culcare, cu sufletul mult mai liniştit.

CAPITOLUL V

CAM PE LA SFÎRŞITUL LUNII, cedînd într-un tîrziu insistenţelor foarte viguroase ale Rosei, am însoţit-o într-o vizită la Wildfell Hall. Spre marea noastră surprindere am fost poftiţi într-o încăpere unde primul lucru de care am dat cu ochii a fost un şevalet. Alături era o masă plină de pînze pentru pictat, borcane cu vopsele şi lacuri, palete, peneluri, uleiuri şi altele asemenea. De perete erau rezemate mai multe schiţe aflate în diferite stadii de lucru şi cîteva tablouri terminate-— majoritatea peisaje şi portrete.

— Mă văd silită să vă primesc în atelierul meu, zise doamna Graham, pentru că astăzi nu s-a făcut focul în camera de zi şi e cam frig ca să vă poftesc într-o încăpere în care căminul e gol.

Descotorosind două scaune de uneltele şi materialele de pictură care uzurpaseră aceste locuri, ne invită să şedem şi ea se instală din nou lîngă şevalet, nu chiar cu faţa la el, dar aruncînd din timp în timp cîte o privire la tablou în cursul conversaţiei şi mai trăgînd cîte o trăsătură de penel de parcă i-ar fi fost imposibil să-şi abată întru totul atenţia de la ocupaţia ei pentru a şi-o concentra asupra vizitatorilor. Tabloul reprezenta conacul Wildfell, văzut în zorii zilei dinspre cîmpia de la poalele dealului, desprinzîndu-se întunecat şi falnic de pe un cer limpede, albastru-argintiu, cu cîteva dungi roşietice pe marginea zării. Totul era desenat şi colorat aidoma ca-n

viaţă, subiectul fiind tratat cu deosebită eleganţă şi după toate canoanele artei.

— Văd, doamnă Graham, că puneţi tot sufletul în opera dumneavoastră, am remarcat eu. Nu pot decît să vă rog s-o continuaţi, pentru că dacă veţi lăsa ca venirea noastră să vă întrerupă , ne vom vedea siliţi să ne socotim nişte intruşi cu totul nedoriţi.

— Vai, dar deloc! a replicat ea tresărînd şi aruncîndu-şi penelul pe masă de parcă ar fi fost trezită deodată la îndatoririle politeţei. Nu sînt chiar atît de asaltată de musafiri încît să nu pot să acord bucuroasă cîteva minute puţinelor persoane care mă onorează cu prezenţa lor.

— Văd că aproape v-aţi terminat tabloul, i-am spus eu apropiindu-mă ca să-l observ mai bine şi cercetîndu-l cu mult mai multă admiraţie şi încîntare decît ţineam să-mi arăt pe faţă. Am impresia că mai aveţi de pus doar tuşele finale în primul plan. Dar de ce l-aţi botezat Conacul Fernley din comitatul Cumberland, în loc de Widfell Hall din comitatul X? am întrebat-o eu referindu-mă la numele pe care-l înscrisese cu litere mici în partea de jos a pînzei.

Dar mi-am dat seama imediat că zicînd acestea fusesem prea îndrăzneţ, pentru că ea s-a îmbujorat la faţă, neştiind ce să spună. Totuşi, după o pauză de o clipă, cu un fel de sinceritate desperată, mi-a mărturisit:

— Pentru că am pe lumea asta prieteni — sau cel puţin cunoştinţe — care n-aş vrea să afle unde mi-am găsit locaş de taină; şi întrucît s-ar putea să le cadă sub ochi tabloul şi s-ar putea să-mi recunoască maniera de a picta în ciuda iniţialelor false cu care m-am semnat, din prevedere am botezat şi conacul cu un alt nume pentru a-i pune pe o urmă greşită în cazul cînd ar încerca să mă caute.

— Va să zică n-aveţi intenţia de a păstra tabloul? am întrebat-o eu ţinînd morţiş să spun ceva pentru a schimba subiectul.

— Nu; nu-mi dă mîna să pictez pentru propria mea plăcere sau distracţie.

— Mama îşi trimite toate tablourile la Londra, s-a amestecat Arthur în conversaţie. Şi cineva de acolo i le vinde şi ne trimite banii.

Aruncîndu-mi privirile pe celelalte pînze am remarcat o schiţă frumoasă cu Lindenhope văzut din vîrful dealului; o altă imagine a vechiului conac încălzindu-se în aburul însorit al unei după-amieze liniştite de vară şi un mic portret simplu, dar foarte sugestiv al unui copil trist şi gînditor, cu o expresie de regret tăcut, dar profund, ţinînd în mînă un buchet de flori veştede şi avînd drept fundal nişte coline joase şi cîmpii întunecoase de toamnă şi un cer noros, posomorît.

— După cum vedeţi, duc o lipsă cruntă de subiecte, zise frumoasa pictoriţă. Odată am zugrăvit bătrînul conac pe o noapte cu lună şi bănuiesc că va trebui să-l înfăţişez altădată într-o zi de iarnă cu zăpadă şi apoi iarăşi într-o seară cu nori întunecoşi — pentru că realitatea este că nu prea am altceva de pictat. Mi s-a spus că undeva prin împrejurimi aveţi o vedere splendida spre mare. E adevărat? Se poate merge pe jos pînă acolo?

— Da, dacă n-aveţi nimic împotrivă să străbateţi o distanţă de patru mile, sau cam aşa ceva — aproape opt mile dus şi-ntors — şi încă pe un drum destul de prost şi obositor.

— Şi în ce direcţie se află?

Am căutat s-o lămuresc cît m-am priceput mai bine şi tocmai mă pornisem să-i descriu diferitele drumuri, alei şi cîmpuri ce trebuiau străbătute pentru a ajunge acolo, porţiunile drepte şi cotiturile la dreapta şi la stînga, cînd ea m-a întrerupt spunînd:

— Stai, stai! Nu-mi spune toatea astea acum. Pînă cînd voi avea nevoie de îndrumările dumitale am să uit tot ce mi-ai zis. N-am intenţia să mă duc acolo pînă la

primăvară. Poate că atunci am să te deranjez. Deocamdată avem iarna înaintea noastră şi...

S-a oprit deodată înăbuşindu-şi o exclamaţie şi a sărit de pe scaun spunînd: „Scuzaţi-mă o clipă”, după care a ieşit repede din odaie, închizînd uşa îndărătul ei.

Fiind curios să văd ce a făcut-o să tresară şi să se tulbure în aşa hal, am privit spre fereastră — întrucît ea din întîmplare îşi îndreptase ochii într-acolo cu o clipă înainte, şi abia am apucat să zăresc pulpana mantalei unui bărbat dispărînd îndărătul unui tufiş mare, de ilice, aflat între fereastră şi arcada de la intrare.

— E prietenul mamei, ne-a informat Arthur.

Eu m-am uitat la Rose şi ea la mine.

— N-o înţeleg deloc pe doamna asta, mi-a şoptit Rose.

Copilul a privit-o cu un aer surprins şi grav. Rose a început imediat să-i vorbească despre tot felul de lucruri indiferente în timp ce eu mă distram privind la tablouri, într-un colţ întunecat se afla unul pe care nu-l remarcasem. Înfăţişa un copilaş aşezat în iarbă cu un maldăr de flori pe genunchi. Trăsăturile delicate şi ochii mari, albaştri, care zîmbeau pe sub buclele castanii căzute mult pe fruntea lui aplecată asupra comorii din poală, semănau destul de tare cu cele ale domnişorului din faţa mea ca să mă facă să înţeleg că e un portret al lui Arthur Graham în fragedă copilărie.

Luîndu-l în mînă ca să-l aduc la lumină am descoperit un alt tablou în spatele lui, întors cu faţa la perete. M-am aventurat să-l ridic şi pe acesta. Înfăţişa un bărbat în floarea tinereţii — chipul lui era destul de fruimos şi portretul nu era deloc rău; dar, dacă va fi fost executat de aceeaşi mînă ca şi restul pînzelor, asta se întîmplase, fără doar şi poate, cu mulţi ani în urmă. Lucrul era dovedit de o mult mai mare grijă şi atenţie pentru detalii, de o mult mai mică prospeţime a coloritului şi libertate în maniera de tratare — adică tocmai calităţile care mă încîntaseră şi mă surprinseseră la celelalte tablouri. Totuşi, l-am

cercetat cu mult interes. Trăsăturile şi expresia purtau pecetea unei individualităţi foarte bine definite, ceea ce te făcea să crezi că asemănarea cu originalul era remarcabilă. Ochii albaştri, limpezi, se aţinteau asupra privitorului cu un fel de ghiduşie ascunsă — aproape că te aşteptaţi să-i vezi clipindu-ţi şiret; buzele — prea groase ca să nu sugereze o fire amatoare de plăceri — păreau pe punctul de a se lumina într-un zîmbet; obrajii, de o culoare caldă, erau împodobiţi de nişte favoriţi roşiatici foarte deşi şi stufoşi; iar părul castaniu-aprins revărsîndu-se în adevăraţi ciorchini de bucle bogate încălcau în prea mare măsură drepturile frunţii şi păreau să sugereze că purtătorul lor era mai mîndru de frumuseţea decît de intelectul lui — şi poate că de fapt avea şi dreptate s-o facă; şi totuşi, înfăţişarea lui era departe de a fi aceea a unui zevzec.

Cred că nu ţineam nici de două minute în mînă portretul, cînd s-a întors frumoasa pictoriţă.

— Era doar o persoană care venise să se intereseze de tablouri, ne-a spus ea în chip de scuze pentru plecarea ei bruscă. L-am rugat să mai aştepte.

— Mă tem că s-ar putea interpreta drept un gest de mare cutezanţă, i-am spus eu, faptul că mi-am permis să privesc o pînză pe care pictorul a întors-o cu faţa la perete; dar, dacă-mi daţi voie, v-aş întreba...

— E într-adevăr un gest de mare cutezanţă, domnul meu, aşa că te-aş ruga să nu pui nici un fel de întrebări în această privinţă, întrucît curiozitatea nu-ţi va fi satisfăcută, mi-a răspuns ea încercînd să ascundă cu un zîmbet asprimea reproşului ei.

Şi totuşi, din felul cum se îmbujorase şi cum îi scînteiau ochii, mi-am dat seama că am supărat-o foarte tare.

— Nu voiam decît să întreb dacă tot dumneavoastră aţi pictat şi acest tablou, i-am răspuns eu, şi i-am cedat pinza după care întinsese mîinile.

M-am posomorît la rîndul meu, pentru că mi-a luat-o fără pic de politeţe şi, punînd-o repede la loc, în colţul acela întunecos, cu faţa la perete, a aşezat celălalt tablou peste ea ca mai înainte. După aceea s-a întors către mine şi a rîs.

Dar eu n-aveam deloc chef de glume. Cu un aer nepăsător m-am îndreptat spre fereastră şi am rămas cu privirile aţintite asupra grădinii în paragină, lăsind-o cîteva minute să stea de vorbă cu Rose. Apoi, spunîndu-i surorii mele că e timpul să plecăm, i-am strîns mîna domnişorului, i-am făcut o plecăciune glacială doamnei şi am pornit către uşă. Dar, după ce şi-a luat rămas bun de la Rose, doamna Graham mi-a întins mîna spunîndu-mi cu glas suav şi cu un zîmbet care nu era cîtuşi de puţin dezagreabil:

— Fie ca soarele să nu apună pînă nu-ţi trece mînia, domnule Markham. Îmi cer iertare dacă te-am ofensat prin bruscheţea mea.

Bineînţeles că atunci cînd o doamnă catadicseşte să se scuze, e cu neputinţă să mai rămîi supărat; aşa că ne-am despărţit în termeni buni. De data asta i-am strîns mîna cu deplină cordialitate şi fără pică.

CAPITOLUL VI

ÎN URMĂTOARELE PATRU LUNI n-am mai intrat în casa doamnei Graham, şi nici ea într-a noastră. Dar doamnele continuau să vorbească despre ea şi relaţiile dintre noi făceau şi ele progrese, deşi nu prea repezi. Cît despre flecăreala lor, eu îi dădeam prea puţină atenţie (vreau să spun cînd venea vorba de frumoasa sihastră) şi singurele noutăţi cu care m-am ales din povestirile lor au fost că într-o zi rece, dar frumoasă, doamna Graham se aventurase să-şi ducă băieţelul pînă la casa parohială, unde din nefericire n-a găsit pe nimeni decît pe domnişoara Millward cea mare. Cu toate acestea stătuse multă vreme acolo şi după cîte se zice, cele două femei găsiseră o mulţime de lucruri să-şi spună, şi se despărţiseră cu dorinţa împărtăşită de a se revedea. Mary Millward iubea copiii, iar mamelor drăgăstoase le plac persoanele care ştiu să le aprecieze cum se cuvine odorul.

Uneori am văzut-o şi eu pe doamna Graham, nu numai cînd venea la biserică, ci şi cînd ieşea pe coline cu băieţelul, fie făcînd o plimbare lungă, fără ţintă, fie — în zilele deosebit de frumoase — rătăcind alene pe bărăganul ierbos sau pe păşunile bătute de vînturi din jurul vechiului conac — ea cu o carte în mînă, iar fiul ei zbenguindu-se pe lîngă ea. Cînd se ivea vreun prilej de acest fel, dacă dădeam cu ochii de ea în plimbările mele solitare — fie pe jos, fie călare — sau atunci cînd aveam

vreo treabă legată de bunul mers al moşiei, de obicei potriveam lucrurile în aşa fel încît să-i ies în cale sau s-o ajung din urmă; căci îmi plăcea destul de mult s-o văd pe doamna Graham şi să-i vorbesc şi, fără doar şi poate, mă incinta conversaţia cu micul ei însoţitor, descoperind — de îndată ce s-a spart gheaţa sfioşeniei lui că e un băieţel foarte prietenos, inteligent şi amuzant. Curînd ne-am împrietenit la cataramă — deşi n-aş putea spune în ce măsură o bucura asta pe maică-sa. La început am avut o bănuială că ea ar cam dori să pună stavile în calea intimităţii ce se năştea între noi — să stingă, parcă, flacăra prieteniei noastre. Dar dîndu-şi în cele din urmă seama, în ciuda prejudecăţilor ei împotriva mea că nu sînt deloc un individ primejdios, ci dimpotrivă, că sînt bine intenţionat şi că întîlnirile cu mine şi cu cîinele meu îi fac mult mai multă bucurie fiului ei decît ar fi avut altfel posibilitatea să cunoască, ea încetă să se mai împotrivească şi chiar mă saluta cu un zîmbet cînd mă vedea apropiindu-mă.

Cît despre Arthur, el îmi striga: „Bine ai venit” de la mare depărtare şi, ţîşnind de lîngă maică-sa, alerga o bucată bună ca să-mi iasă în întîmpinare. Dacă se întîmpla să fiu călare, Arthur avea asigurată o plimbare la trap ori la galop; sau, dacă vreunul din caii de povară nu era prea departe, îi făceam plăcerea de a-l instala pe spinarea unuia dintre ei şi de a-l plimba astfel, ceea ce-i plăcea la fel de mult. Dar maică-sa ne însoţea întotdeauna şi mergea cum putea alături de el — pe cît cred nu atîta pentru că s-ar fi temut de vreo primejdie de vătămare sau mai ştiu eu ce, cît ca să aibă grijă să nu-i bag cine ştie ce idei nepotrivite în mintea lui de copil, deoarece îl păzea întotdeauna cu străşnicie şi nu-i dădea niciodată voie să plece din preajma ei. Ceea ce o încînta cel mai tare era să-l vadă zbenguindu-se şi alergînd cu Sancho, în timp ce eu mergeam alături de ea; asta nu atîta din plăcerea de a se afla în prezenţa mea (deşi uneori îmi mai făceam unele

iluzii de asemenea natură), cît ca să-l vadă pe fiul ei cum se bucură de aceste activităţi şi jocuri — înviorătoare pentru trupuşorul său firav — şi de care avea parte mult prea rar din pricina lipsei unor tovarăşi potriviţi pentru anii lui. De asemenea, poate că o bucura destul de mult faptul că eu mă aflam lîngă ea şi nu lîngă el şi deci eram incapabil să-i dăunez băieţelului în vreun fel, direct sau indirect, intenţionat sau nu, — ceea ce în orice caz însemna că n-aveam de ce să-i mulţumesc doamnei.

Uneori sînt însă convins că doamna era oarecum încîntată de conversaţia cu mine. Într-o dimineaţă însorită de februarie, în cursul unei plimbări de douăzeci de minute pe bărăgan, ea îşi lăsă la o parte asprimea şi rezerva obişnuită şi începu o discuţie adevărată cu mine. Vorbi cu atît de multă elocinţă şi profunzime de gîndire şi de sentimente despre un subiect care, din fericire, coincidea cu propriile mele idei — şi pe deasupra avînd şi o înfăţişare atît de frumoasă — încît m-am întors acasă fermecat. Pe drum, m-am trezit gîndindu-mă, că, la urma urmei, ar fi poate mai bine pentru un bărbat să-şi petreacă zilele cu o asemenea femeie decît cu Eliza Millward; iar apoi — figurat vorbind — am roşit pentru propria mea nestatornicie.

Intrînd în hol am găsit-o acolo pe Eliza singură cu Rose. Surpriza n-a fost în general chiar atît de agreabilă cum ar fi trebuit să fie. Am flecărit laolaltă multă vreme, dar mi s-a părut că Eliza este cam frivolă şi chiar puţin insipidă în comparaţie cu mult mai matura şi serioasa doamnă Graham. Vai, Doamne! ce ţi-e şi cu constanţa oamenilor!

„Şi totuşi, m-am gîndit eu, n-ar trebui să mă însor cu Eliza de vreme ce mama se împotriveşte cu atîta străşnicie şi nici pe fată nu s-ar cuveni s-o amăgesc dîndu-i iluzii cum că aş avea de gînd să fac aşa ceva. Acuma, dacă dispoziţia mea din momentul de faţă va mai continua, îmi va fi mai uşor să-mi eliberez afecţiunile de dominaţia ei blîndă şi totuşi necruţătoare. Şi cu toate că şi

împotriva doamnei Graham s-ar putea ridica tot atîtea obiecţii, mi-ar fi poate îngăduit, ca şi doctorilor, să vindec un rău mai mare prin altul mai mic, pentru că nu mă voi îndrăgosti serios de tînăra văduvă, — sau cel puţin aşa cred — şi nici ea de mine — lucrul acesta este mai mult ca sigur. Dar dacă voi găsi puţină bucurie în prezenţa ei, nu văd de ce nu mi s-ar îngădui s-o caut; şi dacă steaua divinităţii ei va fi destul de luminoasă ca să întunece luciul Elizei, cu atît mai bine, deşi nu prea îndrăznesc să-mi fac planuri în această privinţă."

De atunci încolo n-am mai lăsat să treacă vreo zi frumoasă fără o vizită la conacul Wildfell, cam pe la ceasul cînd ştiam că noua mea cunoştinţă îşi părăseşte de obicei sihăstria. Dar de multe ori s-a întîmplat să fiu dezamăgit în speranţele mele privitoare la o nouă întrevedere; atît de schimbătoare se dovedea doamna Graham în privinţa momentului cînd ieşea din casă şi a locurilor către care se îndrepta, atît de efemere erau întîlnirile întîmplătoare pe care izbuteam să le obţin, încît aproape începusem să cred că ea îşi dă tot atîta ostenealâ să mă evite cîtă îmi dădeam eu s-o găsesc. Numai că presupunerea mi-era mult prea nesuferită ca s-o păstrez măcar o clipă după ce găseam vreun motiv acceptabil pentru a o putea înlătura.

Într-o după-amiază liniştită şi senină din martie, pe cînd supravegheam îngrijirea pajiştei şi repararea unui gard din vale, am văzut-o, lîngă pîrîu, pe doamna Graham cu un bloc de desen în mînă şi absorbită de arta ei favorită, în timp ce Arthur îşi umplea timpul făurind baraje şi diguri în apa puţin adîncă şi plină de bolovani a pîrîului. Nu prea aveam cu ce să mă distrez şi un prilej atît de rar nu trebuia pierdut. Aşadar, lăsînd baltă şi pajiştea şi gardul, m-am îndreptat repede într-acolo. Dar n-am putut să ajung înaintea lui Sancho care, de îndată ce şi-a zărit tînărul prieten, a străbătut glonţ distanţa respectivă şi s-a năpustit asupra băieţelului cu o bucurie atît de

impetuoasă, încît l-a răsturnat în mijlocul apei. Din fericire bolovanii l-au împiedicat să se ude prea tare şi, pe de altă parte, nu erau nici atît de colţuroşi încît să-l rănească. Mai degrabă întîmplarea cu ghinion l-a făcut să rîdă prin neprevăzutul ei.

Doamna Graham studia elementele distinctive ale diferitelor soiuri de copaci încă dezgoliţi de frigul iernii, şi copia cu trăsături viguroase, însă nu lipsite de delicateţe, ramificaţiile lor diverse. Nu s-a arătat prea vorbăreaţă, dar eu am rămas în picioare lîngă ea, urmărindu-i mişcările creionului; era o plăcere să-l vezi călăuzit cu atîta îndemînare de degetele acestea frumoase şi graţioase. N-a trecut însă multă vreme pînă cînd îndemînarea ei a început să fie stînjenită, degetele au început să şovăie, să tremure uşor, şi să greşească trăsăturile, iar apoi deodată s-au oprit. Doamna şi-a ridicat rîzînd faţa spre mine şi mi-a spus că schiţa ei nu profită prea mult de supravegherea mea.

— Bine, atunci am să stau de vorbă cu Arthur pînă cînd terminaţi, i-am spus eu.

— Domnule Markham, aş vrea să călăresc puţin, dacă mă lasă mama, a zis copilaşul.

— Dar pe ce, fiul meu?

— Cred că trebuie să fie vreun cal acolo, pe cîmp, a răspuns băiatul, arătînd spre iapa murgă, voinică, ce trăgea maşina de netezit iarba.

— Nu, nu, Arthur, e prea departe, s-a împotrivit maică-sa.

Dar eu am făgăduit să-l aduc înapoi nevătămat după ce vom face un tur-două pe pajişte. Văzînd expresia nerăbdătoare a copilului, doamna Graham a zîmbit şi l-a lăsat. Era prima dată cînd îmi dădea voie să-l îndepărtez cît de cît de lîngă ea.

Cocoţat pe animalul ce părea atît de mare faţă de el şi pornind solemn în sus şi în jos pe pantele cîmpului întins, Arthur era adevărata întruchipare a mulţumirii şi încîntării

voioase şi tăcute. Dar curînd netezirea pajiştei s-a terminat şi cînd l-am dat jos pe viteazul călăreţ şi l-am depus din nou în braţele mamei lui, ea păru puţin nemulţumită că-l ţinusem atîta vreme. Îşi închisese carnetul de schiţe şi probabil că aştepta cu nerăbdare întoarcerea lui.

Era timpul să se ducă acasă, a spus ea, şi a vrut să-şi ia rămas bun de la mine, dar eu nu eram dispus nici în ruptul capului s-o părăsesc: am însoţit-o pînă la jumătatea colinei. A devenit mai sociabilă, aşa că am început şi eu să fiu mai vesel. Însă ajungînd într-un loc de unde se vedea sumbrul conac bătrîn, s-a oprit locului şi s-a întors către mine în timp ce vorbea, de parcă ar fi vrut să-mi dea de înţeles să nu merg mai departe şi să ne încheiem conversaţia acolo, să mă facă să-mi iau rămas b«n şi să mă îndepărtez. De fapt era şi timpul s-o fac pentru că „Înserarea senină şi rece se lăsa repede", soarele asfinţise şi luna cocoşată începea în mod vizibil să lumineze cerul de un cenuşiu palid. Însă pe mine mă ţinea locului un sentiment vecin cu compătimirea. Îmi venea greu s-o las să stea într-un cămin atît de singuratic şi de lipsit de bucurii. Am ridicat ochii către conac. Se încrunta tăcut şi sumbru la noi. În ferestrele de jos ale unei aripi licărea o luminiţă roşietică, dar toate celelalte ferestre erau întunecate şi multe din ele îşi arătau găurile negre ca nişte peşteri, lipsite de geamuri şi chiar şi de cercevele.

— Nu vi se pare un sălaş prea pustiu? am întrebat-o eu după un moment de contemplare tăcută.

— Uneori da, mi-a răspuns ea. În serile de iarnă cînd Arthur e culcat în pătuţul lui şi eu şed acolo, singură, şi ascult vîntul aspru care geme în jurul meu şi urlă prin camerele vechi şi ruinate, nici un fel de cărţi sau alte îndeletniciri nu pot alunga gîndurile întristătoare şi temerile care mă năpădesc. Dar ştiu bine că e o nechibzuinţă să mă las pradă unor asemenea slăbiciuni. Dacă Rachel e mulţumită cu asemenea viaţă, de ce n-aş fi şi eu? De fapt

nici n-am cuvinte să-mi arăt recunoştinţa pentru că mi se acordă un asemenea azil — atîta vreme cît sînt lăsată să mă adăpostesc în el.

Ultima frază a fost rostită aproape în şoaptă, de parcă nu mi-ar fi fost adresată mie, ci mai degrabă ei înseşi. Apoi doamna Graham mi-a spus noapte bună şi s-a retras.

Abia făcusem cîţiva paşi spre casă cînd am dat cu ochii de domnul Lawrence urcînd pe căluţul lui sur poteca aspră ce traversa culmea dealului. M-am abătut puţin din drumul meu ca să-i vorbesc, pentru că trecuse multă vreme de cînd nu ne mai întîlnisem.

— Cu cine vorbeai adineauri, cu doamna Graham? m-a întrebat el curînd după ce ne-am dat bineţe.

— Da.

— Hm! Aşa mi s-a părut şi mie.

S-a uitat gînditor la coama calului ca şi cum ar fi avut un motiv serios de nemulţumire, fie din pricina ei fie din altă pricină.

— Ei, şi ce-i cu asta?

— A, nimic! mi-a replicat el. Numai că, după cîte ştiam, ţi-era antipatică, a adăugat el liniştit, strimbîndu-şi buzele de o frumuseţe clasică într-un zîmbet uşor sarcastic.

— Şi chiar de-ar fi fost aşa — ce, e oare cu neputinţă ca un om să se mai răzgîndească după ce cunoaşte mai bine pe cineva?

— Da, bineînţeles, mi-a răspuns el descîlcînd cu multă grijă nişte şuviţe încurcate din coama bogată a iepei lui brumării.

Apoi, întorcîndu-se deodată spre mine şi aţintindu-şi ochii căprui şi sfioşi asupra mea, cu o privire neabătută şi pătrunzătoare, a adăugat:

— Va să zică ţi-ai schimbat părerea?

— N-aş putea spune cu precizie! Nu; cred că de fapt am aceeaşi opinie despre ea ca şi mai înainte — numai uşor îmbunătăţită.

— Aha!

Privind în jur, a căutat să schimbe vorba şi ridicînd ochii la lună a făcut un comentariu referitor la frumuseţea serii respective. Dar eu nu i-am răspuns întrucît mi s-a părut că n-are legătură cu subiectul.

— Lawrence — l-am întrebat eu privindu-l calm, drept în ochi — eşti îndrăgostit de doamna Graham?

În loc să fie profund ofensat de această întrebare, aşa cum mă cam temeam că se va întîmplă, prima tresărire de surprîndere la auzul întrebării îndrăzneţe a fost urmată de un chiot de rîs de parcă ideea respectivă l-ar fi amuzat extraordinar.

— Eu îndrăgostit de ea? repetă el. De unde ţi-a venit un asemenea gînd năstruşnic?

— Faptul că te interesează progresul relaţiilor mele cu doamna şi schimbarea părerilor mele privitoare la ea mi-a sugerat gîndul că s-ar putea să fii gelos.

Lawrence rîse iarăşi:

— Gelos? Nu! Dar credeam că te vei însura cu Eliza Millward.

— Atunci ai crezut greşit pentru că n-am să mă însor nici cu una, nici cu cealaltă — după cîte ştiu.

— Atunci cred că ar fi mai bine să le laşi în pace.

— Dar dumneata ai de gînd să te însori cu Jane Wilson?

Se îmbujoră la faţă şi se jucă iar cu coama iepei, dar răspunse:

— Nu, cred că nu.

— Atunci ai face mai bine s-o laşi în pace.

Ar fi putut să-mi răspundă: „Nu mă lasă ea pe mine în pace”. Însă aproape un minut n-a zis nimic, făcînd o mutră caraghioasă, după care a încercat din nou să schimbe cursul conversaţiei; şi de data asta am lăsat să treacă de la mine. La urma urmei îndurase destul. Încă un cuvint rostit în privinţa subiectului respectiv ar fi putut să fie la fel ca ultima picătură care revarsă paharul.

Am întîrziat la ceai; dar mama avusese bunătatea să ţină ceainicul şi brioşele la cald, pe poliţa căminului, şi cu toate că m-a dojenit puţin n-a făcut cine ştie ce mofturi pînă să-mi accepte scuzele. Iar cînd eu m-am plîns că ceaiul şi-a pierdut aroma, a vărsat restul în căldarea de lături şi a rugat-o pe Rose să umple ceainicul şi să-l pună din nou la fiert, serviciu pe care ea l-a îndeplinit cu multă zarvă şi însoţindu-l cu anumite comentarii demne de menţionat:

— Ei, poftim! Dacă ar fi fost vorba de mine, rămîneam fără pic de ceai; şi chiar dacă ar fi fost vorba de Fergus şi încă ar fi trebuit să se mulţumească numai cu ceea ce a rămas şi pe deasupra i s-ar fi spus să se arate recunoscător fiindcă şi aşa e prea bun pentru el. Dar pentru tine — pentru tine niciodată nu ne dăm destul peste cap. Aşa se întîmplă întotdeauna — dacă e ceva deosebit de bun la masă, mama îmi face cu ochiul şi dă din cap către mine ca să mă abţin şi dacă nu ţin seamă de semnele ei îmi şopteşte: „Rose, nu mînca aşa de mult din bucata aceea, că lui Gilbert o să-i placă fără îndoială s-o aibă la cină”. Sigur, eu una nu însemn nimic! în hol mi se spune: „Haide, Rose, strînge-ţi lucrurile ca să fie camera curată şi aranjată pentru cînd or veni băieţii; şi ai grijă să nu se stingă focul; lui Gilbert îi place să aibă un foc zdravăn în cămin”. La bucătărie iarăşi: „Fă cît mai mare plăcinta aceea, Rose; sînt convinsă că băieţilor o să le fie foame. Şi nu mai pune atîta piper în ea fiindcă sînt sigură că n-o să le placă”. Sau: „Rose, nu mai turna atîtea mirodenii în budincă, doar ştii că lui Gilbert lui place mai simplă”, sau: „Ai grijă să nu te zgîrceşti la stafidele pentru chec, că doar ştii că lui Fergus îi plac grozav”. Dacă eu îi răspund: „Bine mamă, dar aşa şi făceam”, mi se răspunde că nu trebuie să mă gîndesc numai la mine: „Ştii, Rose, în toate chestiunile casnice, trebuie să ţinem seamă numai de două lucruri: în primul rînd de ceea ce se cuvine să fie făcut, şi în al doilea rînd, de ceea ce este

mai agreabil pentru bărbaţii din casă — doamnele trebuie să se mulţumească cu orice”.

— Şi asta e o învăţătură foarte bună, i-a luat mama vorba din gură. Cel puţin sînt sigură că aşa gîndeşte Gilbert.

— În orice caz e o învăţătură convenabilă, cel puţin pentru noi, i-am răspuns eu. Dar ştii, mamă, dacă ai ţine cu adevărat să-mi faci pe plac, ar trebui să te gîndeşti ceva mai mult şi la liniştea, comoditatea şi bucuriile tale, oricum, mai mult decît o faci; cît despre Rose nu mă îndoiesc că ea îşi poartă singură de grijă; şi ori de cîte ori face un sacrificiu sau săvîrşeşte un act remarcabil de devotament, nu scapă în nici un caz prilejul să mă informeze cu privire la proporţiile lui. Aş putea să decad într-atîta încît să ajung în starea cea mai grosolană de automulţumire şi de nepăsare faţă de nevoile celorlalţi, din simpla obişnuinţă de a mi se purta mereu de grijă şi de a mi se satisface imediat sau chiar dinainte toate nevoile, fiind lăsat într-o totală neştiinţă cu privire la ceea ce se face de dragul meu dacă Rose nu m-ar mai lumina — din cînd în cînd — în această privinţă. Aşa că aş primi toate amabilităţile şi toată bunătatea voastră ca pe un lucru de la sine înţeles şi n-aş ajunge niciodată să ştiu cît de mult vă datorez.

— A! Şi nici nu vei şti vreodată, Gilbert, pînă cînd nu te vei căsători. Abia atunci, cînd vei da peste vreo fată înfumurată şi neserioasă ca Eliza Millward, căreia să nu-i pese de nimic decît de propriile ei bucurii şi avantaje imediate, sau peste vreo femeie încăpăţînată şi lipsită de călăuzire înţeleaptă, ca doamna Graham, care nu-şi cunoaşte îndatoririle cele mai de seamă şi se arată deşteaptă numai în lucrurile care ar trebui s-o preocupe cel mai puţin — atunci abia îţi vei da seama de diferenţă.

— Şi asta o să-mi slujească foarte bine, mamă. Doar n-am fost adus pe lume numai ca să pun la grea încercare marile calităţi, posibilităţi şi sentimentele frumoase ale

altora, nu-i aşa? — ci mai degrabă ca să-mi manifest eu faţă de ceilalţi însuşirile şi sentimentele. Şi cînd mă voi căsători sper să găsesc mai multă încîntare în a-mi face soţia să ducă un trai lesnicios şi fericit decît ca ea să-mi aranjeze astfel viaţa; aş prefera să dau de la mine mai degrabă decît să primesc.

— Vai de mine, dragul meu, dar astea-s prostii nesăbuite. Vorbeşti ca un băieţandru necopt! Foarte curînd te vei plictisi să-ţi alinţi nevasta şi să-i faci pe plac, oricît de fermecătoare ar fi ea, şi atunci va veni adevărata încercare.

— Ei bine, înseamnă că va trebui să purtăm fiecare povara celuilalt.

— Atunci va trebui să vă cunoaşteţi fiecare locul cuvenit. Tu îţi vei face treburile, iar ea dacă va fi demnă de tine, îşi va vedea de ale ei. Dar este sarcina ta să-ţi urmăreşti propriile tale bucurii şi sarcina ei să-ţi facă ţie pe plac. Sînt sigură că bietul şi scumpul tău tată a fost cel mai bun soţ de pe pămînt, dar după ce au trecut primele cinci-şase luni de căsnicie, cred că mă puteam mai degrabă aştepta să-l văd zburînd prin văzduh decît deranjîndu-se cît de cît pentru plăcerile mele. Întotdeauna spunea că sînt o soţie bună şi eu îmi făceam datoria. Şi el şi-o făcea pe-a lui — Dumnezeu să-l ierte! — şi era serios şi punctual şi rareori găsea ceva de cîrtit fără motiv, întotdeauna îmi cinstea şi-mi lăuda cum se cuvine bucatele gătite de mine şi nici nu le strica întîrziind la masă. Şi astea-s cam toate lucrurile la care se poate aştepta o femeie de la un bărbat.

Aşa o fi oare, Halford? Oare la asta se limitează virtuţile tale domestice? Şi oare fericita soţioară a ta nu cere nimic mai mult?

CAPITOLUL VII

LA PUŢINE ZILE DUPĂ ACEASTĂ întîmplare, într-o dimineaţă blîndă şi însorită — cînd simţeai pămîntul moale sub tălpi, căci ultima zăpadă se topise de curînd lăsînd ici-colo cîte o dungă subţire să mai zăbovească pe iarba verde ce tocmai dăduse colţul pe sub gardurile vii, fragedele primule îşi scoseseră capetele de sub frunzişul umed şi întunecos, iar în văzduh ciocîrlia cînta despre vară şi nădejde, şi dragoste, şi toate celelalte lucruri cereşti — tocmai ieşisem pe coasta dealului împărtăşindu-mă din toate aceste bucurii ale vieţii şi îngrijindu-mă de bunăstarea mieluşeilor mei şi a mamelor lor, cînd, întorcînd capul am dat cu ochii de trei persoane ce veneau dinspre vale. Erau Eliza Millward, Fergus şi Rose. Drept care am traversat cîmpul ca să le ies în întîmpinare şi cum mi s-a spus că se duc la Wildfell Hall m-am declarat imediat doritor să-i însoţesc; i-am oferit braţul Elizei — oare l-a acceptat bucuroasă în locul celui al fratelui meu — şi i-am spus acestuia că poate să se întoarcă acasă, întrucît le voi ţine eu tovărăşie doamnelor.

— Ba, rogu-te să mă ierţi! exclamă el. Doamnele mă întovărăşeau pe mine şi nu eu pe ele. Voi aţi avut cu toţii prilejul s-o vedeţi măcar o dată pe această minunată necunoscută, numai eu nu, aşa că n-am mai putut să-mi mai îndur neştiinţa şi, fie ce-o fi, trebuie să-mi astîmpăr şi eu curiozitatea. Am rugat-o deci pe Rose să vină cu mine la conac şi să mă prezinte de îndată doamnei. Rose s-a jurat

că n-o va face dacă nu vine şi domnişoara Eliza. De aceea am alergat pînă la casa parohială şi am adus-o. Am venit tot drumul, braţ la braţ, ca o pereche de îndrăgostiţi — şi acuma te apuci tu să mi-o sufli şi, colac peste pupăză, vrei să-mi răpeşti şi foloasele trudei mele şi bucuria vizitei. Întoarce-te la vitele şi lanurile tale, mocofane! Tu nu eşti o companie potrivită pentru doamne şi gentlemeni ca noi care nu avem nimic altceva de făcut decît să ne băgăm nasul prin casele vecinilor şi să iscodim prin cotloanele lor ascunse, să le adulmecăm secretele şi să-i forfecăm pe îndelete — dacă nu sînt cumva forfecaţi. Tu nu poţi să înţelegi asemenea surse rafinate de bucurie.

— Dar ce, nu puteţi merge amîndoi ? propuse Eliza, neţinînd seama de partea a doua a discursului fratelui meu.

— Da, sigur, să meargă amîndoi! strigă Rose. Cu cît sîntem mai mulţi cu atît vom fi mai voioşi — şi sînt sigură că vom avea nevoie de toată voioşia pe care o putem duce cu noi pentru a înveseli încăperea aceea mare, întunecoasă şi mohorîtă, cu ferestruicile ei cu zăbrele şi cu mobila veche şi ponosită — dacă nu cumva doamna Graham nu ne-o primi iar în atelierul ei.

Aşa că am mers mai departe, trupa întreagă. Servitoarea bătrînă şi stafidită, care ne-a deschis uşa, ne-a poftit într-o cameră exact ca cea descrisă mie de Rose ca scenă a primei ei întîlniri cu doamna Graham. Era o încăpere destul de spaţioasă şi înaltă, dar căpătînd prea puţină lumină de la ferestrele de modă veche; tavanul, lambriurile şi decoraţiunile căminului erau din stejar negru şi sumbru - acestea din urmă sculptate foarte complicat, dar nu cu cine ştie ce mult gust; mesele şi scaunele aveau cam aceeaşi înfăţişare, ca şi biblioteca veche aşezată de o parte a căminului şi plină de o adunătură pestriţă de cărţi, şi pianul demodat aflat de partea cealaltă.

Gazda era aşezată într-un jilţ rigid, cu spateaza înaltă avînd într-o parte o măsuţă rotundă cu sertăraş şi cu

coşuleţul de lucru, iar de partea cealaltă pe băieţelul ei care stătea cu cotul pe genunchii mamă-şi şi-i citea neaşteptat de curgător dintr-un volumaş aşezat în poala ei. Ea îşi odihnea o mînă pe umărul lui şi se juca alene cu buclele lungi şi cîrlionţate ce cădeau pe gîtul ivoriu al băieţelului. Mi s-au părut a forma un contrast încîntător cu toate obiectele înconjurătoare; dar bineînţeles că la intrarea noastră şi-au schimbat imediat poziţia. Nu m-am putut bucura de această privelişte decît în scurtul răgaz cît Rachel a ţinut uşa deschisă pînă să intrăm noi în odaie.

N-aş putea zice că doamna Graham a fost deosebit de încîntată să ne vadă. Politeţea ei calmă şi tăcută avea ceva indescriptibil de glacial. Dar nu i-am vorbit prea mult. Aşezîndu-mă lîngă fereastră, puţin înapoia cercului format de ceilalţi, l-am chemat pe Arthur la mine şi împreună cu el şi cu Sancho ne-am distrat destul de plăcut în timp ce cele două domnişoare o tot momeau pe mama lui cu fel de fel de vorbe de clacă; Fergus şedea în partea opusă, cu picioarele încrucişate şi cu mîinile în buzunarele de la pantaloni. Se lăsa pe spate şi privea îndelung cînd în tavan, cînd drept în ochii gazdei (într-un fel care aproape că mă făcea să-l dau în brînci afară din odaie), cînd fluierînd *sotto voce* un crîmpei dintr-o arie la modă, cînd întrerupînd conversaţia sau umplînd vreo pauză din ea (după cum era cazul) cu cine ştie ce întrebare sau replică impertinentă. La un moment dat spuse:

— Sînt de-a dreptul uimit, doamnă Graham, cum aţi putut alege o clădire atît de dărimată şi de părăginită ca să locuiţi în ea. Dacă tot n-aţi avut bani să ocupaţi întreaga casă şi să puneţi s-o repare, de ce n-aţi luat, pur şi simplu o vilişoară sau o căsuţă curată?

— Poate că am fost prea mîndră ca s-o fac, domnule Fergus, răspunse ea zîmbind. Sau poate că am făcut o pasiune pentru această clădire romantică şi demodată Dar realitatea este că are multe avantaje faţă de o vili-

şoară. În primul rînd, vedeţi, odăile sînt mai mari şi mai aerisite. În al doilea rînd, încăperile neocupate, pentru care nu plătesc chirie, pot sluji drept debara dacă am ce să pun în ele. În plus, sînt şi foarte utile pentru băieţelul meu care are loc destul de alergat prin ele în zilele ploioase cînd nu poate ieşi afară. Şi pe urmă mai e şi grădina în care el se poate juca, iar eu pot lucra. Vedeţi că am şi adus unele mici ameliorări, continuă ea întorcîndu-se spre fereastră. În colţul acela am aranjat un strat de legume. Cîţiva ghiocei şi primule au şi înflorit şi iată şi un şofrănel care tocmai se deschide sub razele soarelui.

— Dar pe de altă parte, cum puteţi îndura o asemenea situaţie — cei mai apropiaţi vecini să se afle la cel puţin două mile şi să nu vedeţi pe nimeni trecînd, să nu vă intre nimeni în curte sau în casă? Rose ar înnebuni, pur şi simplu, într-o asemenea locuinţă. Ea nici nu poate concepe viaţa dacă nu vede cinci-şase rochii sau bonete noi în fiecare zi, ca să nu mai vorbim de feţele celor ce le poartă. Iar dumneavoastră sînteţi în stare să şedeţi toată ziulica la ferestrele astea şi să nu daţi cu ochii de nimic altceva decît cel mult de vreo babă care-şi duce ouăle la piaţă.

— Mă tem că izolarea acestei case a fost tocmai unul din principalele ei avantaje. Mie nu-mi face plăcere să privesc oamenii care trec pe sub ferestre. Şi pe urmă prefer să am linişte.

— A, asta e ca şi cum aţi spune că aţi dori ca noi toţi să ne vedem de treabă şi să vă lăsăm în pace.

— Nu, ceea ce-mi displace e să am prea multe cunoştinţe; dar dacă am o mînă de prieteni, fireşte că mă bucur să-i văd din cînd în cînd. Nimeni nu poate fi fericit într-o singurătate veşnică. Aşadar, domnule Fergus, dacă îţi face plăcere să intri în casa mea în calitate de prieten, te voi face să te simţi cît mai bine, dacă nu, trebuie să mărturisesc că aş prefera să te ţii cît mai departe.

Apoi doamna Graham se întoarse şi se adresă Rosei sau Elizei.

— Dar, doamnă Graham — reluă Fergus după vreo cinci minute — venind încoace, tocmai ne certam între noi asupra unei chestiuni pe care fără îndoială dumneavoastră ne-o puteţi lămuri pe dată întrucît vă priveşte. Şi de fapt noi de multe ori aveam discuţii referitoare la dumneavoastră; fiindcă unii dintre noi nu găsesc nimic mai bun de făcut decît să pălăvrăgească despre treburile vecinilor noştri, iar noi, plantele de grădină ale pămîntului acestuia, ne cunoaştem de atîta vreme şi am vorbit unul cu altul atît de des, încît ne-am plictisit pînă în gît de jocul ăsta. De aceea, un necunoscut care vine printre noi reprezintă un adaos nepreţuit la sursele noastre epuizate de distracţie. Ei bine, chestiunea sau chestiunile pe care sînteţi rugată să le lămuriţi...

— Ţine-ţi gura, Fergus! strigă Rose, înfrigurată de spaimă şi de mînie.

— Ba te rog să mă crezi că n-am să mi-o ţin. Chestiunile în care sînteţi rugată să aduceţi lumină sînt următoarele : în primul rînd, în privinţa originei, familiei şi domiciliului dumneavoastră anterior. Unii susţin că sînteţi străină de ţara noastră, iar alţii că sînteţi englezoaică; unii zic că v-aţi născut în nordul Angliei, iar alţii în sud; unii zic...

— Ei bine, domnule Fergus, am să-ţi spun. Sînt englezoaică — şi nu văd de ce ar trebui cineva să se îndoiască de lucrul ăsta — şi m-am născut la ţară, nici în extremitatea nordică a fericitei noastre insule, nici în cea sudică; şi mai toată viaţa mi-am petrecut-o la ţară. Şi acum sper că eşti mulţumit, pentru că nu sînt dispusă să mai răspund şi la alte întrebări.

— Afară doar de...

— Nu, nu, nici o altă întrebare! rîse ea şi părăsindu-şi pe dată scaunul îşi căută un refugiu la fereastra lîngă care eram aşezat şi, ajunsă la capătul răbdării, pentru a

scăpa de insistenţele fratelui meu, se strădui să mă atragă şi pe mine în conversaţie.

— Domnule Markham, zise ea— şi felul ei pripit de a vorbi precum şi obrajii îmbujoraţi îi trădau foarte limpede neliniştea — ai uitat de frumoasa privelişte marină despre care discutam acum cîtăva vreme? Cred că va trebui totuşi să te deranjez ca să-mi descrii drumul cel mai scurt către locul respectiv, fiindcă dacă mai ţine vremea frumoasă, aş putea, eventual, să mă duc pînă acolo şi să fac nişte schiţe. Am epuizat toate celelalte subiecte pentru tablouri şi ard de nerăbdare să admir peisajul acela.

Tocmai mă pregăteam să-i împlinesc dorinţa, dar Rose nu mă lăsă să vorbesc mai departe.

— Vai, Gilbert, te rog nu-i spune! strigă ea. Trebuie să meargă cu noi. Bănuiesc că vă gîndiţi la golful X, nu-i aşa, doamnă Graham? E un drum destul de lung, mult prea lung ca să-l faceţi pe jos. Cel puţin pentru Arthur nici vorbă nu poate fi de aşa ceva. Dar ne gîndeam să facem un picnic într-o zi frumoasă ca să vedem peisajul. Şi dacă aveţi bunăvoinţa să aşteptaţi pînă cînd vremea va fi mai statornică, vă asigur că o să fie o încîntare pentru toţi să vă avem printre noi.

Biata doamnă Graham păru speriată şi încercă să găsească un motiv ca să dea înapoi, dar Rose, fie înduioşată de viaţa ei singuratică, fie ţinînd morţiş să cultive relaţiile cu ea, era hotărîtă s-o ducă acolo şi nu vru să ţin seamă de nici una din obiecţiile ei. Îi spuse că o să fie un grup restrîns, alcătuit numai din prieteni şi că cea mai frumoasă privelişte era cea de pe faleza Y, aliată la o depărtare de cel puţin cinci mile.

— Domnii pot foarte bine să facă drumul pe propriile lor picioare, continuă Rose, dar doamnele vor merge cu schimbul în trăsură sau pe jos. Pentru că o să luăm landoul nostru cu ponei în care o să fie destul loc pentru

micuţul Arthur şi pentru trei doamne, precum şi pentru uneltele dumneavoastră de pictură şi proviziile noastre.

Aşadar, în cele din urmă, propunerea fu acceptată. După încă nişte discuţii privitoare la data excursiei proiectate şi la cîteva detalii ale ei, ne ridicarăm şi ne luarăm rămas bun.

Dar asta se întîmpla destul de devreme, eram abia în martie. Trecu un aprilie rece şi umed, precum şi două săptămîni din mai, pînă să ne putem aventura în expediţia noastră cu destule speranţe de a gusta acea încîntare pe care o căutam noi de pe urma unui peisaj plăcut, a societăţii agreabile, a soarelui bun, a veseliei şi a mişcării, fără neajunsul drumurilor proaste, al vînturilor reci sau al norilor ameninţători. Aşadar, într-o dimineaţă încîntătoare ne adunarăm forţele şi o pornirăm. Grupul era alcătuit din doamna şi domnişorul Graham, din Mary şi Eliza Millward, din Jane şi Richard Wilson şi din Rose, Fergus şi Gilbert Markham.

Domnul Lawrence fusese şi el invitat să ne însoţească, dar dintr-o pricină pe care nu ne-a comunicat-o refuzase să fie alături de noi. Mă dusesem chiar eu să-i cer această favoare. Cînd i-am spus despre ca e vorba a manifestat oarecare şovăială şi m-a întrebat cine merge. Cînd am pomenit-o printre ceilalţi pe domnişoara Wilson a părut să încline în mare măsură să meargă, dar cînd am rostit numele doamnei Graham, socotind că ar putea fi o atracţie în plus, se pare că a avut tocmai efectul contrar şi el a refuzat categoric; ca să fiu sincer, hotărîrea aceasta mai mult m-a bucurat decît m-a supărat, deşi n-aş şti să-ţi spun de ce.

Am ajuns la destinaţia noastră aproape de amiază. Doamna Graham a străbătut pe jos toată distanţa pînă la faleză, şi micuţul Arthur a mers alături de noi cea mai mare parte a drumului, pentru că acum era mult mai voinic şi mai plin de viaţă decît cînd venise prima dată în ţinutul nostru, iar pe de altă parte nu-i plăcea să stea în

trăsură cu nişte persoane necunoscute, în timp ce toţi cei patru prieteni ai lui, mămica, Sancho, domnul Markham şi domnişoara Millward mergeau pe jos, rămînînd mult în urmă sau luînd-o peste cîmpuri şi tăind de-a dreptul pe scurtătură.

Păstrez o amintire foarte plăcută a acelei plimbări pe drumul tare, alb şi însorit, umbrit ici-colo de copaci de un verde strălucitor şi împodobit de pajişti smălţate de garduri vii cu flori ce îmbălsămau aerul cu mirosul lor minunat, sau tăind de-a curmezişul cîmpurile plăcute la vedere, printre florile înmiresmate şi verdeaţa strălucitoare a încîntătoarei luni a lui florar. E drept, n-o aveam pe Eliza alături: dar ea se afla împreună cu prietenii ei în trăsura micuţă cu ponei şi sînt convins că era la fel de fericită ca şi mine. Şi chiar cînd noi, cei pedeştri, după ce părăseam şoseaua, traversînd cîmpurile pe o scurtătură, vedeam în depărtare micul echipaj dispărînd printre arcadele şi frunzişul verde al copacilor, nu uram aceşti arbori pentru că-mi furau vederea boneţelei şi a şalului şi nici nu simţeam că toate aceste obiecte aflate între noi mă despărţeau de fericirea mea. Ca să spun adevărul, eram mult prea încîntat în tovărăşia doamnei Graham pentru a regreta absenţa Elizei Millward.

E drept că doamna Graham se arătă la început supărător de nesociabilă — părînd înclinată să nu vorbească decît cu Mary Millward şi cu Arthur. Ea şi cu Mary mergeau mai tot timpul împreună, avîndu-l pe copilaş între ele; dar ori de cîte ori lăţimea drumului o permitea, eu mă ţineam pe lîngă ea, iar Richard Wilson trecea în partea cealaltă, alături de domnişoara Millward, în timp ce Fergus rătăcea încoace şi încolo după cum îi trăsnea prin cap. De la o vreme doamna Graham deveni mai prietenoasă şi într-un tîrziu am izbutit să-i absorb aproape în întregime atenţia şi atunci am fost într-adevăr fericit, pentru că ori de cîte ori catadicsea să angajeze o conversaţie îmi făcea plăcere s-o ascult. Cînd părerile şi

impresiile ei se potriveau cu ale mele, ceea ce mă incinta era faptul că avea extrem de mult bun simţ, gusturi şi simţăminte foarte alese, cînd nu se potriveau cu ale mele, ceea ce-mi stîrnea incîntarea era îndrăzneala de om dintr-o bucată cu care-şi mărturisea sau îşi apăra deosebirea de opinii. Chiar cînd mă supăra prin vorbele sau privirile ei aspre şi prin concluziile ei intolerante în privinţa mea, avea darul să mă facă şi mai nemulţumit de mine însumi pentru că-i produsesem o impresie atît de proastă şi mai doritor să-mi apăr caracterul şi înclinaţiile în ochii ei şi, dacă era posibil, să-i cîştig stima.

În cele din urmă plimbarea noastră luă sfîrşit. Panta repede şi culmile îndrăzneţe ale colinelor ne răpiseră o vreme perspectiva; dar ajungînd în vîrful acelui urcuş greu şi privind în jos — înaintea noastră se făcea o deschizătură — marea albastră ne umplu privirile ca o explozie! Era de un albastru închis, aproape violent şi nu avea calmul morţii, ci era acoperită de vălurele scînteietoare — mici pete albe care clipoceau pe sînul ei, şi pe care ochii cei mai ageri abia le puteau deosebi de micuţii pescăruşi ce se zbenguiau deasupra cu aripile albe scînteind în soare. Nu se vedeau decît vreo două bărci, şi acelea aflate la mare distanţă.

M-am uitat la doamna Graham ca să-mi dau seama ce impresie îi produce această privelişte admirabilă. Nu spunea nimic; dar stătea nemişcată şi cu ochii aţintiţi asupra mării, cu o expresie care mă asigura că nu e cîtuşi de puţin dezamăgită. În treacăt fie zis — avea ochi foarte frumoşi — nu ştiu dacă ţi-am mai spus pînă acum, dar erau plini de însufleţire, mari, limpezi şi aproape negri — de un cenuşiu foarte întunecat. Dinspre mare bătea o briză răcoroasă şi înviorătoare, blîndă, pură şi sănătoasă; făcea să-i fluture buclele revărsate pe umeri şi dădea o culoare mai vie buzelor şi obrajilor ei de obicei mult prea palizi. Simţea influenţa asta binefăcătoare şi la fel şi eu — mă furnica prin tot trupul, dar nu îndrăzneam să-i dau

glas atîta vreme cît doamna Graham rămînea tăcută. S-a văzut bine o undă de bucurie potolită pe faţa ei care se aprinse pînă aproape de un zîmbet de încîntare, fericire şi înţelegere în clipa în care ochii noştri s-au întîlnit. Niciodată nu avusese o înfăţişare mai încîntătoare; niciodată inima mea nu se lipise cu atîta căldură de ea ca acum. Dacă am mai fi fost lăsaţi încă două minute singuri, acolo, n-aş mai fi putut răspunde de consecinţe. Dar din fericire pentru prudenţa mea şi poate chiar pentru posibilitatea mea de a mă bucura de restul zilei, am fost curînd chemaţi la o gustare aleasă. Rose, ajutată de domnişoara Wilson şi de Eliza, care, împărţind cu ea locul din trăsură, sosiseră împreună cu puţin înaintea celorlalţi, pregătiseră bucatele şi aşternuseră masa pe un tăpşan mai ridicat ce dădea spre mare, adăpostit de arşiţa soarelui de un colţ de stîncă şi de nişte copaci pletoşi.

Doamna Graham se aşeză la o oarecare depărtare de mine. Vecinul meu cel mai apropiat era Eliza. În felul ei drăguţ şi lipsit de ostentaţie se străduia să fie agreabilă şi, fără îndoială, era la fel de atrăgătoare şi de plină de vino-ncoace ca întotdeauna, dacă eu aş mai fi fost în stare să-mi dau seama de acest lucru. Dar curînd inima mea începu din nou să se îndrepte cu căldură către ea. Şi am fost cu toţii veseli şi fericiţi împreună — în măsura în care puteam fi conştient de acest lucru — în tot cursul acelei mese amicale şi prelungite.

La sfîrşitul picnicului, Rose îl chemă pe Fergus s-a ajute să strîngă resturile, tacîmurile, vesela şi toate celelalte şi să le pună la loc în coşuri. Doamna Graham îşi luă scăunelul pliant şi uneltele de pictoriţă. După ce o rugă pe domnişoara Millward cea mare să aibă grijă de odoraşul ei, iar acestuia îi porunci să nu se îndepărteze cumva de noul lui paznic, ne părăsi şi porni de-a lungul colinei abrupte şi stîncoase către o înălţime mai semeaţă şi mai prăpăstioasă aflată la o oarecare depărtare.

Aceasta oferea o privelişte şi mai frumoasă aşa că prefera să-şi facă schiţa de acolo, deşi unele dintre domnişoare îi spuseră că e un loc înspăimîntător şi o sfătuiră să nu se aventureze.

După plecarea doamnei Graham mi se păru că orice amuzament a dispărut — deşi e greu de spus în ce măsură contribuise ea la veselia grupului. De pe buzele ei nu scăpaseră nici un fel de glume şi foarte puţine hohote de rîs; dar zîmbetul ei îmi însufleţise propria mea voioşie şi vreo observaţie isteaţă sau vreo vorbă de spirit de-a ei îmi ascuţise pe nesimţite mintea şi făcuse să fie interesant tot ce ziceau sau făceau ceilalţi. Pînă şi conversaţia mea cu Eliza fusese înviorată de prezenţa ei, deşi fără ştirea mea; iar acum, cînd ea plecase, prostiile Elizei încetaseră să mă mai distreze — ba mai mult decît atît, începură să-mi apese sufletul, iar eu nu mai aveam chef s-o amuz. Mă simţeam atras irezistibil către acel punct îndepărtat unde se instalase frumoasa pictoriţă care trudea de una singură. N-am încercat să mă împotrivesc prea multă vreme acestui imbold. În timp ce micuţa mea vecină schimba cîteva vorbe cu domnişoara Wilson m-am ridicat şi am şters-o hoţeşte. Din cîţiva paşi mari şi iuţi am ajuns la lo;ul unde era aşezată — pe o buză îngustă de stîncă, chiar la marginea falezei care cobora într-o pantă abruptă şi prăpăstioasă pînă la ţărmul stîncos.

Doamna Graham nu m-a auzit venind; umbra mea căzînd pe hîrtia ei de desen a făcut-o să tresară ca de pe urma unui şoc; a întors repede capul — oricare altă femeie pe care o cunoşteam ar fi ţipat din pricina unei asemenea spaime neaşteptate.

— O! Nu ştiam că eşti dumneata. De ce m-ai speriat aşa? m-a întrebat ea cam înţepată. Nu pot să sufăr să mă ia cineva aşa, prin surprindere.

— Păi, dar cine aţi crezut că e? am întrebat-o eu. Dacă aş fi ştiut că sînteţi atît de sperioasă aş fi fost mai precaut; însă...

— Lasă, nu-i nimic. De ce-ai venit? Vin şi ceilalţi?

— Nu; pe colţul ăsta îngust de stîncă n-ar putea să încapă toţi.

— Asta mă bucură, pentru că m-am plictisit de conversaţie.

— Mă rog, atunci n-am să vorbesc. Am să stau doar şi am să mă uit cum desenaţi.

— Ah, dar ştii bine că nu-mi place lucrul ăsta.

— Atunci am să mă mulţumesc să admir minunăţia priveliştii.

La asta n-a făcut nici o obiecţie şi un timp şi-a văzut în tăcere de desenul ei. Dar eu nu m-am putut abţine ca, din cînd în cînd, să-mi abat ochii de la peisajul splendid aşternut la picioarele noastre, spre mîna albă şi elegantă care ţinea creionul, spre gîtul graţios şi buclele lucioase, corbii, aplecate asupra hîrtiei.

„Ei, acuma — m-am gîndit eu — dacă aş avea un creion şi o bucăţică de hîrtie, aş putea face o schiţă mai frumoasă decît a ei, cu condiţia să am darul de a reproduce în mod fidel ceea ce se află dinaintea mea.”

Dar cu toate că natura îmi refuza această bucurie, am fost foarte mulţumit să şed acolo lîngă ea fără să scot o vorbă.

— Tot acolo eşti, domnule Markham? zise ea într-un tîrziu întorcîndu-se către mine, pentru că mă aflam aşezat puţin îndărătul ei, pe o bucată de muşchi. De ce nu te duci să te distrezi împreună cu prietenii dumitale?

— Deoarece ca şi dumneavoastră, m-am plictisit de ei. Şi o să mă pot sătura de ei mîine sau în oricare altă zi de aici înainte. Pe cînd pe dumneavoastră s-ar putea să nu am plăcerea de a vă revedea cine ştie cîtă vreme.

— Ce făcea Arthur cînd ai plecat de acolo?

— Era cu domnişoara Mary Millward acolo unde l-aţi lăsat — era bine, dar nădăjduia că mamă-sa nu va mai zăbovi multă vreme departe de el. Apropo, văd că nu mi l-aţi încredinţat mie — am protestat eu — deşi aveam

onoarea de a-l cunoaşte de mult mai multă vreme. E drept însă că domnişoara Mary Millward are arta de a-i potoli şi de a-i distra pe copii — am adăugat cu un aer neglijent — chiar dacă n-o fi bună la nimic altceva.

— Domnişoara Millward are multe calităţi remarcabile pe care e greu ca persoane ca dumneata să le observe sau să le aprecieze. Vrei să-i spui lui Arthur că mă întorc la el în cîteva minute?

— Dacă aşa stau lucrurile voi aştepta, cu permisiunea dumneavoastră, pînă cînd vor trece aceste minute, şi atunci vă voi putea ajuta să coborîţi poteca asta dificilă.

— Mulţumesc, însă în asemenea împrejurări mă descurc întotdeauna cel mai bine fără ajutorul nimănui.

— Cel puţin vă pot duce scăunelul şi blocul de schiţe.

Această favoare nu mi-a refuzat-o; dar eram destul de ofensat de dorinţa ei evidentă de a scăpa de mine şi începeam să mă căiesc de faptul că fusesem atît de insistent, cînd ea mă consolă oarecum făcînd apel la gustul şi judecata mea în privinţa unor îndoieli legate de desenul ei. Din fericire, opinia mea s-a bucurat de aprobarea ei şi îmbunătăţirea pe care am sugerat-o a fost adoptată fără şovăială.

— Adeseori am dorit zadarnic — mi-a spus ea — să am posibilitatea de a recurge la judecata altcuiva cînd nu puteam să mă încred destul în îndrumările propriilor mei ochi şi ale minţii mele, întrucît după contemplarea îndelungată a unui singur obiect şi ochii şi mintea ajung să nu-şi mai poată forma o idee corespunzătoare în privinţa lui.

— Acesta este unul din numeroasele rele la care ne expune o viaţă solitară, i-am răspuns.

— Adevărat, a confirmat ea, după care s-a aşternut din nou tăcerea între noi.

Peste vreo două minute însă, ea a declarat că şi-a terminat schiţa şi şi-a închis blocul de desen.

Întorcîndu-ne la locul unde ne luasem gustarea, i-am găsit plecaţi aproape pe toţi, cu excepţia lui Mary Millward, Richard Wilson şi Arthur Graham. Domnişorul Arthur dormea dus cu capul aşezat în poala lui Mary. Celălalt domn stătea alături de ea ţinînd în mînă o ediţie de buzunar din opera cine ştie cărui clasic. El nu se ducea nicăieri fără vreo carte căreia îi consacra orice moment de răgaz; i se părea timp pierdut orice clipă care nu era închinată studiului sau muncii fizice necesare vieţii. Nici măcar acum nu era în stare să se lase în voia bucuriei pe care i-o aduceau aerul acela curat şi lumina binefăcătoare a soarelui — priveliştea încîntătoare şi sunetele acelea alinătoare, muzica valurilor şi adierea blîndă, agitînd copacii care-l ocroteau. Nici măcar avînd alături o persoană de sex feminin (mă rog, recunosc, nu una foarte atrăgătoare) — el nu putea să nu-şi scoată cartea şi să profite cît mai mult de timp pe cînd îşi digera masa cumpătată şi-şi odihnea picioarele obosite nedeprinse cu eforturi atît de mari.

Ceda totuşi cîte o clipă ca să schimbe cînd şi cînd o vorbă sau o privire cu persoana de lîngă el, care nu părea deloc supărată de purtarea lui; trăsăturile ei, destul de comune de altfel, aveau o expresie de bucurie şi de seninătate neobişnuită, şi cînd am sosit noi acolo ea îi cerceta faţa palidă şi gînditoare cu un aer foarte mulţumit şi binevoitor.

Călătoria spre casă n-a mai fost nici pe departe la fel de agreabilă pentru mine ca prima parte a zilei, pentru că de data asta doamna Graham a mers în trăsură, iar Eliza Millward m-a însoţit pe jos. Observase preferinţa mea pentru tînăra văduvă şi, evident, se simţea neglijată. Nu şi-a exprimat supărarea prin reproşuri aspre, prin sarcasm săgetător, printr-o tăcere semnificativă sau posomorîndu-se la faţă: oricare dintre acestea sau toate la un loc le-aş fi putut îndura destul de uşor sau aş fi putut trece rîzînd peste ele. În schimb şi-o manifesta

printr-un fel de melancolie blîndă, o tristeţe delicată şi plină de reproşuri care mă lovea în adîncul inimii. Am încercat s-o mai înveselesc, şi după cît se pare am reuşit în oarecare măsură înainte de sfîrşitul plimbării. Dar chiar cînd o făceam, conştiinţa mă ţinea de rău, ştiind că mai curînd sau mai tîrziu legătura dintre noi va trebui ruptă şi că procedînd astfel nu făceam decît să hrănesc speranţe false şi să amîn ziua de jale.

Cînd landoul se apropie de Wildfell Hall atîta cît îi permitea drumul, tînăra văduvă şi cu fiul ei coborîră, lăsînd Rosei locul de pe capră; eu am convins-o pe Eliza să ia locul Rosei. După ce am instalat-o confortabil înăuntru, spunîndu-i să se păzească de răcoarea înserării şi urîndu-i tandru noapte bună, am simţit o mare uşurare şi m-am grăbit să-mi ofer serviciile doamnei Graham spre a-i duce uneltele la deal. Ea însă luîndu-şi blocul şi scăunelul la subţioară a insistat să-şi ia pe loc rămas bun de la mine ca şi de la restul grupului. De data aceasta mi-a refuzat ajutorul oferit într-un fel atît de blînd şi de prietenos încît aproape că am iertat-o.

CAPITOLUL VIII

TRECUSERĂ ŞASE SĂPTĂMÎNI. Era o dimineaţă splendidă de pe la sfîrşitul lui iunie. Mai tot fînul fusese cosit, deşi ultima săptămînă fusese foarte neprielnică; acum, cînd sosise, în sfîrşit, vremea frumoasă, hotărît să profit cît mai mult de ea, am strîns toţi muncitorii pe fîneaţă, lucrînd şi eu de zor în mijlocul lor, cu haina scoasă şi cu o pălărie mare şi uşoară de pai pe cap. Ridicam braţe întregi de iarbă jilavă şi înmiresmată şi o scuturam în cele patru vînturi, aflîndu-mă în capul unui şir mărişor de slugi şi de argaţi. Intenţionam să trudesc astfel de dimineaţă pînă seară cu tot atîta zel şi sîrguinţă ca oricare dintre ei — pe de o parte ca să trag foloase de pe urma propriilor mele eforturi, iar pe de alta, ca să-i însufleţesc pe muncitori prin exemplul meu — cînd iată! Hotărîrea mea a fost dată peste cap într-o clipă prin simplul fapt că fratele meu a venit alergînd la mine şi mi-a pus în mînă un pacheţel sosit chiar atunci de la Londra, pe care-l aşteptam de o vreme destul de îndelungată. Am rupt învelitoarea şi am descoperit o elegantă ediţie de buzunar din *Marmion*[3].

— Cam ghicesc eu pentru cine e cartea asta, a comentat Fergus care a rămas să mă privească în timp ce eu cercetam bucuros volumul. Sigur că e pentru domnişoara Eliza.

[3] Poem istoric în şase cînturi de *Walter Scott* (1771-1832) (n.tr.)

A rostit aceste vorbe pe un ton şi cu un aer atît de atotştiutor, încît m-am bucurat să-l pot contrazice.

— Greşeşti, dragul meu, i-am spus. Şi ridicîndu-mi de jos haina, am pus volumul într-unul din buzunarele ei, apoi am îmbrăcat-o. Ei acum, corcitură trîndavă — am continuat eu -, vino încoace şi fii măcar o dată de folos. Scoate-ţi scurtucul şi ia-mi locul aici, pe cîmp, pînă cînd mă întorc.

— Pînă cînd te întorci? Dar unde te duci, rogu-te?

— Asta nu te priveşte. Te priveşte numai faptul că mă duc. Iar de întors mă întorc, cel mai tîrziu, la masă.

— Oho! Şi zi aşa, pînă atunci va să zică trebuie să trudesc? Şi pe lîngă toate să-i mai ţin şi pe toţi oamenii ăştia la muncă? Mă rog, mă rog! O dată pot să mă supun şi eu, dar să nu se mai repete! Haideţi, flăcăi, daţi-i zor! Acuma am venit eu să vă ajut şi vai de capul aceluia — sau aceleia — dintre voi cere se opreşte măcar o clipă, fie ca să se uite în jur, fie ca să se scarpine în cap sau să-şi sufle nasul. Nici un pretext nu-i va fi de folos. Nu ne trebuie altceva decît muncă, muncă şi iar muncă, să trudeşti în sudoarea frunţii etc., etc.

Lăsîndu-l să le ţină oamenilor asemenea discursuri sforăitoare şi aspre, mai mult spre distracţia decît spre înălţarea lor sufletească, m-am întors acasă şi după ce mi-am potrivit puţin ţinuta am pornit în grabă către Wildfell Hall, cu cartea în buzunar, deoarece era destinată rafturilor doamnei Graham.

„Cum, va să zică între voi lucrurile au mers atît de departe încît aţi ajuns să vă faceţi şi să primiţi cadouri?”

Nu, nu chiar aşa, prietene; era prima încercare ce-o făceam în această direcţie şi eram extrem de nerăbdător să văd cum o să iasă.

De la excursia la golful X ne mai întîlnisem de cîteva ori şi constatasem că doamna nu e potrivnică tovărăşiei mele, cu condiţia să-mi limitez discuţia la unele chestiuni abstracte sau la unele subiecte de interes comun. De

îndată ce abordam latura sentimentală sau pe cea a complimentelor, ori aveam o atitudine mai tandră, mă trezeam pedepsit printr-o schimbare imediată a purtării sale, şi sortit s-o găsesc mai rece şi mai distantă — dacă nu cumva pe de-a-ntregul inaccesibilă — data următoare cînd îi căutam tovărăşia. Dar această împrejurare nu mă dezamăgea cine ştie ce, pentru că o atribuiam nu atît unei antipatii faţă de persoana mea, cît unei hotărîri categorice, potrivnice unui nou măritiş — hotărîre luată încă înainte de a mă cunoaşte pe mine, fie dintr-un exces de afecţiune pentru răposatul ei soţ, fie pentru că se săturase deopotrivă şi de el şi de căsnicie. La început e drept că părea să-i facă plăcere să-mi rănească vanitatea şi să-mi zdrobească îndrăzneaţa încredere în mine — retezîndu-i necruţătoare, fiecare mugur ce avea curajul să apară. Apoi, mărturisesc, am fost profund rănit, deşi în acelaşi timp şi îmboldit să caut o cale de a mă răzbuna. Dar în ultima vreme, constatînd mai presus de orice îndoială că nu sînt un filfizon cu mintea seacă, aşa cum mă bănuise la început a fi, îmi respinsese modestele mele avansuri într-o manieră cu totul diferită. Era un fel de nemulţumire gravă, aproape tristă, pe care în curînd am învăţat să evit cu grijă să i-o mai trezesc.

„Mai întîi să-mi consolidez poziţia de amic — mă gîndeam eu — ca protector şi tovarăş de joacă al fiului ei şi ca prieten serios, de nădejde şi sincer pentru ea, iar apoi, după ce voi reuşi să-i devin destul de necesar pentru a o linişti şi pentru a se bucura de viaţă (şi sînt convins că acest lucru îl pot face) o să vedem ce se va mai putea realiza în continuare.”

Aşadar, stăteam de vorbă despre pictură, poezie, muzică, teologie, geologie şi filozofie. De vreo două ori i-am împrumutat cîte o carte şi o dată a făcut şi ea acelaşi lucru pentru mine. O întîlneam cît de des puteam în plimbările ei: mă duceam la ea acasă cît de des îndrăzneam. Primul meu pretext pentru a-i încălca sanc-

tuarul a fost să-i aduc lui Arthur un cățeluș cu picioarele scurte și cu mersul legănat — fiul lui Sancho — care l-a încîntat cum nu se poate mai mult pe copil și prin urmare n-a putut să nu-i facă bucurie mamei. Al doilea pretext a fost să-i aduc băieţelului o carte pe care — cunoscînd exigența deosebită a mamei lui — o alesesem cu multă grijă și o supusesem aprobării ei înainte de a i-o oferi lui Arthur. Apoi i-am dus ei nişte plante pentru grădină — în numele surorii mele — după ce mai întîi am convins-o pe Rose să i le trimită. De fiecare dată mă interesam de tabloul pe care-l picta după schiţa făcută pe faleză, aşa că ea mă primea în atelier şi-mi cerea părerea sau sfatul în legătură cu progresele realizate.

Ultima dată o vizitasem ca să-i înapoiez cartea pe care mi-o împrumutase; şi atunci s-a întîmplat ca discutînd în treacăt despre poezia lui Sir Walter Scott, ea să-şi exprime dorința de a citi poemul *Marmion,* iar eu să-mi bag în cap ideea îndrăzneață de a i-l face cadou. Drept care, de cum m-am întors acasă, am şi trimis după volumaşul cu pricina. Şi totuşi mai era nevoie de o scuză oarecare pentru a-i încălca sihăstria. Aşadar, m-am înarmat cu o zgardă de marochin albastru pentru cățeluşul lui Arthur. Şi după oferirea şi acceptarea acesteia, cu mai multă bucurie şi recunoştință din partea primitorului decît merita valoarea darului sau motivul egoist al donatorului, am îndrăznit s-o rog pe doamna Graham să-mi permită să mai privesc o dată tabloul dacă se mai afla încă acolo.

— Cu plăcere! Poftim înăuntru, mi-a zis ea (pentru că-i întîlnisem în grădină). E terminat şi înrămat, gata pentru expediere; dar te rog să-mi spui şi părerea dumitale şi dacă poţi să sugerezi vreo îmbunătăţire ea va fi... luată în seamă aşa cum se cuvine.

Tabloul era uimitor de frumos; era exact peisajul respectiv, transpus pe pînză ca printr-o vrajă. Dar eu mi-am exprimat aprobarea în termeni rezervaţi şi în foarte

puţine cuvinte, ca să nu cumva s-o supăr. În schimb, ea mi-a studiat, cu atenţie, expresia feţei şi fără doar şi poate mîndria ei de artist a fost satisfăcută cînd mi-a citit în ochi admiraţia sinceră. Dar, în timp ce priveam, mă gîndeam la carte şi mă tot întrebam cum să i-o dăruiesc. Curajul mi-a pierit; totuşi m-am hotărît să nu fiu chiar aşa de prost încît să plec fără să fi făcut măcar încercarea respectivă. N-avea rost să aştept un alt prilej mai potrivit şi nici să încerc să alcătuiesc un discurs ocazional. Cu cît mai simplu şi mai firesc vor decurge lucrurile, cu atît mai bine, socoteam eu; aşadar, pur şi simplu am privit pe fereastră pentru a-mi aduna curajul şi apoi am scos la iveală cartea, m-am întors şi i-am dat-o în mînă cu această scurtă explicaţie:

— Doamnă Graham, aţi dorit să citiţi *Marmion.* Iată cartea dacă aveţi bunătatea s-o acceptaţi.

A roşit o clipă — poate din ruşine şi compătimire faţă de un stil atît de stîngaci de a face un cadou. A cercetat volumul pe amîndouă părţile cu un aer grav. L-a răsfoit în tăcere, îmbinîndu-şi sprîncenele, cufundată într-o cugetare profundă. Apoi a închis cartea şi întorcîndu-şi privirile de la ea la mine, m-a întrebat calmă, cît costă — şi eu am simţit că mi se urcă tot sîngele în cbraz.

— Mi-ar părea rău să te ofensez, domnule Markham, dar dacă nu plătesc cartea, n-o pot primi, mi-a zis ea şi a pus-o pe masă.

— De ce nu puteţi?

— Pentru că... A făcut o pauză şi şi-a coborît privirile spre covor.

— De ce nu puteţi? am repetat eu atît de iritat încît am făcut-o să-şi ridice ochii şi să mă privească drept în faţă.

— Pentru că nu-mi place să-mi asum obligaţii de care nu mă pot plăti niciodată. Şi aşa îţi sînt destul de îndatorată pentru bunătatea pe care i-o arăţi fiului meu; dar afecţiunea lui pînă la recunoştinţă şi propriile du-

mitale sentimente frumoase constituie fără îndoială o răsplată pentru asta.

— Copilării! am exclamat eu.

Şi-a întors din nou ochii către mine cu un aer de surprindere gravă care a avut efectul unui reproş, indiferent dacă aceasta fusese sau nu intenţia ei.

— Va să zică nu vreţi să primiţi cartea? am întrebat-o cu mult mai multă blîndeţe decît avusesem pînă atunci în glas.

— O voi primi cu bucurie dacă-mi vei permite s-o plătesc.

I-am spus exact preţul, precum şi costul transportului, pe tonul cel mai calm pe care am putut să-l adopt — de fapt mă stăpîneam cu greu, pentru că îmi venea să plîng din pricina dezamăgirii şi a jignirii.

Ea şi-a scos punga şi a numărat liniştită banii, dar a ezitat să mi-i pună în mînă. Privindu-mă atent a spus cu un glas dulce menit să mă mai împace:

— Domnule Markham, dumneata te socoţi ofensat şi aş vrea să te pot face să înţelegi că... eu...

— Vă înţeleg perfect, i-am spus. Socotiţi că dacă aţi accepta acum de la mine fleacul acesta, mai tîrziu mi-aş lua cine ştie ce libertăţi pornind de la asta. Dar vă înşelaţi: dacă îmi veţi face favoarea să-l primiţi, vă rog să mă credeţi că nu-mi voi clădi nici un fel de speranţe pe această temelie şi nu voi considera acest fapt drept un precedent pentru hatîruri viitoare. E o copilărie să vorbiţi de obligaţii cînd trebuie să vă daţi seama că într-un asemenea caz numai eu vă rămîn obligat, iar dumneavoastră îmi faceţi o favoare.

— Ei bine, atunci am să te cred pe cuvînt, mi-a răspuns ea cu cel mai angelic zîmbet cu putinţă, punînd banii la loc, în pungă. Numai să ţii minte!

— Am să ţin minte ceea ce-am spus; dar vă rog să nu-mi pedepsiţi îndrăzneala retrăgîndu-mi întrutotul prietenia, sau aşteptîndu-vă de la mine să-mi manifest

căinţa pentru această îndrăzneală fiind mai distant decît pînă acum, i-am zis eu şi i-am întins mîna ca să-mi iau rămas bun, întrucît eram prea emoţionat ca să mai pot sta.

— Perfect! Atunci să rămînem cum am fost, mi-a răspuns ea dîndu-mi mîna cu francheţe.

Şi în timp ce i-o ţineam în mîna mea, cu mare greutate m-am stăpînit să nu i-o sărut — ceea ce ar fi fost o nebunie echivalentă cu sinuciderea. Şi aşa mă arătasem destul de îndrăzneţ şi această ofrandă era cît pe-aci să dea lovitura de graţie speranţelor mele.

Cu inima şi mintea înfierbîntate m-am întors repede spre casă, aproape alergînd, neţinînd seamă de arşiţa soarelui de la amiază, negîndindu-mă la nimic altceva decît la persoana pe care tocmai o părăsisem — regretînd doar că e atît de inaccesibilă şi că eu mă arătasem atît de pripit şi lipsit de tact — înfricoşat de aerul ei cumplit de hotărît şi de incapacitatea mea de a-l învinge — nesperînd nimic altceva decît... Dar stai, nu vreau să te plictisesc cu zbuciumul nădejdilor şi temerilor mele, cu gravele mele gînduri şi hotărîri.

CAPITOLUL IX

DEŞI S-AR PUTEA SPUNE CĂ între timp mă vindecasem aproape pe deplin de pasiunea pentru Eliza Millward, nu încetasem întrutotul vizitele la casa parohială, deoarece chipurile, voiam s-o abandonez pe fată cu blîndeţe, fără să stîrnesc prea multă durere sau să-i trezesc prea multe resentimente şi fără să intru în gura lumii, ajungînd să mă vorbească de rău toată parohia. În afară de asta, în cazul cînd m-aş fi ţinut tot timpul departe, preotul, care socotea că vizitele mele îi sînt destinate lui în cea mai mare măsură — dacă nu chiar în întregime — s-ar fi simţit fără îndoială ofensat că-l neglijez. Dar cînd m-am dus pe acolo a doua zi după întrevederea cu doamna Graham, întîmplător preotul nu era acasă — lucru care nu mi s-a mai părut acum la fel de agreabil cum fusese pentru mine în alte împrejurări. E adevărat că se afla acolo Mary Millward, dar ea nu reprezenta pentru mine mai mult decît o statuie. Şi totuşi m-am hotărît să nu-mi lungesc prea mult vizita şi să-i vorbesc Elizei într-un mod prietenesc, cam ca un frate, o manieră pe care îndelungata noastră cunoştinţă îmi putea permite s-o adopt şi care, după părerea mea, nu putea nici s-o jignească, nici să încurajeze false speranţe.

Nu-mi stătuse niciodată în obicei să discut despre doamna Graham nici cu ea, nici cu altcineva; nu mă instalasem pe scaun nici de trei minute, că însăşi Eliza

aduse vorba despre această doamnă, într-un chip destul de neobişnuit.

— Vai, domnule Markham! zise cu un aer de-a dreptul şocat şi cu glasul redus la o şoaptă, ce părere ai de relatările înspăimîntătoare despre doamna Graham? Ne poţi oferi vreun temei ca să nu le dăm crezare?

— Ce relatări?

— Ei, asta-i bună, parcă nu ştii? zîmbi ea şiret, scuturîndu-şi căpşorul.

— Habar n-am de nimic. La ce Dumnezeu te referi, Eliza?

— A, nu mă întreba pe mine! Eu n-am cum să-ţi dau explicaţii.

Şi cu asta, prefăcîndu-se extrem de ocupată, ridică de pe masă batista de bumbac pe care o înfrumuseţa cu un chenar de dantelă.

— Despre ce e vorba, domnişoară Mary? Ce vrea să spună Eliza? am întrebat-o pe sora ei care părea absorbită de tivirea unui cearceaf mare de pînză ordinară.

— Nu ştiu, mi-a răspuns ea. Bănuiesc că e vorba de cine ştie ce clevetiri fără temei pe care le-a născocit cineva. Eu nu auzisem nimic pînă cînd nu mi-a spus Eliza deunăzi, dar chiar dacă parohia întreagă mi-ar împuia urechile cu asemenea lucruri, eu tot n-aş crede nici o iotă din ele — că doar o cunosc prea bine pe doamna Graham!

— Ai perfectă dreptate, domnişoară Mary! Şi eu aş face la fel, orice lucruri s-ar spune.

— Bravo a încuviinţat Eliza cu un uşor oftat, e foarte comod să avem o convingere atît de fermă despre valoarea persoanelor pe care le iubim. Numai că tare aş vrea să nu descoperiţi că încrederea voastră a fost acordată cuiva care nu merită.

Şi, ridicîndu-şi capul, m-a privit cu o tandreţe atît de tristă, încît ar fi putut foarte uşor să-mi topească inima. Dar în străfundul ochilor acelora se ascundea ceva care nu-mi era pe plac; şi mă întrebam cum de am putut

vreodată să-i admir, cînd faţa sinceră şi ochii mici, cenuşii, ai surorii e păreau să fie mult mai agreabili. În momentul acela însă eram furios pe Eliza pentru insinuările ei împotriva doamnei Graham care, eram sigur, nu puteau să fie decît false, indiferent dacă ea ştia sau nu acest lucru.

Dar atunci n-am zis nimic în privinţa subiectului respectiv; căci, constatînd că nu-mi pot recăpăta prea uşor calmul, m-am ridicat de îndată şi mi-am luat rămas bun, sub pretextul că am treabă la fermă. Şi chiar la fermă m-am şi dus, fără să-mi mai bat capul cîtuşi de puţin dacă aceste zvonuri misterioase sînt sau nu adevărate, ci întrebîndu-mă doar în ce constau ele, cine le scornise, din ce se iscaseră şi ce se putea face pentru a le reduce cît mai uşor la tăcere sau pentru a le dovedi netemeinicia.

Cîteva zile mai tîrziu familia noastră a dat iarăşi una din micile petreceri liniştite. Fuseseră invitaţi obişnuiţii prieteni şi vecini, printre care se număra şi doamna Graham. De data asta n-a mai putut să lipsească sub cuvînt că se întunecă devreme sau că vremea e aspră şi spre marea mea uşurare — a venit. Fără ea toată petrecerea mi s-ar fi părut insuportabil de plicticoasă. Dar momentul sosirii ei a adus un nou suflu de viaţă casei şi deşi nu trebuia să-i neglijez pe ceilalţi musafiri din pricina ei şi nici să mă aştept să-i pot acapara, cum aş fi vrut, atenţia, mă gîndeam cu bucurie că voi petrece o seară deosebit de încîntătoare.

A venit şi domnul Lawrence. A sosit la un oarecare răstimp după ce se adunaseră ceilalţi. Eram curios să văd cum se va comporta cu doamna Graham. Intrînd, n-a făcut altceva decît să se încline uşor în faţa ei; după ce i-a salutat politicos pe ceilalţi membri ai societăţii, s-a aşezat foarte departe de tînăra văduvă, între maică-mea şi Rose.

— Ai mai văzut vreodată asemenea prefăcătorie? mi-a şoptit Eliza, vecina mea cea mai apropiată. Nu-i aşa că ai putea să juri că nici nu se cunosc?

— Aproape; dar ce-i cu asta?

— Cum ce-i cu asta? Dumnezeule, doar nu cumva vrei să te prefaci că nu ştii nimic?

— În ce privinţă? am întrebat eu cu atîta asprime încît ea a tresărit şi mi-a răspuns:

— Sst, taci! Nu vorbi aşa de tare!

— Mă rog, atunci spune-mi — am rostit cu glas mai scăzut — la ce te referi? Nu pot să sufăr şaradele.

— Mde, ştii, nu jur că ar fi adevărat — ba chiar departe de mine acest lucru — dar n-ai auzit...

— N-am auzit nimic decît de la tine.

— Atunci fără doar şi poate că faci anume pe surdul, pentru că oricine îţi va spune la fel; dar îmi dau seama că dacă aş repeta aceste lucruri n-aş face decît să te înfurii, aşa că mai bine îmi ţin gura.

A strîns din buze şi şi-a împreunat mîinile pe genunchi cu un aer de mieluşel rănit.

— Dacă ai fi vrut să nu mă superi ţi-ai fi ţinut gura de la început; sau invers, ai fi spus limpede şi cinstit tot ce-ţi stătea pe limbă.

Eliza şi-a întors capul, şi-a scos batista, s-a ridicat şi s-a îndreptat spre fereastră unde a rămas cîtăva vreme luptîndu-se în mod evident să-şi stăpînească lacrimile. Eram uluit, scos din fire, ruşinat nu atît de asprimea mea, cît de slăbiciunea ei copilărească. Dar nimeni nu părea să fi băgat de seamă ce se întîmplă cu ea, şi curînd după aceea am fost poftiţi în jurul mesei, la ceai. În ţinutul acela era obiceiul ca oamenii să se aşeze întotdeauna la masă la ora ceaiului, şi să mănînce bine cu acest prilej, pentru că şi noi ca şi alţii prînzeam devreme. Cînd mi-am luat locul o aveam într-o parte pe Rose, iar în partea cealaltă un scaun gol.

— Îmi dai voie să stau lîngă dumneata? şopti un glas blînd lîngă cotul meu.

— Dacă vrei, sună răspunsul meu.

Şi Eliza se strecură către scaunul liber; apoi ridicînd ochii spre mine, cu un zîmbet pe jumătate trist, pe jumătate jucăuş, îmi şopti:

— Vai ce sever eşti, Gilbert!

I-am înmînat ceaşca de ceai cu un surîs puţin dispreţuitor, dar n-am scos o vorbă pentru că n-aveam ce să-i spun.

— Dar ce-am făcut de te-am supărat? m-a întrebat ea pe un ton mai plîngăreţ. Aş da nu ştiu ce să aflu.

— Lasă, Eliza, bea-ţi ceaiul şi nu fi copilă, i-am răspuns eu întinzîndu-i zahărul şi frişca.

Tocmai atunci s-a produs o mică tulburare de partea cealaltă a mesei; domnişoara Wilson s-a apropiat de noi ca să schimbe locul cu Rose.

— Vrei să fii atît de bună să-mi laşi mie scaunul ăsta, domnişoară Markham? a întrebat ea. Nu-mi place să stau lîngă doamna Graham. Dacă mamei dumitale i se pare că se cuvine să invite asemenea persoane în casa ei, cred că nu poate avea nimic împotrivă nici ca fiica ei să le ţină tovărăşie.

Această ultimă propoziţie a fost adăugată după ce Rose se îndepărtase; dar eu n-am avut atîta politeţe incît să las remarca să treacă neobservată:

— Domnişoară Wilson, vrei, te rog, să ai amabilitatea să-mi explici ce vrei să spui?

Întrebarea o surprinse într-o oarecare măsură, dar nu cine ştie ce.

— Vai de mine, domnule Markham — îmi răspunse ea, cu mult calm, întrucît. Îşi recăpătase repede stăpînirea de sine, — mă miră foarte tare că doamna Markham poate să invite în casa ei o persoană ca doamna Graham; dar poate că ea nu ştie că reputaţia acestei doamne nu e deloc onorabilă.

— Mama nu ştie şi nici eu; aşa că m-ai îndatora foarte mult dacă mi-ai explica ceva mai pe larg la ce te referi.

— Nu e cîtuşi de puţin timpul şi locul potrivit pentru asemenea lămuriri; dar cred că e inadmisibil să fii atît de neştiutor cum pretinzi, întrucît probabil că o cunoşti la fel de bine ca şi mine.

— Cred că o cunosc, şi poate chiar ceva mai bine; tocmai de aceea, dacă ai avea bunătatea să mă informezi ce ai auzit sau ce ţi s-a năzărit împotriva ei, aş putea, eventual, să-ţi îndrept greşeala.

— Ei bine, atunci ai putea să-mi spui cine a fost soţul ei sau dacă a avut vreodată un soţ?

Indignarea mă reduse la tăcere. Mă temeam că într-un asemenea moment şi în locul acela nu voi putea să mă stăpînesc suficient pentru a-i răspunde cum se cuvine.

— N-ai remarcat niciodată, zise Eliza, ce asemănare izbitoare există între copilul ăla al ei şi...

— Şi cine? întrebă domnişoara Wilson cu o severitate rece, dar intensă, în glas.

Eliza tresări: acea sugestie rostită timid fusese destinată numai pentru urechile mele.

— Vai, îmi cer iertare! zise ea pe un ton rugător. S-ar putea să mă fi înşelat, poate că m-am înşelat.

Dar îşi însoţi aceste cuvinte de o privire ipocrită şi batjocoritoare pe care mi-o aruncă cu coada ochiului ei viclean.

— N-are rost să-mi cer iertare — răspunse prietena ei — dar nu văd pe nimeni pe aici care să semene cîtuşi de puţin cu copilul, în afară doar de mama lui; şi cînd mai auzi zvonuri răuvoitoare, domnişoară Eliza, ţi-aş fi recunoscătoare, — adică cred că de fapt ai face mai bine dacă te-ai abţine să le repeţi. Presupun că persoana la care faci aluzie este domnul Lawrence; dar cred că am posibilitatea să te asigur că bănuielile tale în această privinţă sînt cu totul greşite. Şi dacă el are totuşi vreo legătură oarecare cu doamna (lucru pe care nimeni nu are dreptul să-l afirme), cel puţin a manifestat (ceea ce nu se poate spune despre cîteva alte persoane) o suficientă

decenţă pentru a nu recunoaşte în prezenţa unor persoane onorabile o intimitate mai mare în ce-o priveşte decît aceea dintre două persoane care se salută pur şi simplu După părerea mea se vedea limpede că a fost deopotrivă surprins şi supărat s-o găsească aici.

— Aşa! Daţi-i înainte! strigă Fergus, care stătea lîngă Eliza, el fiind singura persoană aşezată de aceeaşi parte a mesei cu noi. Daţi-i drumul tare de tot! Aveţi grijă s-o faceţi praf!

Domnişoara Wilson îşi îndreptă spinarea cu un aer de dispreţ glacial, dar nu zise nimic. Eliza era gata să răspundă, dar eu am întrerupt-o spunînd cît mai calm cu putinţă, deşi fără îndoială tonul meu trădă într-o oarecare măsură cele ce se petreceau înlăuntrul meu:

— Am discutat destul acest subiect. Dacă nu sîntem în stare să vorbim decît pentru a cleveti împotriva celor mai buni decît noi, atunci să ne ţinem gura.

— Aşa s-ar şi cuveni, cred eu — a remarcat Fergus — şi nu numai eu, ci şi bunul nostru preot. Tot timpul ăsta el a vorbit cu desăvîrşita lui elocinţă întregii societăţi adunate aici şi uneori şi-a îndreptat ochii către voi cu un aer sever de mustrare şi de dezgust, în timp ce voi şedeaţi aici şi şopteaţi şi mormăiaţi laolaltă în modul cel mai necuviincios cu putinţă. Ba o dată s-a şi oprit în mijlocul unei povestiri sau predici — nu ştiu exact ce era — şi şi-a aţintit privirile asupra ta, Gilbert, ca şi cum ar fi vrut să spună: „Voi continua cînd domnul Markham va fi încetat să mai cocheteze cu cele două domnişoare”.

Ce altceva s-a mai vorbit la masa aceea n-aş putea să-ţi spun, după cum n-aş putea să-ţi spun nici de unde am luat destulă răbdare pentru a rezista pînă cînd toată lumea a terminat gustarea. Îmi aduc aminte însă că doar cu mare greutate am izbutit să mai beau restul de ceai din ceaşcă şi că de mîncat n-am mîncat nimic.

Primul lucru pe care l-am făcut a fost să-l privesc îndelung pe Arthur Graham care şedea lîngă mama lui, de

partea cealaltă a mesei, iar în al doilea rînd, să mă uit cu atenţie la domnul Lawrence. La început mi s-a părut şi mie că există o asemănare; contemplîndu-i mai atent însă, am ajuns la concluzia că totul e numai o închipuire. E adevărat că amîndoi aveau trăsăturile mai delicate şi mai puţin osoase decît se întîmplă de obicei la sexul tare şi că tenul lui Lawrence era palid şi curat, iar al lui Arthur de o albeaţă delicată; dar năsucul, cam cîrn, al lui Arthur nu putea să devină niciodată atît de lung şi drept ca al domnului Lawrence. Iar conturul feţei lui, deşi încă nu destul de de împlinit ca să fie rotund, se subţia prea delicat spre bărbia micuţă şi cu gropiţă şi nu s-ar fi putut transforma niciodată în aşa fel încît să semene cu ovalul prelung al feţei celuilalt. Părul copilului era în mod evident de o culoare mai deschisă şi mai caldă decît fusese vreodată părul domnului Lawrence, iar ochii mari, limpezi şi albaştri ai lui Arthur, deşi uneori de o gravitate prematură, nu semănau cîtuşi de puţin cu ochii căprui şi timizi ai proprietarului. Ochii acestuia oglindeau un suflet sensibil, neîncrezător, gata oricînd să se retragă în adîncurile propriei sale fiinţe pentru a se feri de atingerile unei lumi prea aspre şi prea neîndurătoare.

Vai, ce ticălos am putut să fiu dacă am nutrit măcar o clipă ideea asta odioasă! Oare n-o cunoşteam îndeajuns pe doamna Graham? Oare nu mă întîlnisem şi nu stătusem de vorbă cu ea de atîtea ori? Oare nu eram sigur că din punctul de vedere al minţii, al purităţii şi al înălţării sufleteşti, ea era, pe departe, superioară oricăruia dintre cei care o ponegreau? Nu eram oare sigur că de fapt ea este cea mai nobilă şi cea mai adorabilă reprezentantă a sexului ei, pe care îmi fusese dat s-o văd sau care-mi închipuisem măcar că există? Da, şi aveam să spun la fel ca Mary Millward (asta într-adevăr era o fată înţeleaptă) că dacă toată parohia — mai mult decît atît, dacă lumea întreagă — mi-ar împuia urechile cu

aceste minciuni îngrozitoare, eu tot nu le-aş crede, întrucît o cunoşteam mai bine decît toţi ceilalţi.

Între timp creierul îmi fierbea pur şi simplu de indignare şi inima mea părea gata să spargă cătuşele închisorii ei, agitată fiind de aceste conflicte ale mele cu un sentiment de silă şi de scîrbă, pe care nici nu m-am străduit măcar să-l ascund. Mai mulţi dintre cei de faţă m-au luat în rîs pentru aerul meu de om dus pe gînduri şi pentru că mă dovedeam atît de puţin galant, neglijîndu-le pe doamne. Dar mie puţin îmi păsa de toate astea; singurul lucru de care îmi păsa, în afară de acea preocupare dominantă, era să văd cum se îndreaptă ceştile spre tava pusă pe servantă, sperînd să nu mai fie readuse la masă. Mi se părea că domnul Millward n-o să mai înceteze niciodată să ne spună că nu e mare băutor de ceai şi că e foarte dăunător să-ţi tot încarci stomacul cu lichide excluzînd alimentele mai sănătoase, — pentru a-şi lua astfel răgazul necesar ca să soarbă şi cea de a patra ceaşcă de ceai.

În cele din urmă s-a isprăvit totuşi şi ospăţul; atunci m-am ridicat şi am părăsit masa şi oaspeţii fără un cuvînt de scuză — pur şi simplu nu le mai puteam suporta prezenţa. M-am repezit afară ca să-mi răcoresc mintea înfierbîntată şi să-mi rumeg gîndurile înflăcărate în singurătatea grădinii.

Ca să nu fiu văzut de la vreo fereastră, am pornit-o pe o alee liniştită care, înconjura o parte a îngrăditurii şi avea la capăt o bancă aşezată sub o boltă de trandafiri şi caprifoi. Aici m-am aşezat ca să meditez la virtuţile doamnei de la Wildfell Hall şi la felul cum era nedreptăţită; dar nu trecuseră nici două minute de cînd mă aflam acolo şi zvonul unor glasuri şi larma unor rîsete m-au informat ca întreaga societate ieşise şi ea să se aerisească în grădină. Totuşi m-am cuibărit într-un colţ al bolţii de verdeaţă, nădăjduind s-o pot păstra numai pentru mine, fiind ferit de privirile celorlalţi. Dar nu — la naiba! iată că sosea cineva pe alee! De ce oare nu puteau

ei să se bucure de flori şi de ultimele raze ale soarelui în grădina deschisă şi să-mi lase colţul acela întunecos mie, ţînţarilor şi musculiţelor?

Dar, iscodind prin paravanul acela înmiresmat alcătuit din ramuri împletite, ca să descopăr cine sînt vizitatorii nechemaţi (pentru că un murmur de glasuri îmi arăta că nu era vorba numai de o singură persoană), supărarea mea a dispărut pe dată şi cu totul alte sentimente începură să-mi agite sufletul încă tulburat: doamna Graham păşea cătinel pe alee însoţită doar de Arthur şi de nimeni altcineva.

De ce erau singuri? Oare otrava limbilor clevetitoare se şi răspîndise în rîndurile musafirilor? Oare îi întorseseră cu toţii spatele? Acum mi-am amintit că pe la începutul petrecerii o văzusem pe doamna Wilson trăgîndu-şi scaunul cît mai aproape de mama şi aplecîndu-se înainte, ca pentru a-i transmite o comunicare importantă şi confidenţială. Din felul cum această doamnă clătina într-una din cap şi îşi strîmba faţa zbîrcită, cum ochii ei mici şi urîţi clipeau neîncetat şi aruncau săgeţi răutăcioase mi-am putut da seama că strădaniile ei erau consacrate unor bîrfeli cumplite. Şi, judecînd după prudenţa pe care o adoptase în transmiterea informaţiilor, am putut să bănuiesc că ţinta calomniilor ei era o persoană dintre cele de faţă. Din toate aceste semne, precum şi din privirile şi gesturile mamei, în care se amestecau oroarea şi neîncrederea, am tras concluzia că persoana respectivă trebuie să fi fost doamna Graham. Nu mi-am părăsit ascunzătoarea pînă cînd ea n-a ajuns la capătul aleii, ca nu cumva apariţia mea s-o alunge; dar şi aşa cînd am ieşit în întîmpinarea ei, s-a oprit locului părînd gata să se întoarcă îndărăt.

— Vai, domnule Markham, nu vrem să te deranjăm! a spus ea. Şi noi am venit încoace tot ca să ne retragem, nu ca să-ţi încălcăm singurătatea.

— Nu sînt un sihastru, doamnă Graham — deşi probabil, trebuie să mărturisesc, asta trebuie să fi fost impresia pe care am lăsat-o părăsindu-mi într-un mod atît de necuviincios oaspeţii.

— M-am temut că ţi-e rău, mi-a spus ea privindu-mă cu sinceră îngrijorare.

— Cam aşa şi era, dar între timp mi-a trecut. Vă rog, aşezaţi-vă şi odihniţi-vă puţin aici şi spuneţi-mi cum vă place această boltă de verdeaţă, i-am zis eu, şi ridicîndu-l de subţiori pe Arthur l-am instalat în mijlocul băncii pentru a-mi asigura astfel prezenţa mamei sale.

Aceasta, recunoscînd că bolta e un loc de refugiu foarte ispititor, s-a retras într-un colţ al băncii, în timp ce eu m-am aşezat în partea opusă.

Dar cuvîntul acela, „refugiu”, m-a tulburat. Oare era chiar adevărat că răutatea lor o făcuse să-şi caute tihna în singurătate?

— De ce v-au părăsit? am întrebat-o.

— Eu i-am părăsit, mi-a răspuns ea zîmbind. Mă plictisiseră de moarte vorbele de clacă — nimic nu mă oboseşte mai tare decît discuţia despre fleacuri. Mi-e de-a dreptul imposibil să înţeleg cum pot ei să vorbească aşa, la nesfîrşit, vrute şi nevrute.

N-am putut să nu zîmbesc văzînd cît de profundă şi de gravă îi e mirarea.

— Oare li s-o fi părînd că sînt obligaţi să vorbească la nesfîrşit? continuă ea. Nu se mai opresc niciodată pentru a gîndi, ci umplu pauzele cu fleacuri fără rost şi cu repetiţii lipsite de noimă. Sau o asemenea conversaţie le face plăcere?

— Probabil că aşa e. Minţile lor seci nu sînt capabile să cuprindă idei mari şi capetele lor uşoare sînt furate de mărunţişurile neînsemnate care n-ar putea nici măcar să clintească din loc un cap mai bine mobilat: singura lor alternativă faţă de o asemenea conversaţie, este să se

afunde pînă peste cap în mlaştina bîrfelilor — ceea ce constituie principala lor preocupare.

— Dar sper că nu a tuturor? strigă doamna, uimită de observaţiile mele.

— Nu, desigur; cred că sora mea e străină de asemenea gusturi proaste şi degradante, precum şi maică-mea, dacă le-aţi cuprins cumva şi pe ele în criticile dumneavoastră.

— N-am criticat pe nimeni şi, fără doar şi poate, n-am avut intenţia să fac vreo aluzie lipsită de respect la mama ori la sora dumitale. Am cunoscut cîteva persoane înţelepte care erau experte în acest gen de conversaţie atunci cînd împrejurările le sileau s-o întreţină; din păcate, însă, eu una nu mă pot lăuda că aş poseda un asemenea dar. De data asta mi-am menţinut trează atenţia atît cît am putut, dar cînd puterile m-au părăsit, m-am dat deoparte ca să caut cîteva minute de tihnă pe această alee liniştită. Nu pot să particip la o discuţie în care nu se face un schimb de idei sau sentimente şi în care nici o parte, nici cealaltă nu profită în vreun fel sau altul.

— Bine, atunci, dacă vă voi tulbura vreodată cu vorbăria mea, vă rog să-mi spuneţi pe loc şi vă asigur că nu voi fi deloc jignit, pentru că eu ştiu să mă bucur de tovărăşia celor pe care... de tovărăşia prietenilor mei, fie că tac, fie că discut.

— Nu te prea cred... Dar dacă ăsta ar fi adevărul, atunci ai fi tovarăşul cel mai potrivit pentru mine.

— Va să zică în alte privinţe corespund pe deplin dorinţelor dumneavoastră?

— Nu, n-am vrut să spun aşa ceva. Vai, ce frumoşi sînt ciorchinii ăştia de verdeaţă cînd străbat printre ei razele soarelui! zise ea anume ca să schimbe subiectul.

Era într-adevăr frumos cînd, din timp în timp, cîte un mănunchi de raze pătrunzînd prin desişul pomilor şi tufişurilor de pe partea cealaltă a potecii din faţa noastră,

înviora verdeaţa lor întunecată, scoţînd la iveală petice de frunze semitransparente sau care străluceau aproape aurii.

— Mai că regret că sînt pictoriţă, zise doamna Graham.

— Dar de ce? S-ar crede că la o asemenea ocazie ar trebui mai degrabă să vă tresalte sufletul de bucurie pentru privilegiul pe care-l aveţi de a putea imita diferitele nuanţe strălucitoare şi încîntătoare ale naturii.

— Nu; pentru că în loc să mă las în voia plăcerii de a le savura frumuseţea, aşa cum fac alţii, eu întotdeauna îmi frămînt creierii gîndindu-mă cum aş putea să redau aceleaşi efecte pe pînză; şi întrucît acest lucru nu se poate realiza niciodată, totul e o simplă deşertăciune orgolioasă şi chin sufletesc.

— Poate că nu izbutiţi s-o faceţi în atît de mare măsură încît să vă mulţumească pe dumneavoastră, dar probabil că izbutiţi să-i încîntaţi pe alţii cu rezultatele strădaniilor dumneavoastră.

— Mde, la urma urmei n-ar trebui să mă plîng; puţini oameni îşi cîştigă existenţa printr-o trudă care să le aducă atîta bucurie cum se întîmplă în cazul meu. Iată că vine cineva.

Mi s-a părut că întreruperea o supără.

— E domnul Lawrence cu domnişoara Wilson, şi se bucură şi ei de o plimbare liniştită. N-au să ne tulbure cu nimic, i-am răspuns.

N-am izbutit să descifrez bine expresia de pe chipul ei; însă în orice caz eram foarte mulţumit că nu vedeam în ea nici urmă de gelozie. Deşi, în fond, ce treabă aveam eu să caut semnele unui asemenea sentiment?

— Ce fel de persoană e domnişoara Wilson? m-a întrebat doamna Graham.

— E mult mai elegantă şi mai rafinată decît majoritatea oamenilor de originea şi condiţia ei. Unii spun că e o adevărată doamnă, şi încă foarte agreabilă.

— Astăzi mi s-a părut că observ o oarecare răceală şi un aer cam semeţ în comportarea ei.

— Se prea poate să se fi manifestat astfel faţă de dumneavoastră. E posibil să aibă vreo prejudecată împotriva dumneavoastră pentru că mă tem că vă socoate un fel de rivală.

— Pe mine! Imposibil, domnule Markham! mi-a zis ea, evident uimită şi supărată.

— Mă rog, eu nu ştiu nimic în această privinţă, mi-am luat eu vorba înapoi, cu un aer destul de spăşit, pentru că mi s-a părut că supărarea ei s-a îndreptat în special împotriva mea.

Între timp perechea veni spre noi. Bolta de verdeaţă era aşezată mai la adăpost, într-un colţ, în faţa căruia capătul aleii o cotea spre un loc de plimbare mai aerisit din fundul grădinii. În momentul cînd s-au apropiat de acest loc, am văzut-o pe Jane Wilson făcîndu-l atent pe însoţitorul ei asupra noastră. Şi atît din zîmbetu-i rece şi sarcastic, cît şi din puţinele crîmpeie din conversaţia ei pe care le-am putut prinde, am înţeles perfect că-i sugerează ideea că între noi ar exista un ataşament profund. Am observat că domnul Lawrence a roşit pînă la tîmple, ne-a aruncat, pe furiş, o privire fugară, apoi a mers mai departe cu o înfăţişare gravă, dar după cîte mi s-a părut, n-a răspuns nimic la observaţiile domnişoarei Wilson.

Deci era adevărat că el îşi făcea unele planuri în legătură cu doamna Graham? Şi dacă erau onorabile atunci nu văd de ce s-ar fi străduit atîta să le ascundă. Fără doar şi poate că ea era mai presus de orice bănuială, în schimb el era cum nu se poate mai detestabil.

În timp ce prin minte mi-au fulgerat aceste gînduri, însoţitoarea mea s-a ridicat brusc şi chemîndu-şi fiul a spus că se duce să caute tovărăşia celorlalţi şi a şi pornit-o pe alee. Nu încăpea nici o îndoială că auzise sau ghicise ceva din spusele domnişoarei Wilson şi deci era firesc să nu mai dorească să continue *tête-á-tête-ul,* cu atît mai

mult cu cît în momentul acela obrajii îmi ardeau de indignare împotriva fostului meu prieten şi ea putea foarte bine să ia, din greşeală, această îmbujorare drept un semn de stînjenealã prosteascã. Iatã un nou motiv pentru mine de a-i purta pică domnişoarei Wilson; şi cu cît mă gîndeam mai mult la comportarea ei, cu atît o uram mai mult.

Abia tîrziu seara m-am alăturat celorlalţi. Am găsit-o pe doamna Graham pregătită de plecare şi luîndu-şi rămas bun de la restul societăţii, care între timp se întorsese în casă. M-am oferit, ba chiar aş putea spune că am rugat-o s-o însoţesc pînă la Wildfell Hall. În momentul acela domnul Lawrence se afla prin preajmă, discutînd cu altcineva. Nu se uita la noi, dar auzind rugămintea mea insistentă, a făcut o pauză în mijlocul unei fraze ca să audă răspunsul doamnei Graham, apoi a continuat să vorbească, cu un aer de satisfacţie calmă, de îndată ce a constatat că ea m-a refuzat.

Şi într-adevăr m-a refuzat hotărît, dar nu fără amabilitate. Nu s-a lăsat deloc convinsă că ar fi existat vreo primejdie pentru ea sau pentru copil să străbată, neînsoţiţi, drumurile şi cîmpurile acelea. Spunea că nu se întunecase încă, şi nu avea să întîlnească pe nimeni; şi chiar dacă s-ar fi întîlnit cu cineva, era convinsă că oamenii de pe acolo sînt foarte liniştiţi şi prozaici. De fapt, nici nu voia să audă ca vreun bărbat să se deranjeze s-o însoţească, deşi Fergus s-a arătat şi el dispus să-şi ofere serviciile, iar mama a rugat-o să-i permită să trimită pe unul din argaţi s-o escorteze.

După plecarea ei totul a devenit gol, dacă nu chiar ceva mai rău. Lawrence a încercat să mă atragă în conversaţie, dar eu i-am dat peste nas ducîndu-mă în celălalt colţ al sălii. Curînd după aceea petrecerea s-a spart şi chiar şi el şi-a luat rămas bun. Cînd a venit la mine m-am făcut că nu văd mîna pe care mi-o întindea şi că nu aud urarea lui de „noapte bună” pînă cînd a repetat-o încă o dată.

Atunci, ca să scap de el, am mormăit ceva nedesluşit însoţit de o aplecare morocănoasă a capului.

— Ce-ai păţit, Markham? mi-a şoptit el.

Mi-am aţintit ochii asupra lui cu o privire mînioasă şi dispreţuitoare.

— Te-ai supărat pentru că doamna Graham n-a vrut să te lase s-o conduci acasă? m-a întrebat el cu un uşor zîmbet care era gata-gata să mă scoată cu totul din sărite.

Şi totuşi, înghiţindu-mi — deşi nu fără efort — un răspuns mai aspru, m-am mulţumit să-l întreb:

— Dar ce, e treaba ta?

— Aş, cîtuşi de puţin, mi-a răspuns el cu un calm exasperant. Numai că, dă-mi voie să-ţi spun, Markham — şi şi-a ridicat ochii spre faţa mea vorbindu-mi cu o gravitate neobişnuită — dacă ţi-ai făurit vreun plan în legătură cu această persoană, fără doar şi poate el va da greş; şi mă mîhneşte foarte tare să te văd legănîndu-te în iluzii false şi irosindu-ţi puterile în eforturi inutile, pentru că...

— Ipocritule! am exclamat, iar el şi-a ţinut răsuflarea, s-a făcut alb ca varul la faţă, apoi s-a îndepărtat fără să mai scoată o vorbă.

Izbutisem să-l rănesc drept în inimă — lucru de care mă bucuram foarte tare.

CAPITOLUL X

DUPĂ PLECAREA OASPEŢILOR am aflat că într-adevăr calomniile josnice fuseseră răspîndite în întreaga societate aflată la noi, chiar în prezenţa victimei. Dar Rose a jurat că nu le crede şi că n-o să le creadă nicodată, iar mama a făcut aceeaşi declaraţie deşi, mă tem, fiind mai puţin sinceră şi mai puţin neclintită în hotărirea de a nu le da crezare. Se părea că aceste lucruri o obsedaseră, şi din cînd în cînd mă tot enerva cu exclamaţii ca:

— Doamne, Doamne! Cine s-ar fi gîndit la una ca asta!... Mde, mi s-a părut mie că e ceva ciudat la femeia asta... Vedeţi ce se întîmplă dacă femeile se prefac a fi altfel decît sînt?

O dată a ajuns chiar să spună:

— Mie aerul ăsta de mister mi-a stîrnit încă de la început tot felul de bănuieli... Ştiam eu că n-o să iasă nimic bun din asta; dar, fără doar şi poate, e o poveste tare, tare tristă!

— Bine mamă, dar parcă ai spus că nu dai crezare acestor basme, a intervenit Fergus.

— Şi nici nu le dau, dragul meu; dar, vedeţi, pe de altă parte, trebuie să existe totuşi vreun temei.

— Temeiul este răutatea şi falsitatea lumii — am declarat eu — şi faptul că domnul Lawrence a fost văzut ducîndu-se într-acolo în vreo două seri. Bîrfele din sat zic

că el îi face curte acestei doamne ciudate, şi bineînţeles că s-au repezit cu lăcomie la acest zvon ca să clădească pe temelia lui toată ţesătura infernală de urîciuni care nu se află decît în minţile lor.

— Bine, Gilbert, dar ceva din atitudinea ei trebuie să fi întărit aceste bănuieli.

— Ai văzut ceva deosebit în purtarea ei?

— Nu, fireşte că nu; dar, pe de altă parte, ştii bine că eu am spus întotdeauna că are ceva ciudat.

Cred că chiar în aceeaşi seară m-am aventurat iar nepoftit la Wildfell Hall. De la petrecerea noastră, care avusese loc cu mai bine de o săptămînă în urmă, făcusem zilnic eforturi de a o întîlni pe doamna de acolo în plimbările ei; dar mă întorsesem mereu dezamăgit (probabil că ea evitase anume să mă întîlnească), iar noaptea îmi tot chinuiam mintea să găsesc vreun pretext pentru o nouă vizită. În cele din urmă am ajuns la concluzia că despărţirea aceasta nu mai putea fi îndurată (îţi dai seama că între timp mi se aprinseseră tare călcîiele). Luînd din bibliotecă o carte veche care socoteam că ar putea s-o intereseze, deşi din pricina stării proaste şi uzate în care se afla nu îndrăznisem încă să i-o ofer s-o citească, am pornit în mare grabă. Eram însă frămîntat de tot felul de presimţiri cu privire la modul în care mă va primi precum şi la faptul că mă foloseam — pentru a mă înfăţişa la conac — de un pretext atît de străveziu. Totuşi s-ar fi putut foarte bine s-o întîlnesc pe cîmp sau în grădină şi atunci dificultatea ar fi fost mult micşorată. Ceea ce mă tulbura cel mai tare era necesitatea de a bate în mod oficial la uşă, cu perspectiva de a fi primit cu un aer solemn, de Rachel, şi înfăţişat stăpînei sale surprinsă şi lipsită de cordialitate.

Dar dorinţa nu mi-a fost satisfăcută. Pe doamna Graham n-am văzut-o nicăieri; în schimb l-am găsit pe Arthur care se juca în grădină cu căţeluşul lui zglobiu şi nebunatic. Am întins capul peste poartă şi l-am strigat. El

m-a poftit înăuntru, dar eu i-am spus că nu pot intra fără îngăduinţa mamei sale.

— Mă duc s-o întreb, mi-a spus copilul.

— Nu, nu, Arthur, nu e cazul să faci una ca asta; dar dacă nu e ocupată, roag-o pur şi simplu să vină o clipă aici; spune-i că vreau să-i vorbesc.

Arthur a alergat să-mi îndeplinească rugămintea şi s-a întors repede însoţit de mama lui. Vai, ce frumoasă era cu cîrlionţii ei negri fluturînd în bătaia vîntului cald ce adia, cu obrajii albi uşor îmbujoraţi şi cu faţa radiind de zîmbete! Dragul de Arthur! Cîte nu-i datorez pentru această întîlnire fericită şi pentru toate celelalte asemănătoare! Datorită lui am fost eliberat pe dată de toate scrupulele politeţii oficiale, de teamă şi de stînjeneală. În materie de dragoste nu există un mediator mai bun decît un copilaş vesel, cu sufletul curat, gata oricînd să cimenteze inimile dezbinate, să arunce o punte peste prăpastia neprietenoasă a obiceiurilor, să topească gheaţa rezervei înţepenite şi să dărîme zidurile despărţitoare ale formalismului nesuferit şi ale mîndriei!

— Da, domnule Markham, ce s-a întîmplat? întrebă tînăra mamă apropiindu-se cu un zîmbet agreabil.

— Aş vrea să aruncaţi o privire asupra cărţii ăsteia şi — dacă vă face plăcere — s-o luaţi şi s-o citiţi pe îndelete. Nu-mi cer scuze că v-am scos din casă într-o seară atît de plăcută, deşi poate motivul nu era chiar atît de important.

— Mămico, spune-i să intre, zise Arthur.

— N-ai vrea să pofteşti înăuntru? întrebă doamna.

— Ba da; aş vrea să văd cum aţi mai aranjat grădina.

— Şi probabil şi cum le-a mers răsadurilor surorii dumitale sub îngrijirea mea, adăugă ea în timp ce-mi deschidea poarta.

Şi aşa am pornit să ne plimbăm prin grădină şi să vorbim despre flori, despre copaci, despre carte — şi apoi şi despre alte lucruri. Era o seară blîndă şi încîntătoare — şi la fel era şi însoţitoarea mea. Încetul cu încetul am în-

ceput să mă manifest cu mai multă căldură şi tandreţe decît o făcusem poate vreodată pînă atunci; dar oricum, n-am spus nimic foarte concret, iar ea n-a încercat să mă respingă în nici un fel. Într-un tîrziu trecînd pe lîngă nişte trandafiri bătuţi pe care-i adusesem cu cîteva săptămîni mai înainte din partea surorii mele, a cules un boboc splendid, abia deschis şi m-a rugat să i-l duc Rosei.

— Nu-mi daţi voie să-l păstrez pentru mine? am întrebat

— Nu, dar iată unul şi pentru dumneata.

În loc să-l primesc pur şi simplu, liniştit, am avut îndrăzneala să apuc şi mîna care mi-l oferea şi s-o privesc pe doamna Graham drept în ochi. Ea m-a lăsat să-i ţin mîna o clipă şi cînd am văzut că privirile ei străluceau de extaz şi că faţa i se îmbujorează de plăcere şi bucurie — am crezut că sosise în sfîrşit ora triumfului meu. Dar imediat mi s-a părut că-i străfulgeră prin minte o amintire dureroasă; o întristare chinuitoare i-a întunecat, ca un nor, fruntea, şi faţa, iar buzele i s-au făcut albe ca marmora; părea că trece printr-o clipă de mare zbucium sufletesc — şi cu un efort brusc şi-a retras mîna şi s-a dat cîţiva paşi înapoi.

— Uite ce e, domnule Markham, mi-a zis ea cu un fel de calm al disperării, trebuie să-ţi spun deschis că nu pot să accept asemenea lucruri. Îmi face plăcere tovărăşia dumitale pentru că sînt singură aici şi conversaţia dumitale mă încîntă mai mult decît cea a oricărei alte persoane, însă dacă nu te poţi mulţumi să mă priveşti ca pe o prietena — o prietenă rece şi nu prea frumoasă, ca pe un fel de mamă sau soră, atunci trebuie să te implor să mă părăseşti chiar acum şi să mă laşi în pace de aici înainte. De fapt în viitor va trebui să fim pur şi simplu ca doi străini.

— Atunci vă voi fi prieten — sau frate sau orice doriţi, numai să binevoiţi să mă lăsaţi să vă văd şi de aici încclo.

Dar v-aş ruga să-mi spuneţi de ce nu vă pot fi mai mult decît prieten?

Urmă o pauză în care ea căzu pe gînduri.

— Nu cumva asta e urmarea vreunui jurămînt pripit pe care l-aţi făcut?

— Cam aşa ceva, îmi răspunse ea. Într-o bună zi poate am să-ţi spun, însă deocamdată cred că ar fi mai bine să mă laşi singură; şi te rog, Gilbert, să nu mă pui niciodată în situaţia neplăcută de a fi silită să-ţi repet ceea ce ţi-am spus adineauri! adăugă ea cu multă seriozitate întinzîndu-mi mîna cu sinceră amabilitate.

Vai, ce dulce şi ce muzical sunase numele meu rostit de glasul ei!

— Vă asigur că n-am s-o fac. Dar îmi puteţi ierta această greşeală?

— Cu condiţia să n-o mai repeţi niciodată.

— Şi voi mai avea voie să vin uneori să vă văd?

— Poate... din cînd în cînd; dar asta numai şi numai în cazul în care nu vei abuza nicodată de privilegiul acordat.

— N-am obiceiul să fac promisiuni deşarte. Oricum, veţi vedea.

— În momentul în care îţi încalci făgăduiala s-a sfîrşit cu prietenia noastră, să ştii!

— Dar îmi veţi spune întotdeauna pe numele mic?

Asta aduce mai degrabă cu vorbirea unei surori şi va avea darul să-mi amintească de convenţia încheiată între noi.

Doamna Graham a zîmbit şi m-a rugat încă o dată să plec, aşa că în cele din urmă am socotit că e mai prudent s-o ascult. A intrat în casă, iar eu am coborît colina. Dar în timp ce mă îndepărtam mi-a ajuns la urechi un tropot de copite sfîşiind tăcerea serii aceleia înrourate. Întorcînd ochii în sus, pe potecă, am văzut un călăreţ solitar care o urca. Deşi se lăsa întunericul, l-am recunoscut dintr-o ochire: era domnul Lawrence pe căluţul lui sur. Am străbătut în goană cîmpul — am sărit peste gardul de piatră

— şi apoi am coborît aleea ca să-i ies în întîmpinare. Dînd cu ochii de mine a tras deodată hăţurile micului său armăsar, părînd înclinat să dea bir cu fugiţii. Dar răzgîndindu-se, a considerat probabil că e mai bine să-şi continue drumul ca şi pînă atunci. Cînd a ajuns în dreptul meu s-a înclinat uşor şi apropiindu-se de zid a încercat să treacă mai departe — numai că eu n-aveam chef să-i îngădui una ca asta; apucînd calul de căpăstru am exclamat:

— Ascultă, Lawrence, insist să mi se explice acest mister! Spune-mi, te rog, unde te duci şi ce ai de gînd să faci? Spune-mi imediat şi cît mai lămurit!

— Nu vrei să iei mîna de pe frîu! mi-a răspuns el liniştit. Ai să răneşti gura căluţului.

— Ce n-aş da ca şi tu şi calul tău să vă duceţi la...

— Markham, ce te face să fii atît de ordinar şi de brutal? Mi-e pur şi simplu ruşine pentru tine.

— Insist să-mi răspunzi la întrebări înainte de a părăsi acest loc! Vreau să ştiu ce înseamnă această duplicitate perfidă din partea ta?

— Nu voi răspunde la nici un fel de întrebări pînă cînd nu dai drumul frîului — chiar de-ai sta acolo pînă-n zori.

— Poftim atunci, i-am răspuns, desfăcîndu-mi mîna, dar rămînînd ţeapăn în faţa lui.

— Întreabă-mă altădată, cînd vei putea vorbi ca un gentleman, mi-a răspuns el încercînd din nou să treacă de mine.

Dar eu am prins din nou căluţul, care părea şi el la fel de uimit ca şi stăpînul lui de un tratament atît de grosolan.

— Zău, Markham, depăşeşti măsura! mi-a spus Lawrence. Adică ce, n-am voie să-mi vizitez chiriaşa pentru nişte treburi, fără să fiu asaltat astfel de...

— Asta nu e o oră potrivită pentru a discuta afaceri, domnule! Am să-ţi spun pe dată ce părere am despre purtarea ta.

— Cred că ai face mai bine să-ţi amîni exprimarea opiniilor pentru un moment mai nimerit, m-a întrerupt el cu glas scăzut. Iată-l pe preot.

Într-adevăr, preotul se afla la cîţiva paşi în spatele meu, întorcîndu-se, greoi, spre casă, după ce vizitase cine ştie ce colţ îndepărtat al parohiei. Imediat l-am eliberat pe moşier şi el şi-a văzut de drum, salutîndu-l din mers pe reverendul Millward.

— Ce se întîmplă, Markham? Vă certaţi? strigă acesta adesîndu-mi-se. Sigur că era vorba de tînăra văduvă, adăugă el dînd din cap în semn de reproş. Dar dă-mi voie să-ţi spun, tinere (şi de data asta îşi apropie gura de urechea mea cu un aer confidenţial şi plin de importanţă), că nu merită!

Şi încercă să-şi întărească afirmaţia cu o clătinare solemnă din cap.

— Părinte! am exclamat eu pe un ton de ameninţare mînioasă care l-a făcut pe distinsul preot să se întoarcă spre mine cu un aer înspăimîntat — uluit de o insolenţă atît de neobişnuită.

S-a uitat lung la mine şi privirea lui spunea limpede: „Cum se poate să mi te adresezi aşa tocmai mie?”

Dar eram prea indignat ca să-mi cer scuze sau ca să mai vorbesc cu el. M-am răsucit pe călcîie şi am pornit în grabă către casă, coborînd cu paşi mari şi repezi poteca abruptă şi lăsîndu-l să vină în urma mea dacă şi cum avea chef.

CAPITOLUL XI

SOCOATE, HALFORD, CĂ A TRE-cut un răstimp de vreo trei săptămîni. Doamna Graham şi cu mine eram acum cei mai buni prieteni — sau poate doar frate şi soră, aşa cum preferam să ne considerăm. La cererea mea expresă, îmi spunea Gilbert, iar eu îi spuneam Helen, pentru că văzusem acest nume semnat pe cărţile ei. Rar încercam s-o întîlnesc de mai mult de două ori pe săptămînă; şi încă şi atunci făceam ca întîlnirile noastre să pară, cel mai adesea, o simplă întîmplare — pentru că am constatat că era necesar să fiu extrem de prudent — şi în general mă purtam cu o excesivă bună-cuviinţă, aşa că ea n-a avut absolut niciodată vreun motiv să-mi facă observaţii. Şi totuşi nu puteam să nu remarc că din cînd în cînd e nefericită şi nemulţumită de ea însăşi sau de situaţia ei. La drept vorbind, nici eu nu eram foarte mulţumit: atitudinea de indiferenţă frăţească pe care o adoptasem era foarte greu de menţinut şi adeseori mă simţeam din toate punctele de vedere un făţarnic nesuferit. De asemenea, vedeam sau mai degrabă simţeam — că în ciuda propriei ei voinţe „nu-i eram indiferent” — aşa cum se exprimă, cu modestie, eroii din romane şi cu toate că mă bucuram cu recunoştinţă de norocul pe care-l aveam pe moment, nu puteam să nu doresc şi să sper ceva şi mai bun în viitor, dar bineînţeles că asemenea visuri mi le păstram numai pentru mine.

— Unde te duci, Gilbert? mă întrebă Rose într-o seară, după ceai.

Toată ziua lucrasem la fermă.

— Să fac o plimbare, sună răspunsul meu.

— Întotdeauna cînd pleci la plimbare, îţi perii pălăria cu atîta grijă, îţi potriveşti aşa de frumos părul şi-ţi pui mănuşile noi şi elegante?

— Nu întotdeauna.

— Te duci la Wildfell Hall, nu-i aşa?

— Ce te face să crezi?

— Asta e impresia pe care o laşi. Însă mi-ar părea mai bine dacă nu te-ai duce chiar atît de des.

— Fleacuri, fetiţo! Nu ştiu dacă mă duc la şase săptămîni o dată! Dar ce vrei să spui?

— Mă rog, dacă aş fi în locul tău, n-aş avea chiar aşa de mult de a face cu doamna Graham.

— Vai de mine, Rose, dar ce, ai început şi tu să te laşi înrîurită de vorbele de clacă ale oamenilor?

— Nu, îmi răspunse ea cu şovăială — dar în ultima vreme am auzit o groază de lucruri despre ea, atît la familia Wilson cît şi în casa parohială! Şi mămica zicea că dacă ar fi o persoană de condiţie bună, n-ar locui acolo singură. Şi pe urmă, Gilbert, nu-ţi aduci aminte de povestea aia cu numele fals de pe tabloul pe care l-am văzut iarna trecută? Şi de explicaţia ce ne-a dat-o — zicînd că are rude sau prieteni cărora vrea să le ascundă actualul domiciliu şi că se teme să nu i se dea de urmă? Şi apoi ţii minte cum a tresărit şi a părăsit încăperea cînd a venit persoana aceea pe care a avut mare grijă s-o ascundă privirilor noastre şi despre care Arthur, cu un aer atît de misterios, ne-a spus că e prietenul mămicii lui?

— Ba da, Rose, îmi amintesc fiecare amănunt. Şi sînt, în stare să te iert pentru concluziile aspre ce le tragi; pentru că poate, dacă n-aş cunoaşte-o personal pe această doamnă, aş pune toate aceste lucruri cap la cap şi aş crede ceea ce crezi şi tu. Dar, slavă Domnului, o

cunosc destul de bine! Şi aş fi nedemn să mai fiu numit om dacă aş putea să dau crezare oricăror vorbe rostite împotriva ei, afară de cazul cînd le-aş auzi chiar din gura ei. Asta ar însemna că aş fi în stare să cred asemenea lucruri şi despre tine, Rose.

— Vai, Gilbert!

— Păi ce-ţi închipui, că aş putea să cred ceva în genul ăsta, indiferent, ce-au îndrăznit să şoptească pe la colţuri Wilsonii şi familia Millward?

— Şi eu sper că nu crezi!

— Şi de ce n-aş face-o? Pentru că te cunosc. Ei bine, şi pe ea o cunosc în egală măsură.

— A nu! Nu ştii nimic despre viaţa ei dinainte; anul trecut pe vremea asta nici măcar nu aveai habar că există.

N-are importanţă. Mai există şi posibilitatea de a privi în ochii unei persoane pătrunzînd pînă în inima ei ţi aflînd, într-un ceas, despre înălţimea sau profunzimea sufletului ei mai multe decît ai putea descoperi într-o viaţă întreagă dacă persoana respectivă n-ar fi înclinată să ţi le dezvăluie sau dacă n-ai avea destulă înţelepciune ca să le descoperi tu însuţi.

— Va să zică te duci s-o vezi astă-seară?

— Fireşte!

— Dar ce va zice mama, Gilbert?

— Nu e nevoie să afle mama.

— Într-o bună zi negreşit o să afle, dacă o ţii tot aşa.

— Dacă o ţin tot aşa! Nu e vorba de ţinut nimic. Doamna Graham şi cu mine sîntem prieteni — şi vom fi prieteni şi în viitor. Nici un om de pe pămînt nu trebuie să împiedice această prietenie şi nici nu are vreun drept să se amestece între noi.

— Dar dacă ai ştii ce vorbeşte lumea ai fi mai prudent, atît în interesul ei cît şi al tău. Jane Wilson e de părere că vizitele tale la conac nu sînt decît o dovadă în plus a desfrîului doamnei Graham...

— S-o ia Aghiuţă pe Jane Wilson!

— Şi Eliza Millward e foarte mîhnită din pricina ta.

— Aşa sper şi eu.

— Dar dac-aş fi în locul tău n-aş face-o.

— Ce n-ai face?... De unde ştiu ele că mă duc acolo?

— De ele nu se poate ascunde nimic; spionează totul.

— Ah, la asta nu m-am gîndit niciodată!... Şi aşa, va să zică ele îndrăznesc să prefacă prietenia mea pentru doamna Graham în noi surse de bîrfeală împotriva ei ! Asta în orice caz dovedeşte falsitatea celorlalte minciuni ale lor, dacă mai era nevoie de vreo dovadă... Ai grijă, Rose, să le contrazici ori de cîte ori poţi.

— Dar ele nu-mi vorbesc pe faţă despre asemenea lucruri; numai din aluzii şi insinuări, şi din ceea ce aud de la alţii, aflu ce gîndesc ele.

— Ei, mă rog, astăzi n-am să mă mai duc, că oricum s-a făcut cam tîrziu. Dar vai, să le ia naiba limbile blestemate şi veninoase! am mormăit eu cu sufletul cuprins de o crîncenă amărăciune.

Tocmai în clipa aceea intră în odaie reverendul Millward; fusesem prea absorbiţi de discuţie ca să-l auzim bătînd la uşă. După ce o salută vesel şi părinteşte, conform obiceiului, pe Rose, care era în mare măsură favorita bătrînului domn, se întoarse cam sever către mine:

— Ei, domnule! Nu ne-am mai văzut de mult. Sînt... Stai puţin... Ia să vedem (continuă el alene în timp ce-şi depunea trupul greoi în fotoliul pe care Rose. foarte îndatoritoare, se grăbise să i-l apropie), trebuie fie cam... şase săptămîni... după socoteala mea, de cînd nu mi-ai mai călcat pragul!

Vorbea foarte apăsat şi lovi cu bastonul în podea.

— Chiar atît să fie? am întrebat.

— Da, chiar atîta este!

A adăugat o confirmare din cap şi a continuat să mă privească lung, cu un fel de mînie solemnă. Îşi ţinea între

genunchi bastonul gros şi mîinile împreunate pe măciulia lui.

— Am fost tare ocupat, i-am răspuns eu, întrucît era evident necesar să prezint nişte scuze.

— Ocupat! m-a îngînat el batjocoritor.

— Da, doar ştiţi că am strîns fînul; şi acuma începe secerişul.

— Hm!

Tocmai atunci intră mama şi prin şuvoiul de salutări adresate cu însufleţire distinsului nostru musafir, cree o diversiune care îmi pica tocmai bine. Ea îşi exprimă profundul regret că preotul nu venise puţin mai devreme, la ora ceaiului, dar se oferi să pregătească alt ceainic dacă părintele ar avea amabilitatea să-i facă onoarea de a bea cu ea o ceaşcă.

— Nu, mulţumesc, nu vă deranjaţi pentru mine, răspunse el. Mă întorc acasă peste cîteva minute.

— Vai, sfinţia voastră, dar vă rog să rămîneţi să luaţi totuşi ceva! E gata în cinci minute.

Dar domnul Milliward respinse oferta cu un gest majestuos.

— Vă spun eu ce am să gust, doamnă Markham, adăugă el. Am să beau un pahar din excelenta dumneavoastră bere.

Vai, cu plăcere! strigă mama grăbindu-se să sune clopoţelul şi să comande băutura îndrăgită de preot.

— M-am gîndit, reluă acesta, să intru o clipă la dumneavoastră în drumul meu, şi să gust din berea dumneavoastră de casă. Am fost în vizită la doamna Graham.

— Serios?

Preotul încuviinţă grav din cap şi adăugă pe un ton apăsat, menit parcă să înspăimînte:

— Mi s-a părut că e de datoria mea s-o fac.

— Nu mai spuneţi! strigă mama.

— Dar de ce, părinte? m-am amestecat eu în vorbă.

Domnul Millward mă privi cu oarecare severitate şi întorcîndu-se din nou către mama repetă:

— Mi s-a părut că e de datoria mea s-o fac! şi iar bătu cu bastonul în podea.

Mama se aşează în faţa lui, ascultătoare, speriată, dar plină de respect şi de admiraţie.

— „Doamnă Graham”, i-am spus — continuă el clătinînd din cap în timp ce vorbea — „umblă nişte zvonuri îngrozitoare!” „Ce anume, sfinţia voastră?” m-a întrebat ea prefăcîndu-se că habar n-are la ce mă refer. „E de datoria mea... În calitate de... pastor al dumneavoastră” — i-am zis — „să vă spun pe de o parte tot ce eu, personal, găsesc reprobabil în conduita dumneavoastră, cît şi tot ceea ce am motive să bănuiesc şi ceea ce îmi spun alţii cu privire la dumneavoastră” — aşa i-am vorbit!

— Chiar aşa, părinte? am strigat eu, sărind de pe scaun şi lovind cu pumnul în masă.

Domnul Millward îmi aruncă doar o privire, în treacăt, şi reluă vorba, adresîndu-se mamei:

— A fost penibil să-mi îndeplinesc această datorie, doamnă Markham, dar i-am spus-o!

— Şi ea cum a primit aceste vorbe? întrebă mama.

— Cu multă împietrire, mă tem — cu multă împietrire! răspunse preotul clătinînd deznădăjduit din cap. Şi totuşi se vedea, pe de altă parte, la ea, un tumult de patimi nestăvilite şi prost călăuzite. A pălit şi şi-a tras răsuflarea într-un fel aproape sălbatic; dar nu s-a grăbit să se scuze sau să se apere. Şi cu un fel de calm neruşinat — lucru de-a dreptul îngrozitor de văzut la o persoană atît de tînără — aproape că mi-a spus că mustrările mele nu au nici un rost şi că sfaturile mele de păstorire sînt irosite zadarnic în ceea ce-o priveşte — ba mai mult decît atît, că însăşi prezenţa mea e nedorită dacă îi spun asemenea lucruri. Şi cînd m-am retras în cele din urmă, văzînd prea limpede că nu e nimic de făcut, m-am întristat foarte,

dîndu-mi seama că e un caz deznădăjduit. Dar sînt foarte hotărît, doamnă Markham, ca fiicele mele... să... să nu mai vină în contact cu ea. Vă rog din suflet să adoptaţi aceeaşi hotărîre şi în privinţa fiicei dumneavoastră!... Cît despre fiii dumneavoastră... cît despre dumneata, tinere — continuă preotul întorcîndu-se cu severitate spre mine...

— Cît despre mine, sfinţia voastră... am început eu.

Dar mi-am stăpînit vorbele şi constatînd că tremur din tot trupul de furie, n-am mai zis nimic, ci am considerat mai înţelept să-mi smulg pălăria din cui şi să ţîşnesc afară din odaie trîntind uşa în urma mea cu un bubuit care a zguduit casa din temelii şi a făcut-o pe mama să ţipe. Această răbufnire mi-a uşurat pe dată încordarea simţămintelor.

În clipa următoare am pornit cu paşi grăbiţi înspre Wildfell Hall — cu ce intenţii sau cu ce rost n-aş şti să spun, dar aveam impresia că trebuie să mă duc undeva şi nici o altă destinaţie nu mi se părea potrivită. În plus, trebuia s-o văd şi să-i vorbesc — asta era sigur; numai că n-aveam o idee precisă despre ce trebuia să-i spun sau despre felul cum trebuia să mă port. Asupra mea se abătuse o asemenea furtună de gînduri — un vîrtej de hotărîri contradictorii, încît mintea mea nu era decît un haos al patimilor ce se luptau între ele.

CAPITOLUL XII

ÎN MAI PUŢIN DE DOUĂZECI DE minute străbătusem drumul pînă la conac. Am zăbovit o clipă la poartă ca să-mi şterg broboanele de sudoare de pe frunte, ca să-mi recapăt suflul precum şi un pic de calm. Zorul cu care mersesem îmi mai potolise puţin emoţia. Aşadar, am intrat pe aleea grădinii cu paşi fermi şi siguri. Trecînd pe lîngă aripa locuită a clădirii am zărit-o, prin fereastra deschisă, pe doamna Graham plimbîndu-se agitată prin odaia ei singuratică.

A părut foarte tulburată şi chiar speriată de sosirea mea, ca şi cum şi-ar fi închipuit că şi eu vin tot ca s-o acuz. Mă înfăţişasem dinaintea ei cu intenţia de a o consola şi a deplînge împreună cu ea răutatea lumii, de a-i ocărî împreună pe preot şi pe răuvoitorii şi ticăloşii care-l informaseră. Numai că acum mă simţeam de-a dreptul ruşinat să aduc vorba despre aşa ceva şi m-am hotărît să nu fac nici o aluzie la acest lucru dacă nu deschidea ea discuţia.

— Am sosit la un ceas nepotrivit, i-am zis eu, adoptînd o veselie nesinceră, în scopul de a o linişti şi pe ea. Dar nu voi zăbovi prea mult...

Mi-a răspuns cu un zîmbet, abia schiţat, e drept, însă cît se poate de amabil, şi de binevoitor — aş zice chiar aproape recunoscător, de îndată ce temerile i-au fost îndepărtate.

— Vai, dar ce tristă eşti, Helen! De ce n-ai făcut focul? am întrebat-o, privind în jur prin camera sumbră şi mohorîtă.

— Păi e încă vară, mi-a răspuns ea.

— Se poate, numai că seara facem totdeauna focul dacă-l putem suporta; şi cred că dumneata ai în mod special nevoie de foc în casa asta îngheţată şi mai ales în camera asta care-ţi dă fiori.

— Dacă veneai ceva mai devreme îl aprindeam pentru dumneata; însă acum nu mai merită s-o fac — din moment ce spui că nu vei rămîne decît cîteva minute — iar Arthur s-a şi culcat.

— Şi totuşi tare aş avea chef să văd focul în sobă. Dacă sun eu servitoarea vrei să-i spui să-l aprindă?

— Dar de ce, Gilbert, că doar nu ai deloc aerul unui om căruia îi e frig! mi-a zis ea privindu-mi zîmbitoare faţa care fără îndoială arăta destul de înfierbîntată.

— Nu, i-am răspuns, însă înainte de a pleca vreau să te ştiu instalată agreabil într-un cămin...

— Eu şi cămin! a repetat ea rîzînd cu amărăciune de parcă ar fi fost o idee deopotrivă absurdă şi amuzantă. Ored că atmosfera mi se potriveşte mai bine aşa cum e, a adăugat ea pe un ton de resemnare deznădăjduită. Dar eram hotărît să-mi impun voinţa, aşa că am tras de cordonul soneriei.

— Ei acuma, Helen, fă ce ţi-am spus! i-am zis cînd s-au auzit paşii lui Rachel ca răspuns la chemarea clopoţelului.

N-avea încotro aşa că a fost silită s-o întîmpine pe servitoare cu porunca de a aprinde focul.

Pînă în ziua de astăzi îi port pică lui Rachel pentru privirea ce mi-a aruncat-o înainte de a pleca să-şi îndeplinească misiunea — privirea aceea acră, bănuitoare şi inchizitorială — care grăia limpede: „Mă întreb ce-i fi căutînd aici?” Amănuntul nu i-a scăpat nici stăpînei al cărei chip s-a întunecat de o umbră de stînjeneală.

— Nu trebuie să zăboveşti prea mult, Gilbert, mi-a spus doamna Graham, după ce servitoarea a închis uşa.

— Nu n-am s-o fac, i-am răspuns eu oarecum ţîfnos, deşi supărarea din inima mea nu era îndreptată decît împotriva babei băgăreţe. Dar, Helen, trebuie să-ţi spun ceva înainte de a pleca.

— Ce anume?

— Nu, nu acum. Nici eu nu ştiu încă prea bine despre ce e vorba sau cum să ţi-o spun, i-am răspuns eu grăind cu mai multă sinceritate decît înţelepciune.

Şi apoi, temîndu-mă ca nu cumva să mă dea afară, am început să discut despre lucruri indiferente pentru a mai cîştiga timp. Pe cînd vorbeam a venit Rachel să aprindă focul, lucru pe care l-a făcut repede — băgînd un vătrai înroşit între zăbrelele grătarului unde surcelele erau aranjate dinainte. Plecînd, bătrîna m-a onorat din nou cu una din privirile ei aspre şi neospitaliere. Dar fără să mă las tulburat de acest lucru, am continuat să vorbesc; şi potrivindu-i doamnei Graham un scaun de o parte a căminului şi trăgîndu-mi şi mie unul de partea cealaltă, am îndrăznit să mă aşez, deşi aveam o vagă bănuială că ea ar fi preferat să mă vadă plecat.

Peste puţină vreme s-a aşternut din nou tăcerea între noi. Am rămas amîndoi cîteva minute privind absenţi spre foc — ea copleşită de propriile-i gînduri triste, iau eu reflectînd ce încîntare ar fi fost să mă aflu acolo aşezat astfel lîngă ea, fără prezenţa vreunei alte persoana care să ne stînjenească intimitatea — nici măcar aceea a lui Arthur, prietenul amîndurora, fără de care nu ne întîlnisem niciodată pînă atunci. Oh, dacă aş fi putut măcar îndrăzni să-i vorbesc deschis şi să-mi despovărez inima prea plină de simţămintele care o apăsau de atîta vreme şi pe care ea se străduia acum să le ţină în frîu cu un efort ce părea cu neputinţă să mai dureze multă vreme! Învîrteam în minte motivele pro şi contra unei destăinuiri pe care să i le fac doamnei Graham atunci, pe

loc, implorînd-o să răspundă la afecţiunea mea şi să-mi dea voie s-o privesc de aici înainte ca pe iubita mea, cerîndu-i dreptul şi autorizaţia să o apăr de calomniile gurilor rele. Pe de o parte, simţeam o încredere nounăscută în puterea mea de convingere — în sensul că înfrigurarea propriului meu spirit avea să-mi ofere elocinţa necesară — că propria mea hotărîre, necesitatea absolută de a reuşi, trebuiau neapărat să-mi aducă ceea ce voiam. Pe de altă parte, mă temeam să nu pierd terenul pe care-l cîştigasem cu atîta trudă şi îndemînare şi să nu cumva să-mi nărui toate speranţele de viitor printr-un singur efort pripit şi nesăbuit, cînd timpul şi răbdarea ar fi putut să-mi aducă succesul dorit. Era ca şi cum mi-aş fi jucat întreaga viaţă pe o singură aruncătură de zaruri; şi totuşi, eram gata să mă decid să fac această încercare. Sau cel puţin, aveam s-o rog cu insistenţă să-mi dea explicaţia făgăduită mai demult; voiam să aflu pricina acestei bariere nesuferite, a acestui obstacol misterios care stătea în calea fericirii mele şi, după cum eram convins, şi în calea fericirii ei.

Dar în timp ce chibzuiam cum aş putea să-mi formulez cel mai bine rugămintea, gazda mea, trezindu-se din reverie cu un oftat abia auzit şi privind spre fereastra pe unde luna plină din vremea secerişului, care tocmai se ridica, sîngerie, deasupra tulpinilor întunecate şi fantastice de viţă, strălucea asupra noastră, mi-a spus:

— Gilbert, s-a făcut tîrziu.

— Văd, i-am răspuns. Bănuiesc că ai prefera să plec.

— Cred că aşa s-ar cuveni. Dacă binevoitorii mei vecini vor ajunge să afle despre această vizită — şi nu încape îndoială că aşa va fi — numai în avantajul meu nu vor folosi întîmplarea.

Aceste vorbe le-a rostit cu un zîmbet pe care preotul l-ar fi numit fără îndoială feroce.

— N-au decît să răstălmăcească lucrurile cum or vrea, i-am răspuns. Ce contează pentru dumneata sau pentru

mine gîndurile lor, atîta vreme cît sîntem mulţumiţi de noi înşine — şi unul şi celălalt? Să-i ia naiba cu plăsmuirile lor josnice şi cu născocirile lor mincinoase!

Izbucnirea mea a făcut-o să se împurpureze imediat la faţă.

— Va să zică ai auzit ce spun despre mine?

— Am auzit cîteva neadevăruri detestabile. Dar numai nişte nătărăi sînt în stare să le dea măcar o clipă crezare, aşa că nu trebuie să te tulbure, Helen.

— Eu nu l-am socotit niciodată un nătărău pe domnul Millward, şi totuşi el crede toate aceste lucruri. Şi oricît de puţin preţ vei fi punînd pe părerile celor din jur — oricît de puţin îi vei fi stimînd ca indivizi, nu e deloc plăcut să fii privită ca o mincinoasă şi o ipocrită, să fii acuzată că faci lucruri pe care le deteşti sau că încurajezi vicii pe care de fapt le dezaprobi. Şi nici să vezi că bunele tale intenţii sînt zădărnicite, compromiţînd principiile pe care le susţii.

— E adevărat; şi dacă eu, prin nechibzuinţa mea şi prin nepăsarea egoistă faţă de aparenţe am contribuit în vreo măsură oarecare la primejdia de a te expune acestor rele, te implor, nu numai să mă ierţi, dar şi să-mi dai posibilitatea de a drege ceea ce am stricat. Permite-mi să-ţi spăl reputaţia de orice fel de acuzaţii sau reproşuri; dă-mi dreptul de a-mi identifica onoarea cu a dumitale şi de a-ţi apăra bunul renume ca fiindu-mi mai preţios decît propria mea viaţă!

— Ai oare într-adevăr o fire atît de eroică încît să te uneşti cu o persoană pe care o ştii bănuită, acuzată şi dispreţuită de toţi cei din jurul dumitale, şi să-ţi identifici interesele şi onoarea cu ale ei? Gîndeşte-te bine! E un lucru foarte serios.

— Aş fi mîndru s-o pot face, Helen! Aş fi fericit aş fi cum nu se poate mai încîntat! Şi dacă ăsta e singurul obstacol în calea unirii noastre, atunci el e dărîmat încă de pe acum şi trebuie să fii a mea! Sigur, vei fi a mea!

Şi sărînd de pe scaun cu o ardoare frenetică i-am apucat mîna şi am vrut să i-o sărut, dar ea şi-a retras-o tot atît de repede, exclamînd cu o amărăciune şi o tulburare fără margini:

— Nu, nu, asta nu e totul!

— Dar atunci ce e? Mi-ai făgăduit că într-o bună zi o să aflu şi...

— O să afli într-o bună zi — dar nu acum... Mă doare capul îngrozitor — a adăugat ea strîngîndu-şi fruntea în mîini — trebuie neapărat să mă odihnesc puţin... Fără doar şi poate astăzi am trecut prin destule chinuri, a încheiat ea aproape înnebunită.

— Dar nu poate să-ţi facă nici un rău să mi-o spui! am insistat eu. Îţi mai uşurezi sufletul. Şi pe urmă, astfel aş şti şi eu cum să-ţi alin suferinţa.

Dar ea a clătinat din cap cu deznădejde.

— Dacă ai afla totul, m-ai învinui şi tu — poate chiar mai mult decît merit — deşi e adevărat că te-am nedreptăţit în mod barbar.

Aceste ultime cuvinte le-a rostit aproape în şoaptă de parcă ar fi lăsat să i se audă gîndurile.

— Dumneata, Helen? Imposibil!

— Ba da, te-am nedreptăţit, însă fără voia mea; pentru că n-am ştiut cît de puternice şi de profunde îţi sînt sentimentele faţă de mine. Ţi-am socotit — sau cel puţin m-am străduit să-ţi socotesc — simpatia pentru mine rece şi frăţească, aşa cum ţi-ai declarat-o.

— Sau aşa cum e a dumitale?

— Sau aşa cum e a mea — aşa cum ar fi trebuit să fie — cu un caracter atît de frivol, egoist şi superficial încît...

— În privinţa asta într-adevăr m-ai nedreptăţit.

— Ştiu. Şi uneori bănuiam chiar atunci pe loc că aşa părea. Dar m-am gîndit că în general n-ar fi prea mare rău să-ţi las închipuirile şi speranţele să evolueze către neant aşa cum se întîmplă cu visurile — sau să se îndrepte către vreun obiect mai potrivit pentru ele, în

timp ce prietenia dumitale rămînea alături de mine. Însă dacă aş fi ştiut cît de profunde îţi sînt sentimentele, cît de generoasă şi dezinteresată e afecţiunea pe care pari să mi-o porţi...

— Numai par, Helen?

— Mă rog, pe care mi-o porţi, — atunci m-aş fi comportat şi eu altfel.

— Dar cum? Era imposibil să mă încurajezi mai puţin decît m-ai încurajat sau să mă tratezi cu mai multă severitate decît ai făcut-o! Şi dacă-ţi închipui că ai greşit faţă de mine acordîndu-mi prietenia dumitale şi permiţîndu-mi uneori să mă bucur de tovărăşia şi conversaţia dumitale, cînd toate speranţele unei intimităţi mai mari erau deşarte — aşa cum mi-ai dat întotdeauna să înţeleg — dacă ţi se pare că în felul acesta ai greşit faţă de mine, atunci te înşeli. Căci asemenea favoruri, luate în sine, nu numai că sînt o încîntare pentru inima mea, dar mai mult decît atît, îmi purifică, îmi înalţă, şi-mi înnobilează sufletul. Şi prefer să mă bucur de prietenia dumitale decît de dragostea oricărei alte femei de pe lume !

Prea puţin liniştită de aceste vorbe ea îşi împreună mîinile pe genunchi şi ridicînd ochii în sus păru că imploră ajutorul divin, într-o tăcere chinuită. Apoi, întorcîndu-se spre mine, îmi spuse calm:

— Mîine, dacă vrei să ne întîlnim pe bărăgan pe la amiază, am să-ţi spun tot ceea ce ţii să afli; şi poate că atunci vei vedea că e necesar să întrerupem legătura dintre noi — dacă nu cumva vei merge chiar mai departe şi mă vei abandona de bună voie ca pe o persoană întrutotul nedemnă.

— La asta pot răspunde cu siguranţa negativ. E imposibil să ai de făcut confesiuni atît de grave! Helen, probabil că vrei să-mi pui la încercare credinţa şi statornicia.

— Nu, nu, nu, repetă ea cu multă seriozitate. Ce n-aş da să fie cum zici! Slavă Domnului, adăugă ea, nu am de mărturisit nici o crimă grozavă! Dar voi avea de spus mai multe lucruri decît îţi va face plăcere să auzi sau eventual decît ai fi în stare să ierţi — şi mai multe decît îţi pot spune acum. Aşa că nu te supăra dacă te rog din suflet să pleci!

— Bine. Dar mai întîi te rog să-mi răspunzi la o singură întrebare: mă iubeşti?

— Refuz să-ţi răspund!

— Atunci voi trage concluzia că mă iubeşti. Şi cu asta, îţi urez noapte bună.

S-a întors cu spatele la mine, ca să-şi ascundă emoţiile pe care nu mai era în stare să şi le stăpînească pe deplin. Dar eu i-am luat mîna şi i-am sărutat-o cu aprîndere.

— Gilbert, te rog du-te! a strigat ea pe un ton atît de chinuit şi de strident, încît mi s-a părut că ar fi fost o adevărată cruzime să nu mă supun.

Dar înainte de a închide uşa am mai aruncat o privire îndărăt şi am văzut-o aplecîndu-se deasupra mesei cu mîinile la ochi, cu trupul zguduit de suspine şi convulsii. Şi totuşi m-am retras în tăcere. Mi s-a părut că dacă aş fi insistat s-o consolez, în momentul acela n-aş fi făcut decît să-i agravez suferinţa.

Dragă Halford, de-ar fi să-ţi relatez toate nedumeririle, întrebările şi presupunerile, temerile şi speranţele şi emoţiile cumplite care se înghesuiau şi se învălmăşeau şi se fugăreau prin mintea mea în timp ce coboram dealul, numai ele ar alcătui un volum întreg. Dar nici nu coborîsem bine jumătate din pantă cînd o puternică compătimire pentru cea pe care o lăsasem îndărătul meu a înlocuit toate celelalte simţăminte, părînd să mă tragă poruncitor înapoi. Am început să mă gîndesc: „Oare de ce mă grăbesc atît de tare către casă? Oare acolo pot găsi alinare sau consolare — tihnă, siguranţă, mulţumire — toate la un loc sau măcar vreun singur lucru de care am

nevoie? Şi pot să las în urma mea toată tulburarea, mîhnirea şi neliniştea?”

Aşa că mi-am întors paşii către vechiul conac, ca să mă uit la el. Orizontul era mărginit, nu zăream decît coşurile. Am făcut calea-ntoarsă ca să-l pot vedea mai bine. Cînd s-a înălţat dinaintea ochilor mei am rămas o clipă locului, apoi am continuat să mă îndrept spre acest sumbru ţel care mă atrăgea. Ceva mă chema mai aproape — tot mai aproape — şi la urma urmei de ce nu? Oare n-aş fi putut găsi mai multă bucurie şi mîngîiere în contemplarea acelei clădiri venerabile, cu luna plină de pe cerul fără nori, strălucînd atît de calm deasupra ei — cu lustrul acela de un galben cald, specific unei seri de august — şi ştiind-o înăuntru pe stăpîna inimii mele — mai degrabă decît dacă mă întorceam la casa mea unde totul era relativ luminos şi uşor şi plin de viaţă şi vesel şi deci ostil stării în care mă aflam în momentul acela? Şi asta cu atît mai mult cu cît cei ai casei erau într-o măsură mai mare sau mai mică îmbibaţi de credinţele acelea oribile la care numai cît mă gîndeam şi îmi clocotea sîngele în vine. Cum puteam eu să suport să aud aceste lucruri declarate pe faţă — sau insinuate cu prudenţă — ceea ce era încă şi mai rău? Şi aşa luptasem destul cu nu ştiu ce demon vorbăreţ care nu înceta să-mi şoptească în ureche: „Se prea poate să fie adevărat”, pînă cînd am ajuns să strig cu glas tare:

— Ba e o minciună! Te desfid că mă faci să bănuiesc una ca asta!

Vedeam flăcările din cămin luminînd slab geamul salonaşului ei. M-am apropiat de zidul grădinii şi m-am rezemat de el, cu ochii aţintiţi asupra ferestrei aceleia întrebîndu-mă ce face, ce gîndeşte, prin ce suferinţe trece, şi dorînd din toată inima să-i pot spune măcar o vorbă — sau cel puţin s-o zăresc o clipă înainte de a mă îndepărta.

N-am stat prea mult să privesc, să tînjesc şi să mă frămînt cu întrebările; am sărit peste portiţă nemaiputînd să mă împotrivesc ispitei de a arunca o privire pe fereastră, doar ca să-mi dau seama dacă Helen e mai liniştită decît în momentul cînd ne despărţisem. Dacă aş fi constatat că e încă profund chinuită, aş fi putut eventual să-mi iau inima în dinţi şi să încerc un cuvint de consolare — să rostesc unul dintre numeroasele lucruri pe care ar fi trebuit să le spun înainte, în loc să-i agravez suferinţele prin stupida mea impetuozitate.

M-am uitat pe fereastră. Scaunul ei era gol; şi camera era goală. Dar în momentul acela cineva a deschis uşa de la intrare şi un glas — glasul ei — a spus:— Vino afară! Vreau să văd luna şi să respir aerul de seară. O să-mi facă bine — dacă mai poate ceva să-mi facă bine.

Aşadar, ieşea cu Rachel să se plimbe prin grădină. Aş fi dat nu ştiu cît să mă fi aflat în siguranţă dincolo de zidul împrejmuitor. Dar aşa, am rămas în umbra tufişului înalt de ilice care, aflîndu-se între fereastră şi pridvor, mă ferea, deocamdată, să fiu văzut, dar nu m-a împiedicai să zăresc două siluete care ieşiseră în lumina lunii: doamna Graham urmată de-altcineva — nu de Rachel, ci de un bărbat tînăr, subţirel şi destul de înalt! O, doamne, cum mi-au mai zvîcnit tîmplele! O tulburare nemaipomenită mi-a întunecat privirile; şi totuşi mi s-a părut — da, şi glasul mi-a confirmat bănuiala — că era domnul Lawrence.

— N-ar trebui să laşi aceste lucruri să te necăjească atît de tare, Helen, zicea el. O să fiu mai prudent în viitor. Şi cu timpul...

N-am auzit restul propoziţiei pentru că se ţinea foarte aproape de ea şi vorbea cu glas atît de scăzut încît n-am putut prinde cuvintele. Ura mi-a strîns inima ca într-un cleşte. Însă am ciulit urechile ca să prind răspunsul ei. L-am desluşit destul de limpede:

— Totuşi trebuie să părăsesc locul ăsta, Frederick, zise ea. N-am să pot niciodată să fiu fericită aici — şi de fapt nici în altă parte, nicăieri, adăugă ea cu un rîs lipsit de veselie. Aici însă nu mai pot rămîne.

— Dar unde ai putea găsi un loc mai bun? răspunse el. Un loc atît de izolat — şi atît de aproape de mine, dacă te gîndeşti cît de cît la asta?

— Da, îl întrerupse ea, ar fi într-adevăr tot ce mi-aş putea dori mai bun, numai să mă lase oamenii în pace.

— Bine, Helen, dar oriunde te vei duce, vor fi aceleaşi pricini de supărare. Eu nu pot accepta să te pierd. Trebuie ori să merg cu tine, ori să vin la tine; şi zevzeci băgăreţi există şi în altă parte, nu numai aici.

În cursul acestei conversaţii trecuseră, păşind agale, pe lîngă mine şi coborîseră poteca, aşa că nu le-am mai auzit vorbele; dar l-am văzut cum o cuprinde cu braţul pe după talie în timp ce ea îşi sprijini mîna de umărul lui cu un gest drăgăstos. O umbră tremurătoare mi-a întunecat vederea, am simţit o sfîrşeală la inimă şi mintea parcă mi-a luat foc. Am pornit în grabă, dar împleticindu-mă la mers, din locul unde mă ţintuise groaza şi am sărit — sau mai bine zis m-am rostogolit — peste zidul grădinii — nici nu ştiu exact cum s-a întîmplat. Atîta doar îmi aduc aminte că după aceea, m-am trîntit la pămînt ca un copil supărat şi am zăcut acolo în culmea furiei şi a disperării. Cîtă vreme — mi-e greu să spun. Probabil că a fost totuşi un răstimp destul de îndelungat, pentru că după ce m-am lăsat pradă unui şuvoi de lacrimi, mi-am ridicat ochii către luna care strălucea calmă şi nepăsătoare asupra mea (la fel de puţin influenţată de nenorocirea mea, cît eram şi eu influenţat de lumina ei paşnică). După ce m-am rugat din tot sufletul sau să mor sau să uit de toate, cînd m-am ridicat de acolo şi am pornit spre casă — fără să fiu deloc atent la drum, dar purtat instinctiv de picioarele mele pînă la uşa noastră, am găsit-o zăvorîtă. Toată lumea se culcase, afară de mama care s-a grăbit să răspundă la

bocănitul meu nerăbdător şi m-a întîmpinat cu un potop de întrebări şi reproşuri.

— Vai, Gilbert, cum ai putut să faci una ca asta? Unde ai fost? Intră şi mănîncă-ţi cina — ţi-am pregătit-o cu grijă, măcar că n-o meriţi pentru că m-ai ţinut într-o spaimă cumplită după plecarea ta ciudată de astă-seară. Reverendul Millward a fost pur şi simplu... Domnul să te aibă în pază! Vai ce rău arăţi! Dumnezeule mare, dar ce s-a întîmplat?

— Nimic, nimic! Dă-mi o lumînare.

— Nu vrei să mănînci ceva?

— Nu, vreau să mă culc, i-am răspuns luînd o lumînare şi aprinzînd-o de la cea din mîna ei.

— Vai, Gilbert, dar tremuri îngrozitor! a exclamat îngrijorată mama. Doamne, şi ce palid eşti! Spune-mi şi mie despre ce e vorba! S-a întîmplat ceva?

— Nu, nimic! am strigat eu bătînd din picior de enervare pentru că luminarea nu voia să se aprindă.

Apoi, stăpînindu-mi iritarea am adăugat: — Am mers prea repede, asta-i tot. Noapte bună!

Am urcat, cu paşi ţepeni, spre dormitor nebăgînd în seamă faptul că mama a strigat în urma mea de jos:

— Ai mers prea repede? Dar unde ai fost?

M-a urmărit pînă la uşa odăii mele cu întrebările ei şi cu sfaturile privitoare la sănătatea şi purtarea mea. Însă eu am implorat-o să mă lase în pace. S-a retras, şi într-un tîrziu am avut satisfacţia să aud închizîndu-se uşa de la dormitorul ei. Dar după cum mă aşteptam, în seara aceea somnul refuza să se apropie de mine. Şi în loc să încerc să-l atrag m-am apucat, să măsor camera în lung şi-n lat cu paşi nervoşi, după ce mai întîi mi-am scos ghetele ca să nu mă audă mama. Numai că duşumeaua scîrţîia şi mama stătea de veghe. După un sfert de oră de agitaţie mama se afla iar la uşă.

— Gilbert, de ce nu eşti în pat? Parcă ziceai că vrei să te culci.

— Fir-ar să fie! Mă culc acum, i-am răspuns.

— Dar de ce zăboveşti atîta? Probabil că te apasă ceva...

— Pentru numele lui Dumnezeu, lasă-mă în pace şi culcă-te şi tu!

— Oare din pricina doamnei ăleia, Graham, eşti aşa de necăjit?

— Nu, nu, ţi-am spus că nu e nimic.

— Aş da nu ştiu ce să fie cum zici! a murmurat ea cu un oftat trist, întorcîndu-se în camera ei.

M-am trîntit în aşternut şi, ca un fiu nerecunoscător, eram nemulţumit şi supărat pe ea pentru că mi-a răpit ceea ce părea să fie singura umbră de consolare ce-mi rămînea şi pentru că m-a legat cu lanţuri de acel nenorocit culcuş de mărăcini.

Niciodată în viaţă n-am mai petrecut o noapte atît de chinuitoare şi nesfîrşită ca aceea. Şi totuşi somnul nu m-a ocolit cu totul: spre dimineaţă gîndurile mele supărătoare au început să-şi piardă orice pretenţie de coerenţă Şi să se prefacă într-un fel de vise confuze şi înfrigurate. În cele din urmă a venit şi un răstimp de toropeală inconştientă. Dar apoi au urmat zorile amintirilor amarnice. M-am trezit ca să constat că viaţa e un pustiu, şi chiar mai rea decît un pustiu, pentru că e plină de chinuri şi nenorociri — nu e o simplă întindere a deşertului, ci un ţinut sălbatic plin de spini şi ciulini; îmi dădeam seama că sînt înşelat, păcălit, lipsit de speranţă, cu afecţiunile călcate în picioare, că îngerul meu nu e un înger şi că prietena mea e de fapt diavolul împielităt: a fost mai rău decît dacă n-aş fi dormit deloc.

Era o dimineaţă cenuşie şi mohorîtă, vremea se înrăutăţise — în ton cu perspectivele mele — şi ploaia bătea în fereastră. M-am sculat totuşi şi am ieşit din casă; nu pentru a vedea de treburile fermei — deşi asta ar fi putut să slujească drept pretext — ci ca să-mi răcoresc creierii. Şi dacă era posibil, voiam să-mi recîştig stăpînirea de sine

într-o măsură suficientă pentru a putea întîlni restul familiei la micul dejun, fără a da ocazia unor observaţii neplăcute. Dacă mă uda ploaia, asta — împreună cu nişte pretinse eforturi exagerate făcute înaintea mesei de dimineaţă — ar fi putut construi o explicaţie pentru că n-aveam poftă de mîncare. Dacă mai şi răceam — şi cu cît mai grav cu atît mai bine — asta ar fi contribuit la justificarea dispoziţiei sumbre şi a melancoliei sfîşietoare ce avea, desigur, să-mi înnoureze multă vreme fruntea.

CAPITOLUL XIII

— SCUMPUL MEU GILBERT! Tare aş vrea să încerci să fii puţin mai amabil, mi-a spus mama într-o dimineaţă după unele manifestări de ţîfnă nejustificată din partea mea. Zici că n-ai nimic, şi că nu s-a întîmplat nimic care să te amărască, şi totuşi în viaţa mea n-am văzut la cineva o schimbare atît de gravă cum s-a petrecut cu tine în ultimele zile. N-ai o vorbă bună pentru nimeni — îţi tratezi rudele, prietenii exact la fel ca pe străini. Te-aş ruga mult să încerci să pui capăt...

— Cui să pun capăt?

— Cum, cui? Toanelor tale ciudate. Nici nu ştii ce tare te strică. Sînt convinsă că de fapt Dumnezeu te-a înzestrat cu un caracter cum nu se poate mai frumos, numai că tu nu vrei să-i laşi frîu liber. Aşa că în privinţa asta n-ai nici o scuză.

Pe cînd ea mă mustra astfel am luat o carte şi deschizînd-o pe masă, dinaintea mea, m-am prefăcut profund absorbit de studierea ei, întrucît, pe de o parte, nu eram în stare să mă justific, iar pe alta, nu doream să-mi recunosc greşelile. Preferam să nu am nimic de spus în această problemă. Dar admirabila mea mamă a continuat să-mi ţină predici. Apoi a început să se poarte cu mine ca şi cum aş fi fost un copilaş necăjit şi m-a mîngîiat pe cap. Eram gata să ajung să mă simt din nou un băiat bun, dar nesuferitul de frate-meu, care-şi pierdea vremea prin odaie, mi-a stîrnit iarăşi răutatea strigînd deodată:

— Nu te atinge de el, mamă, că muşcă! E un adevărat tigru cu chip de om. În ceea ce mă priveşte am renunţat la el, îl reneg, l-am abandonat de tot. E un pericol de moarte pentru mine să mă apropii cîţiva paşi de el. Deunăzi era cît pe-aci să-mi crape capul pentru că am cîntat un drăgălaş şi inofensiv cîntec de dragoste, anume ca să-l distrez.

— Vai, Gilbert! Cum ai putut face una ca asta? a exclamat mama.

— Bine, Fergus, dar ţii minte că mai întîi ţi-am spus să-ţi ţii gura, i-am zis.

— Da, însă cînd te-am asigurat că e ceva nevinovat şi am trecut la strofa următoare crezînd că o să-ţi placă mai mult, m-ai apucat de umăr şi m-ai trîntit cît colo izbindu-mă de peretele acela cu atîta putere încît mi-am muşcat limba de am crezut că rămîn fără ea şi m-am aşteptat să văd peretele tencuit cu creierii mei. Şi cînd mi-am dus mîna la cap şi am constatat că nu mi-a crăpat ţeasta, mi s-a părut o adevărată minune. Dar, bietul băiat! — a adăugat Fergus cu un oftat sentimental — inima lui e zdrobită, ăsta-i adevărul — iar capul lui e...

— Nici acum nu vrei să taci? am strigat eu sărind de pe scaun şi aruncîndu-i băiatului o privire atît de feroce încît mama, temîndu-se că intenţionez să-i aduc cine ştie ce sălbatică vătămare corporală, mi-a pus mîna pe umăr şi m-a implorat să-l las în pace.

Fergus a ieşit alene din odaie, cu mîinile în buzunare, cîntînd anume ca să mă provoace: *„Dacă fata e frumoasă trebuie să...” etc.*

— N-o să-mi pîngăresc degetele atingîndu-l am zis eu ca răspuns la intervenţia mamei. Nu l-aş atinge nici măcar cu cleştele.

Mi-am amintit atunci că am treabă cu Robert Wilson în legătură cu achiziţionarea unui ogar din vecinătatea fermei mele — o tranzacţie pe care o tot amînasem de pe o zi pe alta, deoarece în ultima vreme nu mă mai interesa

nimic. Pe lîngă asta eram într-o dispoziţie foarte mizantropică şi, mai mult decît atît, în mod special mă feream să dau ochii cu Jane Wilson sau cu mama ei; pentru că deşi acum aveam motive foarte întemeiate să acord crezare zvonurilor răspîndite de ele în privinţa doamnei Graham, asta nu mi le făcea cu nimic mai simpatice — nici pe ele şi nici pe Eliza Millward. Iar gîndul de a le întîlni îmi făcea şi mai multă silă acum cînd nu mai puteam să sfidez calomniile lor şi să triumf în convingerile mele ca înainte. Dar astăzi eram hotărît să fac un efort de a reveni la îndatoririle mele. Cu toate că nu-mi făcea nici o plăcere, avea să fie un lucru mai puţin enervant decît trîndăvia — şi în orice caz, mai folositor. Dacă viaţa nu-mi făgăduia vreo bucurie în cadrul ocupaţiilor mele, pe de altă parte nu-mi oferea nici o atracţie în afara lor. De aici înainte aveam să pun umărul la treabă şi să trudesc ca orice biet cal de povară, deşelat de munca lui; şi aveam să înaintez silnic prin viaţă, fiind, dacă nu agreabil, cel puţin cît de cît util, şi fără să mă plîng chiar dacă nu eram mulţumit de soarta mea.

Cu această hotărîre, şi cu un fel de resemnare posomorîtă — dacă se poate vorbi de resemnare — mi-am îndreptat paşii spre ferma Ryecote. Nu mă prea aşteptam să-l găsesc acasă pe proprietar la o asemenea oră, dar speram măcar să aflu pe unde aş putea da de el.

Era într-adevăr plecat, dar era aşteptat să se întoarcă în cîteva minute. Aşadar, am fost poftit să intru în salonaş şi să-l aştept. Doamna Wilson era ocupată la bucătărie, dar încăperea nu era goală! Cînd am intrat, abia am izbutit să-mi stăpînesc o tresărise involuntară şi dorinţa de a da bir cu fugiţii, pentru că am găsit-o acolo pe domnişoara Wilson flecărind cu Eliza Millward. Totuşi m-am hotărît să adopt o purtare rece şi politicoasă. Se părea că şi Eliza luase o hotărîre similară în ceea ce mă privea. Nu ne mai întîlnisem din seara petrecerii. Dar pe faţa ei nu se citea nici un fel de emoţie nici plăcere, nici durere

— nici o încercare de a-şi manifesta patosul sau mîndria jignită. Era într-o dispoziţie calmă, şi purtarea ei a fost politicoasă. Ba chiar, aerul şi manierele ei aveau o degajare şi o veselie pe care eu nici n-am încercat măcar să le adopt. Însă în ochii ei mult prea expresivi se citea o maliţie profundă care-mi spunea limpede că nu m-a iertat; pentru că deşi nu mai spera să mai cîştige, totuşi îşi ura rivala şi era evident încîntată să-şi verse ciuda asupra mea. Pe de altă parte, domnişoara Wilson era cum nu se poate mai afabilă şi mai curtenitoare. Şi cu toate că eu personal nu eram deloc într-o dispoziţie potrivită pentru conversaţie, cele două dudui au izbutit, fără ajutorul meu, să întreţină aproape fără pauză, foculeţul discuţiei, sporovăind despre tot felul de fleacuri. Eliza a profitat însă de cea dintîi întrerupere convenabilă, pentru a mă întreba dacă am mai văzut-o în ultima vreme pe doamna Graham. A pus întrebarea pe un ton cu totul indiferent, de simplă curiozitate, numai că a însoţit-o de o ocheadă destinată să fie jucăuşă şi maliţioasă, dar de fapt clocotind şi debordînd de răutate.

— În ultima vreme nu, i-am răspuns pe un ton nepăsător, însă respingînd prin severitatea ochilor atacurile odioase ale privirilor ei.

M-a iritat atît de tare încît am simţit cum roşesc pînă în vîrful urechilor, în ciuda eforturilor mele intense de a părea netulburat.

— Cum? Ai şi început să te plictiseşti de ea? Credeam că o fiinţă atît de nobilă o să aibă puterea să te ţină sub vraja ei cel puţin un an!

— Aş prefera să nu discutăm acum despre ea.

— A! Atunci înseamnă că în sfîrşit te-ai convins de greşeala pe care ai făcut-o — ai descoperit în cele din urmă că divinitatea ta nu e chiar aşa de imaculată ca...

— Domnişoară Eliza, te-am rugat să nu vorbeşti despre ea.

— Vai, iartă-mă! După cît îmi dau seama săgeţile lui Cupidon au fost prea ascuţite pentru dumneata; au pătruns în carne şi rănile nu s-au vindecat încă, aşa că sîngerează ori de cîte ori se pomeneşte numele persoanei iubite.

— Spune mai bine — s-a amestecat domnişoara Wilson — că domnul Markham simte că numele acestei persoane e nedemn de a fi pomenit în prezenţa unor reprezentante onorabile ale sexului frumos. Mă şi mir, Eliza, ce ţi-a venit să aminteşti de nenorocita aia — ai fi putut să-ţi închipui că pînă şi o simplă referire la ea nu poate fi cîtuşi de puţin agreabilă pentru nimeni dintre cei de faţă.

Cum se puteau suporta toate acestea? M-am ridicat şi eram gata să-mi trîntesc pălăria pe cap şi să ţîşnesc afară din casă, pradă unei mînii şi unei indignări cumplite. Mi-am dat seama însă — tocmai la timp ca să-mi salvez demnitatea — de nechibzuinţa unei asemenea acţiuni, de faptul că n-aş fi făcut decît să le ofer frumoaselor mele inchizitoare prilejul de a rîde cu gura pînă la urechi pe seama mea. Şi asta de dragul unei persoane pe care în adîncul inimii mele o socoteam şi eu a fi nedemnă de cel mai mic sacrificiu, deşi umbra admiraţiei şi dragostei mele de altădată se ţinea încă atît de strîns lipită de mine încît nu puteam suporta să-i aud numele pîngărit de alţii. Aşa că n-am făcut decît să mă duc pînă la fereastră şi să-mi muşc tare buzele rumegînd gînduri de răzbunare, ţinîndu-mi în frîu cu multă asprime patima care-mi agita pieptul. Apoi i-am spus domnişoarei Wilson că nu-l văd venind pe fratele ei şi am adăugat că întrucît timpul meu e preţios, ar fi poate mai bine să revin a doua zi, la e oră cînd aş putea fi sigur că-l găsesc acasă.

— A, nu! mi-a răspuns ea. Dacă mai aşteptaţi un minut se va întoarce negreşit, pentru că are treabă la L. (era tîrgul din apropierea noastră) şi va lua o mică gustare înainte de a pleca.

Aşadar, m-am supus, străduindu-mă din răsputeri să mă port civilizat; din fericire, n-a trebuit să aştept multă vreme. Domnul Wilson a sosit curînd şi oricît de puţin dispus pentru afaceri aş fi fost în momentul acela şi oricît de puţin mi-ar fi păsat de ogar şi de proprietarul lui, m-am silit să-mi concentrez atenţia asupra chestiunii respective, cu o hotărîre foarte meritorie. Am încheiat repede convenţia — poate într-un mod mult mai satisfăcător pentru economul fermier decît a ţinut el să recunoască. Apoi lăsîndu-l să-şi vadă liniştit de „gustarea” lui substanţială, am părăsit bucuros casa ducîndu-mă să-i supraveghez pe secerători.

Lăsîndu-i la munca lor, pe coasta văii, am urcat panta cu intenţia de a vizita un lan dinspre creastă şi de a vedea dacă grînele sînt coapte pentru seceriş. Şi totuşi n-am ajuns să-l vizitez în ziua aceea: pentru că, pe cînd mă duceam într-acolo, am văzut-o la o oarecare distanţă pe doamna Graham care venea cu fiul ei din direcţia opusă. Şi ei m-au zărit, şi Arthur începu să alerge spre mine; dar eu am făcut imediat calea întoarsă şi am pornit cu paşi fermi spre casă, căci luasem hotărîrea neclintită să nu mă mai întîlnesc niciodată cu mama lui. Şi în ciuda glasului ascuţit care striga din răsputeri după mine: „Stai o clipă”, mi-am continuat neabătut drumul. Băieţelul a abandonat curînd urmărirea, ca fiind lipsită de speranţă — sau poate l-a strigat mama lui să vină înapoi. În orice caz peste cinci minute cînd am întors capul într-acolo nu se mai zărea nici urmă de ei.

Acest incident m-a agitat şi m-a tulburat într-un mod cît se poate de ciudat — în afară de cazul cînd ai vrea să-l explici spunînd că săgeţile lui Cupidon fuseseră nu numai prea ascuţite pentru mine, dar şi alcătuite cu atîta iscusinţă încît pătrunseseră adînc în inima mea şi nu izbutisem încă să le smulg de acolo. Oricum vor fi stat lucrurile, în orice caz am fost de două ori mai nenorocit în tot restul zilei.

CAPITOLUL XIV

A DOUA ZI DIMINEAŢĂ MI-AM adus aminte că şi eu am treabă la L. Aşadar, m-am urcat pe cal şi am pornit în expediţie curînd după micul dejun. Era o zi posomorîtă, cu burniţă; dar asta nu conta, pentru că se potrivea cu atît mai bine dispoziţiei în care mă aflam. Mai mult ca sigur că aveam să merg de unul singur, pentru că nu era zi de tîrg şi drumul pe care-l străbăteam nu era niciodată prea frecventat. Dar şi acest lucru îmi convenea.

Şi totuşi, pe cînd călăream la trap, rumegînd nişte închipuiri amarnice şi întristătoare, am auzit în urma mea, nu prea departe, un tropot de copite. Însă nici cu gîndul nu gîndeam cine ar fi putut să fie călăreţul şi nici nu-mi băteam capul în privinţa lui, pînă cînd încetinind mersul ca să urc o pantă uşoară sau mai degrabă lăsîndu-mi calul s-o ia leneş la pas, pentru că pierdut în propriile mele meditaţii îl lăsam să meargă aşa cum voia, am pierdut teren, şi celălalt călăreţ m-a ajuns din urmă. Acostîndu-mă, m-a strigat pe nume, căci nu era un necunoscut: era domnul Lawrence!

Degetele mi s-au strîns instinctiv pe mînerul cravaşei apucînd-o cu o energie convulsivă; simţeam în ele o mîncărime. Mi-am stăpînit totuşi impulsul, şi răspunzînd la salutul lui cu o înclinare din cap am dat să trec înainte. El, însă, şi-a alăturat calul de al meu şi a început să vorbească despre vreme şi despre recoltă. Am dat cele

mai laconice răspunsuri posibile la întrebările şi observaţiile lui şi am rămas în urmă. Numai că şi el a încetinit mersul şi m-a întrebat dacă nu cumva calul meu şchioapătă. I-am răspuns doar cu o privire la care el a zîmbit placid.

Eram deopotrivă uimit şi exasperat de această ciudată insistenţă şi siguranţă imperturbabilă din partea lui. Crezusem că împrejurările şi amănuntele ultimei noastre întrevederi au lăsat asupra minţii lui o impresie suficient de puternică pentru a-l face să se poarte rece şi distant. În loc de asta, el părea nu numai să fi uitat toate insultele anterioare, dar şi să se arate impenetrabil la toate nepoliteţele de acum. Mai înainte, cea mai uşoară aluzie sau o simplă umbră de răceală a tonului sau a privirii ar fi fost suficiente pentru a-l respinge. Acum însă nici măcar mojicia crasă nu-l putea îndepărta. Oare auzise de dezamăgirea mea şi voia să vadă cu ochii lui rezultatele şi să triumfe pe seama disperării mele? Am strîns cravaşa cu o energie şi mai hotărîtă decît înainte, şi totuşi m-am stăpînit să n-o ridic; am călărit mai departe, în tăcere, aşteptînd un prilej mai concret de-a mă arăta ofensat pentru a da drumul la stăvilarul sufletului meu şi pentru a revărsa furia aceea încătuşată care se umfla şi spumega înăuntru.

— Markham — mi-a spus el pe tonul obişnuit — de ce te cerţi cu prietenii doar fiindcă ai fost dezamăgit în privinţa cuiva? Ţi-ai văzut speranţele înfrînte; dar ce sînt eu vinovat de asta? Ştii bine că te-am avertizat dinainte, însă n-ai vrut să...

N-a mai putut continua, căci îndemnat de nu ştiu ce diavol din coasta mea, am apucat cravaşa de capătul subţire şi brusc, iute ca fulgerul, l-am lovit în creştet cu celălalt capăt. Nu pot să neg că am avut un sentiment de satisfacţie sălbatică văzînd paloarea de moarte ce s-a răspîndit imediat pe faţa lui şi cele cîteva picături roşii ce i s-au prelins pe frunte. S-a clătinat o clipă în şa, apoi a

căzut la pămînt. Poneiul, surprins de această neaşteptată uşurare a poverii pe care o purta, a tresărit şi s-a cabrat, a zvîrlit puţin din copite şi apoi a profitat de libertatea lui pentru a se duce să pască iarba de sub gard; stăpînul lui zăcea nemişcat şi mut ca un cadavru Nu cumva îl omorîsem?

Mi s-a părut că o mînă de gheaţă îmi înşfacă inima şi-i opreşte zvîcnirile cînd m-am aplecat asupra lui privind ţintă, cu răsuflarea oprită, la faţa lui înspăimîntătoare întoarsă spre cer. Dar nu; a mişcat pleoapele şi a scos un geamăt slab. Am răsuflat din nou — era doar năucit de căzătură. Să-i fie de bine, asta avea să-l înveţe minte să se poarte ca lumea în viitor! Să-l ajut oare să încalece? Nu! Oricîte alte ofense s-ar fi îmbinat laolaltă, aş fi făcut-o; dar ale lui fuseseră de neiertat. N-avea decît să se urce singur în şa dacă voia: începuse să se mişte şi să se uite în jur şi calul îl aştepta acolo, păscînd liniştit la marginea drumului.

Aşadar, strivind între dinţi o sudalmă, l-am lăsat pe individ în plata Domnului şi, dînd pinteni calului, am pornit în galop mînat de un amestec de sentimente pe care ar fi destul de greu să le descriu. Chiar de le-aş analiza, rezultatul n-ar fi deloc spre cinstea mea; pentru că nu sînt sigur dacă nu cumva una din componentele lor principale era un fel de încîntare faţă de ceea ce făcusem.

Dar curînd după aceea înflăcărarea a început să se mai domolească şi n-au trecut multe minute pînă cînd am întors calul şi am revenit la locul cu pricina ca să mă îngrijesc de soarta victimei mele. N-a fost un impuls generos, nu căinţa blîndă m-a îndemnat la aceasta şi nici măcar teama de consecinţele pe care aş fi putut să le sufăr dacă adăugam la molestarea boiernaşului faptul că-l lăsam astfel în drum, expunîndu-l la noi suferinţe; a fost pur şi simplu glasul conştiinţei. Iar eu mi-am atribuit mari merite pentru că i-am ascultat atît de prompt poruncile;

judecînd valoarea faptei după jertfa pe care a necesitat-o, nici nu greşeam prea mult.

Şi domnul Lawrence şi căluţul lui îşi schimbaseră în oarecare măsură poziţia. Animalul se îndepărtase cu vreo zece metri; domnul Lawrence izbutise, nu ştiu cum, să se deplaseze din mijlocul drumului: l-am găsit aşezat într-o rînă pe marginea şanţului. Era şi acum palid ca hîrtia şi părea să se simtă încă foarte rău. Îşi ţinea la cap batista de pînză (care acum era mai mult roşie decît albă). Trebuie să fi fost o lovitură foarte puternică. Dar jumătate din vigoarea — sau josnicia ei — (după cum vrei s-o numeşti), se datora cravaşei care era împodobită cu e bucată masivă de metal aurit în formă de cap de cal.

Iarba fiind udă de ploaie, nu-i oferea tînărului gentleman decît un culcuş tare inospitalier; hainele lui erau acum destul de murdare de noroi. Iar pălăria zăcea într-o baltă de partea cealaltă a drumului. Dar gîndurile lui păreau să fie aţintite mai ales asupra căluţului către care arunca nişte priviri melancolice, pe jumătate chinuit de starea lui de neputinţă şi pe jumătate lăsîndu-se, deznădăjduit, pradă sorţii lui.

Totuşi, am descălecat şi, după ce mi-am legat calul de pomul cel mai apropiat, i-am ridicat mai întîi pălăria cu gîndul să i-o trîntesc pe cap. Numai că el şi-a considerat fie capul nepotrivit pentru o pălărie, fie pălăria, în starea în care se afla, nedemnă de capul lui, pentru că ferindu-se într-o parte mi-a smuls-o din mînă şi a aruncat-o cu dispreţ cît colo.

— Pentru tine e destul de bună, am mormăit eu.

Următorul serviciu binevoitor pe care i l-am făcut a fost să-i prind poneiul şi să i-l aduc aproape, lucru pe care l-am realizat imediat: animalul era destul de liniştit de felul lui; doar a tresărit şi a zvîcnit puţin cînd i-am pus mîna pe frîu. Acum însă trebuia să-l văd pe Lawrence urcat în şa.

— Hai, omule, ticălosule, cîine! Dă-mi mîna şi am să te ajut să încaleci.

Dar n-a vrut. Mi-a întors spatele dezgustat. Am încercat să-l apuc de braţ. S-a ferit de parcă atingerea mea ar fi fost molipsitoare.

— Aha, nu vrei? Bine! N-ai decît să zaci aici pînă în Ziua de Apoi, că mie puţin îmi pasă! Dar presupun că nu vrei să-ţi pierzi chiar tot sîngele — aşa că am să mă cobor pînă la tine să-ţi leg rana.

— Te rog frumos, lasă-mă în pace!

— Phi! Cu dragă inimă! N-ai decît să te duci şi la Scaraoţchi dacă vrei — şi să spui că eu te-am trimis.

Dar înainte de a-l lăsa pradă soartei lui, i-am legat poneiul de un par al gardului şi i-am aruncat lui Lawrence batista mea, întrucît a lui era acum plină de sînge. A luat-o şi mi-a azvîrlit-o înapoi, cu oroare şi dispreţ, adunîndu-şi toate puterile pentru asta. Atît mai lipsise ea să depăşească orice limită a ofenselor pe care mi le adusese. Dînd drumul la ocări, nu atît cu glas tare cît cu vehemenţă, l-am lăsat să trăiască sau moară, după cum i-o fi norocul, satisfăcut că-mi îndeplinisem datoria încercînd să-l salvez — dar uitînd cît de mult greşisem aducîndu-l într-o asemenea stare şi cu ce aer provocator îi oferisem după aceea serviciile mele. Mă pregăteam, posomorît, să sufăr consecinţele dacă el avea de gînd să spună că am încercat să-l asasinez — şi chiar mă temeam să nu se întîmple una ca asta întrucît părea probabil să fie mînat de asemenea motive răuvoitoare atunci cînd mi-a refuzat cu încăpăţînare ajutorul.

După ce am încălecat din nou, am întors doar o dată capul să văd cum îi mai merge, înainte de a porni mai departe. Se ridicase de la pămînt şi apucînd poneiul de coamă încerca să se urce în şa; dar nici nu puse bine piciorul în scară, că păru copleşit de o sfîrşeală sau ameţeală. Se aplecă o clipă înainte, cu capul lăsat pe spinarea dobitocului, apoi mai făcu încă un efort care se dovedi fără rost; pe urmă recăzu pe taluz, acolo unde-l lăsasem. Îşi puse capul pe iarba umedă şi după toate

aparenţele se culcă la fel de calm de parcă s-ar fi odihnit pe canapeaua lui de acasă.

Ar fi trebuit să-l ajut în ciuda opoziţiei lui — să-i fi legat rana a cărei sîngerare nu izbutea s-o oprească, să fi insistat să-l urc pe cal şi să-l conduc pînă acasă, văzîndu-l ajuns cu bine acolo. Dar, în afară de mînia mea cumplită împotriva lui, se mai ridica şi întrebarea ce am să le spun servitorilor lui — şi propriei mele familii. Aş fi fost silit să-mi recunosc fapta, ceea ce avea să mă prezinte în ochii lumii drept un nebun dacă nu mărturiseam şi ce mă împinsese la ea — şi asta părea imposibil. Sau ar fi trebuit să plăsmuiesc vreo minciună, cea ce iarăşi părea cu neputinţă — mai ales că domnul Lawrence avea probabil să dezvăluie tot adevărul, aducînd astfel asupra mea o ruşine de zece ori mai mare. Asta dacă nu cumva mă arătam destul de păcătos încît profitînd de absenţa martorilor să persist în propria mea versiune asupra întîmplării respective şi să-l fac pe el să pară un ticălos încă şi mai mare decît era. Dar nu; suferise doar o rană uşoară deasupra tîmplei şi poate cîteva contuzii de la căzătură sau de la copitele propriului său cal. Din asta nu putea să moară chiar de-ar fi zăcut acolo şi o jumătate de zi; dacă nu izbutea să se descurce singur, fără îndoială că avea să se abată pe drumul acela vreun drumeţ. Era imposibil să treacă o zi întreagă fără să se mai ivească şi altcineva decît noi. Cît despre ceea ce puteam spune ulterior, aveam să risc: dacă el minţea, aveam să-l contrazic; dacă spunea adevărul, aveam să-l înfrunt cît mai bine. Nu eram obligat să dau explicaţii mai amănunţite decît mi se părea mie a fi necesar. Nu era deloc exclus ca el să prefere să treacă toată istoria sub tăcere, de teamă ca nu cumva să stîrnească cercetări în privinţa izvorului acestui conflict şi să atragă atenţia publicului asupra legături lui cu doamna Graham — legătură pe care, fie în interesul ei, fie spre binele lui propriu, părea atît de doritor s-o ascundă.

Raţionînd astfel, m-am dus la trap pînă în oraş, unde mi-am rezolvat cum se cuvine treburile şi am îndeplinit diferite mici comisioane pentru mama şi pentru Rose, cu o exactitate întrutotul lăudabilă, dacă ţinem seamă de împrejurările deosebite ale cazului respectiv. Pe drumul de întoarcere mă tulburau tot felul de presimţiri negre în privinţa nefericitului Lawrence. Întrebările: „Ce fac dacă-l găsesc zăcînd şi acum pe pămîntul jilav, trăgînd să moară de frig şi de slăbiciune?" şi „Dacă a şi îngheţat cumva şi a înţepenit?" reveneau cu o insistenţă neplăcută, chinuindu-mi mintea. Această eventualitate înspăimîntătoare se contura cu o vioiciune dureroasă în imaginaţia mea pe cînd mă apropiam de locul unde-l lăsasem. Dar nu; slavă Domnului, atît omul cît şi calul dispăruseră. Nu rămăsese nimic drept mărturie împotriva mea decît două obiecte — fireşte, destul de neplăcute în sine şi avînd o înfăţişare oribilă ca să nu zic chiar ucigaşă; într-un loc, pălăria udă leoarcă şi murdară de noroi, găurită deasupra borului de acel mizerabil mîner de cravaşă; în alt loc batista însîngerată, zăcînd într-o baltă, colorată într-un roşu intens, pentru că între timp plouase din belşug.

Veştile proaste se răspîndesc iute ca vîntul; nu era nici ora patru cînd am ajuns acasă, dar mama m-a şi intîmpinat cu un aer grav strigînd:

— Vai, Gilbert! Ce accident îngrozitor! Rose a fost în sat după tîrguieli şi a aflat că domnul Lawrence a căzut din şa şi a fost adus acasă pe moarte!

După cum îţi poţi uşor închipui am suferit un oarecare şoc; dar m-am mai consolat cînd am auzit spunîndu-se că şi-a fracturat îngrozitor craniul şi că şi-a rupt un picior; fiind convins de neadevărul acestui amănunt eram încredinţat că şi restul poveştii e la fel de exagerat. Iar cînd le-am auzit pe mama şi pe sora mea deplîngînd cu atîta întristare situaţia lui, cu mare greutate m-am putut

stăpîni să nu le spun în ce măsură e cu adevărat rănit domnul Lawrence, după cum ştiam eu prea bine.

— Mîine trebuie neapărat să te duci să-l vezi, zise mama.

— Sau chiar astăzi, sugeră Rose. Mai ai timp berechet. N-ai decît să încaleci poneiul, dacă e prea obosit calul tău. Nu-i aşa, Gilbert, că ai să te duci — după ce vei fi mîncat ceva?

— Nu, nu... De unde putem noi şti că nu e vorba decît de un zvon mincinos? E cu totul imp...

— Ba sînt convinsă că e aşa, pentru că tot satul vuieşte; şi am întîlnit doi oameni care întîlniseră şi ei pe alţii care la rîndul lor se întîlniseră cu omul ce-l descoperise. Sigur că lucrurile par de necrezut; dar dacă stai şi te gîndeşti mai bine, nu e chiar aşa.

— Bine, dar Lawrence e un bun călăreţ. E greu de presupus că a putut să cadă din şa. Şi chiar dacă a căzut, e cu totul improbabil să-şi fi sfărîmat oasele în haiul ăsta. Cred că trebuie să fie la mijloc cel puţin o exagerare grosolană.

— Nu, l-a pocnit calul cu copita — sau nu ştiu ce s-a întîmplat.

— Cum, poneiul lui cel cuminte?

— De unde ştii că pe ăla îl călărea?

— Păi mai niciodată nu iese cu alt cal.

— În orice caz, zise mama, mîine ai să-i faci o vizită. Că o fi adevărat sau fals, exagerat sau altfel, ne va face plăcere să ne interesăm de soarta lui.

— N-are decît să se ducă Fergus.

— Dar de ce să nu te duci tu?

— El are mai mult timp. Întîmplător, eu sînt tare ocupat acum.

— Vai, Gilbert, dar cum poţi să priveşti lucrurile cu atîta seninătate? Nu e mare lucru să laşi baltă treburile Un ceas sau două, într-un caz ca ăsta cînd prietenul tău trage să moară!

— Nu trage deloc să moară, ascultaţi-mă pe mine!

— Ba se prea poate să fie aşa, din moment ce tu nu cunoşti situaţia; n-ai de unde să ştii pînă ce nu-l vezi. În orice caz, probabil că a avut un accident îngrozitor, aşa că e de datoria ta să-l vizitezi. O să i se pară o mare nepoliteţe dacă nu te duci la el.

— Fir-ar să fie! Nu pot să mă duc. În ultima vreme n-am fost în termeni prea buni cu el.

— Vai, scumpul meu băiat! Dar nu se poate, nu se poate să fii atît de neiertător încît să împingi chiar aşa departe micile voastre neînţelegeri, ca să...

— Mici neînţelegeri, iaca vorbă! am mormăit eu.

— Bine, dar nu trebuie să uiţi despre ce fel de situaţie e vorba. Gîndeşte-te că...

— Bine, bine, nu mă mai bateţi acuma la cap, am să văd eu ce-am să fac, le-am răsnuns.

„Văzînd ce-am să fac” l-am trimis a doua zi dimineaţă Fergus să facă investigaţiile cuvenite şi să transmită complimente din partea mamei; bineînţeles, nici nu încăpea discuţie să mă fi dus personal sau să fi trimis vorbă. Fergus s-a întors cu informaţia că tînărul boiernaş zace la pat de pe urma unor dureri de tot felul, avînd capul spart şi anumite contuzii (pricinuite de o cădere — în privinţa căreia nu s-a ostenit să dea prea multe amănunte — şi din pricina comportării nărăvaşe de mai tîrziu a calului său). Mai suferea şi de o răceală gravă ca urmare a faptului că zăcuse în ploaie pe pămîntul ud. Dar n-avea nici un os rupt şi nici nu trecea prin vreo primejdie de gangrenă sau de cine ştie ce agravare a stării lui.

Aşadar, era evident că de dragul doamnei Graham sau în interesul ei, n-avea intenţia să ridice nici un fel de acuzaţii împotriva mea.

CAPITOLUL XV

ERA O ZI LA FEL DE PLOIOASĂ ca şi cea dinainte; dar spre seară norii s-au mai răzbunat şi dimineaţa următoare s-a arătat frumoasă şi promiţătoare. Am ieşit pe colină împreună cu secerătorii. Grînele erau înfiorate de o adiere uşoară; întreaga natură rîdea sub razele soarelui. Ciocîrlia îşi cînta bucuria printre norii argintii. Ploile din ultima vreme limpeziseră, înmiresmaseră şi învioraseră aerul şi spălaseră cerul lăsînd atîtea nestemate scînteietoare pe rămurele şi pe firele de iarbă, încît nici măcar ţăranii nu aveau inima să le poarte pică. Dar nici o rază de soare nu izbutea să-mi atingă inima şi nici o adiere nu era în stare să mi-o răcorească; nimic nu izbutea să umple golul pe care-l lăsase pierderea încrederii, speranţelor şi bucuriilor mele legate de Helen Graham şi nici să alunge regretele cumplite sau drojdia amară a dragostei care stăruia încă acolo, apăsîndu-mi sufletul.

În timp ce stăteam cu braţele încrucişate privind distrat peste vălurelele holdelor încă netulburate de seeerători, am simţit că mă trage cineva de pulpana hainei şi un glas subţirel, care nu mai părea binevenit urechilor mele, m-a trezit cu uluitoarele cuvinte:

— Domnule Markham, te cheamă mămica.

— Mă cheamă pe mine, Arthur?

— Da. De ce faci o mutră atît de ciudată? mi-a zis el pe jumătate rîzînd şi pe jumătate speriat de înfăţişarea

neaşteptată pe care o luase faţa mea cînd s-a întors brusc către el. Şi de ce te-ai ţinut atîta vreme deoparte?... Vino!... Nu vrei să vii?

— Acum sînt ocupat, i-am răspuns, neştiind prea bine ce ar trebui să-i spun.

Arthur a ridicat ochii spre mine cu o nedumerire copilărească; dar înainte de a putea adăuga vreo vorbă m-am trezit că însăşi doamna în cauză se află la doi paşi de mine.

— Gilbert, trebuie să-ţi vorbesc! mi-a spus ea pe un ton de o vehemenţă greu stăpînită.

M-am uitat la obrazul ei palid şi la ochii scînteietori, dar nu i-am răspuns nimic.

— Trebuie să-ţi vorbesc o clipă, s-a rugat ea. Vino doar doi paşi încoace, în lanul celălalt, a adăugat ea trăgînd cu coada ochiului la secerători, dintre care unii îi aruncau priviri pline de o curiozitate impertinentă. N-am să te reţin decît un minut...

Am trecut împreună cu ea prin deschizătura gardului viu dintre lanuri.

— Arthur, drăguţule, du-te şi strînge nişte campanule, uite colo, a spus doamna Graham arătîndu-i nişte flori care străluceau la o oarecare distanţă chiar sub gardul viu pe unde ne plimbam noi. Copilul a şovăit ca şi cum i-ar fi venit greu să se îndepărteze de mine. Du-te, dragul mamei! a repetat ea cu mai multă insistenţă şi pe un ton care, deşi nu era lipsit de blîndeţe, cerea o ascultare promptă.

— Ei bine, doamnă Graham, ce aveţi să-mi spuneţi? am întrebat-o eu cu glas calm şi rece; pentru că deşi vedeam că e chinuită şi întristată şi deşi îmi era milă de ea, mă bucuram că am puterea de a o necăji.

Îşi aţinti ochii asupra mea cu o privire care mă străpunse pînă în inimă; şi totuşi mă făcu să zîmbesc.

— Gilbert, nu te întreb motivul accstei schimbări, îmi zise ea cu un calm tragic. Îl cunosc prea bine: dar deşi am

putut să mă văd suspectată şi condamnată de tot restul lumii şi să suport în linişte această povară, nu pot îndura aceeaşi atitudine din partea ta... De ce n-ai venit să-mi asculţi explicaţia în ziua pe care am stabilit-o pentru a ţi-o da?

— Pentru că s-a întîmplat ca între timp să aflu tot ce mi-ai fi spus — şi chiar şi ceva în plus, după cîte cred.

— Asta e cu neputinţă, pentru că ţi-aş fi spus absolut totul! strigă ea pe un ton pătimaş. Dar acum n-am s-o mai fac pentru că văd că nu meriţi.

Şi buzele ei palide tremurau de agitaţie.

— Şi de ce nu, mă rog?

Îmi respinse zîmbetul batjocoritor cu o privire plină de indignare dispreţuitoare.

— Pentru că nu m-ai înţeles niciodată sau altfel nu i-ai fi ascultat pe calomniatorii mei. Aş greşi dacă aş avea încredere în tine... Nu eşti bărbatul pe care mi l-am închipuit eu... Du-te! Nu-mi mai pasă ce gîndeşti despre mine!

S-a răsucit pe călcîie, iar eu m-am îndepărtat, pentru că mi s-a părut că asta o s-o necăjească mai mult ca orice. Şi cred că am avut dreptate, fiindcă, întorcînd capul după un minut, am văzut-o pe punctul de a face cale întoarsă, ca şi cum ar fi nădăjduit sau s-ar fi aşteptat să mă mai găsească încă lîngă ea; apoi a rămas locului şi a aruncat o privire înapoi. Ochii ei exprimau mai puţin furia cît un chin şi o disperare amarnică; dar eu mi-am luat imediat un aer nonşalant şi m-am prefăcut că privesc nepăsător în jur. Bănuiesc că a plecat mai departe, pentru că după ce-am mai zăbovit o vreme să văd dacă nu cumva mă strigă sau se întoarce la mine, am mai riscat încă o privire şi am zărit-o la o distanţă apreciabilă traversînd în grabă lanul. Micuţul Arthur alerga pe lîngă ea şi părea că-i vorbeşte; dar ea îşi ţinea faţa întoarsă de parcă ar fi vrut să-şi ascundă o emoţie greu de stăpînit. Eu m-am întors la treburile mele.

Curînd însă am început să regret pripeala de care am dată dovadă părăsind-o atît de repede. Era evident că mă iubeşte — probabil se plictisise de domnul Lawrence şi voia să-l schimbe cu mine. Iar dacă eu aş fi iubit-o şi aş fi venerat-o mai puţin la început, această preferinţă ar fi putut să mă încînte şi să mă amuze; acum însă contrastul dintre înfăţişarea ei exterioară, dintre aparenţe şi firea ei lăuntrică, după cum bănuiam — dintre părerea mea dinainte despre ea şi cea actuală — era atît de chinuitor, atît de întristător pentru sentimentele mele, încît îneca într-un adevărat potop orice alte gînduri mai senine sau mai uşuratice.

Şi totuşi eram curios să ştiu ce fel de explicaţie mi-ar fi dat — sau mi-ar da acum dacă aş insista s-o capăt — cît de multe ar mărturisi, şi cum s-ar strădui să se scuze. Tînjeam grozav să ştiu ce să dispreţuiesc şi ce să admir la ea; cît de mult s-o compătimesc şi cît de mult s-o urăsc; şi, mai presus de toate, eram curios. “Voiam s-o mai văd o dată şi să mă conving cît mai bine în ce lumină s-o privesc, înainte de a ne despărţi. Pentru mine era, bineînţeles, pierdută pe veci; şi totuşi, nu puteam suporta gîndul că ne despărţisem, ultima dată, cu atîta asprime şi cu atîta mîhnire de ambele părţi. Acea ultimă privire a ei îmi rămăsese adînc întipărită în inimă; n-o puteam uita cu nici un preţ. Vai, dar ce zevzec eram! Oare nu mă păcălise, nu mă rănise — nu-mi distrusese fericirea pe toată viaţa? „În sfîrşit, am s-o mai văd totuşi o dată”, m-am hotărît în concluzie. „Dar nu azi; astăzi şi la noapte n-are decît să stea şi să mediteze la păcatele ei şi să fie cît de nenorocită o pofti. Mîine am să mă duc s-o mai văd o dată şi să mai aflu cîte ceva despre ea. Întrevederea s-ar putea să-i fie de folos, după cum s-ar putea foarte bine să nu-i fie. În orice caz, asta va mai aduce un suflu înviorător vieţii mele pe care Helen a condamnat-o la stagnare şi fără îndoială ar putea să-mi mai liniştească unele gînduri chinuitoare.”

Într-adevăr, a doua zi m-am dus; dar am făcut-o abia spre seară, după ce mi-am terminit treburile zilei, adică între şase şi şapte; soarele, la asfinţit,, arunca raze roşietice asupra bătrînului conac şi îi înflăcăra ferestrele cu pătrăţele tocmai cînd ajungeam eu acolo, conferind clădirii o veselie neobişnuită pentru ea. Nu e nevoie să stărui asupra simţămintelor cu care m-am apropiat de altarul divinităţii mele de altădată, de locul acela unde roiau cu miile amintiri încîntătoare şi visuri splendide, toate întunecate de un singur adevăr dezastruos.

Rachel m-a poftit în salonaş şi s-a dus să-şi cheme stăpîna care nu era acolo. Dar pe măsuţa rotundă de lîngă scaunul cu speteaza înaltă rămăsese deschis micul ei pupitru — secretarul — şi pe el se afla o carte. Colecţia ei restrînsă, dar bine aleasă, de cărţi, îmi era aproape la fel de cunoscută ca şi a mea; acest volum însă nu-l mai văzusem pînă atunci. L-am ridicat să mă uit la el. Era *Ultimele zile ale unui filozof* de Sir Humphry Davy, şi pe pagina de gardă era semnat... Frederik Lawrence. Am închis cartea, dar am păstrat-o în mînă şi am rămas cu faţa la uşă şi cu spatele la cămin, aşteptînd calm sosirea Helenei. Nu mă îndoiam cîtuşi de puţin că avea să vină. Într-adevăr curînd i-am auzit paşi în hol. Inima a început să-mi bată puternic, dar mi-am stăpînit-o cu un reproş interior şi mi-am păstrat calmul — cel puţin aparent. Helen a intrat liniştită, palidă, stăpînită.

— Cărui fapt datorez această favoare, domnule Markham? m-a întrebat ea cu o demnitate atît de severă, deşi calmă, încît aproape că m-a descumpănit.

I-am răspuns totuşi cu un zîmbet, şi încă destul de neruşinat:

— Păi, am venit să-ţi ascult explicaţiile.

— Dar ţi-am zis că nu ţi le voi mai da. Ţi-am spus că eşti nevrednic de încrederea mea.

— Bine, mă rog — i-am răspuns, îndreptîndu-mă spre uşă.

— Stai o clipă, mi-a zis ea. E ultima dată cînd te voi mai vedea. Nu pleca încă...

Am rămas locului aşteptînd alte porunci din partea ei.

— Spune-mi te rog, a reluat ea, ce temeiuri ai pentru a crede aceste lucruri împotriva mea? Cine ţi le-a spus? Şi ce anume ţi s-a spus?

Am zăbovit o clipă. Ea mi-a înfruntat privirile fără pic de şovăire, ca şi cum pieptul i-ar fi fost oţelit de conştiinţa nevinovăţiei. Era hotărîtă să afle chiar şi cele mai cumplite lucruri şi-şi pusese în gînd să le şi sfideze. „Cred că voi putea să înfrîng această îndrăzneală exagerată", mi-am zis în sinea mea. Dar bucurîndu-mă în taină de puterea mea, mă simţeam înclinat să mă joc cu victima mea, de-a mîţa cu şoarecele. Arătîndu-i cartea pe care o mai ţineam încă în mînă şi îndreptîndu-mi degetul spre numele de pe prima pagină, dar rămînînd cu ochii aţintiţi asupra feţei ei, am întrebat-o:

— Îl cunoşti pe acest gentleman?

— Bineînţeles, mi-a răspuns, şi un val de sînge i-a năvălit în obraji. Dacă s-a îmbujorat de ruşine sau de furie n-aş şti să spun; părea să fie mai degrabă furie. Ce altceva mai ai să mă întrebi, domnule?

— De cînd nu l-ai mai văzut?

— Cine-ţi dă dreptul să mă supui la un interogatoriu în această privinţă sau în oricare alta?

— A, nimeni! Rămîne la latitudinea dumitale dacă vrei să răspunzi sau nu. Dar acum dă-mi voie să te întreb: ai auzit ce i s-a întîmplat de curînd acestui prieten al dumitale? Pentru că dacă n-ai aflat...

— Nu accept să fiu jignită, domnule Markham! a strigat ea aproape înfuriată de maniera adoptată de mine. Aşa că, dacă numai pentru asta ai venit, ai face mai bine să părăseşti imediat casa.

— N-am venit ca să te jignesc; am venit să-ţi ascult explicaţiile.

— Şi eu îţi spun că refuz să ţi le dau! mi-a replicat ea plimbîndu-se prin cameră, pradă unei agitaţii violente, cu mîinile strîns împreunate, cu răsuflarea întretăiată şi cu ochii aruncînd văpăi de indignare. Nu mă voi coborî pînă acolo încît să mă justific în faţa cuiva care e în stare să ia în glumă asemenea suspiciuni îngrozitoare şi să se lase atît de uşor determinat să le dea crezare.

— Nu le iau deloc în glumă, doamnă Graham, i-am răspuns eu, părăsindu-mi imediat tonul de zeflemea sarcastică. Aş da nu ştiu ce să pot să le consider doar o chestiune pe care s-o iei în glumă! Cît despre ideea că aş fi putut să mă las uşor determinat să le dau crezare, numai Dumnezeu ştie ce zevzec orb şi nebănuitor am fost pînă acum, închizînd cu perseverenţă ochii şi astupîndu-mi urechile ca să nu văd şi să nu aud nimic din ceea ce ameninţa să-mi zdruncine încrederea în dumneata pînă cînd dovezi de netăgăduit mi-au înfrînt orbirea dragostei mele.

— Ce dovezi de netăgăduit, domnule?

— Ei bine, am să-ţi spun. Îţi aduci aminte de seara cînd am fost ultima dată aici?

— Da.

— Chiar şi atunci ai făcut cîteva aluzii care ar fi putut să-i deschidă ochii unui om mai înţelept; dar asupra mea ele n-au avut cîtuşi de puţin un asemenea efect. Eu am continuat să-ţi acord încrederea mea şi să fiu convins de nevinovăţia dumitale, sperînd chiar şi atunci cînd orice nădejde părea pierdută şi compensînd cu adoraţia mea ceea ce nu puteam să înţeleg. Dar întîmplarea a făcut că după ce te-am părăsit m-am întors — atras pur şi simplu de o compătimire profundă şi de ardoarea afecţiunii — neîndrăznind să mă vîr făţiş în sufletul dumitale, şi să te deranjez, însă fiind incapabil să rezist ispitei de a mai arunca o privire pe fereastră, doar aşa ca să văd ce faci; întrucît mi se păruse că te-am lăsat pradă unei mari mîhniri şi tulburări şi într-o oarecare măsură socotind că

de vină fusese lipsa de îngăduinţă şi de tact de care dădusem mereu dovadă. Dacă am greşit, singurul lucru ce m-a îndemnat la rău a fost dragostea mea; pedeapsa ce-am primit-o a fost destul de cruntă; pentru că tocmai cînd ajunsesem la copacul acela ai ieşit în grădină cu prietenul dumitale. Nedorind să mă arăt la faţă în asemenea împrejurări, am rămas ascuns în umbră pînă cînd aţi trecut amîndoi pe lîngă mine.

— Şi ce-ai auzit din conversaţia noastră?

— Am auzit destule, Helen. Şi a fost mai bine pentru mine că le-am auzit: fiindcă numai asemenea dovezi ar fi putut să mă vindece de dragostea mea oarbă. Întotdeauna am zis şi am gîndit că n-am să cred o iotă din ce se spune împotriva ta decît dacă le voi auzi chiar din gura ta. Toate aluziile şi afirmaţiile celorlalţi le tratam drept clevetiri ticăloase şi neîntemeiate. Chiar cînd te acuzai singură mi se părea că exagerezi; şi eram convins că dacă vroiai, puteai să justifici tot ce părea inexplicabil în comportarea şi situaţia ta.

Doamna Graham încetase să se mai plimbe prin cameră. Se rezemase de cămin în partea opusă celei unde stăteam eu, şi-şi sprijinise bărbia în pumn. Ochii ei nu mai ardeau acum de văpăile mîniei, ci străluceau de tulburare şi emoţie, îndreptîndu-se uneori către mine în timp ce vorbeam, iar alteori aţintindu-se pe pereţi sau asupra covorului.

— Şi totuşi ar fi trebuit să vii la mine şi să auzi ce am de spus în apărarea mea, mi-a răspuns ea. A fost meschin şi greşit din partea ta să te retragi atît de misterios şi de brusc, imediat după asemenea declaraţii aprinse de dragoste şi devoţiune, fără măcar să oferi cea mai mică justificare pentru această schimbare de atitudine. Ar fi trebuit să-mi spui de la obraz ce gîndeşti, chiar dacă ai fi adăugat şi nişte reproşuri. Ar fi fost un lucru mult mai potrivit decît tăcerea pe care ai păstrat-o.

— Dar în ce scop ar fi trebuit să mă port astfel? N-ai fi putut să mă mulţumeşti mal mult în privinţa singurului subiect care mă preocupa. Şi nici n-ai fi putut să mă faci să resping dovezile pe care mi le oferiseră propriile mele simţuri. Am dorit ca legătura noastră să se întrerupă imediat, aşa cum recunoscuseşi chiar tu că va fi probabil cazul dacă voi şti tot adevărul. Însă n-am vrut să-ţi fac reproşuri — deşi (iarăşi după cum ai recunoscut şi tu) ai greşit profund faţă de mine. Da; mi-ai făcut un rău pe care nu-l vei putea îndrepta niciodată, şi nici altcineva nu va putea închide această rană, ai distrus prospeţimea şi perspectivele tinereţii şi mi-ai prefăcut viaţa într-un pustiu! Se prea poate să trăiesc o sută de ani, dar va fi cu neputinţă să-mi revin de pe urma acestei lovituri nimicitoare şi nici s-o uit vreodată! De aici înainte... Zîmbeşti, doamnă Grahm, l-am spus eu, oprîndu-mă brusc, întrerupt din declamaţia mea pătimaşă de sentimentul indescriptibil pe care mi l-a stîrnit faptul că am văzut-o zîmbind pur şi simplu în faţa tabloului ruinei pe care o adusese.

— Am zîmbit? m-a întrebat ea ridicînd ochii cu gravitate. Nu mi-am dat seama. Dacă aşa s-a întîmplat, n-am făcut-o în nici un caz bucurîndu-mă la gîndul răului pe care ţi l-am pricinuit. Domnul mi-e martor că am trecut prin destule chinuri, pur şi simplu întrezărînd această eventualitate; am zîmbit probabil de bucurie că am constatat totuşi la tine o oarecarc profunzime a sentimentelor şi a sufletului şi datorită speranţei că n-am greşit cu totul în aprecierea valorii tale. Dar la mine zîmbetele şi lacrimile se aseamănă atît de tare! Nici unele din ele nu sînt limitate la anumite sentimente: adeseori plîng cînd sînt fericită şi zîmbesc cînd sînt tristă.

S-a uitat iar la mine părînd că aşteaptă un răspuns. Dar eu am continuat să tac.

— Te-ai bucura să afli că ai tras concluzii greşite? a reluat ea.

— Cum poţi să pui o asemenea întrebare, Helen?

— Eu nu zic că aş putea ieşi chiar basma curată (mi-a zis ea vorbind repede, dar cu glas scăzut — şi se vedea bine că inima îi bătea puternic, întrucît pieptul i se ridica de emoţie), dar te-ai bucura să descoperi că sînt mai puţin vinovată decît mă crezi?

— Orice lucru care ar avea cît de cît darul să-mi restabilească părerea bună despre tine, să justifice sentimentele pe care le mai am încă pentru tine şi să uşureze chinurile regretului nespus care le însoţeşte, ar fi acceptate cu mult prea multă bucurie! Abia aştept să le aud!

Obrajii începură să-i ardă şi tot trupul îi tremura acum de o agitaţie nestăvilită. Nu rosti nici un cuvînt. Se repezi la pupitrul ei şi smulse din sertar ceea ce părea să fie un album gros sau un manuscris voluminos. Rupse în grabă cîteva pagini de la sfîrşit şi-mi trînti restul în braţe spunînd:

— Nu e nevoie să-l citeşti din scoarţă-n scoarţă; totuşi ia-l cu tine acasă.

Şi zicînd acestea a ieşit în goană din odaie. Dar după ce am părăsit casa, pornind în josul aleii, a deschis fereastra şi m-a chemat înapoi. Mi-a spus doar atît:

— Adu-l înapoi după ce-l citeşti; şi nu sufla nimănui o vorbă din ceea ce scrie în el. Mă încred în cinstea ta!

Înainte de a-i fi putut răspunde, închisese ferestruica şi plecase din cadrul ei. Am văzut-o cum se trînteşte în jilţul vechi de stejar şi-şi acoperă faţa cu mîinile. Simţămintele ei fuseseră aţîţate şi biciuite pînă la un punct culminant, încît acum avea nevoia să-şi caute uşurarea în lacrimi.

Gîfîind de nerăbdare, şi luptînd pentru a-mi ţine în frîu nădejdile, m-am grăbit spre casă. Am urcat în goană scara pînă în camera mea, după ce mai întîi mi-am făcut rost de o lumînare, deşi soarele nici nu apusese încă. Apoi am închis şi am zăvorît uşa, hotărît să nu îngădui nici un fel de întrerupere din partea nimănui. Aşezîndu-mă în faţa

mesei am deschis premiul pe care-l căpătasem şi m-am lăsat pradă lecturii lui — la început întorcînd în grabă paginile şi spicuind cîte o propoziţie ici-colo, apoi aşezîndu-mă să-l citesc pe îndelete de la cap la coadă.

Îl am şi acum în faţa mea; şi cu toate că, fireşte, tu n-ai putea să-l parcurgi nici măcar cu jumătate din interesul cu care l-am citit eu, îmi dau seama că nu te-ai mulţumi cu un simplu rezumat al conţinutului său, aşa că îl vei avea în întregime — poate doar cu excepţia cîtorva pasaje care au prezentat un interes trecător pentru autoarea manuscrisului sau care ar complica povestea mai curînd decît s-o lămurească. Începe oarecum brusc.

CAPITOLUL XVI

1 IUNIE 1821. ABIA NE-AM întors la Staningley — adică ne-am întors acum cîteva zile şi nu m-am aşezat încă bine la locul meu — şi am impresia că asta nici n-o să se întîmple vreodată. Am plecat de la Londra mai devreme decît se plănuise iniţial, din pricina răului de care suferea unchiul. Mă întreb care ar fi fost rezultatul dacă am fi rămas pînă la capătul perioadei proiectate. Mi-e pur şi simplu ruşine de această antipatie pe care am început s-o simt dintr-o dată pentru viaţa de la ţară. Toate îndeletnicirile mele de pe vremuri par grozav de plicticoase şi monotone, distracţiile mele de altădată insipide şi fără noimă. Nu-mi mai face plăcere să cînt, pentru că nu are cine să mă audă. Nu mă mai bucură plimbările pentru că n-am pe cine să întîlnesc. Nu-mi mai fac plăcere cărţile pentru că nu au puterea de a-mi reţine interesul; prin mintea mea umblă neîncetat atîtea amintiri din ultimele săptămîni, încît nu le mai pot acorda atenţie cum aş vrea. Cel mai mult îmi convine desenul, pentru că în timp ce desenez pot să mă şi gîndesc; şi dacă acum creaţiile mele nu mai sînt văzute şi de altcineva decît de mine şi de cei cărora le pasă prea puţin de ele, s-ar putea totuşi ca mai tîrziu, cîndva, să le mai privească şi alţii. Şi apoi, există un chip pe care încerc neîncetat să-l pictez sau să-l schiţez dar întotdeauna fără succes; şi asta mă scoate din sărite. Cît despre omul cu acest chip, nu mi-l pot smulge din minte

— şi de fapt nici nu încerc vreodată s-o fac. Mă întreb dacă el se gîndeşte la mine; şi mă întreb dacă o să-l mai revăd vreodată. Apoi s-ar putea să urmeze o serie întreagă de alte nedumeriri — întrebări la care trebuie să răspundă timpul şi soarta — şi care să se încheie astfel: în timp ce la tot restul se poate răspunde afirmativ, mă întreb dacă mă voi căi vreodată de acest lucru — aşa cum mi-ar spune mătuşa mea că se va întîmpla, în cazul cînd ar şti la ce mă gîndesc. Vai, ce limpede îmi amintesc discuţia dintre noi două, în seara aceea, dinaintea plecării noastre la Londra, cînd şedeam împreună la gura sobei după ce unchiul se culcase pentru că-l apucase o uşoară criză de gută.

— Helen, spusese ea după ce stătuse o vreme pe gînduri, fără să scoată o vorbă, tu te gîndeşti vreodată la măritiş?

— Dar mătuşico, chiar foarte adesea.

— Şi întrezăreşti eventualitatea de a te căsători sau de a te logodi înainte de sfîrşitul sezonului monden?

— Uneori; dar nu mi se pare deloc probabil că se va întîmpla aşa.

— De ce anume?

— Pentru că, după cîte-mi închipui, trebuie să fie doar foarte, foarte puţini bărbaţi pe lume cu care mi-ar plăcea să mă mărit; şi dintre aceştia — atît de puţin numeroşi — am doar o şansă dintr-o mie să cunosc vreunul; şi chiar dacă l-aş cunoaşte, am doar o şansă la un milion să nu fie însurat sau să mă placă şi el pe mine.

— Ăsta nu e deloc un argument. Se prea poate să fie adevărat — şi eu sper că e adevărat, că sînt foarte puţini bărbaţii pe care i-ai alege tu de bunăvoie şi nesilită de nimeni. Într-adevăr, e greu de presupus ca tu să vrei să măriţi cu cineva, pînă cînd n-ai fost cerută în căsătorie; inima unei fete nu trebuie niciodată să fie cucerită fără a i se face curte insistent. Dar dacă acest lucru s-a întîmplat — dacă fortăreaţa inimii ei e asediată aşa cum se cuvine

— în mod normal ea se predă mai devreme decît îşi poate da seama proprietara ei, şi adeseori împotriva propriei ei înţelepciuni şi în opoziţie cu toate ideile ei preconcepute despre omul pe care l-ar putea iubi. Asta în afară de cazul cînd se arată extrem de atentă şi de chibzuită. Acum, Helen, ţin să te previn în privinţa acestor lucruri şi să te rog din tot sufletul să fii precaută şi prudentă încă de la începutul drumului tău în viaţă şi să nu laşi să-ţi fure inima primul zevzec sau ticălos care o să vrea să pună stăpînire ea. Vezi tu, draga mea, n-ai decît optsprezece ani: mai ai o viaţă întreagă înainte şi nici unchiul tău, nici eu nu ne grăbim cîtuşi de puţin să scăpăm de tine. Şi aş putea să afirm cu convingere că peţitorii n-au să lipsească: te tragi dintr-o familie bună, ai o avere considerabilă şi perspective frumoase. Iar pe de altă parte, cred că n-ar fi rău să-ţi mai spun — fiindcă dacă nu ţi-o spun eu, o să ţi-o spună alţii — că pe deasupra eşti înzestrată şi cu o înfăţişare frumoasă — şi nădăjduiesc să n-ai niciodată motive s-o regreţi.

— Aşa sper şi eu, mătuşico; dar de ce te temi de lucrul ăsta?

— Pentru că, draga mea, frumuseţea este acea calitate care, aproape în egală măsură cu banii, constituie în general atracţia principală pentru cei mai ticăloşi dintre bărbaţi; de aceea are şanse de a aduce cu sine o mulţime de necazuri posesoarei ei.

— Ai avut şi tu necazuri de acest gen, mătuşico?

— Nu, Helen, mi-a spus ea cu un glas plin de gravitate şi de reproş, dar am cunoscut multe persoane care au avut. Şi unele, din nebăgare de seamă, au devenit victimele nenorocite ale înşelăciunii şi ipocriziei; iar altele, din pricina slăbiciunii, au căzut în capcane şi în ispite prea îngrozitoare pentru a mai fi descrise.

— Ei bine, eu n-am să dau dovadă nici ele lipsă de grijă, nici de slăbiciune.

— Helen! Nu te lăuda, ci mai degrabă păzeşte-te. Puneţi pavăză la ochi şi la urechi, pentru că prin ele se poate pătrunde în inima ta; şi pune-ţi altă pavăză gurii, prin care-ţi vorbeşte inima, ca nu cumva să te trădeze într-o clipă de lipsă de vigilenţă. Primeşte cu răceală şi cu calm orice fel de atenţii, pînă cînd te vei fi convins şi vei fi cîntărit şi chibzuit cum se cuvine meritele celui se aspiră la inima ta. Şi nu da voie afecţiunii tale să manifeste decît după ce a primit aprobarea înţelepciunii. Mai întîi cercetează; apoi încuviinţează; şi numai în al treilea rînd iubeşte. Ochii tăi să fie orbi faţă de orice atracţii din afară, urechile tale să fie surde la toate fascinaţiile linguşelilor şi ale vorbăriei uşuratice. Acestea nu sînt nimic — ba sînt mai rău decît nimic — sînt capcane şi ascunzişuri ale diavolului ca să ducă în ispită pe cei nechibzuiţi, spre propria lor distrugere. La urma urmei, ceea ce contează mai presus de toate sînt principiile morale; după ele vin înţelepciunea, onorabilitatea şi bogăţia cumpătată. De-ar fi să te măriţi cu bărbatul cel mai frumos, mai rafinat şi mai agreabil din lume, — judecat la suprafaţă — nici nu ştii ce nenorocire ar putea să te copleşească dacă în cele din urmă ai constata că e un nemernic desfrînat sau un zevzec fără lecuire.

— Dar ce-au să se facă bieţii zevzeci şi desfrînaţi, mătuşico? Dacă toate fetele s-ar lua după sfaturile tale, atunci curînd ar veni sfîrşitul lumii.

— Nu te teme, draga mea! Zevzecii şi desfrînaţii din rîndurile bărbaţilor n-au să ducă niciodată lipsă de partenere, pentru că sînt tot atîtea persoane de felul lor şi în rîndurile sexului frumos; dar tu trebuie să-mi urmezi sfaturile. Şi să ştii că asta nu e ceva de rîs, Helen — îmi pare rău să văd că iei lucrurile în glumă. Te rog să mă crezi, căsătoria e o chestiune foarte serioasă.

Şi vorbea cu atîta gravitate încît cineva şi-ar fi putut lesne închipui că ştie toate acestea din propria ei experienţă, că a suferit de pe urma lor; dar n-am mai pus

nici un fel de întrebări impertinente, i-am răspuns pur şi simplu:

— Asta ştiu, mătuşico. Şi ştiu că ceea ce spui e adevărat şi plin de înţelepciune. Dar nu e nevoie să te temi pentru mine, întrucît nu numai că eu socot a fi o greşeală să te măriţi cu un bărbat lipsit de minte sau moralitate, dar nici măcar n-aş fi ispitită vreodată s-o fac, pentru că n-aş putea să-l plac, chiar dacă ar fi cum nu se poate mai frumos şi mai atrăgător din alte puncte de vedere. L-aş urî, l-aş dispreţui, l-aş compătimi, mă rog, orice, dar de iubit nu l-aş putea iubi. Nu numai că afecţiunea mea ar trebui să se bazeze pe încuviinţarea minţii, dar aşa se va şi întîmpla, negreşit, căci fără acordul înţelepciunii, nu pot să-l iubesc. Şi nici nu mai e nevoie să adaug, cred, că ar trebui să am posibilitatea să-l respect şi să-l cinstesc pe bărbatul cu care mă mărit, şi nu numai să-l iubesc, deoarece fără asta nu l-aş putea iubi. Aşadar, poţi să fii liniştită.

— Nădăjduiesc din tot sufletul să fie aşa, mi-a răspuns ea.

— Dar eu ştiu precis că aşa stau lucrurile, am insistat.

— N-ai fost încă pusă la încercare, Helen, deocamdată nu putem decît să ne manifestăm speranţa, a adăugat ea în stilul ei rece şi chibzuit.

M-a supărat destul de tare neîncrederea ei; dar, pe de altă parte, nu sînt sigură că îndoielile ei erau total lipsite de înţelepciune; mă tem că în viaţă mi-a fost mult mai uşor să-mi amintesc de sfaturile ei decît să profit de ele. Mai mult decît atît, uneori am fost împinsă pînă acolo încît să pun sub semnul întrebării temeiul dogmelor ei în aceste privinţe. Se prea poate ca sfaturile ei să fie bune, ca sfaturi, sau cel puţin în punctele lor esenţiale; dar sînt destule lucruri pe oare ea le-a trecut cu vederea în calculele sale. Mă întreb dacă a fost vreodată îndrăgostită.

Mi-am început drumul în viaţă — sau prima campanie, cum îi zice unchiul — arzînd de speranţe şi închipuiri foarte luminoase — stîrnite mai ales de această conversaţie — şi plină de încredere în propria mea înţelepciune. La început m-au încîntat noutatea şi agitaţia veselă a vieţii noastre de la Londra; dar curînd am început să mă plictisesc şi să mă simt obosită de amestecul de violenţă şi constrîngere pe care-l aducea, şi să tînjesc după prospeţimea şi libertatea vieţii de acasă. Noile mele cunoştinţe, atît masculine cît şi feminine, mi-au dezamăgit aşteptările şi uneori m-au iritat, iar alteori m-au deprimat. Curînd m-am plictisit să le mai studiez particularităţile şi să rîd de slăbiciunile lor — cu atît mai mult cu cît eram obligată să-mi păstrez criticile numai pentru mine, deoarece mătuşa mea nici nu voia să le audă — iar aceste cunoştinţe — în special doamnele — păreau să fie supărător de lipsite de minte şi de inimă şi de naturaleţe. Domnii păreau oarecum superiori, dar poate că asta se datora faptului că-i cunoşteam mai puţin — dacă nu cumva faptului că mă flatau. Însă nu m-am îndrăgostit de nici unul din ei; şi dacă atenţiile lor mă încîntau o clipă, în secunda următoare mă enervau pentru că mă făceau să mă supăr pe mine însămi dezvăluindu-mi vanitatea şi inspirîndu-mi teama că încep să devin şi eu ca unele dintre cucoanele pe care le dispreţuiam atît de aprig.

În special un gentleman mai bătrîior mă scotea din fire; era un vechi prieten, bogat, de-al unchiului meu şi am impresia că după părerea lui nu puteam face nimic mai bun decît să mă mărit cu el. Însă, pe lîngă că era bătrîn, mai era şi urît şi dezagreabil şi tare stricat, sînt sigură; deşi mătuşă-mea mă ocăra pentru că spuneam acest lucru; numai că şi ea recunoştea că domnul în cauză nu e un sfînt. Mai era şi altul mai puţin antipatic deşi încă şi mai plicticos pentru că era favoritul mătuşii care mereu mi-l vîra pe gît şi îl suia în slava cerului în faţa mea. Se

numea domnul Boarham — dar eu prefer să-i scriu numele Bore'em[4] , întrucît era un pisălog nemaipomenit. Încă şi acum mă mai cuprind fiorii cînd îmi amintesc de glasul lui hîrîindu-mi neîncetat în urechi în timp ce şedea lîngă mine şi ţinea discursuri interminabile de cîte cel puţin o jumătate de oră, amăgindu-se singur cu ideea că-mi ridică nivelul intelectual prin informaţii utile sau încercînd să-mi insufle propriile lui dogme şi să îndrepte greşelile mele de judecată. Sau poate-şi închipuia că, vorbind, se coboară la nivelul meu şi mă amuză cu o conversaţie antrenantă. Şi totuşi aş putea să recunosc, că în linii mari, era un om destul de la locul lui; dacă ar fi păstrat distanţa cuvenită nu l-aş fi antipatizat niciodată. Dar aşa, era aproape imposibil să mă stăpînesc, deoarece nu numai că mă supăra, vîrîndu-se în sufletul meu, ci mă şi împiedica să mă bucur de o societate mai agreabilă.

Într-o seară, la un bal, mă chinuise mai rău ca de obicei, şi răbdarea mea se istovise. Se părea că întreaga seară era sortită să fie insuportabilă; tocmai dansasem cu un cap sec de filfizon încrezut, după care se năpustise asupra mea domnul Boarham, avînd aerul că e hotărît să se ţină scai de mine pînă la sfîrşitul petrecerii. El personal nu dansa niciodată aşa că şedea acolo băgîndu-şi capul în obrazul meu şi lăsînd tuturor celor de faţă impresia că e un mare şi vestit curtezan. Şi în tot timpul acesta mătuşa ne privea cu ochi îngăduitori, de parcă i-ar fi urat succes. Degeaba am încercat să-l alung, lăsînd frîu liber simţămintelor mele de exasperare şi ajungînd să mă arăt de-a dreptul nepoliticoasă; nimic nu-l putea convinge că prezenţa lui e dezagreabilă. Tăcerea mea morocănoasă i se părea dimpotrivă, a fi un semn că-l ascult cu atenţie, vrăjită, şi asta îl făcea să vorbească şi mai mult. Îmi lua răspunsurile aspre drept replici spirituale ale unei fetişcane plină de vioiciune, care nu necesită decît mici

[4] În engleză, *to bore* , înseamnă „a pisa” şi „a plictisi”; *Bore'em* ar însemna: „Plictiseşte-i”.

reproşuri indulgente; iar cînd îl contraziceam net nu făceam decît să torn gaz peste foc şi el izbucnea cu noi valuri de argumente ca să-şi sprijine dogmele, şi revărsa asupra mea un potop nesfîrşit de raţionamente pentru a mă copleşi cu convingerile lui.

Dar printre cei prezenţi exista şi o persoană care părea să aprecieze mai just starea de spirit în care mă aflam. În preajma mea stătea în picioare un gentleman care de la o vreme urmărea cu atenţie conversaţia noastră, fiind în mod evident foarte amuzat de insistenţele lipsite de remuşcări ale partenerului meu, precum şi la enervarea mea făţişă. În sinea lui rîdea de asprimea şi maliţia tăioasă a răspunsurilor mele. Într-un tîrziu s-a retras însă şi s-a dus la stăpîna casei — după cît se pare pentru a cere să-mi fie prezentat, întrucît curînd după aceea s-au apropiat amîndoi de mine şi ea mi-a făcut cunoştinţă cu domnul Huntingdon, fiul unui regretat prieten al unchiului meu. Domnul Huntingdon m-a invitat la dans. Bineînţeles că am consimţit cu bucurie. El mi-a rămas partener cît am mai stat la petrecene, ceea ce n-a durat prea multă vreme fiindcă mătuşă-mea, ca de obicei, a insistat foarte devreme să ne retragem.

Mi-a părut rău să plec de acolo întrucît constatasem că noua mea cunotşinţă e un partener foarte vesel şi amuzant. În tot ceea ce spunea şi făcea avea o uşurinţă şi o degajare graţioasă care oferea minţii un sentiment de tihnă şi posibilitatea de a se desfăşura în voie — după atîta constrîngere şi rigiditate politicoasă la care fusesem condamnată pînă atunci. Se prea poate să fi fost, într-adevăr, puţin cam prea multă îndrăzneală nesupravegheată în felul său de a se purta şi de a vorbi, dar eu eram atît de bine dispusă şi-i eram atît de recunoscătoare pentru că mă izbăvise de domnul Boarham, încît aceste lucruri nu mă supărau.

— Ei, Helen, acum îţi place mai mult domnul Boarham? m-a întrebat mătuşă-mea cînd ne-am instalat în trăsură şi am pornit spre casă.

— Mai puţin ca oricînd, i-am răspuns.

Mătuşă-mea a făcut o mutră nemulţumită, dar n-a mai insistat asupra acestui subiect. După o pauză a reluat:

— Cine era domnul cu care ai dansat la urmă şi care s-a dat peste cap să te ajute să-ţi pui şalul?

— Nu s-a dat deloc peste cap, mătuşă; n-a schiţat nici măcar gestul pînă nu l-a văzut pe domnul Boarham venind s-o facă; abia atunci s-a apropiat rîzînd şi a spus: „Stai că te apăr eu de năpasta asta”.

— Te întreb cine era? a stăruit mătuşa pe un ton grav şi glacial.

— Era domnul Huntingdon, fiul vechiului prieten al unchiului.

— L-am auzit pe unchiul tău vorbind de tînărul domn Huntingdon. Ştiu ce spunea: „E un băiat reuşit tînărul Huntingdon, dar puţin cam uşuratic după cît am impresia”. Aşa că te-aş ruga frumos să bagi bine de seamă ce faci.

— Ce înseamnă „puţin cam uşuratic”? am întrebat eu.

— Înseamnă lipsit de scrupule şi principii morale şi înclinat să săvîrşească toate păcatele tinereţii.

— Dar l-am auzit pe unchiul spunînd că şi el a fost un mare uşuratic în tinereţe.

Mătuşa a clătinat sever din cap.

— Bănuiesc că atunci glumea, am zis eu, iar acum vorbea într-o doară — sau cel puţin eu nu pot crede că ochii aceia albaştri, zîmbitori, pot ascunde ceva rău în ei.

— Raţionamentul tău, Helen, e fals! zise mătuşa oftînd.

— Mă rog, dar ştii, mătuşico, trebuie să fim îngăduitori şi pe urmă eu nu cred că raţionamentul meu e fals. Mă pricep foarte bine la fizionomiile oamenilor şi întotdeauna le judec caracterul după înfăţişare — nu după urîţenie sau frumuseţe, ci după expresia feţei. De exemplu, judecîndu-

te pe tine doar după expresie aş putea spune uşor că nu ai un temperament vesel şi optimist; pe faţa domnului Wilmot citesc că e un bătrîn destrăbălat şi nemernic, pe a domnului Boarham că nu e un partener agreabil şi pe a domnului Huntingdon că nu e nici un zevzec, nici un păcătos, deşi, poate, nu e un înţelept şi nici un sfînt — ceea ce n-are nici o importanţă pentru mine întrucît nu prea întrezăresc şansa de a-l revedea — decît cel mult ca un partener ocazional la vreo serată dansantă

Numai că lucrurile nu s-au întîmplat întocmai, pentru că l-am reîntîlnit chiar a doua zi dimineaţă. A venit în vizită la unchiul meu, scuzîndu-se că n-a făcut-o mai devreme, sub cuvînt că s-a întors abia de curînd de pe continent şi că pînă în seara anterioară nu aflase de sosirea unchiului meu la Londra.

Iar după aceea l-am întîlnit adeseori; uneori în public, alteori acasă, deoarece s-a arătat foarte asiduu în a-şi aduce omagiile prietenului său mai vîrstnic (care însă nu se considera cine ştie ce onorat de aceste atenţii).

— Mă întreb ce dracu o fi vrînd băiatul ăsta de vine atît de des pe aici? zicea odată unchiu-meu. N-ai putea să ne spui tu, Helen? Ha? Nu ţine cîtuşi de puţin la societatea mea şi nici eu la a lui — asta e sigur.

— Atunci aş prefera să i-o spui de la obraz, zise mătuşa-mea.

— Cum, dar de ce? Dacă n-am eu nevoie de el, poate că are altcineva (şi unchiul clipi şiret către mine). Şi pe urmă să ştii, Peggy, că are o avere frumuşică — nu e o pradă atît de bună ca Wilmot, dar bineînţeles că Helen nici n-ar vrea să audă de o asemenea partidă; pentru că nu ştiu cum se face, dar babalîcii ăştia nu prea au mare succes la fete tinere — cu toţi banii lor, şi başca toată experienţa lor. Fac prinsoare pe ce vrei că ea ar prefera să-l ia pe tînărul ăsta chiar şi fără o para chioară mai degrabă decît pe Wilmot care se scaldă în aur. Nu-i aşa Helen?

— Da, unchiule. Dar asta nu e cine ştie ce laudă pentru domnul Huntingdon, fiindcă aş prefera să rămîn fată bătrînă şi să n-am nici după ce bea apă, decît să fiu doamna Wilmot.

— Dar doamna Huntingdon? Ai prefera aceleaşi lucruri mai degrabă decît să fii doamna Huntingdon? Eh?

— Am să-ţi răspund după ce voi fi chibzuit cum se cuvine asupra acestei chestiuni.

— A, va să zică, această chestiune necesită chibzuială! Dar haide, spune-mi — ai prefera să fii fată bătrînă — ca să nu mai zic şi sărmană?

— Asta n-aş putea să spun pînă nu mă cere cineva de nevastă.

Şi am părăsit imediat încăperea ca să scap de continuarea interogatoriului. Dar peste cinci minute, uitîndu-mă de la fereastra odăii mele am dat cu ochii de domnul Boarham care se apropia de uşă. Am aşteptat aproape o jumătate de oră, într-o încordare foarte neplăcută, temîndu-mă în fiecare clipă să nu fiu chemată şi dorind zadarnic să-l aud că pleacă. Apoi mi-a ajuns la urechi zgomotul unor paşi care urcau scările şi mătuşă-mea a intrat în cameră, cu un aer grav, şi a închis uşa în urma ei.

— A venit domnul Boarham, Helen. Doreşte să-ţi vorbească.

— Vai, mătuşico! Nu poţi să-i spui că nu mă simt bine? Şi adevărul e că nici nu mă simt bine cînd mă gîndesc să dau ochii cu el.

— Prostii, draga mea! Nu e o chestiune cu care ne putem juca. A venit cu o treabă foarte importantă — să-ţi ceară mîna.

— Dar sper că voi i-aţi spus că nu stă în puterea voastră să i-o acordaţi? Ce drept a avut să mă ceară de la altcineva înainte de a mă întreba pe mine?

— Helen!

— Şi unchiul ce-a zis?

— A zis să el nu se amestecă în treaba asta; dacă ţie îţi face plăcere să accepţi prea amabila propunere a domnului Boarham, atunci poţi...

— Chiar aşa a spus, „prea amabila propunere”?

— Ba nu; a spus că dacă vrei să-l iei de bărbat îţi dă voie; iar dacă nu vrei, faci cum crezi de cuviinţă.

— A vorbit foarte chibzuit; şi dumneata ce-ai spus?

— N-are importanţă ce-am spus eu. Ce-o să zici tu — asta e întrebarea! Acuma stă şi aşteaptă să-ţi vorbească. Dar chibzuieşte bine înainte de a da ochii cu el; şi dacă ai intenţia să-l refuzi, fii bună, rogu-te, şi explică-mi motivele.

— Fireşte că am să-l refuz, însă trebuie să mă înveţi cum s-o fac, pentru că vreau să fiu politicoasă şi totuşi hotărîtă. Iar după ce voi fi scăpat de el am să-ţi expun şi motivele.

— Ai un pic de răbdare, Helen. Şezi jos o clipă şi linişteşte-te. Domnul Boarham nu se grăbeşte prea tare fiindcă nu se îndoieşte cîtuşi de puţin că-l vei accepta. Iar eu vreau să stau de vorbă cu tine. Spune-mi, te rog, draga mea, ce obiecţii ai împotriva lui? Negi că e un bărbat onorabil şi de caracter?

— Nu.

— Negi că e cu scaun la cap, cumsecade şi vrednic de respect?

— Nu; se prea poate să aibă toate aceste calităţi, dar...

— Iarăşi dar, Helen! Cîţi bărbaţi ca el crezi că ai să ai şansa de a întîlni în lume? Onorabil, corect, înţelept, de treabă şi respectabil! Oare toate astea alcătuiesc un caracter de duzină, încît să poţi respinge pe posesorul unor calităţi atît de nobile fără să şovăi măcar o clipă? Da, da, le poţi numi cu adevărat nobile, pentru că trebuie să te gîndeşti la înţelesul deplin al fiecăruia dintre ele şi la nenumăratele virtuţi fără pereche cuprinse în ele (şi aş mai putea adăuga multe altele la această listă) şi să nu uiţi că toate acestea sînt aşternute azi la picioarele tale;

stă în puterea ta să-ţi asiguri pe viaţă această nepreţuită binecuvîntare — un soţ venerabil şi minunat, care te iubeşte din toată inima, dar nu chiar atît de nebuneşte încît să fie orb la defectele tale şi care te va călăuzi de-a lungul întregii călătorii a vieţii şi-ţi va fi tovarăş în fericirea eternă! Gîndeşte-te că...

— Dar îl urăsc, mătuşico! i-am spus eu întrerupînd acest şuvoi neobişnuit de elocinţă.

— Îi urăşti, Helen? Dar poate fi ăsta un lucru creştinesc? Să-l urăşti! Cînd el e un om atît de cumsecade!

— Nu-l urăsc ca om, ci ca soţ. Ca om îl iubesc atît de mult încît îi doresc o soţie mai bună decît mine — una la fel de bună ca el sau chiar mai bună — dacă acest lucru ţi se pare cu putinţă — cu condiţia ca ea să poată să-l placă; dar eu n-aş putea niciodată să-l plac, aşa că...

— Dar de ce nu? Ce ai împotriva lui?

— În primul rînd că are cel puţin patruzeci de ani — ba chiar mai mult, după cîte cred — pe cînd eu n-am decît optsprezece; în al doilea rînd, e îngust la minte şi cum nu se poate mai intolerant; în al treilea rînd, gusturile şi sentimentele lui se deosebesc total de ale mele; în al patrulea rînd chipul, glasul şi purtarea lui îmi sînt cît se poate de antipatice; şi, în sfîrşit, simt împotriva întregii sale persoane o aversiune peste care nu voi putea niciodată să trec.

— Atunci e de datoria ta să treci peste ea! Şi te rog să-l compari o clipă cu domnul Huntingdon şi, lăsînd la o parte frumuseţea (care nu contribuie cu nimic la meritele omului sau la fericirea căsniciei, şi despre care ai spus chiar tu de atîtea ori că n-o socoteşti de mare importanţă) spune-mi te rog, care e mai bun dintre ei?

— N-am nici cea mai mică îndoială că domnul Huntingdon e un bărbat mult mai bun decît îl consideri dumneata, dar acum nu vorbim despre el, ci despre domnul Boarham. Şi aş prefera să-mi petrec tinereţea şi restul vieţii şi bătrîneţea în singurătate mai degrabă decît să fiu

soţia lui. S-ar cădea deci să cobor chiar acum să-i spun acest lucru, ca să nu-l mai ţin într-o aşteptare încordată — aşa că dă-mi voie să mă duc.

— Dar nu-l respinge categoric; lui nici prin cap nu-i trece una ca asta şi s-ar simţi foarte ofensat. Spune-i mai degrabă că deocamdată nu te gîndeşti la căsătorie...

— Ba mă gîndesc.

— Sau spune-i că doreşti să-l cunoşti mai bine.

— Dar nu doresc deloc să-l cunosc mai bine — aş zice chiar dimpotrivă.

Şi fără să mai aştept alte sfaturi sau recomandări am ieşit din cameră şi m-am dus la domnul Boarham. El se plimba în sus şi-n jos prin salon fredonînd crîmpeie de melodii şi rozîndu-şi capul bastonului.

— Scumpa mea domnişoară, mi-a zis el înclinîndu-se şi zîmbindu-mi afectat, cu un aer superior şi complezent, am primit permisiunea amabilă a bunului dumitale tutore...

— Ştiu domnule — i-am zis eu dorind să scurtez pe cît posibil această scenă — şi vă sînt cît se poate de îndatorată pentru preferinţa manifestată de dumneavoastră, dar mă văd silită să refuz onoarea ce doriţi să mi-o acordaţi, pentru că, după părerea mea, nu sîntem făcuţi unul pentru celălalt, lucru pe care l-aţi descoperi şi dumneavoastră foarte curînd, dacă am face această încercare.

Mătuşa mea avusese dreptate: era absolut evident că domnul Boarham nu se îndoise nici o clipă că-l voi accepta, iar ideea unui refuz categoric era departe de a-i fi trecut măcar prin minte. Era uluit — uimit de un asemenea răspuns, dar prea neîncrezător ca să se ofenseze de-a binelea. Şi, după o oarecare şovăială, reveni la atac.

— Ştiu, draga mea, că există o diferenţă considerabilă între noi în ceea ce priveşte vîrsta, temperamentul, şi poate chiar şi cîteva alte lucruri. Dar dă-mi, te rog, voie să te asigur că nu mă voi arăta atît de sever încît să bag în

seamă toate defectele şi slăbiciunile unei firi ţinere şi focoase ca a dumitale. Şi cu toate că le recunosc în sinea mea şi chiar le critic cu o grijă părintească, rogu-te, crede-mă, că nici un îndrăgostit tînăr n-ar putea manifesta o îngăduinţă mai tandră faţă de obiectul afecţiunilor lui, decît am eu pentru dumneata. Pe de altă parte, dă-mi voie să sper că experienţa mea mai îndelungată şi obişnuinţa meditaţiei mai serioase nu mă vor face să scad în ochii dumitale, întrucît mă voi strădui să mă port în aşa fel încît toate aceste lucruri să ducă la fericirea dumitale. Ei, hai! Ce zici? Să lăsăm la o parte prefăcătoria şi capriciile domnişoarelor şi să te auzim vorbind deschis!

— Am să vorbesc deschis, însă numai pentru a repeta ceea ce am spus mai înainte şi anume că-s sigură că nu sîntem făcuţi unul pentru altul.

— Chiar aşa crezi?

— Da.

— Dar nu mă cunoşti destul... Doreşti probabil să mă vezi mai mult... o perioadă mai îndelungată în care să...

— Nu, cîtuşi de puţin. Niciodată n-am să vă cunosc mai bine şi de fapt vă cunosc mai bine decît dumneavoastră pe mine, pentru că altfel nici cu gîndul n-aţi fi gîndit să vă legaţi viaţa de o persoană atît de nepotrivită, atît de necorespunzătoare pentru dumneavoastră din absolut toate punctele de vedere.

— Dar, scumpa mea domnişoară, eu nu caut perfecţiunea şi pot uşor scuza...

— Vă mulţumesc, domnule Boarham, dar nu vreau să abuzez de bunătatea dumneavoastră. Puteţi să vă păstraţi indulgenţa şi înţelepciunea pentru ceva mai meritoriu, care să nu le supună la o încercare atît de grea.

— Dar dă-mi voie să te rog să-ţi consulţi mătuşa; sînt sigur că această admirabilă doamnă va...

— Am consultat-o şi ştiu că dorinţele ei coincid cu ale dumneavoastră. Dar în asemenea chestiuni importante îmi iau permisiunea de a judeca singură lucrurile; şi nici

un fel de argument sau metodă de convingere nu-mi pot schimba înclinaţiile şi nici nu mă pot face să cred că un asemenea pas e de natură să aducă fericirea mea sau a dumneavoastră. Mă şi mir cum un bărbat cu experienţa şi judecata dumneavoastră s-a putut gîndi să-şi aleagă o asemenea soţie?

— Ha, mă rog! — mi-a răspuns el. De asta m-am mirat şi eu uneori. Uneori mi-am zis: „Ei, Boarham, după ce umbli tu acum? Bagă bine de seamă, băiete, ai grijă înainte de a sări! E o fiinţă dulce şi fermecătoare, dar nu uita că lucrurile care constituie cele mai strălucitoare atracţii pentru un îndrăgostit, se dovedesc prea adesea a fi cele mai mari chinuri pentru soţ!” Te asigur, domnişoară, că n-am făcut această alegere fără a reflecta şi a chibzui pe îndelete. Din pricina aparentei nesăbuinţe a acestei căsătorii, am petrecut multe ceasuri de nelinişte în timpul zilei şi de nesomn în timpul nopţii; dar în cele din urmă am ajuns la convingerea că de fapt nu e un lucru chiar aşa de imprudent. Am văzut că aleasa inimii mele are şi ea lipsurile ei, dar am crezut că printre acestea nu se numără şi tinereţea ei, care e mai degrabă o făgăduială a unor virtuţi încă neînflorite, un temei solid de a presupune că micile ei defecte de temperament şi greşeli de judecată, gîndire sau comportare, nu sînt iremediabile şi ar putea fi uşor înlăturate sau micşorate prin eforturile răbdătoare ale unui sfetnic atent şi înţelept. Iar în acele privinţe în care n-aş izbuti s-o luminez şi s-o stăpînesc, am socotit că aş putea foarte bine să încerc s-o iert ţinînd seama de numeroasele ei calităţi. Aşadar, mult iubita mea fetiţă, de vreme ce eu sînt mulţumit, nu văd de ce ar trebui să ai tocmai dumneata obiecţii — sau cel puţin de ce cu gîndul la avantajul meu?

— Dar ca să vă spun adevărul, domnule Boarham, eu obiectez în special cu gîndul la propriul meu avantaj; aşa că mai bine... să lăsăm baltă subiectul (şi era să adaug

„pentru că e cum nu se poate mai inutil să-l continuăm” dar el, încăpăţînîndu-se, m-a întrerupt cu cuvintele):

— Şi de ce mă rog? Te-aş iubi, te-aş înconjura cu atenţiile mele, te-aş ocroti etc., etc.

N-am să mă mai ostenesc să aştern pe hîrtie relatarea tuturur celor petrecute între noi. E suficient să spun că domnul Boarham s-a dovedit tare enervant şi foarte greu de convins că eu chiar cred ceea ce spun şi că sînt cu adevărat atît de îndărătnică şi de oarbă faţă de propriile mele interese încît nu există nici cea mai mică şansă ca el sau mătuşa mea să fie vreodată în stare să-mi înfrîngă obiecţiile. De fapt, nici nu sînt sigură că am izbutit pînă la urmă, deşi — plictisită şi istovită de revenirea lui insistentă la aceeaşi idee şi de repetarea de nenumărate ori a aceloraşi şi aceloraşi argumente, ceea ce mă silea să dau şi eu aceleaşi răspunsuri — într-un tîrziu l-am înfruntat brusc şi aspru şi ultimele mele cuvinte au fost:

— Vă spun limpede şi răspicat că lucrul e cu neputinţă. Nici un fel de considerente nu mă pot determina să fac o căsătorie contra înclinaţiilor mele fireşti. Vă respect — sau cel puţin v-aş respecta dacă aţi binevoi să vă purtaţi ca un om înţelept — dar nu vă pot iubi şi n-aş putea niciodată să vă iubesc — şi cu cît vorbiţi mai mult, cu atît mă îndepărtaţi mai tare de dumneavoastră; aşa că vă rog frumos să nu mai insistaţi.

Drept care mi-a spus la revedere şi s-a retras, fără doar şi poate descumpănit şi ofensat; dar cu siguranţă că asta nu era vina mea.

CAPITOLUL XVII

A DOUA ZI M-AM DUS CU unchiul şi mătuşa la un dineu în casa domnului Wilmot. La el stăteau două reprezentante ale sexului frumos: nepoata lui, Anabella, o strălucitoare şi cuceritoare fată — sau mai degrabă tînără — de vreo douăzeci şi cinci de ani, prea mare cochetă pentru a se căsători, după cum afirma chiar ea, dar foarte admirată de bărbaţi care o decretau unanim o femeie splendidă — şi blînda ei verişoară, Milicent Hargrave, care m-a plăcut foarte tare, luîndu-mă drept o fiinţă mult mai bună decît eram. Şi eu la rîndul meu am plăcut-o foarte tare. Am s-o exclud cu desăvîrşire pe biata Milicent din criticile mele generale îndreptate împotriva cunoştinţelor mele feminine. Dar nu datorită ei sau verişoarei ei am pomenit de această serată, ci datorită altui musafir al domnului Wilmot, şi anume domnul Huntingdon. Am motive serioase să-mi amintesc de prezenţa lui acolo, pentru că a fost ultima dată cînd l-am văzut.

N-a stat lîngă mine la masă, întrucît soarta a vrut ca lui să i se dea în grijă o văduvă bătrînă şi corpolentă şi ca eu să fiu condusă în sufragerie de domnul Grimsby, un prieten de-al lui, dar un bărbat care-mi era tare antipatic: avea în înfăţişarea lui ceva sinistru, iar în comportare un amestec de ferocitate ascunsă şi de nesinceritate greţoasă, pe care nu le puteam suporta. În treacăt fie spus, ce obicei plictisitor şi supărător e ăsta — una dintre

numeroasele surse de enervare cumplită din această viaţă ultracivilizată: dacă domnii trebuie neapărat să le conducă pe doamne în sufragerie de ce să nu-şi poată alege *pe* cea care le place cel mai mult?

Şi totuşi, nu sînt sigură că domnul Huntingdon m-ar fi luat pe mine dacă ar fi avut libertatea de a-şi face singur alegerea. E foarte posibil s-o fi preferat pe domnişoara Wilmot, pentru că ea se arăta înclinată să-i absoarbă pe de-a-ntregul atenţia, iar el nu părea să aibă nimic împotrivă să-i aducă omagiul solicitat de ea. Sau cel puţin asta era impresia pe care mi-o făceau cînd îi vedeam sorbind şi rîzînd împreună şi schimbînd priviri peste masă, neglijîndu-i, şi în mod evident, jignindu-i pe vecinii lor respectivi. La fel şi după aceea, cînd bărbaţii au revenit în mijlocul nostru, în salon, iar domnişoara Wilmot, imediat după intrarea lui, l-a strigat cu glas tare ca să arbitreze o dispută dintre ea şi o altă doamnă; el a răspuns cu multă grabă şi promptitudine la chemare şi fără o clipă de şovăială a dat verdictul în favoarea ei, deşi după părerea mea n-avea cîtuşi de puţin dreptate, iar apoi a rămas să flecărească foarte familiar cu ea şi cu un grup de alte cucoane. În acest timp eu şedeam împreuna cu Milicent Hargrave, în capătul celălalt al încăperii, trecînd în revistă cîteva desene de-ale ei şi, la rugămintea ei insistentă, ajutînd-o cu observaţiile mele critice şi cu sfaturile mele. Dar în ciuda eforturilor pe care le făceam de a rămîne cît mai calmă, atenţia mea fugea mereu de la desene către grupul cel vesel şi în pofida dorinţelor raţiunii mele, simţeam cum îmi sporeşte mînia şi fără îndoială îmi pălesc obrajii; Milicent, remarcînd că trebuie să mă fi plictisit de mîzgălelile ei, m-a rugat să mă alătur acum celorlalţi şi să amîn pentru altă ocazie cercetarea restului schiţelor. Dar tocmai cînd o asiguram că n-am nici o dorinţă de a mă duce la musafiri şi că nu sînt plictisită, însuşi domnul Huntingdon s-a apropiat de măsuţa rotundă la care ne aflam.

— Ale dumitale sînt? a întrebat el ridicînd neglijent una dintre schiţe.

— Nu, ale domnişoarei Hargrave.

— A, da? Ei, stai să ne uităm totuşi la ele.

Şi, nebăgînd în seamă protestele domnişoarei Hargrave cum că n-ar merita să fie privite, îşi trase un scaun lîngă mine şi primind desenele unul cîte unul din mîna mea, le examină pe rînd şi le aruncă pe masă, dar nu spuse un cuvînt despre ele, deşi vorbea neîncetat. Nu ştiu ce-o fi zis Milicent Hargrave despre o asemenea purtare, dar mie mi se păru conversaţia lui extrem de interesantă, deşi după cum am descoperit ulterior, cînd am ajuns s-o analizez, ea se mărginea în special la zeflemisirea diferiţilor membri ai societăţii prezente. Şi cu toate că el a făcut vreo cîteva observaţii inteligente, şi unele extrem de amuzante, nu cred că în ansamblu conversaţia lui ar părea cine ştie ce reuşită dacă ar fi s-o aştern aici, pe hîrtie, aşa lipsită de sprijinul ocazional al privirilor, tonului, gesturilor şi al acelui farmec inefabil, dar permanent, care arunca un nimb de lumină în jurul tuturor lucrurilor pe care le spunea şi le făcea, şi datorită căruia era o încîntare să-i priveşti faţa şi să asculţi muzica glasului său, chiar dacă n-ar fi spus decît nimicuri şi prostii. Tocmai de aceea m-am supărat atît de tare pe mătuşa-mea cînd a pus capăt acestei bucurii venind, foarte calmă şi hotărîtă, spre noi sub cuvînt că vrea să vadă desenele — de care puţin îi păsa de fapt şi la care nici nu se pricepea cîtuşi de puţin. În timp ce se prefăcea că le priveşte i s-a adresat domnului Huntingdon, compunîndu-şi cea mai rece şi mai dezagreabilă mutră pe care şi-o putea lua, şi dînd drumul la o serie întreagă de întrebări şi remarci banale şi supărător de rigide, anume ca să-i abată atenţia de la mine — şi, după cîte mi s-a părut, anume ca să mă supere. Întrucît parcursesem întreg albumul i-am lăsat discutînd — fără să mă gîndesc măcar o clipă cît de ciudat ar putea să pară gestul meu, — şi m-

am aşezat pe o canapea, departe de restul societăţii, la început, pur şi simplu, pentru a mă lăsa pradă supărării de moment, iar apoi pentru a-mi savura în linşte gîndurile.

Dar n-am fost lăsată multă vreme singură deoarece domnul Wilmot — cel mai puţin binevenit dintre toţi bărbaţii — a profitat de izolarea mea pentru a se istala lîngă mine. Mă măgulisem cu gîndul că în toate ocaziile anterioare îi respinsesem atît de bine avansurile, încît nu mai aveam de ce să mă tem din pricina nefericitei lui preferinţe pentru mine; dar se pare că mă înşelasem, atît de mare îi era încrederea — fie în bogăţia lui, fie în rămăşiţele forţei sale de atracţie — şi atît de fermă îi era convingerea că femeile sînt slabe din fire, încît s-a considerat îndreptăţit să reia ofensiva. A făcut-o cu o ardoare reînnoită, înflăcărată şi de cantitatea de vin pe care o băuse — ceea ce-l făcea de o mie de ori mai dezgustător. Dar oricît de multă oroare îmi inspira în momentul acela, nu voiam să fiu nepoliticoasă cu el întrucît eram în casa lui şi tocmai mă bucuram de ospitalitatea ce mi-o oferise. Pe de altă parte, nici nu mă pricepeam să resping în mod politicos, dar hotărît, un bărbat. Şi chiar dacă aş fi ştiut s-o fac, nu mi-ar fi fost de prea mare folos, pentru că el avea o minte mult prea grosolană ca să simtă un refuz care nu era la fel de limpede şi categoric ca propria lui neruşinare. Consecinţa a fost că a devenit din ce în ce mai scîrbos în insistenţele lui amoroase şi din ce în ce mai respingător în înfierbîntarea lui, aşa că fusesem împinsă pînă la culmea disperării; tocmai eram pe punctul de a spune Dumnezeu ştie ce, cînd am simţit că mîna mea atîrnată de braţul canapelei e prinsă deodată de o altă mînă şi strînsă cu delicateţe, dar cu multă căldură. Instinctiv am ghicit cine face acest lucru şi, ridicînd ochii, am fost mai degrabă încîntată decît mirată să-l văd pe domnul Huntingdon revărsîndu-şi zîmbetul asupra mea. Mi s-a părut că-mi întorc privirile de la nu ştiu ce

diavol din purgatoriu către un înger al luminii venit să-mi vestească sfîrşitul răstimpului de chinuri.

— Helen, mi-a zis el (adeseori îmi spunea Helen şi eu nu m-am supărat niciodată de libertatea pe care şi-o lua), aş vrea să te uiţi la tabloul ăsta. Sînt convins că domnul Wilmot te va scuza o clipă.

M-am ridicat în mare grabă. El mi-a prins braţul într-al lui şi m-a condus de-a curmezişul camerei către o splendidă pînză a lui Van Dyke pe care o observasem înainte, dar nu o cercetasem îndeajuns. După ce am contemplat-o în tăcere o clipă, tocmai începeam să-i comentez frumuseţile şi particularităţile, cînd, strîngîndu-mi în joacă mîna pe care o păstrase încă într-a lui, m-a întrerupt cu următoarele cuvinte:

— Lasă în pace tabloul, că nu pentru el te-am adus aici; am vrut doar să te scap de destrăbălatul ăla bătrîn şi ticălos de colo care se uită acum cu aerul că ar vrea să-mi ceară satisfacţie pentru acest afront.

— Îţi rămîn foarte îndatorată, i-am spus. E a doua oară cînd mă izbăveşti de o asemenea societate dezagreabilă.

— Nu e cazul să-mi fii prea recunoscătoare, mi-a răspuns. N-am făcut-o numai din amabilitate faţă de dumneata, ci parţial şi din dorinţa de a-i necăji pe cei ce te torturează. Aşa că sînt încîntat cînd le pot face un deserviciu babalîcilor, deşi nu cred că am motive prea grave să-mi fie frică de ei ca rivali. Sau crezi că am, Helen?

— Ştii bine că-i detest pe amîndoi.

— Şi pe mine?

— Pe dumneata n-am nici un motiv să te detest.

— Dar care-ţi sînt sentimentele faţă de mine? Helen... vorbeşte! Cu ce ochi mă priveşti?

Şi din nou îmi strînse mîna; dar m-am temut că purtarea lui denotă mai mult conştiinţa puterii pe care o exercită decît tandreţe; impresia mea era că n-avea nici un drept să smulgă de la mine mărturisirea unui senti-

ment cînd el personal nu făcuse nici o asemenea confesiune, aşa că nu prea ştiam ce să-i răspund. În cele din urmă i-am spus:

— Dar dumneata cu ce ochi mă priveşti?

— Îngerul meu dulce, te ador! Te...

— Helen, vino te rog încoace o clipă, răsună limpede glasul scăzut al mătuşii mele, aflată la un pas de noi. Cînd l-am părăsit, mormăia blesteme împotriva îngerului său rău.

— Da, mătuşico, ce este? Ce doreşti? am întrebat-o urmînd-o pînă în dreptul ferestrei.

— Doresc să stai cu ceilalţi musafiri, acolo unde ţi-e locul, mi-a răspuns ea privindu-mă cu severitate. Dar te rog să mai zăboveşti o clipă aici pînă cînd îţi mai scade puţin îmbujorarea aceasta supărătoare şi pînă ce ochii tăi îşi vor recăpăta expresia firească. Mi-ar fi ruşine dacă te-ar vedea cineva în starea în care te afli.

Bineînţeles o asemenea observaţie n-a avut darul să micşoreze „îmbujorarea supărătoare”; dimpotrivă, am simţit cum faţa mi se împurpurează de văpăi înzecite aprinse de un tumult de emoţii, dintre care cea predominantă era furia crescînd a indignării. Dar nu i-am răspuns nimic, ci doar am dat la o parte perdeaua şi am privit afară în noapte, sau mai bine zis în piaţa luminată de felinare.

— Domnul Huntingdon te cerea de nevastă, Helen? a întrebat mult prea vigilenta mea rudă.

— Nu.

— Dar atunci ce spunea? Vorbele pe care le-am auzit cam aşa sunau.

— Nu ştiu prea bine ce mi-ar fi zis dacă nu l-ai fi întrerupt dumneata.

— Şi spune-mi, Helen, l-ai fi acceptat dacă te-ar fi cerut de nevastă?

— Bineînţeles că nu, fără a vă fi consultat pe dumneata şi pe unchiul.

— A! îmi pare bine, draga mea, că ţi-ai păstrat măcar atîta înţelepciune. Ei — adăugă ea după o pauză de o clipă — acuma socot că pentru o seară ai atras destul privirile oamenilor. După cîte văd, cucoanele se uită la noi cu ochi curioşi. Am să mă duc la ele. Să vii şi tu cînd vei fi destul de calmă ca să-ţi recapeţi înfăţişarea obişnuită.

— Dar sînt destul de calmă.

— Atunci vorbeşte mai uşurel; şi nu avea aerul ăsta maliţios, îmi zise mătuşa pe un ton liniştit, dar enervant. Curînd ne vom întoarce acasă şi atunci voi avea multe să-ţi spun — adăugă ea cu o solemnitate plină de sub-înţelesuri.

Aşadar, ducîndu-mă acasă, eram pregătită pentru o predică înspăimîntătoare. În timpul scurtei noastre călătorii cu trăsura nici una dintre noi n-a spus mare lucru. Dar de îndată ce am intrat în camera mea şi m-am trîntit într-un fotoliu, ca să meditez la întîmplările zilei, mătuşa a venit după mine şi după ce a trimis-o de acolo pe Rachel, care îmi punea, cu grijă, la păstrare podoabele, a închis uşa. Trăgîndu-şi un scaun lîngă mine — sau mai bine zis în unghi drept cu al meu — s-a aşezat. Cu tot respectul cuvenit, i-am oferit locul meu mult mai comod Dar ea l-a refuzat şi a deschis astfel discuţia:

— Helen, îţi aminteşti de conversaţia noastră din penultima seară înainte de plecarea de la Staningley?

— Da, mătuşico.

— Şi-ţi aduci aminte că te-am prevenit să nu laşi să-ţi fure inima vreunul dintre cei care nu merită s-o stăpînească? Şi să nu înconjuri cu afecţiunea ta o persoană care nu e demnă de aprobare, dacă raţiunea şi judecata nu-şi dau acordul?

— Da, însă raţiunea mea...

— Iartă-mă, te rog: să-ţi mai aduc aminte cum m-ai asigurat că n-o să am nici un prilej de nelinişte din pricina ta? Că nu vei fi niciodată ispitită să te măriţi cu un bărbat lipsit de înţelepciune sau de scrupule, indiferent cît de

frumos sau de fermecător ar putea fi, deoarece n-ai fi în stare să-l iubeşti, ci ai avea pentru el doar ură, dispreţ, milă — orice numai dragoste nu. Nu sînt exact astea vorbele tale de atunci?

— Da, însă...

— Şi n-ai spus că afecţiunea ta trebuie să se întemeieze pe aprobarea minţii; că dacă n-ai putea să înconjuri persoana respectivă cu aprobare şi cinstire şi respect ai fi incapabilă s-o iubeşti?

— Ba da, însă de data asta îl aprob, îl cinstesc şi-l respect...

— Cum aşa, draga mea? Domnul Huntingdon este un bărbat cumsecade?

— E un om mult mai bine decît ţi-l închipui.

— Ceea ce spui n-are nici o noimă. Eu te întreb dacă e un om cumsecade?

— Da, în unele privinţe. E foarte agreabil.

— Dar e un om cu principii sănătoase?

— Poate că nu chiar aşa; dar asta nu e din cauză că n-ar avea judecată. Dacă ar avea pe cineva care să-l sfătuiască şi să-i amintească ce e bine de făcut...

— Tu crezi că el ar învăţa şi probabil că ai fi gata oricînd să-ţi asumi sarcina de a-i fi povăţuitoare? Dar, draga mea, el este — cred — cu cel puţin zece ani mai mare decît tine şi deci cum se face că tu eşti atît de precoce în ceea ce priveşte perfecţiunea morală?

— Mulţumită dumitale, mătuşico, am fost binecrescută şi am avut întotdeauna dinaintea mea exemple frumoase — lucru care, foarte, probabil, nu s-a întîmplat şi cu el; şi pe lîngă asta, el are un temperament foarte vioi şi o fire veselă şi pripită, pe cînd eu sînt înclinată de la natură către reflecţie.

— Ei poftim, acuma prin propria ta mărturisire ai arătat că el e lipsit de înţelepciune şi de principii sănătoase...

— Atunci înţelepciunea şi principiile mele îi stau la dispoziţie şi le voi pune în slujba lui...

— Asta sună foarte prezumţios, Helen! Eşti atît de înfumurată încît crezi că ai aceste calităţi într-o măsură îndestulătoare pentru amîndoi; şi-ţi închipui că destrăbălatul tău vesel şi nesocotit s-ar lăsa călăuzit de o fetişcană ca tine?

— Nu; nici n-aş dori să-l călăuzesc; dar cred că aş putea avea destulă influenţă pentru a-l cruţa de anumite greşeli şi aş socoti că nu mi-am irosit zadarnic viaţa dacă mi-aş petrece-o făcînd eforturi pentru a salva de la ruină o fire atît de nobilă. El mă ascultă întotdeauna cu atenţie cînd îi vorbesc serios (şi eu îmi iau foarte des îndrăzneala de a-l ocărî pentru obiceiul lui de a vorbi într-o doară). Uneori zice că dacă m-ar avea de-a pururi alături de el n-ar face şi n-ar spune niciodată vreun lucru rău şi că o scurtă conversaţie cu mine, în fiecare zi, ar face din el pur şi simplu un sfînt. Se prea poate să fi fost în parte glumă şi în parte linguşeală, dar oricum...

— Dar oricum, tu crezi că ăsta ar putea să fie adevărul?

— Dacă cred totuşi că există o părticică de adevăr în aceste vorbe, o fac nu numai din pricina încrederii în propriile mele puteri, ci datorită încrederii în bunătatea cu care l-a înzestrat natura. Şi ştii, mătuşico, n-ai nici un drept să-l numeşti destrăbălat; e departe de a fi aşa ceva.

— Cine ţi-a mai spus şi asta, draga mea? Ce-a fost povestea aceea despre legătura lui cu o femeie măritată — lady cum îi zice — parcă chiar domnişoara Wilmot ţi-a povestit deunăzi istoria?

— Era o minciună, o minciună! am strigat. Nu cred o iotă din toată povestea asta.

— Aşadar, socoţi că e un tînăr virtuos şi cu o purtare frumoasă?

— Nu ştiu nimic concret cu privire la viaţa lui. Ştiu doar că n-am auzit nimic categoric împotriva lui — sau în orice caz nici un lucru care putea fi dovedit. Şi atîta vreme cît oamenii nu-şi pot dovedi acuzaţiile calomnioase, refuz să-i cred. Şi eu asta ştiu, că dacă a făcut unele greşeli, e

vorba de lucruri obişnuite pentru tineret, lucruri cărora nimeni nu le dă nici o atenţie. Pentru că văd că toată lumea îl place şi toate mamele îi zîmbesc, iar fiicele lor — şi chiar domnişoara Wilmot personal— se arată prea bucuroasă să-i poată atrage atenţia.

— Helen, e posibil ca lumea să socoată aceste păcate scuzabile; se prea poate ca unele mame, lipsite de principii sănătoase, să se dea peste cap pentru a pune mîna pe un tînăr bogat, fără să ţină seama de caracterul sau reputaţia lui. Şi se prea poate ca nişte fetişcane fără minte să se bucure că sînt în stare să cîştige zîmbetele unui gentilom atît de chipeş, fără a-şi da osteneala să pătrundă dincolo de pojghiţa de suprafaţă. Dar eram convinsă că tu ai mai multă înţelepciune, că vezi cu ochi mai buni decît ele şi că nu ai judecata lor pripită. Nu credeam că tu vei socoti aceste păcate nişte mici greşeli scuzabile.

— Şi nici n-o fac, mătuşico; dar dacă urăsc păcatele, îl iubesc pe păcătos; şi aş face tot ce-aş putea pentru mîntuirea lui chiar dacă am presupune că bănuielile tale sînt, în linii mari, adevărate — ceea ce nu cred şi nu voi crede niciodată.

— Ei bine, draga mea, întreabă-l pe unchiul tău în ce fel de companie se învîrte domnul Huntingdon — întreabă-l dacă nu e adevărat că s-a înhăitat cu o ceată de tineri depravaţi pe care-i numeşte prietenii lui — veselii lui tovarăşi de chefuri. Cea mai mare plăcere a lor este să se bălăcească în vicii şi să se ia la întrecere pentru a vedea care poate alerga mai repede şi mai departe pe poteca pierzaniei.

— Atunci îl voi salva din ghearele lor.

— Vai, Helen, Helen! Tu nici nu-ţi dai seama ce nenorocire ar fi să-ţi uneşti soarta cu cea a unui om ca el!

— Mătuşico, am atîta încredere în el, în ciuda tuturor lucrurilor pe care mi le spui, încît cu dragă inimă mi-aş risca propria fericire pentru şansa de a i-o asigura pe a lui. Sînt hotărîtă să las bărbaţii mai buni pe seama acelor

femei care nu se gîndesc decît la propriile lor avantaje. În cazul cînd a greşit vreodată, voi considera că viaţa mea n-a fost inutilă dacă o voi dedica mîntuirii lui de consecinţele erorilor săvîrşite mai demult, dacă mi-o voi închina strădaniei de a-l readuce pe poteca virtuţii.

Aici discuţia s-a încheiat pentru că în acest moment s-a auzit glasul unchiului meu care striga tare, din camera lui, chemînd-o pe mătuşica să vină la culcare. Unchiul era prost dispus în seara aceea pentru că i se agravase criza de gută. Îl chinuia din ce în ce mai rău de cînd venisem de la Londra, aşa că a doua zi dimineaţă mătuşa a profitat de această împrejurare pentru a-l convinge să se întoarcă imediat la ţară, fără să mai aştepte sfîrşitul sezonului monden. Doctorul lui a sprijinit şi a întărit argumentele aduse de ea, şi contrar obiceiurilor binecunoscute, ea a grăbit atît de tare pregătirile pentru drum (după cîte cred, mai mult cu gîndul la binele meu decît la al unchiului) încît peste foarte puţine zile am plecat; aşa că nu l-am mai văzut pe domnul Huntingdon. Mătuşa mea se felicită pentru înţelepciunea ei, socotind că-l voi uita curînd — de fapt poate chiar crede că l-am şi uitat, întrucît nu pomeneşte niciodată de el. N-are decît să gîndească şi de aici înainte la fel, pînă cînd îl vei revedea — de-o fi să se mai întîmple vreodată acest lucru. Tare mă întreb dacă va fi aşa?

CAPITOLUL XVIII

25 AUGUST. ACUM MI-AM reluat şirul banal al îndeletnicirilor mele şi al distracţiilor zilnice — fiind destul de mulţumită şi de veselă, dar continuînd să aştept cu nerăbdare primăvara, în speranţa de a reveni la Londra, nu pentru petrecerile şi veselia ei, ci pentru şansa de a-l întîlni din nou pe domnul Huntingdon; el continuă totuşi să fie veşnic prezent în gîndurile şi visurile mele. În toate ocupaţile mele, orice fac, orice văd, orice aud, totul are în ultimă instanţă legătură cu el. Orice pricepere sau cunoştinţe noi asimilez, urmează să fie puse, într-o bună zi în slujba folosului său, distracţiei lui; orice noi frumuseţi descopăr în natură sau artă, urmează să fie zugrăvite pentru a le oferi ochilor lui sau înmagazinate în memoria mea pentru a i le dezvălui lui, cîndva, în viitor. Cel puţin asta e speranţa pe care o nutresc, închipuirea ce-mi luminează calea singuratică. La urma urmei se prea poate să fie doar o flăcăruie ca acelea care joacă deasupra mlaştinilor, dar nu poate face nici un rău nimănui, dacă o urmăresc cu ochii şi mă bucur de licărirea ei atîta vreme cît nu mă abate din drumul pe care trebuie să-l urmez. Şi cred că nici nu mă va abate vreodată, întrucît am meditat profund la sfaturile mătuşii şi acum văd limpede ce nebunie ar fi să-mi irosesc fiinţa aruncînd-o în braţele unei persoane nedemne de toată dragostea pe care o pot oferi şi incapabilă să răspundă la cele mai frumoase şi mai adînci sentimente ale

străfundurilor inimii mele. Atît de limpede îmi dau seama de aceste lucruri, încît chiar dacă l-aş revedea şi dacă el şi-ar mai aminti de mine şi m-ar mai iubi (ceea ce, vai! e prea puţin probabil, cînd ne gîndim în ce lume se învîrte şi de cine e înconjurat) şi dacă m-ar cere de nevastă — sînt hotărîtă să nu consimt pînă ce nu voi şti cu siguranţă care din cele două păreri despre el este mai aproape de adevăr: a mătuşii sau a mea. Pentru că dacă a mea e complet greşită, înseamnă că nu pe el îl iubesc, ci pur şi simplu o plăsmuire a închipuirii mele. Dar cred că nu e greşită — nu, nu — există ceva tainic — un instinct ascuns care mă asigură că am dreptate. El are un fond bun; şi ce încîntare să-l dezvălui! Dacă s-a rătăcit, ce fericire să-l poţi aduce pe calea cea dreaptă! Dacă acum e expus influenţei dăunătoare a unor prieteni ticăloşi care-l pot corupe, ce glorie va fi să-i izbăvesc de ei! O! Măcar de-aş putea să cred că cerul mi-a încredinţat această misiune!

Azi e întîi septembrie; dar unchiul meu a poruncit paznicului de vînătoare să cruţe potîrnichile pînă cînd vor veni domnii.

— Care domni? am întrebat eu la auzul acestor cuvinte.

Era vorba de un mic grup de gentlemani pe care-i invitase unchiul să vîneze pe domeniile lui. Unul era prietenul său, domnul Wilmot, iar altul domnul Boarham, prietenul mătuşii. În momentul acela vestea mi s-a părut îngrozitoare, dar toate regretele şi spaimele au pierit ca prin farmec cînd am auzit că a treia persoană urma să fie domnul Huntingdon! Bineînţeles, mătuşica e foarte pornită împotriva sosirii lui; s-a străduit din răsputeri să-l convingă pe unchiul să nu-l mai invite; dar acesta, rîzînd de obiecţiile ei, i-a spus că toată vorbăria e de pomană, întrucît păcatul e de acum săvîrşit; îi poftise pe Huntingdon şi pe prietenul său, lordul Lowborough, înainte de plecarea noastră de la Londra şi acum nu mai

rămînea nimic altceva de făcut decît să stabilească ziua sosirii lor. Va să zică venirea domnului Huntingdon e în afară de orice primejdie şi pot fi sigură că-l voi vedea. Nu-mi pot da pe faţă bucuria. De fapt îmi vine foarte greu să mi-o ascund de ochii mătuşii; dar nu vreau s-o tulbur cu sentimentele mele pînă cînd nu ştiu precis dacă se cuvine sau nu să le dau frîu liber. În cazul cînd voi constata că este categoric de datoria mea să le înăbuş, atunci ele nu vor tulbura pe nimeni decît pe mine însămi. Iar dacă voi simţi că am cu adevărat dreptate să mă las pradă acestei afecţiuni, atunci voi putea brava orice, chiar şi mînia şi supărarea persoanei celei mai apropiate de mine, de dragul obiectului acestei afecţiuni. Cu siguranţă îmi voi putea da seama curînd de adevăr. Dar musafirii nu vin decît pe la jumătatea lunii.

Urmează să avem în vizită şi două reprezentante ale sexului frumos: domnul Wilmot îşi va aduce nepoata şi pe verişoara ei, Milicent. După cîte bănuiesc, mătuşa mea consideră că societatea lui Milicent şi exemplul salutar al comportării ei blînde şi al spiritului ei modest şi maleabil, îmi vor fi de mare folos. Iar în ceea ce-o priveşte pe domnişoara Wilmot, ea e destinată probabil — în mintea mătuşii — să fie un fel de contra-atracţie care să abată de la mine atenţia domnului Huntingdon. Nu-i mulţumesc cîtuşi de puţin pentru acest lucru; dar mă voi bucura de prezenţa lui Milicent: e o fată bună şi dulce şi aş da nu ştiu ce să fiu ca ea — sau cel puţin să semăn cu ea mai mult decît acum.

19 septembrie. Au sosit. Au venit alaltăieri. Domnii sînt toţi plecaţi la vînătoare, iar fetele sînt în salonaş şi lucrează împreună cu mătuşa mea. Eu m-am retras în bibliotecă pentru că sînt foarte nefericită şi vreau să rămîn singură. Cărţile nu izbutesc să mă distreze; aşadar, am deschis pupitrul, şi voi încerca să văd ce izbutesc să fac descriind în amănunt pricina neliniştii mele. Această hîrtie îmi va sluji de prieten şi confident în urechea căruia

pot să torn preaplinul inimii mele. Jurnalul n-o să mă compătimească pentru necazuri, dar pe de altă parte nici n-o să repete vorbele mele; aşadar, poate că e cel mai bun prieten pe care-l puteam găsi în acest scop.

Mai întîi, să vorbesc despre sosirea lui: cum am stat la fereastră şi am pîndit timp de aproape două ore pînă cînd a intrat pe poarta parcului (deoarece toţi au venit înaintea lui) şi cît de profundă îmi era dezamăgirea la sosirea fiecăruia dintre oaspeţi pentru că nu vedeam trăsura lui. Mai întîi a venit domnul Wilmot cu domnişoarele. Cînd Milicent s-a dus în camera ei mi-am părăsit timp de cîteva minute postul de observaţie ca să-i fac o scurtă vizită şi să întreţin o mică conversaţie cu ea. Între timp ne împrietenisem foarte tare fiindcă de la despărţirea noastră schimbasem între noi mai multe epistole lungi. Revenind la fereastră am văzut în faţa uşii o altă trăsură. Oare era a lui? Nu; era şareta simplă, în culori întunecate, a domnului Boarham; iată-l şi pe acest domn pe scările casei, supraveghind cu multă grijă descărcarea numeroaselor lui bagaje de tot felul. Vai, ce calabalîc! Ai fi zis că intenţionează să facă o vizită de cel puţin şase luni. Apoi a trecut un timp îndelungat pînă a sosit caleaşca lordului Lowborough. Mă întreb dacă ăsta o fi unul din prietenii aceia desfrînaţi ai lui? Mă tem că nu, pentru că sînt sigură că nimeni n-ar putea spune despre el că e un chefliu vesel, un băiat de viaţă, şi pe urmă are o înfăţişare atît de sobră şi o comportare atît de potrivită pentru un gentleman, încît nu pare să merite asemenea bănuieli. E un bărbat înalt, slab şi sumbru, cam între treizeci şi patruzeci de ani, cu o înfăţişare de om cam bolnăvicios şi ros de griji.

În cele din urmă şi-a făcut apariţia şi faetonul uşor al domnului Huntingdon, mergînd vesel pe pajiştea din faţa casei. L-am zărit doar o clipă, întrucît nici nu s-au oprit bine caii că el a şi sărit direct pe treptele porticului şi a dispărut în casă.

Acum m-am lăsat îmbrăcată pentru cină — o operaţie la care Rachel mă îndeamnă de cel puţin douăzeci de minute să mă supun. De îndată ce s-a îndeplinit această importantă îndatorire, m-am înfăţişat în salon unde i-am şi găsit adunaţi pe domnul şi domnişoara Wilmot şi pe Milicent Hargrave. Curînd după aceea a intrat lordul Lowborough şi apoi domnul Boarham care părea dispus să uite şi să ierte purtarea mea de altădată şi să spere că un pic de spirit conciliant şi o perseverenţă constantă din partea lui încă ar mai putea izbuti să mă facă să-mi bag minţile în cap. În vreme ce stăteam în picioare, în dreptul ferestrei, conversînd cu Milicent, el s-a apropiat de mine şi tocmai începea să-mi ţină un discurs, cam în stilul său obişnuit, cînd a intrat în încăpere domnul Huntingdon.

„Mă întreb cum o să mă salute?” a zis, tresărînd, inima mea. Şi în loc să înaintez pentru a-i ieşi în întîmpinare, m-am întors spre fereastră pentru a-mi ascunde sau stăpîni emoţia. Dar după ce şi-a salutat gazdele şi pe musafirii “lor, domnul Huntingdon a venit la mine, mi-a strîns mîna cu înflăcărare şi mi-a şoptit că se bucură să mă revadă. În momentul acela s-a anunţat că cina e servită şi mătuşa l-a rugat s-o conducă pe domnişoara Hargrave în sufragerie. Odiosul domn Wilmot, cu nişte grimase greu de descris, mi-a oferit braţul; aşadar, am fost condamnată să stau la masă între el şi domnul Boarham. Însă după aceea, cînd ne aflam din nou adunaţi cu toţii în salon, am fost despăgubită pentru atîtea suferinţe prin cîteva minute de conversaţie încîntătoare cu domnul Huntingdon.

În cursul serii domnişoara Wilmot a fost rugată să cînte la pian şi din gură pentru distracţia societăţii prezente, iar eu să-mi arăt desenele. Şi cu toate că domnului Huntingdon îi place muzica, iar ea e o interpretă desăvîrşită, cred că nu greşesc cînd afirm că el a acordat mai multa atenţie desenelor mele decît cîntecelor ei.

Pînă aici toate bune; dar auzindu-l deodată spunînd cu glas scăzut, dar cu o subliniere deosebită, în legătură cu una din lucrările mele: „Asta e mai bună decît toate!” am ridicat cehii, fiind curioasă să văd care era: spre oroarea mea am constatat că el cerceta, foarte mulţumit de sine, dosul unui desen. Schiţasem acolo tocmai chipul lui şi uitasem să-l şterg! Şi, ceea ce o mai grav, în spaima acelui moment, am încercat să-i smulg desenul din mînă, dar el m-a împiedicat şi exclamînd: „Nu — pe legea mea am să-l păstrez!”, cu un rîs batjocoritor şi satisfăcut, l-a pus în buzunarul dinăuntru al hainei, pe care şi-a încheiat-o apoi la toţi nasturii, ascunzînd astfel foaia de album.

Apoi, trăgînd mai aproape o lumînare, a adunat toate desenele, atît cele pe care le văzuse, cît şi pe celelalte, şi mormăind: „Acum trebuie să mă uit şi pe o parte şi pe alta”, a început o cercetare înfrigurată. La început am privit această operaţie cu destul de multă linişte fiind convinsă că vanitatea lui nu va fi gîdilată de noi descoperiri. Cu toate că trebuie să mă recunosc vinovată de faptul că am desfigurat dosurile mai multor schiţe nereuşite pentru a reproduce trăsăturile acelei fizionomii mult prea fascinante, eram sigură că — cu acea unică excepţie nefericită — am şters cu grijă toate celelalte mărturii ale pasiunii mele. Dar adeseori creionul lasă pe hîrtia de desen o urmă pe care n-o poţi şterge oricît te-ai strădui. S-ar părea că exact aşa stăteau lucrurile şi cu majoritatea acestor schiţe; şi mărturisesc că am început să tremur cînd l-am văzut cum le ţine cît mai aproape de lumînare şi cum cercetează cu multă atenţie porţiunile aparent goale. Nădăjduiam totuşi că nu va izbuti să desluşească din aceste trăsături şterse nimic care să-i aducă satisfacţie. Numai că m-am înşelat, pentru că în încheierea examinării aceleia atente, el a remarcat cu mult calm:

— Constat că dosul desenelor făcute de domnişoara, ca şi *post-scriptumul* lor, constituie partea cea mai importantă şi mai interesantă a întregii poveşti.

Apoi lăsîndu-se alene pe speteaza scaunului, el reflectă cîteva minute în tăcere, zîmbind satisfăcut în sinea lui şi în timp ce eu încercam să născocesc vreo replică tăioasă, cu care să-i spulber automulţumirea, el se ridică şi străbătînd încăperea către locul unde Aanabella Wilmot cocheta în mod scandalos cu lordul Lowborough, se aşeză lîngă ea pe canapeluţă şi n-o mai părăsi tot restul serii.

„Va să zică aşa! îmi spuneau gînduriie, mă dispreţuieşte pentru că ştie că-l iubesc!”

Şi această reflecţie avu darul să mă mîhnească îngrozitor: pur şi simplu nu ştiam ce să fac. Milicent se apropie şi începu să-mi admire desenele şi să le comenteze; dar eu nu eram în stare să vorbesc cu ea — de fapt nu eram în stare să vorbesc cu nimeni; şi, cînd se aduse ceaiul, am profitat de deschiderea uşii şi de mica diversiune pricinuită de intrarea servitorilor cu tăvile, ca să mă strecor afară (fiind sigură că oricum nu voi putea gusta nimic) pentru a mă refugia în bibliotecă. Mătuşa l-a trimis pe Thomas să mă caute şi să mă întrebe dacă nu vin la ceai; dar eu i-am poruncit să transmită că n-o să pot lua nimic în gură şi din fericire mătuşa era mult prea ocupată cu musafirii ei pentru a se mai interesa de mine în momentul acela.

Întrucît în ziua respectivă majoritatea celor prezenţi făcuseră o călătorie lungă, s-au retras devreme la culcare. Aşadar, cînd i-am auzit pe toţi — sau cel puţin după cît mi s-a părut — ducîndu-se sus, am îndrăznit să ies ca să iau sfeşnicul de pe bufetul din salon. Însă domnul Huntingdon zăbovise în urma celorlalţi. Cînd am deschis eu uşa el se afla lîngă scară; şi, simţindu-mi paşii în hol — cu toate că mergeam în vîrful picioarelor şi credeam că nici măcar eu nu-i aud — s-a întors imediat.

— Dumneata eşti, Helen? De ce ai fugit de noi?

— Noapte bună, domnule Huntingdon, i-am spus eu cu răceală, nedorînd să-i răspund la întrebare.

M-am îndepărtat ca să intru în salonaş.

— Dar poţi măcar să-mi dai mîna, nu? a zis el aşezîndu-se în uşă. M-a apucat de mînă şi mi-a reţinut-o în ciuda voinţei mele.

— Dă-mi drumul, domnule Huntingdon! i-am spus. Vreau să iau o lumînare.

— O găseşti şi mai tîrziu, mi-a răspuns el.

Am făcut un efort disperat de a-mi elibera mîna din strînsoarea lui.

— De ce te grăbeşti atît de tare să mă părăseşti, Helen? m-a întrebat el cu un zîmbet cît se poate de supărător prin înfumurarea lui. Doar ştii bine că nu mă urăşti.

— Ba da, în momentul ăsta te urăsc!

— Aş, de unde! Pe Annabella Wilmot o urăşti, nu pe mine.

— N-am nimic de a face cu Annabella Wilmot, i-am răspuns eu fierbînd de indignare.

— Dar am eu, după cum bine ştii, mi-a replicat el, apasînd în mod deosebit cuvintele.

— Asta nu mă interesează, domnule! Pe mine nu mă priveşte!

— Nu te interesează deloc, Helen?... Eşti gata să juri?... Chiar vrei să juri?

— Nu, nu vreau, domnule Huntingdon! Şi vreau să plec! am strigat eu, neştiind dacă să rîd, să plîng sau să-mi dau frîu liber furiei.

— Atunci pleacă, pui de vulpe ce eşti! mi-a răspuns.

Dar în clipa înecare mi-a lăsat mîna slobodă, a avut îndrăzneala să mă cuprindă cu braţul pe după gît şi să mă sărute.

Tremurînd de mînie şi de agitaţie — şi de cine ştie ce alte simţăminte m-am desprins din strînsoarea lui, mi-am luat lumînarea şi am urcat în goană scările pînă în camera

mea. Dacă n-ar fi fost portretul acela blestemat, n-ar fi avut curajul să facă una ca asta! Şi desenul se afla încă în posesia sa — un monument etern al mîndriei lui şi al umilinţei mele.

În noaptea aceea am dormit tare puţin, iar dimineaţa n-am trezit buimacă şi tulburată de gîndul că-l voi revedea la micul dejun. Nu ştiam cum să-l întîmpin: nu prea mergea să adopt un aer de indiferenţă demnă şi rece, după toate cele pe care le ştia despre sentimentele mele sau cel puţin nu mergea s-o fac chiar în faţa lui. Şi totuşi, trebuia să întreprind ceva pentru a-i mai tăia din nas — nu voiam să mă supun tiraniei ochilor acelora strălucitori, rîzînd batjocoritor. Aşadar, i-am primit salutul vesel din dimineaţa aceea cu tot calmul şi cu toată răceala pe care le-ar fi putut dori mătuşa mea şi i-am retezat, cu răspunsuri scurte, cele cîteva încercări pe care le-a făcut de a mă atrage în conversaţie. În schimb, m-am comportat cu o veselie şi o bunăvoinţă neobişnuite, faţă de toţi ceilalţi membri ai grupului, în special faţă de Annabella Wilmot; chiar şi unchiul ei şi domnul Boarham au fost trataţi de data aceasta cu mai multă politeţe, nu din vreun motiv de cochetărie, ci pur şi simplu pentru a-i arăta lui că răceala şi rezerva mea deosebită nu-şi au originea într-o proastă dispoziţie.

Numai că el nu era omul care să se lase respins de un asemenea joc. Nu mi-a vorbit prea mult, dar de cîte ori îmi adresa cuvîntul, o făcea atît de slobod şi de deschis — şi blînd totodată — încît arăta limepede că ştie ce muzică plăcută reprezintă vorbele lui pentru urechile mele. Şi de cîte ori îmi întîlnea privirile, o făcea cu un zîmbet — plin de încredere în sine, se prea poate, dar atît de dulce, vai, atît de luminos, atît de binevoitor, încît mi-era imposibil să-mi păstrez mai departe mînia; orice urmă de neplăcere se topi curînd şi pieri sub dogoarea acestui zîmbet ca nourii dimineţii cînd se înalţă soarele verii.

La puţină vreme după micul dejun, animaţi de o nerăbdare juvenilă, toţi gentlemenii — cu o singură excepţie — porniră în expediţia lor împotriva bietelor potîrnichi; unchiul meu şi cu domnul Wilmot, călare pe poneii lor de vînătoare, domnul Huntingdon şi lordul Lowborough, pe propriile lor picioare. Excepţia o constituia domnul Boarham, care, dată fiind ploaia ce căzuse în cursul nopţii, socoti că e mai prudent să mai zăbovească puţin şi să li se alăture mai tîrziu, după ce soarele va fi uscat iarba. Le acordă tuturor favoarea unei conferinţe lungi şi amănunţite privitoare la relele şi primejdiile ce te pot aştepta dacă te uzi la picioare. Făcu expunerea cu cea mai imperturbabilă gravitate, în ciuda rîsetelor şi chicotelilor batjocoritoare ale domnului Huntingdon şi ale unchiului meu care — lăsîndu-l pe precautul vînător să distreze sexul slab cu conferinţa sa pe teme medicale — porniră cu puşca în mînă, îndreptîndu-se mai întîi spre grajduri, pentru a cerceta starea cailor şi pentru a da drumul cîinilor.

Nedorind să rămîn întreaga dimineaţă în tovărăşia domnului Boarham, m-am dus în bibliotecă, mi-am scos şevaletul şi am început să pictez. Şevaletul şi cu uneltele de pictură aveau să-mi slujească drept scuză pentru părăsirea salonului, în cazul cînd mătuşa ar fi venit cumva să se plîngă de această dezertare. În plus, ţineam să termin tabloul cu care îmi dădusem mare osteneală pînă atunci şi care era destinat să devină capodopera mea, deşi era puţin cam pretenţios în ceea ce priveşte concepţia. Prin azurul strălucitor al cerului şi prin luminile calde şi puternice şi umbrele prelungi şi adînci, mă străduisem să sugerez imaginea unei dimineţi însorite. Avusesem curajul de a acorda ierbii şi frunzişului ceva mai mult din verdeaţa strălucitoare a primăverii sau a începutului verii decît se obişnuieşte în general în pictură. Scena reprezentată era un luminiş dintr-o pădure. În planul al doilea introdusesem un pîlc întunecat de pini

scoţieni, pentru a forma un contrast cu prospeţimea predominantă în restul tabloului. Dar în planul întîi se afla o parte din trunchiul cioturos şi din ramurile întinse ale unui copac mare de pădure, cu frunzele de un verde-auriu, luminos-auriu, nu din pricină că s-ar fi abătut toamna îmbătrînindu-l, ci datorită razelor soarelui şi frăgezimii frunzelor abia ieşite din muguri. Pe această rămurea, care ieşea în relief în faţa pîlcului aceluia de brazi întunecaţi, şedea o pereche de turturele îndrăgostite, al căror penaj în culori uşor triste, oferea un contrast de altă natură. Sub ele o tînără îngenunchea pe pajiştea smălţuită de bumbişori, cu capul dat pe spate şi cu buclele blonde revărsîndu-i-se pe umeri, cu mîinile împreunate, cu buzele întredeschise şi cu ochii privind ţintă în sus, într-o contemplare încîntată, dar serioasă, la îndrăgostiţii din lumea păsărelelor, prea absorbiţi unul de celălalt pentru a o băga pe ea în seamă.

Nici nu mă instalasem bine dinaintea tabloului — care de fapt avea nevoie doar de cîteva trăsături de penel pentru a fi terminat — cînd vînătorii trecură prin faţa ferestrei, întorcîndu-se de la grajduri. Fereastra era întredeschisă şi probabil că domnul Huntingdon mă zări în treacăt, fiindcă în mai puţin de un minut se întoarse şi, rezemîndu-şi puşca de perete, deschise geamul şi sări înăuntru pentru a se instala în faţa tabloului.

— Foarte drăguţ, pe legea mea, zise el după ce-l privi cu atenţie cîteva clipe. Şi o ocupaţie foarte potrivită pentru o tînără. Primăvara care se preface în vară, dimineaţa care se apropie de amiază, fata care se pîrguieşte devenind femeie şi speranţa care se apropie de împlinire. Vai ce fiinţă dulce e! Dar de ce nu i-ai făcut părul negru?

— M-am gîndit că i se potriveşte mai bine un păr de culoare deschisă. După cum vezi, am înzestrat-o cu ochi albaştri şi am făcut-o durdulie, cu obrajii trandafirii şi cu tenul deschis.

— Pe cuvîntul meu — o adevărată Hebe! M-aş îndrăgosti de ea dacă n-aş avea dinaintea ochilor pe însăşi pictoriţa. Ce dulce e în nevinovăţia ei! Se gîndeşte că o să vină vremea cînd o să fie şi ea curtată şi cucerită ca şi drăguţa aceea de turturea, de un îndrăgostit la fel de înflăcărat şi de iubitor; şi se gîndeşte ce plăcut o să fie atunci şi ce tandră şi credincioasă o să constate el că este ea.

— Şi, poate, ce tandru şi credincios o să constate ea că este el, i-am sugerat eu.

— Poate, fiindcă la o asemenea vîrstă, nesăbuinţa închipuirilor speranţei nu cunoaşte nici un fel de limite.

— Aşadar, vrei să spui că astea sînt doar iluzii înşelătoare, nesăbuite pe care şi le face ea?

— Nu; inima-mi spune că nu aşa stau lucrurile. Poate că odinioară am gîndit astfel, dar acum zic: Daţi-mi fata pe care o iubesc şi-i voi jura credinţă eternă ei şi numai ei, vară şi iarnă deopotrivă, la tinereţe şi la bătrîneţe, în viaţă şi dincolo de moarte — fiindcă n-avem încotro şi trebuie să vină cîndva şi bătrîneţea şi moartea.

A rostit aceste vorbe cu atîta seriozitate şi gravitate încît inima mi-a tresărit de încîntare; dar în clipa următoare a schimbat tonul şi m-a întrebat cu un zîmbet plin de subînţelesuri dacă mai am „portrete”.

— Nu, i-am răspuns, roşind de stînjeneală şi de mînie. Însă albumul meu se afla pe masă. El l-a luat în mînă şi s-a aşezat calm să-i cercetez conţinutul.

— Domnule Huntingdon, astea sînt schiţele mele neterminate — am strigat eu — şi niciodată n-am permis nimănui să le vadă.

Drept pentru care am pus mîna pe album ca să i-l smulg, dar el l-a ţinut cu putere asigurîndu-mă că-i plac schiţele neterminate „mai presus de orice”.

— Dar nu pot să sufăr să le vadă cineva. Zău, nu pot să ţi-l las!

— Atunci lasă-mi doar măruntaiele din pîntecul lui, mi-a răspuns el.

Şi tocmai cînd i-am smuls albumul din mînă el a sustras cu abilitate cea mai mare parte a conţinutului acestuia şi după ce a răsfoit o clipă schiţele, a strigat:

— Phii, ce noroc am! Iată încă una!

Şi zicînd acestea, a strecurat în buzunarul de la vestă o mică bucată ovală de hîrtie de culoarea fildeşului — un portret complet, în miniatură, pe care-l realizasem destul de bine ca să am curajul să-l colorez cu multă grijă şi osteneală. Dar eram hotărîtă să nu i-l las.

— Donmule Huntingdon — am strigat — insist să mi-l înapoiezi! E al meu şi n-ai nici un drept să-l iei. Dă-mi-l imediat! Dacă nu mi-l dai n-am să te iert niciodată!

Dar cu cît insistam mai mult, cu atît mă supăra el mai tare cu rîsul său încîntat şi batjocoritor. În cele din urmă însă, mi l-a înapoiat zicînd:

— Mă rog, mă rog, dacă-l preţuieşti atît de mult n-am să te lipsesc de bucuria de a-l păstra.

Ca să-i arăt cît de mult preţuiam portretul l-am rupt-n două şi l-am aruncat în foc. La asta nu se aştepta. Veselia lui încetînd brusc, domnul Huntingdon a rămas să se uite cu o uimire mută la distrugerea comorii, apoi, aruncîndu-mi nepăsător vorbele: „Hm! Acuma am să mă duc la vînat”, s-a răsucit pe călcîie şi a părăsit încăperea tot pe fereastră, aşa cum intrase. Punîndu-şi pălăria, cu un aer degajat, şi-a luat puşca şi s-a îndepărtat fluierînd — lăsîndu-mă nu chiar atît de agitată încît să nu-mi pot termina tabloul — deoarece în momentul acela eram bucuroasă că-l rănisem.

Cînd m-am întors în salon am constatat că domnul Boarham căpătase curajul de a-şi urma tovarăşii de vînătoare, pe cîmp: şi curînd după dejun — la care ei nici nu s-au gîndit să se întoarcă — m-am oferit să le însoţesc pe domnişoare într-o plimbare şi să arăt Annabellei şi lui Milicent frumuseţile ţinutului. Am cutreierat meleagurile

acelea pînă departe şi am reintrat în parc tocmai cînd vînătorii se întorceau din expediţia lor. Fiind istoviţi de eforturile făcute şi murdari de pe drum, cei mai mulţi dintre ei au traversat peluza de iarbă ca să ne evite. În schimb domnul Huntingdon, aşa stropit cum era şi pătat de sîngele animalelor pe care le ucisese, s-a abătut din drumul lui — jignind profund ideile rigide ale mătuşii mele în ce priveşte bună-cuviinţa — şi ne-a întîmpinat cu zîmbete vesele şi vorbe amabile pentru toată lumea în afară de mine. Instalîndu-se între Annabella Wilmot şi mine, a parcurs restul drumului împreună cu noi şi a început să ne relateze diversele succese şi dezastre ale acelei zile, într-un mod care m-ar fi făcut să mă tăvălesc de rîs dacă aş fi fost în termeni buni cu el. Dar el i se adresa numai şi numai Annabellei, aşa că eu, bineînţeles, i-am lăsat ei tot rîsul şi distracţia. Prefăcîndu-mă complet indiferentă faţă de tot ce se petrecea intre ei, am mers mai departe păstrînd o distanţă de ciţiva paşi faţă de ei şi uitîndu-mă în toate părţile, numai la ei nu. Mătuşa şi cu Milicent o luaseră înainte, braţ la braţ, şi discutau între ele pe un ton grav. Într-un tîrziu domnul Huntingdon s-a întors către mine şi vorbindu-mi în şoaptă m-a întrebat:

— Helen, de ce mi-ai ars portretul?

— Pentru că am vrut să-l distrug, i-am răspuns cu o asprime pe care ar fi inutil s-o mai regret acum.

— A, prea bine! a sunat răspunsul lui. Dacă tu nu mă preţuieşti, trebuie să mă adresez altcuiva care o va face.

Mi s-a părut că o spune oarecum în glumă — eu un amestec de joacă, de resemnare prefăcută şi de pretinsă indiferenţă. Dar imediat şi-a reluat locul lîngă domnişoara Wilmot — şi de atunci şi pînă acum — în tot cursul serii aceleia şi al zilei următoare şi al celorlalte două zile, şi toată dimineaţa asta (22 septembrie) nu mi-a mai adresat nici un singur cuvînt blînd şi nici o privire amabilă. Mi-a vorbit numai cînd era absolut obligat şi dacă s-a uitat

vreodată la mine, a făcut-o cu o răceală neprietenoasă de care nu l-am crezut niciodată în stare.

Mătuşa mea a observat schimbarea şi cu toate că n-a întrebat de pricina ei şi nici n-a făcut vreo remarcă în această privinţă faţă de mine, îmi dau seama cît de mult se bucură de ea. Şi domnişoara Wilmot i-a observat purtarea şi cu un sentiment de triumf o atribui superiorităţii ei în ceea ce priveşte farmecele şi atracţia; dar eu sînt cu adevărat nenorocită — mai mult decît sînt dispusă să recunosc în sinea mea. Mîndria refuză să mă ajute. Ea m-a băgat în acest bucluc şi nu vrea să mă ajute să ies din el.

Domnul Huntingdon n-a avut nici o intenţie rea — n-a fost la mijloc decît spiritul său vesel şi jucăuş. Iar eu, prin resentimentele mele duşmănoase, grave şi disproporţionate faţă de ofensa primită, i-am rănit atît de tare sentimentele, l-am jignit atît de profund încît mă tem că n-o să mă ierte niciodată. Şi toate astea pentru o simplă glumă! El crede că-l antipatizez, şi cu siguranţă că va continua să aibă această impresie. Aşadar, fără îndoială, îl voi pierde definitiv, şi Annabella s-ar putea să-l cîştige şi să triumfe în urma acestei victorii.

Dar nu deplîng atîta pierderea mea sau triumful ei, cît deplîng distrugerea speranţelor mele scumpe de a-i fi lui de folos, şi faptul că ea nu-i merită afecţiunea, şi răul pe care şi-l va face el încredinţîndu-şi fericirea în mîinile ei. Ea nu-l iubeşte şi se gîndeşte numai şi numai la ea. Nu e în stare să aprecieze calităţile lui: nici n-a să le vadă vreodată, nici n-o să le preţuiască, nici n-o să facă totul pentru a le păstra. Ea n-o să-i regrete defectele şi n-o să încerce să i le corijeze, ci mai degrabă o să le agraveze şi mai mult adăugîndu-le pe ale ei. Şi nu ştiu dacă, la urma urmei, n-o s-o şi înşele. După cîte văd, ea face un joc dublu între el şi lordul Lowborough şi cu toate că se amuză cu veselul şi vioiul Huntingdon, îşi dă toată osteneala ca să robească inima prietenului său mai

morocănos; şi dacă ar izbuti cumva să-i aducă pe amîndoi la picioarele ei, fascinantul tînăr fără titluri nu va avea decît prea puţine şanse în faţa nobilului lord, pair al regatului. Dacă domnul Huntingdon observă vicleanul ei joc lăturalnic, asta nu-l nelinişteşte, ci mai degrabă adaugă sare şi piper divertismentului său, punînd o oprelişte stimulatoare cuceririi lui, care altfel s-ar fi dovedit prea uşoară.

Domnii Wilmot şi Boarham au profitat, fiecare în parte, de felul cum mă neglijează domnul Huntingdon pentru a-şi reînnoi avansurile faţă de mine. Dacă aş fi fost şi eu ca Annabella sau ca alte femei, aş fi profitat de perseverenţa lor pentru a mă strădui să-i reînsufleţesc afecţiunea prin gelozie. Dar — lăsînd la o parte dreptatea şi cinstea — pur şi simplu nu puteam s-o fac; mă supără şi aşa destul de tare insistenţele lor de pînă acum, ca să pot să le încurajez şi de aici înainte; şi chiar dacă aş face-o, tot n-ar avea nici un efect asupra lui. El mă vede suferind sub jugul atenţiilor condescendente ale discursurilor prozaice ale unuia, precum şi de pe urma insistenţelor respingătoare ale celuilalt, fără să manifeste măcar o umbră de compătimire pentru mine sau de duşmănie faţă de călăii care mă chinuiesc. E imposibil să mă fi iubit vreodată, pentru că alfel n-ar fi renunţat chiar aşa de uşor la mine şi n-ar continua să stea de vorbă, atît de vesel, cu toată lumea — rîzînd şi glumind cu lordul Lowborough şi cu unchiul meu, tachinînd-o pe Milicent Hargrave şi flirtînd cu Annabella Wilmot — de parcă nu l-ar obseda nici un gînd. Vai, de ce nu pot oare să-l urăsc? Probabil că dragostea mi-a furat minţile, căci altfel m-aş dispreţui pentru că-l regret atît de mult! Dar trebuie să-mi adun toate puterile care mi-au mai rămas şi să încerc să mi-l smulg din inimă. Se aude sunînd clopoţelul pentru masă şi iată că mătuşica vine să mă ocărască pentru că şed, aici, la pupitru, toată ziua în loc să stau cu musafirii. Ce n-aş da ca musafirii să... să plece!

CAPITOLUL XIX

22 SEPTEMBRIE. E NOAPTE CE-am făcut? Şi cum se vor sfîrşi toate astea? Nu pot reflecta calm la cele petrecute; şi nu pot dormi. Trebuie să recurg încă o dată la jurnalul meu; voi aşterne totul pe hîrtie astă-seară şi voi vedea ce am să gîndesc mîine despre întîmplările zilei.

Am coborît la masă hotărîndu-mă să fiu veselă şi să mă port frumos şi m-am ţinut de hotărîrea mea în mod foarte meritoriu dacă nu uităm faptul că mă durea îngrozitor capul şi că în sinea mea mă simţeam cumplit ele nenorocită. Nu ştiu ce s-a întîmplat cu mine în ultima vreme: probabil că energia mea — atît mintală cît şi fizică — mi-a scăzut în mod ciudat, pentru că altfel nu m-aş fi purtat cu atîta slăbiciune în multe privinţe. Dar de vreo două zile parcă nici nu mă simt prea bine. Bănuiesc că e din pricina faptului că am dormit şi am mîncat atît de puţin şi în schimb m-am gîndit atît de mult şi am fost mereu în toane proaste. Dar să revin. M-am străduit să cînt la pian şi din gură pentru distracţia mătuşii mele şi a lui Milicent — şi la insistenţele lor, înainte ca domnii să vină în salon (domnişoara Wilmont nu-i niciodată amatoare să-şi irosească eforturile muzicale numai pentru urechile doamnelor). Milicent dorise să audă un cîntecel scoţian şi tocmai îl interpretam cînd au intrat domnii. Primul lucru pe care l-a făcut domnul Huntingdon a fost să se apropie de Annabella.

— Ei, domnişoară Wilmot, astă-seară nu ne oferi puţină muzică? a întrebat el. Haide, te rog! Ştiu că o vei face cînd îţi voi spune că toată ziua mi-a fost foame şi sete de sunetul glasului dumitale. Vino! Pianul e liber.

Şi aşa şi era, întrucît eu îl părăsisem de îndată ce-i auzisem rugămintea. Dacă aş fi fost înzestrată cu suficientă stăpînire de sine m-aş fi adresat chiar eu domnişoarei în chestiune şi, cu veselie degajată, aş fi adăugat rugăminţile mele la ale lui. În felul acesta l-aş fi dezamăgit în aşteptările lui dacă afrontul pe care mi-l adusese fusese intenţionat, sau l-aş fi făcut să-şi dea seama de jignirea pe care mi-o produsese dacă ea şi-ar fi avut originea doar în nechibzuinţă. Dar eram prea adînc rănită ca să pot face altceva decît să mă scol de pe taburet şi să mă trîntesc pe canapea, stăpînindu-mă cu greu să nu dau glas amărăciunii care-mi umplea inima. Ştiam că Annabella are mai mult talent muzical decît mine, dar asta nu era cîtuşi de puţin un motiv să fiu tratată ca şi cum nici n-aş fi existat. Momentul şi felul în care a rugat-o să cînte a părut o insultă gratuită adusă mie; eram în stare să plîng de supărare.

Între timp ea s-a aşezat la pian, încîntată la culme, şi l-a delectat cu două din cîntecele care-i plăceau lui cel mai mult. Le-a interpretat într-un stil atît de rafinat încît curînd chiar şi mie mi-a trecut mînia, preschimbîndu-se în admiraţie. Am început să ascult cu un fel de plăcere mohorîtă modulaţiile abile ale glasului ei plin şi puternic, ajutat în mod atît de judicios de tuşeul energic şi bine rotunjit la pian. Şi pe cînd urechile mele sorbeau aceste sunete, ochii mei stăruiau pe faţa principalului ei ascultător, obţinînd o încîntare egală, dacă nu chiar mai mare, din contemplarea expresiei lui atît de grăitoare, în timp ce stătea în picioare lîngă ea: ochii aceia luminaţi, care licăreau şi apoi se stingeau, ca pîlpîirile razelor soarelui într-o zi de aprilie. Nici nu e de mirare că-i fusese foame şi sete de cîntecele ei. Acum l-am iertat din adîncul

inimii, i-am iertat şi felul nesăbuit în care mă jignise şi mi-a fost ruşine că m-am arătat ţîfnoasă, supărîndu-mă de un asemenea fleac; mi-a fost ruşine şi de junghiurile acelea crîncene de pizmă care-mi rodeau adîncul inimii, în ciuda admiraţiei şi încîntării de care eram cuprinsă.

— Ei, asta e! zise Annbella trecîndu-şi în joacă degetele peste clape după ce încheiase cel de-al doilea cînteţ. Ei, şi acum, ce să vă mai cînt?

Dar zicînd acestea îşi întoarse privirile spre lordul Lowborough care stătea în picioare, puţin mai în spate, aplecat spre speteaza unui jilţ. Era şi el un ascultător atent care, judecînd după expresia feţei, împărtăşea sentimentele mele de încîntare amestecată cu tristeţe. Dar privirea pe care i-a aruncat-o ea grăia limpede: „Acum alege dumneata pentru mine; am făcut destul pentru el şi sînt gata să mă străduiesc pentru a-ţi face plăcere dumitale”. Fiind astfel încurajat, lordul se apropie şi răsfoind notele de pe pian îi înfăţişă curînd un mic cintec pe care îl mai observasem şi altădată şi-l descifrasem de mai multe ori cu un interes generat de faptul că în mintea mea îl legam de stăpînul şi tiranul gîndurilor mele. Şi acum, cu nervii stîrniţi şi în mare măsură slăbiţi, n-am putut auzi cuvintele acelea ciripite atît de dulce, fără să manifest simptomele unei emoţii pe care eram incapabilă să mi-o înăbuş. Lacrimile s-au ivit nepoftite în ochii mei, aşa că mi-am îngropat faţa în perna canapelei, ca ele să poată curge în voie, dar nevăzute de alţii, în timp ce ascultam muzica. Era o arie simplă, dulce tristă — care îmi mai sună şi acum în urechi — şi aceleaşi calităţi le au şi versurile:

„Adio-ţi spun! Dar nu şi gîndurilor vii
Ce sufletu-mi cu dragoste le-nchină ţie.
În inimă-mi vor stărui de-a pururi vii;
Prilej vor fi de mîngîiere, veselie.

Frumoasă tare eşti, cu graţie-nzestrată!
O, dragă, pînă ochii nu te-au întîlnit
Nici nu visasem că o faţă-adevărată
Mult poate-ntrece un farmec doar închipuit.

Şi chiar de-ar fi să nu mai văd vreodat'
Frumoasa fiinţă ce mi-a fost atît de dragă
Sau glasul să-ţi aud, tot aş fi înclinat
Să le păstrez de-a pururi amintirea-ntreagă.

Şi glasu-acela dulce, al cărui farmec rar
În pieptul meu găsind răsunet veşnic treaz
Mereu stîrneşte noi simţiri, ce ele doar
Pot sufletul să mi-l înalţe spre extaz.

Şi ochii rîzători ca razele de soare
Prea scumpi rămas-au amintirii mele
Precum şi zîmbetele mai fermecătoare
Decît cea mai strălucitoare dintre stele.

Adio! Însă lasă-mă să mai nutresc
Speranţa ce nu pot în veci s-o las să moară.
Răceala-ngheaţă, iar dispreţul e drăcesc
În inimă-mi e totuşi caldă primăvară.

Şi cine ştie dacă pronia cerească
Nu s-o-ndura ca miile-mi de rugi s-asculte
Şi viitorul blînd trecutul să-l plătească
Prin bucurie, pentru chin şi lacrimi multe."

Cînd s-a terminat cîntecul, nu doream nimic altceva decît să părăsesc încăperea. Canapeaua nu era departe de uşă, dar nu îndrăzneam să ridic capul, fiindcă ştiam că domnul Huntingdon se află în picioare, în preajma mea, şi după sunetul glasului lui, cînd a răspuns la nu ştiu ce observaţie a lordului Lowborough, mi-am dat seama că

stă cu faţa spre mine. Poate că un suspin înăbuşit doar pe jumătate îi ajunsese la ureche şi-l făcuse să se întoarcă — Dumnezeule mare! Dar cu un efort cumplit am pus stavilă oricăror semne de slăbiciune, mi-am şters ochii şi, cînd am socotit că şi-a întors din nou capul de la mine, m-am ridicat şi am părăsit imediat salonul ascunzîndu-mă în refugiul meu preferat — biblioteca.

Acolo nu era nici o lumină, afară doar de slaba licărire roşietică a focului lăsat aproape să se stingă; dar n-aveam nevoie de lumină. Nu voiam decît să mă las pradă gîndurilor mele, nebăgată în seamă şi netulburată de nimeni; şi, aşezîndu-mă pe un taburet din faţa fotoliului, mi-am afundat capul în pernele acestuia şi m-am gîndit, şi m-am gîndit pînă cînd lacrimile au izbucnit din nou şi am plîns ca un copil. Curînd însă cineva a deschis încet uşa şi a intrat în odaie. Eram încredinţată că e doar o slugă, aşa că nu m-am mişcat. Uşa s-a închis la loc, dar mi-am dat seama că nu sînt singură: o mînă mi-a atins cu blîndeţe umărul şi un gles mi-a spus aproape în şoaptă:

— Helen, ce s-a întîmplat?

Pe moment n-am putut răspunde.

— Trebuie să-mi spui, şi-mi vei spune, a adăugat cu mai multă intensitate persoana care vorbise, îngenunchind pe covoraşul de lîngă mine şi luîndu-mi cu de-a sila mîna.

Dar eu mi-am retras-o în grabă şi am răspuns:

— Asta nu te priveşte pe dumneata, domnule Huntingdon.

— Eşti sigură că nu mă priveşte? mi-a răspuns el. Poţi să juri că nu te gîndeai la mine cînd plîngeai?

Aşa ceva nu se putea suporta. Am încercat să mă ridic, dar el stătea în genunchi pe rochia mea.

— Spune-mi, a continuat el. Vreau să ştiu adevărul — pentru că dacă te gîndeai la mine am ceva să-ţi spun; dacă nu, atunci am să plec.

— Atunci pleacă! am strigat; dar temîndu-mă ca nu cumva el chiar să mă asculte şi să nu se mai întoarcă niciodată, am adăugat în grabă: Sau spune-mi ce ai să-mi spui ca să terminăm odată.

— Atunci care din două? mi-a zis el, pentru că nu-ţi voi spune decît dacă te gîndeai într-adevăr la mine. Aşa că trebuie să-mi răspunzi, Helen.

— Vorbele dumitale, domnule Huntingdon, sînt mult prea impertinente.

— Dimpotrivă — prea pertinente, vrei să spui. Va să zică nu vrei să mărturiseşti?... Ei bine, atunci am să-ţi cruţ mîndria de femeie şi interpretîndu-ţi tăcerea drept „da" am să pornesc de la premiza că într-adevăr eu constituiam tema gîndurilor tale şi pricina mîhnirii tale...

— Zău domnule...

— Dacă negi, n-am să-ţi mai dezvălui taina mea, m-a ameninţat el.

Şi eu nu l-am mai întrerupt, nici măcar n-am încercat să-l resping, cu toate că-mi luase din nou mîna şi, cu celălalt braţ, aproape că mă îmbrăţişase, lucru de care în momentul acela mai că nici nu-mi dădeam seama.

Uite despre ce e vorba, a reluat el. Taina mea este că, faţă de tine, Annabella Wilmot nu e decît un bujor trufaş în comparaţie cu un boboc dulce de trandafir sălbatic, pe care roua străluceşte ca nişte pietre pieţioase — iar eu te iubesc la nebunie!... Acuma spune-mi dacă această veste îţi face vreo plăcere. Iarăşi tăcere? Asta înseamnă da... Atunci, dă-mi voie să adaug că nu poi trăi fără tine şi dacă răspunzi „nu" la această intimă întrebare pe care ţi-o voi pune, mă vei face să-mi pierd minţile... Vrei să fii nevasta mea?... Vrei! a strigat el strîngîndu-mă atît de tare în braţe încît eram cît pe-aci să-mi dau duhul.

— Nu, nu! am exclamat cu luptîndu-mă să mă eliberez din îmbrăţişarea lui. Trebuie să-i întreb pe unchiul şi mătuşa.

— Ei n-au să mă refuze dacă nu mă refuzi tu.

— De lucrul ăsta nu sînt chiar aşa de sigură — mătuşa nu te agreează.

— Dar tu da, Helen... Spune că mă iubeşti şi plec.

— Aş da nu ştiu ce să pleci! i-am răspuns.

— Voi pleca imediat, eu condiţia să-mi spui că mă iubeşti.

— Asta o ştii prea bine, i-am răspuns.

Şi iarăşi m-a cuprins în braţe şi m-a înăbuşit cu sărutările lui.

Tocmai în clipa aceea mătuşa a deschis uşa de perete şi a apărut în faţa noastră cu lumînarea în mînă. Era şocată şi îngrozită în uimirea ei, uitîndu-se cînd la domnul Huntingdon, cînd la mine — pentru că amîndoi ne ridicasem în picioare şi acum stăteam destul de departe unul de celălalt. Dar el nu şi-a pierdut cumpătul decît un moment. Revenindu-şi aproape imediat, cu o siguranţă de-a dreptul de invidiat, a început să vorbească astfel.

— Vă cer de o mie de ori iertare, doamnă Maxwell! Vă rog să nu fiţi prea severă cu mine. Am rugat-o pe scumpa dumneavoastră nepoţică să mă ia de bărbat; iar ea, ca o fată bună ce este, mă informează că nici nu se poate gîndi la una ca asta fără consimţămîntul unchiului şi mătuşii ei. Aşadar, permiteţi-mi să vă implor să nu mă osîndiţi de-a pururi la nefericire: dacă-mi veţi sprijini cauza nu am de ce să mă tem; pentru că sînt sigur că domnul Maxwell nu vă poate refuza nimic.

— Vom vorbi mîine despre aceste lucruri, domnule, i-a răspuns cu răceală mătuşa. Este un subiect care necesită o chibzuială matură şi serioasă. În momentul de faţă ai face mai bine să te întorci în salon.

— Dar între timp, continuă el să pledeze, daţi-mi voie să-mi încredinţez cauza indulgenţei dumneavoastră...

— Domnule Huntingdon, nici un fel de indulgenţă pentru dumneata nu trebuie şi nu poate să mă abată cîtuşi de puţin de la grija pentru fericirea nepoatei mele.

— A, da, adevărat! Ştiu că ea e un înger, iar eu sînt doar o javră înfumurată dacă visez să pun mîna pe o asemenea comoară; şi cu toate acestea aş prefera să mor decît să renunţ la ea în favoarea celui mai bun bărbat; cît despre fericirea ei, aş fi în stare să-mi jertfesc şi trupul şi sufletul...

— Trupul şi sufletul, domnule Huntingdon? Să-ţi jertfeşti sufletul?

— Mă rog, mi-aş pune viaţa în joc...

— Nu ţi-ar cere nimeni să-ţi pui viaţa în joc.

— Atunci mi-aş petrece-o... mi-aş închina viaţa — şi toată energia ei — promovării şi păstrării...

— O să vorbim altădată despre aceste lucruri, domnule, şi aş fi foarte dispusă să judec mai favorabil intenţiile dumitale dacă ţi-ai fi ales un alt moment şi un alt loc şi — dă-mi voie să adaug — un alt mod pentru declaraţia dumitale.

— Vai, dar, vedeţi doamnă Maxwell... Începe el.

— Iartă-mă, te rog, domnule, zise ea cu demnitate... Lumea din salon întreabă de dumneata.

Atunci el se întoarse către mine, zicînd: „Helen trebuie să-mi pledezi tu cauza!” Apoi, în sfîrşit domnul Huntingdon se retrase.

— Ai face mai bine să te duci în camera ta, Helen, îmi spuse pe un ton grav mătuşa. Şi cu tine am să discut tot mîine această problemă.

— Te rog să nu fii supărată, mătuşico, i-am zis.

— Draga mea, nu sînt supărată, sînt surprinsă, mi-a răspuns. Dacă într-adevăr i-ai spus că nu-i poţi accepta propunerea fără consimţămîntul nostru...

— E adevărat, am întrerupt-o eu.

— Dar atunci cum ai putut permite...

— Nu m-am putut împotrivi, mătuşico, am strigat eu izbucnind în lacrimi.

Nu erau numai lacrimi izvorîte din tristeţe sau din teamă faţă de mînia ei, ci mai degrabă răbufnirea senti-

mentelor mele de tot felul, tulburate atît de tare încît ajunseseră tumultuoase Dar buna mea mătuşică s-a îndoioşat de starea de agitaţie în care mă aflam. Pe un ton mai blînd şi-a repetat recomandarea să mă retrag şi sărutîndu-mă drăgăstos pe frunte mi-a urat noapte bună şi mi-a pus sfeşnicul în mînă. M-am dus în dormitor, însă creierul îmi era atît de înfierbîntat încît nici nu mă puteam gîndi să dorm. Acum, după ce am scris toate acestea, mă simt mai liniştită aşa că mă voi culca şi voi încerca să chem somnul binefăcător.

CAPITOLUL XX

24 SEPTEMBRIE. DIMINEAŢA M-am trezit cu inima uşoară şi veselă, ba chiar extrem ele fericită. Norul pe care-l aruncaseră asupra mea părerile mătuşii şi teama că nu-i voi obţine consimţămîntul s-a destrămat sub strălucirea puternică a propriilor mele speranţe şi sub razele mult prea încîntătoare ale bucuriei că dragostea mea e împărtăşită. Era o dimineaţă splendidă şi am ieşit afară să mă bucur de ea în cursul unei plimbări liniştite, întovărăşită fiind doar de propriile mele gînduri fericite. Iarba era înrourată şi mii de funigei fluturau în adierea vîntului. Prihorii fericiţi îşi dezvăluiau sufletele micuţe în trilurile cîntecului, şi inima mea înălţa imnuri tăcute, de recunoştinţă şi slavă adusă cerurilor.

Dar nici nu apucasem să merg prea departe cînd singurătatea mi-a fost întreruptă de singurul om care ar fî avut voie în momentul acela să-mi tulbure meditaţia fără să fie socotit un intrus inoportun: domnul Huntingdon. Atît de neaşteptată a fost apariţia aceasta încît aş fi putut s-o consider plăsmuirea unei imaginaţii prea înfierbîntate dacă numai ochii ar fi fost martori ai prezenţei lui; dar imediat i-am simţit braţul puternic cuprinzîndu-mi talia şi sărutul lui cald pe obraz, în timp ce în urechi mi-a răsunat salutul lui vesel şi viguros:

— Helen a mea!

— Încă nu sînt a dumitale, i-am răspuns eu îndepărtîndu-mă repede de dogoarea acestui salut prea

îndrăzneţ. Nu uita de tutorii mei. N-ai să obţii uşor consimţământul mătuşii. Nu vezi că e pornită împotriva dumitale?

— Ba da, scumpo; dar trebuie să-mi spui de ce, ca să ştiu cum să-i combat obiecţiile. Presupun că mă socoate risipitor (a urmat el, observînd că nu prea vreau să-i răspund) şi trage concluzia că n-o să am decît prea puţine bunuri lumeşti cu care să-mi înzestrez soţioara. Nu-i aşa? Dacă astfel stau lucrurile, trebuie să-i spun că cele mai multe din proprietăţile mele nu pot fi transmise decît prin succesiune în linie bărbătească, aşa că n-am cum să le înstrăinez. Se prea poate ca restul să mai fie grevat de unele ipoteci — cîteva mici datorii şi angarale pe ici, pe colo, dar nu cine ştie ce în ansamblu. Şi deşi recunosc că nu sînt chiar aşa bogat cum aş fi putut să fiu, totuşi cred că o să ne descurcăm destul de bine cu ceea ce mi-a rămas. Ştii, tata a fost cam zgîrcit, şi, în special în ultimii săi ani, nu mai găsea altă bucurie în viaţă decît să adune averi; aşadar, nici nu e de mirare că principala încîntare a fiului său este să le cheltuiască. Ceea ce s-a şi întîmplat pînă cînd faptul că te-am cunoscut pe tine, draga mea Helen, m-a învăţat să adopt alte concepţii şi să am ţeluri mai nobile. Însăşi ideea de a te avea pe tine sub acoperămîntul meu, de a trebui să am grijă de tine, mă va sili să mai pun stavilă cheltuielilor şi să trăiesc ca un creştin — ca să nu mai vorbesc de toată înţelepciunea şi virtutea pe care le vei picura în mintea mea prin sfaturile tale cuminţi şi prin bunătatea ta dulce şi atrăgătoare.

— Dar nu e vorba de asta, i-am răspuns. Nu la bani gîndeşte mătuşa. Ea are destulă minte ca să nu preţuiască mai mult decît se cuvine averile pămînteşti.

— Dar atunci despre ce e vorba?

— Ea nu vrea să mă căsătoresc decît cu un bărbat de treabă.

— A, cu un om „de o smerenie desăvîrşită”? Hm!... Ei, mă rog, o să aranjez eu şi asta! Sper să izbutesc. Azi e

duminică, nu-i aşa? Am să mă duc la biserică dimineaţă, după-amiază şi seara şi am să mă port atît de evlavios încît ea o să mă privească pur şi simplu cu admiraţie şi cu dragoste de soră, ca pe un tăciune smuls din foc. Am să vin acasă oftînd ca un cuptor şi plin de mirosul de tămîie al predicii scumpului vostru preot, reverendul Blatant[5]...

— Preotul se numeşte Leighton, l-am corectat eu pe un ton sec.

— Şi domnul Leighton e un „predicator blînd", Helen? E „un om admirabil şi încîntător, inspirat de Dumnezeu"?

— E un om moral, domnule Huntingdon. Ce n-aş da să pot spune acelaşi lucru despre dumneata, măcar cu jumătate de gură.

— A, da, am uitat că şi tu eşti-o „sfîntă". Te rog în genunchi să mă ierţi, scumpo... Dar nu-mi mai spune „domnule Huntingdon", pe mine mă cheamă Arthur.

— N-am să-ţi spun în nici un fel pentru că n-am să mai am cîtuşi de puţin de a face cu dumneata dacă vei continua să vorbeşti în felul ăsta. Dacă ai într-adevăr de gînd s-o păcăleşti pe mătuşa, după cum spui, înseamnă că eşti foarte ticălos. Iar dacă nu e adevărat, atunci faci foarte rău glumind cu un asemenea subiect!

— Fac *mea culpa*[6] mi-a răspuns, încheindu-şi hohotul de rîs cu un oftat trist. Şi acum — reluă el după o pauză de o clipă — să vorbim despre altceva. Vino mai aproape, Helen, şi ia-mă de braţ. Şi atunci am să te las în pace. Dar nu pot fi liniştit cînd te văd mergînd pe acolo.

— M-am supus dorinţelor lui, deşi i-am atras atenţia că va trebui în curînd să ne întoarcem în casă.

— De ce, că doar va trece multă vreme pînă cînd să coboare cineva la micul dejun. Helen, ai vorbit adineaori de tutorii tăi; dar tatăl tău nu mai trăieşte?

— Ba da, însă întotdeauna i-am socotit pe unchiul şi pe mătuşa mea tutorii mei, pentru că în fapt şi sînt chiar

[5] Nume care sugerează noţiunea de „retorică sforăitoare".
[6] Îmi recunosc vina şi-mi cer iertare (lat.).

dacă nu şi oficial. Tata m-a lăsat pe de-a-ntregul în grija lor. Nici nu l-am mai văzut de cînd a murit scumpa mea mamă — eram mică pe atunci — şi la rugămintea ei, mătuşa s-a oferit să-mi poarte de grijă şi m-a dus la Staningley, unde am rămas tot timpul de atunci încoace. Şi nu cred că el ar obiecta la ceva făcut în interesul meu dacă ei i s-ar părea de cuviinţă să-şi dea aprobarea.

— Dar el şi-ar da aprobarea la vreun lucru pe care ea ar socoti de cuviinţă să-l respingă?

— Nu, mă tem că nu ţine chiar atît de mult la mine.

— E de condamnat pentru asta — dar el nici nu ştie ce înger e fiica lui — lucru cu atît mai fericit pentru mine, fiindcă dacă ar şti, n-ar fi dispus să se despartă de o asemenea comoară.

— Dar apropo, domnule Huntingdon, probabil ştii că nu sînt eu moştenitoarea averii familiei?

El a susţinut că nici nu s-a gîndit vreodată la această problemă şi m-a rugat să nu-i tulbur bucuria acelui moment, pomenind de asemenea lucruri neinteresante. M-am bucurat de această dovadă de afecţiune dezinteresată, pentru că Annabella Wilmot este moştenitoarea probabilă a întregii averi a unchiului ei, în afară de faptul că a şi intrat în stăpînirea proprietăţii răposatului ei tată.

Acum Arthur a insistat să ne îndreptăm paşii înapoi spre casă; dar mergeam foarte încet şi continuam să vorbim pe drum. Nu e nevoie să repet toate vorbele schimbate între noi; mai degrabă să mă refer la ce s-a petrecut între mătuşa mea şi mine după micul dejun, cînd domnul Huntingdon l-a chemat de-o parte pe unchiul meu, fără îndoială pentru a-i adresa cererea în căsătorie, iar ea mi-a făcut semn să trec în camera alăturată unde din nou a început o mustrare solemnă, care însă n-a izbutit cîtuşi de puţin să mă convingă că priveşte situaţia cu mai multă înţelepciune decît mine.

— Mătuşico, ştiu bine că tu-l judeci fără milă, i-am spus. Nici măcar prietenii lui nu sînt chiar aşa de stricaţi cum îi

înfăţişezi tu. Să-l luăm de pildă pe Walter Hargrave, fratele lui Milicent: e aproape un înger dacă măcar jumătate din ce spune ea despre dînsul e adevărat, îmi vorbeşte mereu despre el şi-i suie în slava cerului virtuţile.

— Ai să-ţi formezi o părere eronată despre firea unui bărbat dacă o judeci după ceea ce spune despre el o soră iubitoare. În general, pînă şi cei mai răi dintre ei ştiu cum să-şi ascundă ticăloşiile de ochii surorilor şi chiar de ai mamelor lor.

— Şi pe urmă mai e lordul Lowborough — am continuat eu — un om foarte de treabă.

— Cine ţi-a mai spus una ca asta? Lordul Lowborough e un om în stare de orice. Şi-a risipit averea la jocuri de noroc şi prin alte mijloace şi acum e în căutarea unei fete bogate ca să şi-o refacă. Chiar asta i-am spus şi domnişoarei Wilmot. Numai că voi sînteţi cu toatele la fel: mi-a răspuns, foarte trufaşă, că-mi rămîne extrem de îndatorată, dar că e convinsă că-şi poate da seama cînd un bărbat o curtează pentru averea ei şi cînd o face de dragul propriei ei persoane. Se leagănă cu iluzia că are o experienţă suficientă în asemenea chestiuni încît să se poată încrede într-un mod cu totul justificat în propria ei judecată. Cît despre lipsa averii lordului, a spus că puţin îi pasă de asta, întrucît nădăjduieşte că propria ei avere o să fie suficientă pentru amîndoi. În ceea ce priveşte moralitatea şi nesăbuinţa lui, ea presupune că lordul Lowborough nu e mai rău decît alţii şi, mai mult decît atît, că între timp s-a îndreptat în mare măsură. Da, da, toţii bărbaţii ştiu să fie ipocriţi şi să facă pe mironosiţele cînd vor să tragă pe sfoară o femeie iubitoare şi lipsită de călăuzire!

— Mă rog, cred că el nu e mai rău decît ea, am zis eu. Dar domnul Huntingdon, cînd se va căsători, nu va avea prea des prilejul de a se înhăita cu prietenii săi holtei. Şi

cu cît sînt mai răi, cu atît doresc mai mult să-l izbăvesc de ei.

— Fireşte, draga mea; şi — bănuiesc — cu cît e el mai rău, cu atît doreşti mai tare să-l izbăveşti de el însuşi.

— Da, cu condiţia să nu fie incorigibil, adică, vreau să zic, cu atît mai mult ţin să-l izbăvesc de greşelile lui, să-i dau posibilitatea să se dezbare de răul întîmplărilor de care s-a molipsit prin contactul cu alţii mai stricaţi decît el, să-i dau posibilitatea să strălucească în lumina fără nori a propriei lui bunătăţi adevărate. Să mă străduiesc din răsputeri pentru a ajuta latura bună a firii lui s-o învingă pe cea rea şi să-l facă ceea ce ar fi fost dacă n-ar fi avut din capul locului un tată rău, egoist şi zgîrcit care, pentru a-şi satisface propriile lui patimi murdare, l-a oprit de la cele mai nevinovate bucurii ale copilăriei şi tinereţii, dezgustîndu-l în felul acesta de orice fel de restricţii. Şi dacă n-ar fi avut o mamă fără minte care l-a lăsat să-şi facă de cap după pofta inimii lui, păcălindu-şi pentru el soţul şi făcînd totul pentru a încuraja la acest băiat tocmai acei germeni ai nechibzuinţei, nesăbuinţei şi viciului pe care ea avea datoria să-i înăbuşe în faşă; şi dacă n-ar fi avut apoi o asemenea ceată de amici cum spui tu că sînt prietenii ăia ai lui...

— Bietul om! m-a întrerupt ea sarcastic, oamenii l-au stricat îngrozitor...

— Chiar aşa şi este! am strigat eu. Dar nu-l vor mai strica şi nu-i vor mai putea face rău: soţia lui va desface tot ce a făcut maică-sa!

— Ei bine — a reluat ea după o scurtă pauză — trebuie să mărturisesc, Helen, că am avut mai multă încredere în judecata ta şi în gustul tău, dar văd că ele sînt mai prejos de încrederea mea. Nu-mi dau seama cum poţi iubi un asemenea om, şi ce plăcere poţi să găseşti în tovărăşia lui.

— Nu e rău... Cel mai mare cusur al lui — de fapt singurul — este nechibzuinţa.

— Nechibzuinţa, continuă mătuşa mea, poate duce la toate crimele şi nu reprezintă în ochii lui Dumnezeu deeît o scuză foarte slabă pentru greşelile noastre. Bănuiesc că domnul Huntingdon nu e lipsit de facultăţile obişnuite ale oamenilor: nu are o minte chiar atît de uşuratică încît să fie iresponsabil.

Se făcuse tîrziu şi trebuia neapărat să mergem la biserică. Toată lumea asista la slujba de dimineaţă, în afară de unchiul meu, care nu se ducea mai niciodată la biserică, şi de domnul Wilmot, care rămase cu el acasă centru a juca în linişte o partidă de *cribbage.* După-amiază domnişoara Wilmot şi cu lordul Lowborough se scuzară şi ei că nu pot să asiste la slujbă; dar domnul Huntingdon catadicsi să ne însoţească din nou.

Dacă a făcut-o numai pentru a se pune bine cu mătuşă-mea n-aş şti să spun, dar în cazul ăsta cu siguranţă că ar fi trebuit să se comporte mai frumos. Trebuie să mărturisesc că nu mi-a plăcut deloc conduita lui din timpul slujbei. Ţinîndu-şi invers cartea de rugăciuni sau deschizînd-o oriunde, numai unde trebuia nu, n-a făcut altceva decît să se uite în jur, în afară de cazul cînd întîlnea întîmplător privirile mătuşii sau ale mele. Atunci cobora ochii pe carte, cu un aer puritan, de o gravitate prefăcută, care ar fi fost de-a dreptul ridicol dacă nu era atît de supărător. La un moment dat, în timpul predicii, după ce l-a privit cu atenţie cîteva minute pe reverendul Leighton, şi-a scos creionul din apărătoarea lui de aur şi a pus repede mîna pe *Biblie.* Dîndu-şi seama că eu am observat mişcarea mi-a şoptit că vrea să-şi ia note de la predică; dar în loc de asta (întrucît şedeam alături de el n-am putut să nu observ cu ce se ocupă) a desenat o caricatură a preotului dîndu-i acestui domn venerabil, pios şi vîrstnic, aerul şi înfăţişarea de-a dreptul absurdă a unui bătrîn iprocrit. Şi totuşi, pe drumul de întoarcere, i-a vorbit mătuşii, despre predică, cu un discernămînt atît de serios şi de umil încît m-am simţit ispitită să cred că de

fapt ascultase cu atenţie cuvintele preotului şi profitase de pe urma lor.

Cu puţin înainte de cină, unchiul m-a chemat în bibliotecă să discutăm o chestiune foarte importantă, pe care a lichidat-o în cîteva cuvinte.

— Ei, Nel — mi-a spus el — tînărul ăsta Huntingdon, te-a cerut de nevastă. Ce trebuie să-i spun? Mătuşa ta ar prefera să răspundă nu — dar tu ce zici?

— Eu zic da, unchiule! i-am răspuns fără o clipă de şovăială întrucît îmi şi formasem o părere definitivă în această privinţă.

— Foarte frumos! strigă el. Ei, ăsta e un răspuns cinstit şi lăudabil, admirabil pentru o fată!... Ei bine, am să-i scriu mîine lui taică-tău. El o să-şi dea, cu siguranţă, consimţămîntul; aşa că poţi să consideri chestiunea rezolvată. Ai fi făcut mult mai bine dacă l-ai fi luat pe Wilmot, pot să te asigur; dar asta nu vrei s-o crezi nici în ruptul capului. La vîrsta ta, dragostea e stăpîn atot-puternic. La vîrsta mea stăpînul e aurul masiv şi durabil. Acuma, bănuiesc că nici prin gînd nu-ţi trece să cercetezi starea finanţelor soţului tău ori să-ţi baţi capul cu foaia dotală sau alte lucruri dintr-astea?

— Nu prea văd de ce-aş face-o.

— Ei, atunci, să fii mulţumită că există nişte minţi mai înţelepte care să gîndească pentru tine. Eu n-am avut încă timpul să cercetez îndeaproape treburile acestui tînăr ştrengar, dar constat că o mare parte din frumoasa proprietate a lui taică-său s-a dus pe apa gîrlei. Totuşi, cred că a mai rămas din ea o bucăţică frumuşică, şi cu puţină atenţie şi grijă, ar putea spori. Pe urmă, îl mai putem convinge pe taică-tău să-ţi dea o zestre ca lumea, întrucît în afară de tine nu mai trebuie să se îngrijească decît de un singur copil; şi dacă te porţi frumos, cine ştie dacă nu cumva mă vei determina să-mi amintesc de tine cînd voi scrie testamentul? a continuat el lipindu-şi

degetul de nas într-un semn de complicitate şi făcîndu-mi totodată cu ochiul.

— Îţi mulţumesc unchiule şi pentru asta şi pentru toată bunăvoinţa cu care m-ai înconjurat.

— Ei, l-am interogat pe acest tînăr filfizon în privinţa foii dotale, continuă el; pare dispus să se arate destul de generos în această privinţă...

— Ştiam eu că aşa o să se întîmple! i-am răspuns Dar te rog nu-ţi mai bate capul şi nu-l mai bate nici pe-al lui, nici pe-al meu în privinţa asta; pentru că tot ce voi avea eu va fi şi al lui şi tot ce are el va fi şi el meu. Şi altceva ce-ar mai putea dori vreunul dintre noi?

Tocmai dădeam să părăsesc încăperea, cînd unchiul m-a chemat înapoi:

— Stai, stai! a strigat el. Încă n-am stabilit clipa fericită. Cînd ar fi să fie? Mătuşa ta ar vrea s-o amîne pînă Dumnezeu ştie cînd, dar el se arătă nerăbdător să se pună în lanţuri cît mai curînd cu putinţă; nici nu vrea să audă să aştepte mai mult de o lună; şi bănuiesc că şi tu o să fii de aceeaşi părere, aşa că eu...

— Cîtuşi de puţin, unchiule; dimpotrivă, aş vrea să aştept cel puţin pînă la Crăciun.

— Pfui, pfui! Nu-mi mai spune mie poveşti dintr-astea, că nu sînt chiar aşa naiv, a strigat el şi s-a încăpăţinat să nu mă creadă.

Şi totuşi e foarte adevărat. Nu sînt cîtuşi de puţin grăbită. Şi cum aş fi, cînd mă gîndesc la schimbarea importantă care mă aşteaptă şi la toate lucrurile pe care trebuie să le părăsesc? E destul de mare fericirea să ştiu că urmează să ne căsătorim, că el mă iubeşte cu adevărat şi că eu îl pot iubi cu tot atîta afecţiune şi mă pot gîndi la el oricînd vreau. Şi totuşi am insistat s-o consultăm pe mătuşa în privinţa zilei cununiei pentru că eram hotărîtă să nu trecem peste sfaturile ei; în privinţa acestui amănunt nu s-a ajuns deocamdată la nici o concluzie.

CAPITOLUL XXI

1 OCTOMBRIE. ACUM TOTUL E stabilit. Tata şi-a dat consimţămîntul şi nunta a fost fixată pentru Crăciun printr-un fel de compromis între partizanii grabei şi cei ai amînării. Cele două domnişoare de onoare vor fi Milicent Hargrave şi Annabella Wilmot, nu că aş ţine grozav la aceasta din urmă, dar, oricum, se numără printre intimii familiei, şi altă prietenă nu mai am.

Cînd i-am spus lui Milicent de logodna mea, m-a cam supărat prin felul cum a primit vestea. După ce m-a privit îndelung, cu o uimire mută, mi-a spus:

— Ei, Helen, bănuiesc că ar trebui să te felicit şi mă bucur că te văd aşa de veselă. Dar nu credeam că-l vei accepta; şi nu pot să nu mă mir că-ţi place atît de mult.

— Şi de ce anume.

— Pentru că tu îi eşti superioară din toate punctele de vedere, pe cînd în firea lui e ceva atît de îndrăzneţ, atît de nesocotit, atît de... nu ştiu cum să-ţi spun, încît simt imboldul să mă dau la o parte din calea lui ori de cîte ori îl văd apropiindu-se.

— Eşti timidă, Milicent, dar asta nu e cîtuşi de puţin vina lui.

— Şi pe urmă şi înfăţişarea lui — continuă ea. Lumea zice că e frumos, şi bineînţeles că este, dar mie nu-mi place genul ăsta de frumuseţe; şi mă mir de tine că-ţi place.

— De ce anume?

— Păi, ştii, am impresia că nu e nimic nobil sau măreţ în înfăţişarea lui.

— De fapt tu te miri că poate să-mi placă cineva care aduce atît de puţin cu eroii slăviţi prin romanele cavalereşti? Ei bine, mie dă-mi îndrăgostitul în carne şi oase şi ţi-i las ţie pe toţi cei ca Sir Herbert sau Valentine — dacă-i poţi găsi undeva.

— N-am nevoie de ei, zise ea. Mă mulţumesc şi eu cu oameni în carne şi oase — numai că lumina spiritului trebuie să răzbată pînă la suprafaţă. Dar nu ţi se pare că domnul Huntingdon e prea roşu la faţă?

— Nu! am strigat eu indignată. Nu e deloc roşu la faţă. Tenul lui are, pur şi simplu, o strălucire plăcută, o prospeţime sănătoasă. Tenta caldă, trandafirie se armonizează cu nuanţa mai intensă a pometţilor obrajilor, exact aşa cum trebuie. Nu pot să sufăr ca cu bărbat să aibă faţa roşie şi albă, ca a unei păpuşi vopsite, sau de un alb bolnăvicios, sau neagră ca fumul, sau de un galben cadaveric!

— Mă rog, gusturile diferă, mie-mi place tenul palid sau smolit, îmi răspunse ea. Însă ca să-ţi mărturisesc adevărul, Helen, mă legănasem cu iluzia că într-o bună zi îmi vei fi cumnată. Abia aşteptam ca Walter să-ţi fie prezentat în cursul viitorului sezon şi speram că-ţi va plăcea; eram sigură că el o să te placă. Mă mîngîiam cu gîndul că astfel voi avea fericirea de a vedea cele două fiinţe la care ţin cel mai mult pe lumea asta — în afară de mama — unite prin căsnicie. Se prea poate ca el să nu fie chiar ceea ce a-i numi tu un bărbat frumos, dar e mult mai distins şi mai drăguţ şi mai bun decît domnul Huntingdon şi sînt sigură că tot aşa ai zice şi tu dacă l ai cunoaşte.

— Imposibil, Milicent! Tu gîndeşti astfel pentru că-i eşti soră. Din această pricină te iert; dar nimeni altcineva n-ar putea să scape de pedeapsă dacă ar cleveti astfel de faţă cu mine împotriva lui Arthur Huntingdon.

Domnişoara Wilmot şi-a exprimat şi ea aproape la fel de făţiş sentimentele în această privinţă.

— Şi aşa, Helen — mi-a zis ea apropiindu-se de mine cu un zîmbet amabil numai la suprafaţă — bănuiesc că urmează să devii doamna Huntingdon.

— Da, i-am răspuns. Nu mă pizmuieşti?

— O, Doamne, dimpotrivă! a exclamat ea. Foarte probabil că voi deveni într-o bună zi lady Lowborough şi ştii, draga mea, atunci voi fi eu în situaţia de a te întreba: „Nu mă pizmuieşti?”

— De aici înainte nu voi pizmui pe nimeni, i-am replicat.

— Ei nu zău? Va să zică eşti chiar aşa de fericită? mi-a zis ea meditativ, şi un fel de nor de dezamăgire i-a umbrit faţa. Şi el te iubeşte — adică vreau să spun te idolatrizează tot aşa de mult cum îl idolatrizezi tu pe el? a adăugat ea aţintindu-şi ochii asupra mea ca şi cum ar fi aşteptat răspunsul cu o nerăbdare rău ascunsă.

— Nu vreau să fiu idolatrizată, i-am răspuns, dar sînt convinsă că mă iubeşte mai mult ca orice pe lume, aşa cum îl iubesc şi eu.

— Exact, mi-a zis ea dînd din cap. Aş da nu ştiu ce... a început ea, apoi s-a oprit.

— Pentru ce anume? am întrebat-o eu, iritată de expresia răzbunătoare a chipului ei.

— Aş da nu ştiu ce — a reluat ea cu un hohot scurt — ca toate atracţiile şi calităţile dezirabile ale celor doi gentlemeni să fie întrunite într-unul singur: ca lordul Lowborough să aibă chipul frumos şi firea agreabilă a lui Huntingdon şi tot spiritul şi veselia şi farmecul lui — sau ca Huntingdon să aibă obîrşia nobilă şi titlul lui Lowborough şi încîntătoarea proprietate a familiei acestuia, iar eu să-l am pe el; şi atunci ţi l-aş lăsa cu dragă inimă ţie pe celălalt.

— Mulţumesc frumos, scumpă Annabella, dar în ceea ce mă priveşte, sînt mai mulţumită să iau lucrurile aşa

cum sînt. Cît despre tine, mi-ar plăcea să te ştiu la fel de încîntată de logodnicul tău cum sînt şi eu de-al meu.

Aşa i-am vorbit, şi cu toată sinceritatea, pentru că deşi la început m-a jignit lipsa ei de amabilitate, pînă la urmă francheţea ei m-a înduioşat, şi contrastul dintre situaţiile noastre era de aşa natură, încît îmi puteam permite foarte uşor s-o compătimesc şi să-i doresc numai bine.

Nici cunoştinţele domnului Huntingdon nu par să fie mai încîntate decît ale mele de apropiata noastră căsătorie. Poşta de azi-dimineaţă i-a adus scrisori de la mai mulţi prieteni ai lui. Parcurgîndu-le la micul dejun, el stîrni atenţia tuturor celor de faţă prin diversitatea, cu totul ieşită din comun, a strîmbăturilor pe care le făcu. Dar rîzînd, aşa ca pentru sine, le mototoli pe toate şi le vîrî în buzunar, fără să spună o vorbă pînă la terminarea mesei. Apoi, în timp ce musafirii şi cei ai casei rămaseră pe lîngă foc sau se învîrtiră agale prin cameră înainte de a se apuca de diferitele lor îndeletniciri din dimineaţa aceea, el veni şi se aplecă asupra spetezei scaunului meu. Lipindu-şi faţa de buclele mele, după o uşoară sărutare cuminte, începu să strecoare în urechea mea următoarea plîngere:

— Helen, vrăjitoare ce eşti, ştii că ai atras asupra mea blestemele şi ocărîle tuturor prietenilor mei? Le-am scris deunăzi ca să le împărtăşesc fericitele mele perspective şi acum în loc de un morman de felicitări am primit un teanc de insulte şi reproşuri. În toate scrisorile astea nu e nici măcar o singură urare de bine pentru mine sau un singur cuvînt frumos pentru tine. Prietenii zic că de acum s-a terminat cu distracţiile, cu zilele de pomină şi cu nopţile de chef — şi totul e din vina mea pentru că sînt primul care destram ceata veselă, şi ceilalţi îmi vor urma exemplul, pur şi simplu din desperare. Ei îmi fac onoarea de a spune că eram sufletul şi stîlpul societăţii noastre, dar că am trădat în mod ruşinos încrederea cu care m-au înconjurat...

— Dacă vrei, n-ai decît să li te alături din nou, i-am eu puţin necăjită de tonul trist al discursului pe care ţinuse. Mi-ar părea rău să mă interpun între orice bărbat — sau grup de bărbaţi — şi atîta fericire; poate că voi izbuti să mă lipsesc de tine la fel de uşor ca şi bieţii tăi prieteni părăsiţi.

— Vai, nu, Doamne fereşte! a murmurat el. În cazul meu se aplică titlul piesei aceleia: *„Totul pentru dragoste sau Lumea pierdută pentru o cauză bună”*[7]. N-au decît să se ducă... unde-or pofti, ca să vorbesc politicos. Dar dacă ai vedea, Helen, cum mă insultă, m-ai iubi mai mult pentru că am riscat atîta de dragul tău.

Scoase din buzunar ghemotocul de scrisori. Credeam că vrea să mi le dea să le citesc, aşa că i-am spus că nu ţin să le văd.

— N-am să ţi le arăt, iubito, mi-a zis el. Nu prea sînt potrivite pentru ochii unei *lady* — sau în orice caz cea mai mare parte dintre ele. Dar uită-te aici. Iată mîzgălelile lui Grimsby — numai trei rînduri mi-a scris, javră posacă ce e! Bineînţeles că nu zice mare lucru, dar însăşi tăcerea lui înseamnă mai mult decît cuvintele tuturor celorlalţi şi cu cît spune mai puţin, cu atît gîndeşte mai mult. Şi asta e misiva lui Hargrave. E deosebit de supărat pe mine întrucît se îndrăgostise de tine din relatările surorii lui şi voia să te ia chiar el de nevastă de îndată ce va fi terminat cu nebuniile tinereţii.

— Îi sînt foarte recunoscătoare, am comentat eu.

— Şi eu la fel. Şi uită-te la asta. E scrisoarea lui Hattersley — fiecare pagină e plină pînă la refuz de acuzaţii batjocoritoare, de blesteme amarnice şi de plîngeri lamentabile, încheindu-se cu jurămîntul că drept răzbunare o să se însoare şi el: o să se irosească bunătate de bărbat aruncîndu-se în braţele primei fete

[7] E vorba de titlul şi subtitlul clasicului englez John Dryden (1631-1700), despre dragostea lui Marc Antoniu pentru Cleopatra.

bătrîne care-şi va pune în gînd să-i sucească mintea. Ca şi cum mie mi-ar păsa ce-o să facă!

— Ei bine — i-am spus — dacă vei renunţa la intimitatea cu aceşti oameni nu cred că vei avea vreo pricină să regreţi pierderea societăţii lor. Credinţa mea este că nu ţi-au făcut niciodată prea mult bine.

— Poate că nu. Dar ne-am distrat straşnic împreună chiar dacă uneori am mai avut parte şi de un pic de tristeţe şi durere — după cum a simţit şi Lowborough pe pielea lui — ha, ha!

Tocmai cînd rîdea amintindu-şi necazurile lui Lowborough, s-a apropiat unchiul meu şi l-a bătut pe umăr.

— Ei, flăcăule i-a zis el. Eşti prea ocupat cu cucerirea nepoatei mele pentru a te mai război cu fazanii? Nu uita că azi e întîi octombrie! Soarele străluceşte, ploaia a încetat — pînă şi Boarham are curajul să se aventureze, bineînţeles cu cizmele impermeabile; iar Wilmot şi cu mine vă vom bate pe toţi. Susţin cu glas tare că noi bătrînii sîntem cei mai pasionaţi vînători din toată ceata.

— Am să vă arăt totuşi ce pot face astăzi, a răspuns prietenul meu. Am să vă ucid păsările cu toptanul pentru simplul motiv că mă vor ţine departe de o societate mult mai agreabilă decît o formaţi dumneavoastră sau ele.

Şi zicînd acestea s-a îndepărtat. Nu l-am mai văzut pînă la cină. Timpul a trecut îngrozitor de greu. Mă întreb ce am să mă fac în lipsa lui?

E foarte adevărat că cei trei gentilomi mai vîrstnici s-au dovedit vînători mai pasionaţi decît cei doi mai tineri; pentru că în ultima vreme, atît lordul Lowborough cît şi Arthur Huntingdon şi-au neglijat aproape zilnic expediţiile cinegetice pentru a ne însoţi pe noi în diferite plimbări călare sau pe jos. Dar aceste vremuri fericite se apropie repede de sfîrşit. În mai puţin de două săptămîni trupa se va destrăma, spre marea mea supărare, pentru că din zi în zi îmi place tot mai mult această societate; asta mai ales acum, cînd domnii Boarham şi Wilmot au încetat să

mă mai tachineze şi să mă piseze cu insistenţele lor, mătuşa a încetat să-mi mai ţină predici, iar eu am încetat să mai fiu geloasă pe Annabella — şi chiar s-o antipatizez — acum cînd domnul Huntingdon a devenit Arthur al meu şi mă pot bucura, fără nici o reţinere, de tovărăşia lui. Repet, oare ce-o să mă fac fără el?

CAPITOLUL XXII

5 OCTOMBRIE. PAHARUL FERICIRII mele nu e neîntinat: se amestecă în el o undă de amărăciune pe care, oricît m-aş strădui, nu izbutesc s-o ascund de propria mea contşiinţă. Se prea poate să încerc să mă conving singură că fericirea predomină; se prea poate să spun că amărăciunea dă băuturii din pahar un pic de aromă plăcută; însă oricît aş susţine aceste lucruri, amărăciunea se află acolo şi nu pot să nu-i simt gustul. Nu pot să închid ochii la defectele lui Arthur; şi cu cît îl iubesc mai mult, cu atît ele mă tulbură mai tare. Mă tem că însăşi inima lui — în care am avut atîta încredere — e mai puţin caldă şi generoasă decît o socoteam eu. Sau cel puţin astăzi mi-a dat o mostră a caracterului lui care părea să merite un nume mai aspru decît cel de nesocotinţă. El şi cu lordul Lowborough ne însoţeau pe Annabella şi pe mine într-o lungă şi plăcută plimbare călare; el îşi purta calul tot pe lîngă mine, ca de obicei, iar Annabella şi cu lordul Lowborough o luaseră puţin înainte. Lordul stătea aplecat spre Annabella de parcă ar fi fost cufundat într-o conversaţie tandră şi confidenţială.

— Ăştia doi o să ne-o ia înainte, Helen, dacă nu băgăm bine de seamă, remarcă Huntingdon. O să facă nuntă cum te văd şi cum mă vezi. Lowborough ăla e prostit de tot. Dar tare mă tem că o să se trezească la mare ananghie cînd va pune mîna pe ea.

— Şi ea o să fie la mare ananghie cînd va pune mîna pe el, dacă ceea ce am auzit despre dînsul e adevărat, am răspuns eu.

— Cîtuşi de puţin. Ea ştie prea bine la ce să se aştepte; în schimb prostul de el se lasă înşelat de gîndul că ea o să-i fie o nevastă bună. Şi pentru că l-a amuzat cu fanfaronada ei, cum că ar dispreţui rangurile de nobleţe şi averea cînd e vorba de dragoste şi căsătorie, se leagănă cu iluzia că Annabella ţine grozav de tare la el; şi că n-o să-l refuze pentru că e sărac şi că nu-l cultivă pentru că e de viţă aleasă, ci că-l iubeşte numai şi numai pentru el.

— Dar nu cumva el o cultivă pentru averea ei?

— Nu, nu e el omul care s-o facă. De bună seamă asta a fost prima atracţie. Dar între timp a pierdut-o complet din vedere; nu intră niciodată în calculele lui, decît cel mult ca un lucru fără de care — chiar în interesul domnişoarei şi de dragul ei — nici prin cap nu i-ar putea trece să se însoare cu ea. Nu: e îndrăgostit lulea. Credea că n-o să i se mai poată întîmplă vreodată una ca asta şi iată că totuşi a căzut din nou în plasă. Urma să se însoare mai demult, acum vreo doi-trei ani; dar şi-a pierdut mireasa pentru că şi-a pierdut averea. A ajuns destul de rău în cercul nostru de la Londra; avea o patimă nefericită pentru jocurile de noroc; şi nu încape îndoială că individul s-a născut sub o stea nenorocoasă, pentru că ori de cîte ori cîştiga ceva, pierdea după aceea de trei ori mai mult. Asta e un gen de autotortură căruia eu nu i-am căzut niciodată rob în prea mare măsură. Cînd îmi cheltuiesc banii, îmi place să mă bucur de toate avantajele pe care le pot aduce ei; nu mă distrează deloc să-i risipesc cu hoţii şi cu şarlatanii; cît despre cîştigarea banilor, pînă acum am avut întotdeauna destui. Părerea mea este că ai timp suficient s-o apuci în dreapta şi în stînga ca să faci rost de alţi bani cînd dai de fundul sacului. Uneori am frecventat şi eu tripourile, doar aşa ca să văd ce se întîmplă cu aceşti robi înnebuniţi ai şansei. Te rog să mă

crezi, Helen, e un studiu foarte interesant şi uneori e şi o ocupaţie foarte distractivă. Adesea mi s-a întîmplat să rîd de zevzeci şi de nebuni. Lowborough era de-a dreptul scos din minţi — nu de bunăvoie, ci silit fiind, mereu se hotăra să renunţe şi mereu îşi călca hotărîrea luată. De fiecare dată cînd risca, zicea că e „ultima oară”. În cazul cînd cîştiga puţin, spera să cîştige ceva mai mult data viitoare, iar dacă pierdea zicea că nu face să se dea bătut într-o asemenea conjunctură: trebuia să meargă mai departe pînă cînd recupera cel puţin acest ultim ghinion; era imposibil ca neşansa să-l urmărească de-a pururi. Şi socotea fiecare pasă norocoasă drept zorile unor vremuri mai bune, pînă cînd experienţa îi dovedea contrariul. În cele din urmă disperarea l-a împins la nesăbuinţă, şi zilnic aşteptam cu toţii să auzim de o sinucidere. N-ar fi fost mare lucru — şopteau unii dintre noi — întrucît existenţa lui încetase de mult să mai fie o achiziţie pentru clubul nostru. În cele din urmă a ajuns să pună stavilă lucrurilor. A strîns o miză mare şi a hotărît ca aceasta să fie ultima, indiferent dacă va pierde sau va cîstiga. Fireşte că mai luase asemenea hotărîri de multe ori pînă atunci şi tot de atîtea ori şi le călcase; la fel a întîmplat şi de data asta. A pierdut; şi în timp ce adversarul lui strîngea, zîmbitor, cîştigul de pe masă, Lowborough s-a făcut alb ca varul, s-a retras în tăcere şi şi-a şters fruntea. Eram şi eu de faţă în momentul acela; şi în timp ce stătea în picioare, cu braţele încrucişate şi cu ochii aţintiţi la pardoseală, ştiam prea bine ce se petrece în mintea lui.

— Asta e ultima dată, Lowborough? l-am întrebat eu apropiindu-mă.

— Penultima, îmi răspunse cu un zîmbet chinuit. Apoi, repezindu-se la masa de joc trînti cu pumnul în ea şi ridicîndu-şi glasul ca să acopere zgomotul banilor ce zăngăneau, al înjurăturilor şi blestemelor ce răsunau în încăpere, făcu un jurămînt serios şi solemn că, orice s-ar întîmpla, această încercare va fi cea din urmă. Ceru ca

Providenţa să aducă blesteme nemaipomenite asupra capului său dacă va mai pune vreodată mîna pe cărţile de joc sau pe zaruri. Apoi dublă miza anterioară şi invită pe oricare dintre cei de faţă să joace împotriva lui. Grimsby acceptă imediat provocarea. Lowborough îl fulgeră cu privirea, întrucît Grimsby era aproape la fel de celebru pentru norocul lui, cum era şi el pentru ghinionul lui. Şi totuşi se apucară de treabă. Dar Grimsby avea foarte mult talent şi foarte puţine scrupule, şi mi-ar fi greu să spun dacă nu cumva a profitat de nerăbdarea oarbă şi de tremurul celuilalt, pentru a-l trişa. În orice caz, Lowborough pierdu din nou şi i se făcu îngrozitor de rău.

— Cred că ar fi bine să mai încerci o dată, îi zise Grimsby aplecîndu-se peste masă şi făcînd cu ochiul către mine.

— Dar nu mai am cu ce să încerc, îi răspunse bietul Lowborough, cu un zîmbet înspăimîntător.

— Vai, dar Huntingdon o să-ţi împrumute cu plăoere banii de care ai nevoie, insistă celălalt.

— Nu; aţi auzit jurămîntul pe care l-am făcut, îi replică Lowborough, îndepărtîndu-se de acolo disperat, dar tăcut.

L-am luat de braţ şi l-am condus afară.

— O să fie cu adevărat ultima dată, Lowborough? l-am întrebat eu de îndată ce l-am scos în stradă.

— Ultima dată, mi-a răspuns el contrar aşteptărilor mele.

Şi l-am dus pînă acasă — adică la clubul nostru — pentru că era supus ca un copil. I-am dat rachiu cu apă şi l-am tot îndemnat să bea pînă cînd a început să se mai însenineze la faţă, sau cel puţin să pară mai înviorat.

— Huntingdon, sînt ruinat! mi-a spus el luînd cel de-al treilea pahar din mîna mea. (Pe celelalte două le băuse într-o tăcere de moarte.)

— Nu eşti tu omul care să poţi fi ruinat! i-am zis eu. Ai să constaţi că un om poate trăi, fără banii lui, la fel de

fericit ca şi o broască ţestoasă după ce i se taie capul sau ca o viespe după *ce* i se retează trupul.

— Dar sînt dator vîndut, mi-a zis el, am datorii pînă peste cap! Şi n-am să pot scăpa de ele niciodată, niciodată!

— Ei, şi ce-i cu asta? Mulţi oameni chiar mai bine situaţi decît tine au trăit şi au murit înglodaţi în datorii! Doar ştii că întrucît eşti membru al Camerii Lorzilor nu te poate băga nimeni la închisoare.

Şi cu asta i-am înmînat al patrulea păhărel.

— Dar nu pot să sufăr să fiu dator! a strigat el. Nu m-am născut pentru asta şi nu pot suporta o asemenea situaţie!

— Ce nu poate fi vindecat trebuie îndurat, i-am zis ea începînd să-i pregătesc un nou grog.

— Şi apoi am pierdut-o pe Caroline a mea!

Atunci a început să se smiorcăie, pentru că grogu! îi înmuiase inima.

— N-are importanţă, i-am răspuns. Mai sînt şi alte Caroline pe lume.

__ — Pentru mine nu este decît una singură, mi-a replicat el cu un oftat dureros. Şi chiar dacă ar mai fi încă cincizeci ca ea, mă întreb cine poate pune mîna pe ele fără bani?

— O, o să te ia cineva de bărbat pentru titlul pe care-l porţi; şi pe urmă mai ai şi domeniul familiei. Ştii bine că pe acela nu-l poţi pierde, date fiind clauzele succesiunii.

— Aş da nu ştiu ce să-l pot vinde ca să-mi plătesc datoriile, mormăi el.

— Şi apoi — zise Grimsby, care tocmai intrase — ştii bine că mai poţi face o nouă încercare. Să fiu în locul tău nu m-aş da înapoi să-mi mai încerc şansele. În nici un caz nu m-aş opri aici.

— Ţi-am spus că n-o mai fac şi te rog să mă crezi! strigă Lowborough.

Şi ridicîndu-se în picioare, părăsi încăperea, cu un mers destul de nesigur, întrucît băutura i se urcase la cap. Pe atunci nu prea era deprins cu ea, dar după aceea a îndrăgit-o ca să-şi mai aline necazurile şi grijile.

Se ţinu de jurămîntul făcut în privinţa jocurilor de noroc (spre surprînderea noastră a tuturor, deşi Grimsby se străduia din răsputeri să-l ispitească în aşa fel încît să şi-l calce. Numai că acum deprinsese o altă meteahnă care-l chinuia aproape la fel de rău, deoarece curînd descoperi că demonul băuturii e tot atît de negru ca şi cel al jocului şi că e tot atît de greu să te descotoroseşti de el — cu atît mai mult cu cît prietenii lui binevoitori făceau tot ce puteau ca să sprijine îndemnurile propriilor sale pofte nesăţioase.

Incapabilă să-mi stăpînesc indignarea, am strigat:

— Atunci înseamnă că şi ei erau nişte adevăraţi demoni! Şi după cît se pare, dumneata, domnule Huntingdon ai fost primul care l-ai ispitit.

— Păi deh, ce puteam să facem? a protestat el. Intenţia noastră a fost bună — nu puteam suporta să-l vedem pe bietul individ atît de nenorocit; şi pe urmă, era ca o piază rea printre noi, şezînd acolo, tăcut şi posac, cînd era supus celor trei influenţe întristătoare: pierderea logodnicei, pierderea averii şi mahmureala care urma chefului din seara anterioară. În schimb, cînd dădea pe gît ceva, chiar dacă nu era el personal vesel, cel puţin constituia o sursă permanentă de veselie printre noi. Pînă şi Grimsby era în stare să chicotească auzind vorbele pe care le scotea din cînd în cînd: îl încîntau mult mai mult decît glumele mele pline de haz sau veselia zgomotoasă a lui Hattersley. Dar într-o seară, cum şedeam cu toţii cu paharele de vin în faţă, după unul din dineurile noastre de la club, şi ne distrasem foarte bine împreună, Lowborough ţinînd toasturi demente, ascultînd cîntecele noastre nebunatice şi participînd şi el la aplauzele generale, dacă nu cumva şi la cor — deodată recăzu într-o stare de

apatie, îşi luă capul în mîini şi nu-şi mai duse paharul la buze. Însă asta nu era ceva nou; îl lăsarăm în pace şi ne continuarăm cheful pînă cînd, înălţîndu-şi deodată capul ne întrerupse, în mijlocul unui hohot de rîs zgomotos, cu exclamaţia:

— Domnilor, unde vor duce toate acestea? Răspundeţi-mi vă rog acum: cum se vor sfîrşi toate astea?

Şi se ridică în picioare.

— Un discurs, un discurs! strigarăm noi. Bravo, bravo! Lowborough o să ne ţină un discurs.

Aşteptă liniştit pînă cînd ropotele de aplauze şi zăngănitul paharelor încetară, apoi continuă:

— Doar atît voiam să spun, domnilor, că după părerea mea ar fi bine să nu mergem mai departe. Ar fi mai bine să ne oprim atîta vreme cît o mai putem face.

— Chiar aşa! strigă Hattersley:

„Biet-păcătos, opreşte calea ta!
Mai cugetă, nu merge spre infern;
Pe marginea genunii nu juca
Căci eşti în pragul chinului etern...”

— Exact! a replicat lordul pe un ton cît se poate de grav. Şi dacă voi aveţi de gînd să vizitaţi groapa aceea fără fund, eu nu vă voi însoţi. Trebuie să ne despărţim pentru că am jurat să nu mai fac nici cel mai mic pas către ea!... Dar ce e asta? a întrebat el ridicîndu-şi paharul de vin.

— Gustă, i-am propus.

— E o fiertură din iad! a exclamat el. Renunţ de-a pururi la ea!

Şi zicînd acestea, o aruncă în mijlocul mesei.

— Umple-l la loc! i-am zis eu înmînîndu-i sticla şi să bem cu toţii pentru renunţarea ta.

— E otravă curată, spuse el apucînd sticla de gît, şi eu jur să n-o mai pun niciodată în gură! M-am lăsat de jocuri de noroc, mă las şi de asta!

Era cît pe-aci să verse în mod intenţionat, pe masă, conţinutul sticlei, dar Hargrave i-o smulse din mînă.

— Atunci asupra voastră să cadă blestemul! zise Lowborough şi ieşind din încăpere, strigă din uşă: „Adio, corupătorilor!" după care dispăru în mijlocul hohotelor de rîs şi al ropotelor de aplauze.

Ne aşteptam să-l vedem revenind chiar a doua zi. Dar spre marea noastră surprindere looul lui rămase gol. Nici unul din noi nu-l mai văzu o săptămînă încheiată. Începusem să credem cu adevărat că o să se ţină de cuvînt. În cele din urmă, într-o seară, cînd ne aflam adunaţi din nou laolaltă, intră şi el, cu o înfăţişare posacă şi sinistră, de strigoi, şi se pregătea să se strecoare, fără o vorbă, la locul lui obişnuit din stînga mea; noi ne ridicarăm cu toţii în picioare ca să-i salutăm venirea. Se înălţară mai multe glasuri pentru a-l întreba ce vrea să bea, şi mai multe mîini se repeziră la sticle şi pahare ca să-l servească. Dar eu ştiam că cel mai bine îl putea alina un pahar de grog aburînd; tocmai i-l pregăteam cînd el îl împinse într-o parte, cu un gest enervat, spunînd:

— Te rog lasă-mă în pace, Huntingdon! Vă rog liniştiţi-vă cu toţii! N-am venit ca să particip la cheful vostru; am venit doar ca să stau o vreme cu voi pentru că nu-mi mai pot suporta propriile gînduri.

Şi-a încrucişat braţele şi s-a lăsat pe spateaza scaunului. Aşadar, l-am lăsat şi noi în pace. Dar eu n-am îndepărtat paharul de lîngă el. După o vreme, Grimsby mi-a atras atenţia asupra acestui lucru, făcînd cu ochiul către mine cu mult subînţeles. Intorcînd capul am văzut că Lowborough băuse paharul pînă la fund. Grimsby mi-a făcut semn să-l reumplu şi a împins sticla către mine fără o vorbă. Eu m-am supus cu multă bunăvoinţă. dar Lowborough a descoperit acest joc mut şi, biciuit parcă de

rînjetele semnificative schimbate între noi, mi-o smuls paharul din mînă şi a aruncat vinul în obrazul lui Grimsby, după care mi-a trîntit în cap paharul gol şi a fugit din odaie.

Mulţumită, am comentat:

— Sper din tot sufletul că ţi-a spart capul.

— Nu, draga mea, mi-a răspuns domnul Huntingdon, prăpădindu-se de rîs la amintirea scenei respective. Ar fi făout-o, şi poate că mi-ar fi pocit şi faţa, dar din fericire această pădure de cîrlionţi (şi-a scos jălăria şi mi-a arătat bogatele sale bucle castanii) mi-a salvat ţeasta şi a împiedicat paharul de a se sparge pînă cînd n-a căzut pe masă. După aceea — a reluat domnul Huntingdon povestirea — Lowborough se ţinu departe de noi încă vreo două săptămîni. Îl întîlneam întîmplător prin oraş; şi atunci, întrucît firea mea era prea bună ca să-i poarte pică pentru purtarea lui grosolană şi fiindcă nici el nu părea să păstreze vreun resentiment faţă de mine — nu avea niciodată nimic împotrivă să stea de vorbă cu mine; din contră, se ţinea de mine şi mă urma pretutindeni — afară doar de club, de tripouri şi de alte asemenea localuri primejdioase. Se cam săturase de melancolie şi de gînduri mohorîte. În cele din urmă, a acceptat să intre cu mine în club, cu condiţia să nu-l îndemn la băutură; şi o vreme după aceea, a continuat să ne viziteze cu destulă regularitate, seara, abţinîndu-se, cu o minunată perseverenţă, de la „otrava curată” pe care o abandonase atît de vitejeşte. Dar unii dintre membrii societăţii noastre protestau împotriva acestei comportări. Nu le plăcea să-l vadă stînd acolo, ca un schelet la un ospăţ, şi — în loc să-şi aducă şi el contribuţia la amuzamentul general — aruncînd un nor întunecat asupra noastră şi urmărînd cu ochi lacomi fiecare picătură de băutură pe care o duceam noi la buze. Băieţii jurau, cu glas tare. că nu e frumos din partea lui; şi unii dintre ei susţineau că trebuie ori să-l silim să se poarte ca şi ceilalţi, ori să-l excludem

din club; făceau legământ solemn că data viitoare cînd se va mai arăta pe acolo, au să-i spună de la obraz toate acestea şi dacă el nu se conformează avertismentului, au să treacă la măsuri drastice. Şi cu acest prilej, mi-am manifestat prietenia faţă de el şi le-am recomandat să-l lase în pace o vreme, dîndu-le să înţeleagă că — dacă avem un pic de răbdare — el îşi va reveni curînd. Dar, firește, era un lucru destul de supărător, căci deşi refuza să bea ca un creştin cinstit, eu ştiam prea bine că are o sticluţă tainică de laudanum pe care o poartă veşnic la el şi din care soarbe mereu. Sau mai degrabă pot zice că recurgea din cînd în cînd la ajutorul ei, fiindcă într-o zi se abţinea, iar ziua următoare lua o doză exagerată — exact ca şi cu alcoolul.

Într-o seară însă, în timpul unei orgii — vreau să spun în timpul uneia dintre petrecerile noastre grozave — s-a strecurat înăuntru, ca stafia din Macbeth, şi s-a aşezat ca de obicei puţin mai departe de masă, în jilţul pe care-l păstram întotdeauna pentru „strigoi”, indiferent dacă el avea sau nu chef să-l ocupe. Mi-am dat seama după expresia feţei că suferă de efectele unei doze prea mari din acel perfid calmant cu care se consola; dar nimeni nu i-a adresat cuvîntul şi nici el n-a vorbit cu nimeni. Cîteva priviri furişe şi observaţia făcută în şoaptă că „a sosit fantoma” — atîta a fost tot, noi ne-am văzut mai departe de cheful nostru vesel pînă cînd ne-a făcut pe toţi să tresărim trăgîndu-şi brusc saunul şi aplecîndu-se înainte pentru a-şi aşeza coatele pe masă, după care a exclamat cu o gravitate prevestitoare de rău:

— Hei! Să mă bată Dumnezeu dacă înţeleg ce motiv găsiţi ca să fiţi atît de veseli? Habar n-am ce vedeţi voi în viaţă — eu nu văd decît întunecimea şi bezna şi punctele negre şi o groaznică aşteptare a Judecăţii şi a flăcărilor mînioase.

Toţi cei de faţă şi-au apropiat în acelaşi timp paharele de el şi le-au aşezat dinaintea lui într-un semicerc;

bătîndu-l prieteneşte pe umăr l-au îndemnat să bea, spunîndu-i că astfel va vedea în curînd viaţa tot atît de luminoasă cum o vedeam şi noi. Dar el a împins la o parte paharele mormăind:

— Luaţi-le de aici! V-am spus că nu voi mai pune niciodată gura pe băutură. Niciodată!... Niciodată!...

Aşadar, eu am înapoiat fiecăruia paharul; dar am văzut privirile pline de regret şi aerul lacom al lui Lowborough pe măsură ce le vedea îndepărtîndu-se. Apoi şi-a acoperit ochii cu mîinile, ca să se despartă de această privelişte şi peste două minute şi-a ridicat din nou capul şi a rostit următoarele vorbe într-o şoaptă răguşită, dar vehementă:

— Şi totuşi n-am încotro! Huntingdon, dă-mi un pahar!

— la sticla, omule, i-am zis eu vîrîndu-i cu de-a sila în mînă, sticla cu rachiu... Vai, trebuie să mă opresc, căci vorbesc prea mult, a mormăit povestitorul tresărînd speriat de privirea pe care i-am aruncat-o. Dar nu-i nimic, a adăugat el nepăsător continuîndu-şi relatarea. Cu zelul lui desperat, Lowborough a apucat sticla şi i-a supt tot conţinutul pînă cînd deodată a căzut de pe scaun, dispărînd sub masă în mijlocul unei furtuni de aplauze. Consecinţa acestei imprudenţe a fost o destul de gravă congestie cerebrală...

— Dar dumneata, domnule, ce părere ai avut despre ceea ce ai făcut? l-am întrebat eu repede.

— Bineînţeles că m-am căit cumplit, mi-a răspuns domnul Huntingdon. M-am dus să-l vizitez o dată sau de două ori — ba nu, chiar de vreo trei ori... Aş, pe legea mea, de patru ori. Şi cînd s-a făcut bine l-am adus cu multă blîndeţe înapoi, în ţarcul mieilor.

— Ce vrei să spui?

— Vreau să spun că l-am readus în inima clubului şi — compătimindu-l pentru sănătatea lui firavă şi pentru tristeţea care îl copleşea — i-am recomandat „să soarbă o picătură de vin pentru binele stomacului său”, iar cînd se va fi restabilit în suficientă măsură, să adopte calea de

mijloc — planul *ni jamais-ni toujours*[8]. Să nu se omoare ca un tîmpit, dar nici să nu se abţină ca un prost. Într-un cuvînt, să petreacă aşa, ca o fiinţă raţională, să facă ce făceam şi eu. Pentru că nu trebuie să crezi, Helen, că sînt un beţivan. Nu sînt deloc beţiv, n-am fost niciodată şi nici o să fiu vreodată. Ţin prea mult la bunăstarea mea generală. Văd că un om nu se poate lăsa pradă băuturii fără a-şi petrece jumătate din zile în tristeţe, şi cealaltă jumătate în nebunie. Şi pe urmă, mie îmi place să mă bucur de viaţă în toate privinţele, lucru pe care nu-l te face cineva care se lasă robit de o singură înclinaţie lar apoi să nu uităm că băutura dăunează frumuseţii — a încheiat domnul Huntingdon cu un zîmbet cum nu se poate mai încrezut, care ar fi trebuit să mă enerveze mai mult decît s-a întîmplat de fapt.

— Şi lordul Lowborough a profitat de sfaturile tale? l-am întrebat.

— Ei, bineînţeles, într-un fel. O vreme a scos-o destul de bine la capăt; zău, a fost un adevărat model de cumpătare şi de prudenţă — chiar într-o măsură cam prea mare pentru gusturile bandei noastre deşucheate. Dar, într-un fel sau altul, Lowborough nu prea avea darul moderaţiei: dacă se împiedica şi aluneca puţiun într-o parte trebuia neapărat să cadă la pămînt înainte de a se putea îndrepta. Dacă într-o seară depăşea măsura, efectele acestui exces îl făceau să fie atît de nenorocit a doua zi încît se vedea silit să repete greşeala pentru a-i repara urmările. Şi tot aşa din zi în zi, pînă cînd conştiinţa lui, care nu putea să tacă, îl făcea să se oprească. Atunci, în momentele lui de trezie, îşi plictisea atît de tare prietenii cu remuşcările, cu spaimele şi cu durerile lui, încît drept autoapărare erau obligaţi să-l facă să-şi înece necazurile în vin sau în vreo altă băutură mai tare care se afla la îndemînă. Şi de îndată ce erau învinse primele lui scrupule de conştiinţă, nu mai avea nevoie de prea multe

[8] Nici niciodată, nici totdeauna (fr.).

îndemnuri şi lămuriri. Adeseori ajungea la disperare şi devenea un păcătos fără pereche, exact aşa cum doreau cei mai înrăiţi dintre amici. Ceea ce nu-l împiedica să se lamenteze pentru ticăloşia şi degradarea lui cumplită de îndată ce-i trecea accesul.

În cele din urmă, într-o bună zi, cînd rămăsesem singur cu el, după ce a meditat o vreme, pradă unei dispoziţii mohorîte şi cu gîndurile aiurea, stînd aşa cu braţele încrucişate şi cu capul căzut în piept, s-a trezit deodată şi apucîndu-mi cu vehemenţă braţul mi-a spus:

— Huntingdon, aşa nu mai merge! M-am hotărît să termin cu toate astea!

— Dar ce, ai de gînd să te împuşti? l-am întrebat.

— Nu; am de gînd să mă îndrept.

— Păi asta nu-i nici o noutate! De mai bine de un an ai mereu de gînd să te îndrepţi.

— Da, dar voi n-aţi vrut să mă lăsaţi. Iar eu am fost atît de zevzec încît n-am putut să trăiesc fără voi. Acum însă îmi dau seama bine ce mă trage înapoi şi ce tinde să mă salveze. Şi aş străbate mări şi ţări numai să obţin acest lucru — deşi tare mă tem că nu am nici o şansă.

Şi a oftat de credeam că o să i se frîngă inima.

— Ce anume îţi trebuie, Lowborough? l-am întrebat eu socotind că în sfîrşit s-a ţicnit de tot.

— O nevastă, mi-a răspuns el. Nu mai pot trăi singur pentru că propria mea minte mă înnebuneşte şi nu mai pot trăi alături de voi pentru că voi jucaţi faţă de mine rolul diavolului.

— Cine, eu?

— Da, voi toţi şi tu mai mult decît toţi ceilalţi, asta o ştii prea bine. Dar dacă aş putea găsi o nevastă cu o avere destul de mare ca să-mi plătească datoriile şi să mă pună pe picioare...

— Fireşte, i-am răspuns...

— Şi dacă ar fi destul de dulce şi de bună — a continuat el — ca să am un cămin acceptabil şi să mă împac cu

mine însumi, cred că aş mai putea, totuşi, să fiu om. De îndrăgostit n-am să mă mai îndrăgostesc niciodată, asta e sigur; poate că totuşi n-ar conta prea mult, aş avea măcar posibilitatea să-mi fac alegerea cu ochii deschişi şi nu închişi — şi în ciuda tuturor lucrurilor, am să fiu un soţ bun. Dar oare se mai poate îndrăgosti cineva de mine? Asta e întrebarea..Apoi a avut amabilitatea să adauge:

— Dacă aş fi chipeş ca tine, Huntingdon şi dacă aş avea puterea ta de fascinaţie, aş mai putea trage nădejde. Dar aşa cum stau lucrurile tu crezi că m-ar mai lua cineva — ruinat şi nenorocit cum sînt?

— Da, fără îndoială.

— Cine?

— Păi cum, orice fată bătrînă neglijată, coborînd repede pe panta desperării, ar fi încîntată să...

— Nu, nu — mi-a zis el — trebuie să fie o persoană pe care s-o pot iubi.

— Bine, dar adineauri ai zis că n-ai mai fi în stare să te mai îndrăgosteşti vreodată!

— Mă rog, dragostea nu e cuvîntul cel mai potrivit, dar în orice caz, o persoană de care să mă pot ataşa. Indiferent cum stau lucrurile, am să cercetez toată Anglia în sus şi-n jos! a strigat el într-o izbucnire de speranţă sau de deznădejde. Fie că voi izbuti, fie că voi da greş, oricum va fi mai bine decît să mă îndrept către o distrugere sigură la clubul acela blestemat. Aşadar, îmi iau adio de la ei şi de la voi. Ori de cîte ori te voi întîlni pe pămînt cinstit sau sub un acoperiş creştinesc, mă voi bucura să te văd. Dar niciodată nu mă vei mai putea momi în viziunea aceea de diavol!

Îmi vorbise într-un mod pur şi simplu ofensator, de care ar fi trebuit să-i fie ruşine — şi totuşi, la despărţire, i-am strîns mîna. S-a ţinut de cuvînt. De atunci a devenit un adevărat model de comportare, după cîte ştiu; dar pînă de curînd n-am avut prea mult de a face cu el. Nu mi-a mai căutat tovărăşia, temîndu-se ca nu cumva să-l atrag

iarăşi pe panta distrugerii. Iar eu nu l-am mai găsit prea amuzant, mai ales că uneori încercase să-mi trezească propria mea conştiinţă şi să mă abată de pe calea pierzaniei, de care el se socotea scăpat. Cînd se întîmpla să-l întîlnesc totuşi, nu uitam mai niciodată să-l întreb ce progrese a făcut cu eforturile şi căutările lui în domeniul matrimonial. În general, nu putea să-mi raporteze lucruri prea bune. Mamele erau departe de a fi atrase de cuferele lui goale şi de reputaţia lui de cartofor, iar pe fiicele lor le îndepărta fruntea lui veşnic înnourată şi dispoziţia melancolică. Şi pe lîngă asta el nici nu le înţelegea: îi lipseau îndrăzneala şi siguranţa necesare pentru a-şi atinge ţelurile.

Aşa l-am lăsat cînd am plecat în Europa. Iar cînd m-am întors, la sfîrşitul anului, l-am găsit tot holtei neconsolat — deşi fără îndoială arătînd în mai mică măsură ca un strigoi ieşit din mormînt. Domnişoarele încetaseră să se mai teamă de el şi începeau să-l considera foarte interesant. Dar mamele erau încă destul de greu de îmbunat. Cam pe vremea aceea, îngerul meu bun m-a adus în preajma ta, Helen; şi atunci n-am mai avut ochi şi urechi pentru altcineva. Dar, între timp, Lowborough făcuse cunoştinţă cu încîntătoarea noastră prietenă, domnişoara Wilmot — prin intervenţia îngerului lui bun, ţi-ar spune el negreşit. Totuşi n-a îndrăznit să-şi lege speranţele de o persoană atît de curtată şi de admirată pînă cînd nu au fost aduşi mai aproape unul de altul aici, la Staningley, şi pînă cînd ea — în absenţa celorlalţi admiratori — nu l-a cultivat şi i-a dat toate încurajările posibile avansurilor timide făcute de el. Atunci, într-adevăr, a început el să spere în zorii unor zile mai luminoase; şi dacă, o vreme, i-am întunecat puţin perspectiva aşezîndu-mă între el şi soarele lui — şi astfel aproape că l-am aruncat din nou în genunea deznădejdii — n-am făcut decît să-i sporesc ardoarea şi să-i consolidez speranţele cînd m-am hotărît să abandonez cîmpul de luptă, în

căutarea unei comori mai strălucitoare. Într-un cuvînt, după cum ţi-am spus, e îmbrobodit rău. La început şi-a dat puţin seama de defectele ei, care i-au stîrnit în mare măsură neliniştea; dar acum pasiunea lui îmbinată cu iscusinţa ei, l-au orbit de tot făcîndu-l să nu mai vadă nimic altceva decît perfecţiunea ei şi uluitorul lui noroc. Aseară a venit la mine, abia mai încăpîndu-şi în piele din pricina fericirii nou-descoperite:

— Huntingdon, nu sînt chiar de aruncat! mi-a zis el apucîndu-mi mîna şi strîngîndu-mi-o ca într-un cleşte. Mă mai aşteaptă totuşi puţină fericire — chiar şi aici pe pămînt: mă iubeşte!

— Nu mai spune! Ţi-a zis chiar aşa?

— Nu, dar nu mă mai pot îndoi cîtuşi de puţin. Nu vezi cît de evidentă este amabiliatea şi afecţiunea ei? Şi ea ştie prea bine cît de sărac sînt şi puţin îi pasă! A auzit de toate nebuniile şi ticăloşiile din viaţa mea şi nu i-e frică să se încreadă în mine — iar rangul şi titlul meu nu constituie cîtuşi de puţin nişte ispite pentru ea; nici nu le bagă în seamă măcar. Este fiinţa cea mai generoasă şi firea cea mai nobilă pe care o poate concepe cineva. Mă va salva, trup şi suflet, de la distrugere. M-a înălţat şi m-a înnobilat în propriii mei ochi şi m-a făcut de trei ori mai bun, mai înţelept şi mai însemnat decît am fost. Ah! Ce păcat că n-am cunoscut-o mai de mult! De cîtă degradare şi de cîte chinuri aş fi fost cruţat! Dar oare ce-am făcut eu ca să merit o fiinţă atît de magnifică?

— Şi poanta cea mai straşnică — a continuat rîzînd domnul Huntingdon — este că vulpişoara asta tînără nu iubeşte la el nimic altceva decît titlul şi obîrşia lui şi „acea veche şi încîntătoare reşedinţă de familie”.

— De unde ştii? l-am întrebat eu.

— O ştiu chiar din gura ei. Mi-a spus: „Pe el în sine îl dispreţuiesc din tot sufletul; dar, pe de altă parte, bănuiesc că e timpul să-mi fac şi eu alegerea şi dacă aş aştepta pe cineva vrednic de stima şi afecţiunea mea, ar

trebui să-mi petrec întreaga viaţă de una singură pentru că pe voi, bărbaţii, vă detest pe toţi!" Ha, ha! Tare mă tem că în privinţa asta greşeşte cumplit. Dar, oricum, ceea ce e evident este că n-are pic de dragoste pentru bietul băiat.

— Păi atunci ar fi de datoria ta să-l avertizezi.

— Cum asta? Şi să-i destram bietei fete toate planurile şi perspectivele? Nu, nu; asta ar însemna să-mi bat joc de încrederea pe care mi-a acordat-o, — nu-i aşa, Helen? Ha, ha! Şi pe urmă i-aş frînge şi lui inima.

Şi domnul Huntingdon rîse iarăşi.

— Mde, domnule Huntingdon, nu prea înţeleg ce găseşti atît de amuzant în povestea asta. Eu nu văd nici un lucru de care s-ar putea rîde.

— Dragostea mea, în momentul de faţă rîdeam de tine, mi-a spus el strîmbîndu-se şi mai tare de rîs.

Atunci lăsîndu-l să-şi savureze de unul singur veselia, l-am atins pe Ruby cu cravaşa şi am galopat ca să-i ajung pe tovarăşii noştri, pentru că în tot acest timp merseserăm cu caii la pas rămînînd astfel mult în urmă. Curînd Arthur se află din nou lîngă mine dar, nefiind dispusă să mai fac conversaţie cu el, am pornit în goană mai mare. A făcut şi el la fel şi n-am încetinit pasul pînă cînd nu i-am ajuns pe domnişoara Wilmot şi pe domnul Lowborough, cam la vreo jumătate de milă de părtare de poarta parcului. Am evitat orice altă discuţie cu domnul Huntingdon pînă la sfîrşitul plimbării noastre cînd aveam intenţia să sar de pe cal şi să mă fac nevăzută, în casă, înainte ca el să se poată oferi să mă ajute Dar în timp ce mă luptam să-mi desfac pulpana hainei care se agăţase de oblînc, el m-a ridicat din şa şi m-a ţinut în braţe, afirmînd că n-o să-mi dea drumul pînă nu-l voi ierta.

— Dar n-am nimic de iertat, i-am răspuns. Nu m-ai jignit cîtuşi de puţin.

— Nu, scumpo — să mă păzească Dumnezeu să fac una ca asta! Dar eşti supărată pentru că mie mi-a măr-

turisit Annabella lipsa ei de sentimente faţă de curtezanul ei.

— Nu, Arthur, nu asta mă necăjeşte. E vorba de întreaga comportare pe care ai avut-o faţă de prietenul dumitale; şi dacă doreşti într-adevăr să uit totul, atunci du-te chiar acum şi spune-i ce fel de femeie este fiinţa pe care o adoră el nebuneşte şi de cine şi-a agăţat speranţele de fericire.

— Bine, Helen, dar ţi-am spus că asta ar însemna să-i frîng inima — să-l omor pur şi simplu — în afară de faptul că ar însemna să-i dau o lovitură urîtă bietei Annabella. Acum el nu mai poate fi ajutat; nici măcar rugăciunile nu-i mai pot face nici un bine. Şi pe urmă, s-ar putea ca ea să-şi joace farsa vicleană pînă la capăt şi atunci el va fi la fel de fericit cu iluziile ca şi cum ar fi vorba de o realitate. Sau poate că-şi va descoperi greşeala abia cînd va fi încetat s-o iubească; şi dacă nu se va întîmplă astfel, atunci e mult mai bine ca el să-şi dea seama treptat-treptat de adevăr. Aşa că acum, îngeraşule, nădăjduiesc că te-am făcut să înţelegi destul de limpede felul meu de a privi această problemă şi că te-am convins pe deplin că nu pot să-mi ispăşesc vina aşa cum îmi ceri tu. Ce alte rugăminţi mai ai să-mi adresezi? Vorbeşte-mi, şi voi fi bucuros să mă supun.

I-am răspuns pe un ton la fel de grav ca şi mai înainte:

— Nu am altă rugăminte decît ca în viitor să nu mai iei niciodată în bătaie de joc suferinţele altora şi să-ţi foloseşti întotdeauna influenţa asupra prietenilor dumitale spre binele lor şi împotriva înclinaţiilor lor rele, în loc să le sprijini pe acestea în dauna prietenilor.

— Îţi promit că mă voi strădui din răsputeri să ţin minte şi să îndeplinesc poruncile angelicei mele iubite.

După ce mi-a sărutat amîndouă mîiinle înmănuşate, mi-a dat drumul să plec.

Intrînd în camera mea, am fost surprinsă s-o găsesc pe Annabella Wilmot stînd în picioare în faţa măsuţei mele

de toaletă şi examinîndu-se, calmă, în oglindă. Cu o mînă îşi flutura cravaşa cu mîner de aur, iar cu cealaltă îşi ţinea pulpana costumului de călărie.

„E splendidă, fără doar şi poate!” m-am gîndit eu privind silueta aceea înaltă şi bine făcută şi reflectarea, în oglindă, a feţei aceleia frumoase, înconjurată de părul negru, lucios puţin răvăşit, dar nu în mod dizgraţios, de plimbarea călare, obrajii frumos coloraţi şi îmbujoraţi de efort şi ochii negri seînteind de o strălucire neobişnuită.

Zărîndu-mă prin oglindă, s-a întors şi a exclamat, cu un hohot de rîs care mie mi s-a părut mai degrabă maliţios decît vesel:

— Hei, Helen! De ce ai întîrziat atîta? Am venit să-ţi spun despre norocul pe care-l am, a continuat ea fără să ţină seamă de prezenţa lui Rachel. Lordul Lowborough m-a cerut în căsătorie şi am avut plăcerea să-i accept în mod graţios propunerea. Nu mă invidiezi, draga mea?

— Nu scumpo, i-am spus, iar în sinea mea am adăugat: „Şi nici pe el”. Şi tu chiar îl placi, Annabella?

— Auzi vorbă, dacă-l plac! Da, fireşte — sînt îndrăgostită moartă!

— Bine, atunci sper să-i fii o nevastă bună.

— Mulţumesc, draga mea! Şi ce altceva mai speri?

— Sper să vă iubiţi amîndoi şi să fiţi amîndoi fericiţi.

— Mii de mulţumiri; şi eu sper că-i vei fi o nevastă foarte bună domnului Huntingdon! mi-a răspuns ea cu o reverenţă de regină şi s-a retras.

— Vai, domnişoară! Cum aţi putut să-i spuneţi una ca asta! a strigat Rachel.

— Ce anume? am întrebat-o la rîndul meu.

— Păcatele mele, i-aţi zis că trageţi nădejde să-i fie nevastă bună. În viaţa mea n-am auzit o asemenea urare!

— Păi i-am zis-o pentru că sper într-adevăr acest lucru — sau mai degrabă îl doresc — căci de la ea nu mai poţi spera mare lucru.

— Mă rog! a zis Rachel. Vă rog să mă credeţi că şi eu nădăjduiesc ca el să-i fie un soţ bun. Jos se vorbesc tot felul de lucruri ciudate despre dînsul. Ziceau că...

— Ştiu, Rachel. Am auzit totul despre el; dar acum s-a îndreptat. Şi nu le stă deloc frumos să răspîndească tot felul de vorbe despre stăpînii lor.

— Nu, domnişoară dar, pe de altă parte, au zis cîteva lucruri şi despre domnul Huntingdon.

— Nu vreau să le aud, Rachel; oamenii spun minciuni.

— Da, domnişoară, mi-a răspuns ea calmă, continuînd să-mi aranjeze părul.

— Şi tu le crezi, Rachel? am întrebat-o după o scurtă pauză.

— Nu, domnişoară, cîtuşi de puţin! 'Mneavoastră ştiţi că dacă se strîng laolaltă mai multe slugi, tare le place să-i bîrfească pe ăi mai mari ca ei. Şi unora, aşa ca să se umfle în pene, le place să se prefacă, chipurile, că ştiu şi toaca-n cer, şi scot tot felul de panglici pe nas şi bagă fitiluri numai aşa ca să le ia celorlalţi piuitul. Dar eu zic că dacă aş fi în locul 'mneavoastră, domnişoară Helen, aş chibzui bine lucrurile înainte de a face pasul ăl mare. Eu aşa gîndesc în mintea mea că o domnişoară de neam trebuie să-şi aleagă cu tare multă grijă mirele.

— Bineînţeles, i-am răspuns. Dar acum grăbeşte-te, Rachel; vreau să mă îmbrac.

Şi, într-adevăr, abia aşteptam să scap de femeia asta de treabă pentru că mă aflam într-o stare atît de melancolică, încît abia mi-am putut reţine lacrimile cît timp m-a îmbrăcat. Nu din pricina lordului Lowborough mi-au umplut lacrimile ochii, nu din pricina Ananbellei, nu dintr-a mea, ci din pricina lui Arthur Huntingdon.

13 octombrie. Au plecat, şi s-a dus şi el. O să fim despărţiţi mai bine de două luni — peste zece săptămîni! O perioadă tare, tare lungă să trăiesc fără a-l vedea Dar mi-a promis că-mi va scrie des, şi m-a silit să-i făgăduiesc că eu îi voi scrie încă şi mai des, întrucît el va fi ocupat cu

rezolvarea treburilor lui, pe cînd eu nu voi avea nimic mai bun de făcut. Mde, cred că voi avea întotdeauna o mulţime de lucruri de spus. Dar, vai! Cum mai aştept timpul cînd vom fi pentru totdeauna împreună şi ne vom putea transmite unul altuia gîndurile fără intervenţia acestor reci mijlocitori — pana, cerneala şi hîrtia!

22 octombrie. Am primit mai multe scrisori de la Arthur. Nu prea lungi, în schimb extrem de dulci. Şi sînt aidoma lui, pline de afecţiune fierbinte şi de umor vioi şi jucăuş. Dar, întotdeauna există un „dar” în această lume imperfectă, tare aş vrea să fie mai serios măcar uneori. Nu-l pot face să scrie sau să vorbească într-adevăr cu seriozitate profundă. Deocamdată nu mă supără prea mult acest lucru, dar dacă va fi întotdeauna astfel, ce-o să fac eu cu latura gravă a fiinţei mele?

CAPITOLUL XXIII

18 FEBRUARIE, 1822. ASTĂZI

Arthur şi-a încălecat dis-de-dimineaţă calul de vînătaare şi a pornit voios să-şi întîmpine... ogarii. Va lipsi de acasă toată ziua, aşa că m-am hotărît să mă distrez cu prea neglijatul meu jurnal, dacă mai pot să denumesc astfel un caiet de care mă ocup atît de rar. Au trecut patru luni de cînd nu l-am mai deschis.

Acum sînt măritată, o femeie aşezată la casa ei — doamna Huntingdon de la conacul Grassdale. Am o experienţă de opt săptămîni în domeniul căsniciei. Oare regret pasul pe care l-am făcut? Nu, deşi în străfundul inimii mele trebuie să mărturisesc că Arthur nu e aşa cum l-am crezut la început şi dacă l-aş fi cunoscut din capul locului atît de bine cum îl cunosc acum, probabil nu l-aş fi iubit niciodată. Iar dacă l-aş fi iubit mai întîi pe urmă aş fi făcut descoperirea, mă tem că aş fi socotit de datoria mea să nu-l iau de bărbat. Fireşte că aş fi putut să-l cunosc, căci toată lumea era mai mult decît doritoare să-mi vorbească despre el, şi nici el personal nu era un mare ipocrit, dar am fost oarbă. Iar acum, în loc să regret că nu i-am desluşit pe deplin caracterul înainte de a fi legată pe vecie de el, mă bucur, pentru că în felul ăsta am fost scutită de o mulţime de lupte cu conştiinţa mea şi, deci, şi de o mulţime de necazuri şi dureri. Şi, indiferent ce ar fi trebuit să fac, în momentul de faţă e clar că am datoria

să-l iubesc şi să rămîn ataşată de el, ceea ce se şi potriveşte de minune cu înclinaţiile mele.

El ţine foarte mult la mine, chiar prea mult aş putea spune. Am impresia că m-aş bucura dacă m-ar mîngîia mai puţin şi s-ar arăta în schimb mai raţional. Mi-ar plăcea să fiu în mai mică măsură o jucărie sau o păpuşă îndrăgită şi în mai mare măsură o prietenă, dacă mi-ar veni cheful să fiu, dar de asta n-am să mă plîng. Mă tem doar că afecţiunea lui pierde din profunzime cînd cîştigă în ardoare. Uneori o asemuiesc cu un foc de rămurele şi crenguţe uscate în contrast cu un foc de cărbuni masivi — strălucitor şi fierbinte. Însă dacă ar fi să ardă pînă la capăt şi să nu lase în urmă altceva decît cenuşă, ce m-aş face? Totuşi nu se va întîmplă aşa, sigur nu, în privinţa asta sînt hotărîtă — şi cu siguranţă că am şi puterea să întreţin acest foc. Dar Arthur e egoist; mă văd silită să recunosc acest lucru. Şi, de fapt, mărturisirea mă îndurerează mai puţin decît s-ar putea aştepta cineva, căci, de vreme ce-l iubesc atît de mult, îl pot uşor ierta pentru că se iubeşte atît de mult pe sine. Îi place să i se facă voia, pentru mine e o adevărată încîntare să i-o fac, şi de cîte ori îmi pare rău de această înclinare a lui, o regret pentru binele lui, nu pentru al meu.

Prima dată cînd s-a manifestat în felul ăsta, a fost cu ocazia călătoriei noastre de nuntă. El voia să treacă în goană prin toate locurile întrucît peisajele continentale îi erau bine cunoscute: multe din ele îşi pierduseră interesul pentru el, iar altele nu avuseseră niciodată ce să piardă. Consecinţa a fost că după o trecere ca a unei păsări în zbor prin multe părţi ale Franţei şi Italiei, m-am întors acasă aproape la fel de neştiutoare cum plecasem, întrucît nu cunoscusem mai deloc persoane şi obiceiuri şi cam puţine lucruri, în capul meu învîrtindu-se un roi pestriţ şi învălmăşit de obiecte şi scene. E drept că unele îmi lăsaseră o impresie mai profundă şi mai plăcută decît altele, dar şi acestea erau întinate de amintirea tristă că

emoţiile mele nu fuseseră împărtăşite de însoţitorul meu. Ba chiar dimpotrivă, cînd îmi exprimasem interesul deosebit pentru vreun lucru pe care-l vedeam sau doream să-l văd, îl cam supăram, întrucît îi dovedeam astfel că mă poate încînta şi altceva în afară de persoana lui.

La Paris, abia dacă ne-am oprit, iar cît despre Roma nu mi-a lăsat timpul să văd nici a zecea parte din frumuseţile şi lucrurile interesante de acolo. Voia să mă aducă acasă — aşa zicea — să mă aibă numai şi numai pentru el şi să mă vadă bine instalată ca stăpînă a conacului Grassdale, la fel de simplă, de naivă şi de nostimă cum eram. Şi ca şi cum aş fi fost cine ştie ce fluture gingaş, el se arăta temător să nu cumva să-mi scuture argintul de pe aripioare aducîndu-mă în contact cu societatea, în special cu cea a Parisului şi a Romei. Şi, mai mult decît atît, nu s-a jenat să-mi spună că în amîndouă aceste oraşe existau cucoane care i-ar fi scos ochii dacă s-ar fi întîmplat să-l întîlnească împreună cu mine.

Bineînţeles că m-am supărat de toate astea. Şi totuşi nu era vorba atîta de deziluzia mea, cît de faptul că mă dezamăgea el. Şi pe urmă mai era şi osteneala pe care trebuia să mi-o dau să găsesc scuze faţă de prietenii şi prietenele mele pentru că văzusem şi observasem atît de puţine lucruri, fără să pot să-i atribui soţului meu nici cea mai mică vină. Dar cînd am ajuns acasă — în noua şi încîntătoarea mea casă — eram atît de fericită, iar el atît de amabil, încît i-am iertat, cu dragă inimă, totul. Şi începusem tocmai să-mi socotesc soarta mult prea fericită şi pe soţul meu de fapt prea bun pentru mine, dacă nu cumva prea bun pentru lumea în care trăim, cînd, în a doua duminică după sosirea noastră m-a şocat şi m-a îngrozit dîndu-mi un nou exemplu al pretenţiilor lui nerezonabile. Ne întorceam pe jos de la liturghie, pentru că fiind o zi frumoasă de iarnă, iar noi locuind atît de aproape de biserică, îl rugasem să nu mai luăm trăsura.

— Helen — mi-a spus el pe un ton de o neobişnuită gravitate — nu sînt întrutotul mulţumit de tine.

Am dorit să aflu cu ce-am greşit.

— Dar dacă-ţi spun îmi vei promite să te îndrepţi?

— Da, dacă voi putea, sigur, şi fără să supăr o autoritate mai înaltă.

— Ah! Ei vezi, asta este: nu mă iubeşti din toată inima!

— Nu te înţeleg, Arthur, sau cel puţin sper că nu te înţeleg. Spune-mi, te rog, ce lucru nepotrivit am făcut sau am spus?

— Nu e vorba de nimic din ce-ai făcut sau ai spus. E vorba de ceea ce eşti: eşti prea cucernică. Bineînţeles, mie îmi place ca femeia să fie evlavioasă şi socot evlavia ta unul din cele mai mari farmece pe care le ai, dar pe de altă parte, ca şi multe alte lucruri bune, s-ar putea ca ea să fie împinsă prea departe. După părerea mea. credinţa unei femei n-ar trebui să-i micşoreze ataşamentul faţă de stăpînul ei pămîntesc. Ea ar trebui să aibă destulă evlavie ca să-şi purifice sufletul, dar nu atît de multă încît să-i rafineze exagerat inima ridicînd-o mai presus de toate simţămintele omeneşti.

— Dar ce, eu sînt mai presus de toate aceste simţăminte?

— Nu, scumpa mea; dar te îndrepţi către acest gen de sfinţenie mai repede decît aş vrea eu. În ultimele două ceasuri m-am gîndit neîncetat la tine şi am tot vrut să-ţi întîlnesc privirea, însă tu erai atît de absorbită de devoţiunile tale, încît nu m-ai învrednicit nici măcar cu o ocheadă. Pe cuvîntul meu că un asemenea lucru e suficient să facă un bărbat gelos pe Creator — lucru care, ştii bine, e foarte greşit. Aşa că dacă vrei binele sufletului tău, te rog să nu mai stîrneşti asemenea patimi ticăloase.

— Cine eşti dumneata, domnule, ca să te pretinzi un zeu şi să ai îndrăzneala să te lupţi pentru stăpînirea inimii mele cu Cel căruia îi datorez tot ceea ce am, printre care

te numeri şi dumneata, dacă eşti într-adevăr o binecuvîntare, lucru de care mă cam îndoiesc puţin?

— Nu fi chiar atît de aspră cu mine, Helen; şi nu mă mai strînge atît de tare de braţ, că ţi-ai înfipt degetele pînă la os.

— Arthur — am continuat eu lăsîndu-i braţul — nu mă iubeşti nici pe jumătate cît te iubesc eu. Şi totuşi, dacă m-ai iubi mai puţin, nu m-aş plînge, dacă aş fi sigură că ai şi tu un crez în viaţă...

El n-a făcut decît să rîdă şi să îmi sărute mîna zicînd că sînt o dulce entuziastă. Apoi, scoţîndu-şi pălăria, a adăugat:

— Dar uită-te şi tu încoace, Helen — ce poate face un om cînd are un asemenea cap?

Capul nu părea să aibă vreun cusur, însă cînd şi-a pus mîna în creştet, degetele i s-au afundat într-o mare de cîrlionţi, îngrijorător de adîncă, în special la mijloc.

— Vezi că n-am fost menit să fiu un sfînt, a zis el rîzînd, cu atît mai mult cu cît sînt convins că în ultimele săptămîni m-am purtat foarte frumos. Ce-ai văzut greşit la mine şi ce-ai vrea să mă pui să fac?

— Nimic mai mult decît faci, Arthur. Faptele tale sînt corecte deocamdată; dar aş vrea să ţi se schimbe gîndurile. Aş vrea să te întăreşti împotriva ispitei şi să nu spui că răul e bine şi binele e rău. Aş vrea să te gîndeşti mai profund, să priveşti mai departe şi să ţinteşti mai sus decît pînă acum.

CAPITOLUL XXIV

25 MARTIE. ARTHUR A ÎNCE-put să se cam plictisească, nu de mine sper, ci de viaţa liniştită şi trîndavă pe care o duce, şi nici nu mă mir, pentru că are atît de puţine surse de amuzament; nu citeşte niciodată altceva decît ziarele şi revistele de vînătoare, iar cînd mă vede pe mine cu o carte în mînă, nu-mi dă pace pînă n-o închid. Cînd e frumos afară, izbuteşte să-şi petreacă timpul cît mai plăcut, dar în zilele ploioase care s-au cam ţinut lanţ în ultima vreme, e de-a dreptul penibil să-i vezi plictisul. Eu fac tot ce pot ca să-l amuz însă e imposibil să-i stîrnesc interesul pentru lucrurile despre care îmi place să vorbesc, iar pe de altă parte, lui îi place să vorbească despre lucruri care nu mă pot interesa pe mine — şi chiar despre lucruri care mă supără — şi tocmai acestea îl încîntă cel mai mult. Distracţia lui preferată este să se tolănească lîngă mine, pe canapea, şi să-mi povestească despre amorurile lui de altădată, istoriile învîrtindu-se întotdeauna în jurul distrugerii vieţii cine ştie cărei fete încrezătoare sau în jurul încornorării vreunui soţ nebănuitor. Iar cînd eu îmi exprim oroarea şi indignarea, el pune toate acestea pe seama geloziei şi începe să rîdă cu lacrimi. La început mă apuca furia sau mă podidea plînsul, dar dîndu-mi seama că încîntarea lui sporeşte pe măsură ce mă vede mai supărată şi mai agitată, ulterior m-am străduit să-mi înăbuş sentimentele şi să-i primesc destăinuirile în

tăcerea unui dispreţ calm. Şi totuşi, el îmi desluşeşte pe chip lupta care se dă în sinea mea şi interpretează greşit amărăciunea sufletului meu faţă de nemernicia lui, luînd-o drept rană provocată de săgeţile geloziei. Iar după ce s-a amuzat suficient cu acest lucru sau cînd teama de a nu mă supăra îl face să se îngrijoreze în privinţa liniştii lui, încearcă să mă sărute şi, cu tot felul de alintări, să mă facă iarăşi să zîmbesc — or, niciodată nu sînt mai puţin binevenite ca atunci mîngîierile lui! Mie mi se pare că e vorba de un dublu egoism — faţă de mine şi faţă de victimele fostei lui vieţi amoroase. Sînt momente cînd, cu un junghi trecător în inimă, cu o licărire de spaimă îngrozitoare, mă întreb: „Helen ce-ai făcut?" Dar reprim glasul interior care-mi pune această întrebare şi resping năvala gîndurilor supărătoare ce mă copleşesc. Deoarece chiar de-ar fi el de zece ori mai pămîntean şi mai refractar la gînduri frumoase şi nobile, ştiu bine că n-am nici un drept să mă plîng. Şi de fapt nu mă plîng şi n-o voi face niciodată. Îl iubesc încă şi-l voi iubi şi de aici înainte. Nu regret şi nu voi regreta niciodată că m-am legat de soarta lui.

4 aprilie. Am avut chiar şi o mică ceartă. Detaliile sînt următoarele: Arthur îmi spusese, în răstimpuri, toată povestea aventurii lui cu lady F., poveste pe care mai înainte n-am vrut s-o cred. Dar era oarecum o consolare să constat că în cazul respectiv doamna fusese mai vinovată decît el, pentru că pe atunci Arthur era foarte tînăr şi e clar că ea făcuse primele avansuri, dacă ceea ce spunea el era adevărat. Am urît-o pentru asta, întrucît se părea că ea a vrut în cea mai mare măsură să-l corupă. Aşadar, deunăzi cînd soţul mea a început să-mi vorbească despre ea, l-am rugat să nu-i pomenească numele pentru că numai cît îl auzeam şi-mi venea rău.

— Dar bagă bine de seamă, Arthur, asta nu din cauză că ai iubit-o tu, ci pentru că ea ţi-a făcut ţie un rău şi şi-a

înşelat soţul şi a fost în general o femeie abominabilă de care ar trebui să-ţi fie ruşine să vorbeşti.

Dar el i-a luat apărarea zicînd că avea un soţ bătrîn şi ramolit pe care era imposibil să-l iubească.

— Atunci de ce s-a măritat cu el?

— Pentru banii lui, mi-a răspuns.

— Atunci asta a fost o crimă, şi promisiunea ei solemnă de a-şi iubi şi cinsti soţul a fost încă una, care a sporit gravitatea celei anterioare.

— Eşti prea severă cu biata doamnă, a rîs el. Dar nu-i nimic, Helen, acum nu mai ţin la ea. Şi pe nici una din ele n-am iubit-o nici pe sfert cît te iubesc pe tine, aşa că nu trebuie să te temi că vei fi părăsită cum au fost ele.

— Arthur, dacă mi-ai fi spus aceste lucruri înainte, nu ţi-aş fi acordat niciodată şansa de a o mai face.

— Chiar aşa, draga mea?

— Chiar aşa!

A rîs neîncrezător.

— Tare aş vrea să te pot convinge acum, pe loc, de acest lucru! am strigat, ridicîndu-mă de lîngă el.

Pentru prima dată în viaţă — şi sper pentru ultima — mi-a părut rău că m-am măritat cu el.

— Helen, mi-a zis el pe un ton mai grav, ştii că dacă te-aş crede acum m-aş supăra foarte tare? Dar slavă Domnului, că nu te cred. Deşi stai acolo, albă că hîrtia şi cu ochii numai fulgere, privindu-mă ca o mică tigroaică, îţi cunosc inima poate un pic mai bine decît ţi-o cunoşti tu.

Fără să-i răspund o vorbă, am plecat de acolo şi m-am încuiat în camera mea. Peste vreo jumătate de oră a venit la uşă. Întîi a încercat clanţa, apoi a bătut

— Helen, nu-mi dai voie să intru?

— Nu; m-ai supărat şi nu mai vreau să te văd şi nici să-ţi aud glasul pînă dimineaţă.

A stat locului un răstimp, parcă uluit, neştiind prea bine cum să răspundă la asemenea vorbe, apoi s-a îndepărtat. Asta se întîmpla cam la un ceas după cină. Ştiam că o să

fie foarte plictisitor pentru el să stea singur toată seara; şi asta mi-a înmuiat în mare măsură ciuda faţă de el deşi nu m-a făcut să mă înduplec. Eram hotărîtă să-i demonstrez că în inima mea nu sînt roaba lui şi că dacă vreau, pot să trăiesc şi fără el. M-am aşezat şi i-am scris o scrisoare lungă mătuşii — bineînţeles fără să suflu o vorbă despre toate cele întîmplate. Curînd după ora zece l-am auzit urcînd iarăşi scările, dar a trecut pe lîngă uşa mea şi s-a dus direct în odaia lui unde s-a încuiat.

Eram nerăbdătoare să văd cum mă va întîmpina dimineaţa, aşa că am fost destul de dezamăgită cînd l-am observat venind cu un zîmbet nepăsător la micul dejun.

— Tot mai eşti supărată, Helen? m-a întrebat el apropiindu-se ca şi cum ar fi vrut să mă sărute.

Mi-am întors cu răceală privirile spre masă şi am început să umplu ceştile de cafea, făcînd observaţia ca a întîrziat cam mult.

A scos un uşor fluierat şi s-a dus, degajat, pînă la fereastră unde a rămas cîteva minute privind norii cenuşii şi posomoriţi, şuvoaiele ploii, pajiştea udă şi copacii desfrunziţi din care se prelingeau picături. A mormăit cîteva blesteme împotriva vremii, apoi s-a aşezat la micul dejun. În timp ce-şi sorbea cafeaua a mormăit că e „al dracului de rece”.

— Nu trebuia s-o laşi să stea atîta, i-am zis.

Nu mi-a răspuns nimic şi am terminat de mîncat în tăcere. A fost o adevărată uşurare pentru amîndoi cînd ni s-a adus poşta. Conţinea un ziar, vreo cîteva scrisori pentru el şi două pentru mine pe care mi le-a aruncat peste masă, fără o vorbă. Una era de la fratele meu, iar cealaltă de la Milicent Hargrave, care e acum la Londra cu mama ei. Ale lui erau, cred, scrisori de afaceri şi după cît se pare prea puţin pe placul lui, întrucît le-a mototolit şi le-a băgat în buzunar mormăind nişte vorbe pentru care oricînd altădată l-aş fi ţinut de rău. Şi-a aşezat ziarul în

faţă şi s-a prefăcut profund absorbit de lectura lui multă vreme după terminarea mesei.

Cititul scrisorilor, scrierea răspunsurilor şi îndrumările date în gospodărie, mi-au ocupat în suficientă măsură dimineaţa; după-masă mi-am văzut de pictură, iar de la cină pînă la ora culcării am citit. Între timp bietul Arthur era într-o stare jalnică, neizbutind să găsească ceva cu care să se distreze sau să-şi treacă timpul. Voia să pară la fel de ocupat şi de nepăsător ca şi mine. Dacă vremea i-ar fi permis cît de cît, fără îndoială că ar fi dat ordin să i se pregătească armăsarul şi ar fi pornit către cine ştie ce meleaguri îndepărtate — indiferent încotro — imediat după micul dejun, şi nu s-ar mai fi întors pînă seara tîrziu. Dacă ar fi existat în apropiere vreo persoană de sex feminin, între cincisprezece şi patruzeci şi cinci de ani, ar fi căutat prilejul de a se răzbuna şi s-ar fi străduit să înceapă, sau măcar să pregătească, un flirt nesăbuit cu ea. Dar neavînd nici una dintre aceste două surse de divertisment — lucru care îmi aducea o satisfacţie cinică — suferinţele lui erau de-a dreptu deplorabile. După ce a terminat de căscat, cu ziarul în faţă şi după ce a mîzgălit nişte răspunsuri scurte la scrisorile şi mai scurte, primite, şi-a petrecut restul dimineţii şi întreaga după-amiază lălăindu-se dintr-o încăpere într-alta, uitîndu-se lung, la nori, blestemînd ploaia, alintîndu-şi, zădărîndu-şi sau ocărîndu-şi cîinii, uneori tolănindu-se pe canapea cu o carte pe care nu se putea hotărî s-o citească. Foarte adesea îşi aţintea privirile asupra mea cînd i se părea că nu-l observ, cu speranţa vană de a descoperi pe faţa mea vreo urmă de lacrimi sau vreun semn de remuşcări chinuitoare. Însă eu am izbutit să-mi păstrez toată ziua o seninătate netulburată deşi gravă. De fapt nu eram foarte supărată. Tot timpul mi-a fost milă de el şi abia aşteptam să ne împăcăm dar m-am hotărît să-l aştept pe el să facă primele avansuri sau cel puţin să arate mai întîi vreun semn de smerenie şi de pocăinţă; pentru că, dacă

începeam eu, asta n-ar fi făcut decît să dea apă la moară îngîmfării lui, să-i sporească aroganţa şi să submineze total lecţia pe care voiam să i-o dau.

După cină a zăbovit cam mult în sufragerie şi — tare mă tem — a băut o cantitate neobişnuită de vin, deşi nu destul ca să-i dezlege limba, deoarece cînd a venit în salonaş şi m-a găsit cu cartea în mînă, prea preocupată de lectură ca să ridic capul la intrarea lui, n-a făcut decît să mormăie nişte vorbe de dezaprobare şi închizînd uşa cu zgomot s-a dus şi s-a întins, cît era de lung, pe canapea, aşternindu-se liniştit pe somn. Însă cîinele lui preferat, Dash, care zăcea de cîtăva vreme la picioarele mele, şi-a permis să sară pe el şi să înceapă să-l lîngă pe obraz. L-a pocnit rău de tot ca să-l îndepărteze, şi bietul cîine a chelălăit şi a alergat înapoi, la mine, încovrigat de durere şi năduf. Peste vreo jumătate de oră, cînd s-a trezit, l-a chemat la el, dar Dash l-a privit cu obidă şi a dat uşor din vîrful cozii. L-a strigat încă o dată, cu mai multă asprime, însă Dash s-a lipit mai tare de mine şi mi-a lins mîna de parcă m-ar fi implorat să-l ocrotesc. Înfuriat la culme, stăpînul lui a pus mîna pe o cartea grea şi i-a aruncat-o în cap. Bietul cîine a scos un lătrat jalnic şi a alergat la uşă. I-am dat drumul afară şi apoi am ridicat de jos cartea, fără o vorbă.

— Dă-mi te rog cartea aceea, mi-a spus Arthur pe un ton nu prea curtenitor.

I-am dat-o.

— De ce-ai lăsat cîinele să iasă? m-a întrebat. Ştiai că vreau să vină la mine.

— De unde să-mi dau seama? Din faptul că ai aruncat cu cartea în el? Sau te pomeneşti că lovitura îmi era destinată mie?

— Nu; dar văd că te-ai înfruptat şi tu din ea, mi-a spus el uitîndu-se la mîna mea care fusese şi ea lovită şi era julită destul de rău.

M-am reapucat de lectură şi el s-a străduit să-şi pe timpul în acelaşi fel; dar, peste puţină vreme, după cîteva căscături ameninţătoare, şi-a declarat cartea „o prostie cumplită” şi a trîntit-o pe masă. Apoi au urmat vreo zece minute de tăcere, răstimp în care, cred, s-a uitat într-una la mine. În cele din urmă a ajuns la capătul răbdării.

— Helen, ce carte e aceea? a exclamat el.

l-am spus.

— E interesantă?

— Da, foarte.

Am continuat să citesc sau cel puţin să mă prcfac că citesc — n-aş şti să spun dacă mai păstram o comunicare deplină între ochi şi creier; pentru că, în vreme ce ochii parcurgeau paginile, creierul se întreba cînd va mai deschide Arthur din nou gura, şi ce va spune, şi ce-o să-i răspund eu. Dar el n-a vorbit din nou pînă cînd nu m-am ridicat să pregătesc ceaiul şi chiar şi atunci n-a zis decît că n-are nevoie de ceai. A continuat să stea tolănit pe canapea alternînd perioadele cînd era cu ochii închişi cu altele cînd se uita la ceas şi la mine. Asta pînă la ora culcării. Atunci m-am ridicat, mi-am luat sfeşnicul şi m-am retras.

— Helen! a strigat el în clipa în care am părăsit încăperea.

M-am întors şi am rămas locului, în aşteptarea poruncilor lui.

— Ce vrei, Arthur? l-am întrebat în cele din urmă.

— Nimic, du-te!

Am plecat, dar auzindu-l că mormăie ceva în timp ce închideam uşa, m-am întors iar. Mi s-a părut că a spus „căţea blestemată”, deşi aş fi dorit din tot sufletul să fi auzit greşit.

— Spuneai ceva, Arthur? l-am întrebat.

— Nu! mi-a răspuns.

Aşa că am închis uşa şi m-am îndepărtat. Nu l-am mai văzut pînă a doua zi dimineaţă la micul dejun, la care a coborît cu un ceas mai tîrziu ca de obicei.

— Ai întîrziat foarte tare — a sunat salutul meu dimineaţă.

— Nu era nevoie să mă aştepţi — a sunat salutul lui.

Şi iarăşi s-a dus la fereastră. Vremea era exact şi în ziua anterioară.

— Ah, ploaia asta afurisiră! a mormăit el.

După ce-o privi cîteva minute, îi veni, probabil, o idee grozavă pentru că a exclamat brusc: „Dar ştiu ce am să fac!” apoi s-a întors şi şi-a reluat locul la masă. Sacul poştal era acolo aşteptînd să fie deschis.

— E ceva pentru mine? l-am întrebat.

— Nu.

A deschis ziarul şi a început să citească.

— N-ar fi rău să-ţi bei cafeaua, i-am sugerat. Altfel, o să fie iarăşi prea rece.

— Dacă ai terminat, poţi să te duci, nu mai am nevoie de tine, mi-a spus el.

M-am ridicat şi m-am retras în camera alăturată întrebîndu-mă dacă o să avem iarăşi o zi la fel de nefericită ca şi cea de ieri şi tînjind din tot sufletul să se pună capăt acestor torturi reciproce. Curînd după aceea l-am auzit sunînd clopoţelul şi dînd nişte porunci în privinţa garderobei lui, din care se desprindea ideea că-şi propune o călătorie lungă. Apoi a trimis după vizitiu şi am auzit ceva despre trăsură şi cai şi Londra şi ora şapte mîine dimineaţă — lucruri care m-au alarmat şi m-au tulburat în mare măsură.

„Orice s-ar întimpla, nu trebuie să-l las să se ducă la Londra, mi-am zis în sinea mea. O să intre în tot felul de buclucuri şi vinovată o să fiu doar eu. Dar întrebarea este cum să-l facă să-şi mute gîndul?... Ei bine, am să aştept o vreme şi am să văd dacă pomeneşte el ceva.”

Am aşteptat, pradă nerăbdării şi îngrijorării ceas după ceas; dar nu mi-a adresat nici un cuvînt, nici în privinţa asta, nici în vreo altă privinţă. Fluiera şi vorbea cu cîinii şi se vîntura dintr-o cameră într-alta exact ca şi în ziua anterioară. În cele din urmă am început să cred că va trebui să abordez chiar eu subiectul şi tot meditam cum să-l aduc pe tapet, cînd fără ştirea lui, John mi-a venit în ajutor cu următorul mesaj pe care-l aducea din partea vizitiului;

— Să nu vă fie eu supărare, conaşule, dar Richard zice că unul din cai a răcit rău şi el crede, conaşule, că dacă n-aţi avea nimica împotrivă să plecaţi poimîine în loc de mîine, el ar putea să-l doftoricească astăzi ca să...

— Să-l ia dracu de obraznic! exclamă stăpînul.

— Vă rog, conaşule, zice că ar fi mult mai bine dacă aţi putea — insistă John, fiindcă trage nădejde să se schimbe vremea în curînd şi zice că nu e chiar bine, cînd un cal e bolnav de tignafes şi e doftoricit şi aşa mai departe...

— Dă-l naibii de cal! strigă gentilomul... Mă rog, spune-i c-am să mă mai gîndesc, adăugă el după un moment de cugetare.

În timp ce servitorul se retrăgea, soţul mi-a aruncat o privire iscoditoare, aşteptîndu-se să vadă la mine vreun semn de profundă uimire şi spaimă. Dar eu, fiind pregătită dinainte, mi-am păstrat un aer de indiferenţă stoică. A făcut o faţă lungă cînd mi-a întîlnit privirea severă şi a întors capul, evident, dezamăgit. S-a dus lîngă foc şi a rămas acolo într-o atitudine de întristare prea puţin deghizată şi s-a sprijinit de cămin cu fruntea aplecată pe braţ.

— Unde vrei să mergi, Arthur? l-am întrebat.

— La Londra, mi-a răspuns el pe un ton grav.

— Pentru ce?

— Pentru că nu pot fi fericit aici.

— Şi de ce anume?

— Fiindcă nevastă-mea nu mă iubeşte.

— Te-ar iubi ea din toată inima dacă ai merita.

— Ce trebuie să fac pentru a merita acest, lucru?

Felul ăsta de a vorbi părea destul de smerit şi de serios. Am fost atît de afectată, alternînd între supărare şi bucurie, încît m-am văzut silită să fac o pauză de cîteva secunde pînă să-mi pot linişti vocea în suficientă măsură ca să-i răspund.

— Dacă ea îţi dă inima ei, i-am zis, trebuie s-o primeşti cu recunoştinţă şi s-o tratezi cum se cuvine şi să n-o calci în picioare şi să nu-i rîzi în faţă pentru că nu şi-o poate smulge din mîinile tale.

Acum s-a întors şi m-a înfruntat direct, rămînînd cu spatele la foc.

— Atunci spune, Helen, ai de gînd să fii fată bună?

Vorbele astea sunau cam prea arogant şi zîmbelul care le însoţea nu mi-a plăcut deloc. De aceea am şovăit să-i răspund. Poate că răspunsul meu dinainte implicase prea mult: îmi auzise glasul şovăind şi frîngîndu-se şi poate că mă şi văzuse ştergîndu-mi o lacrimă.

— Ai să mă ierţi, Helen? a reluat el mai smerit.

— Va să zică te căieşti? i-am răspuns apropiindu-mă de el şi zîmbindu-i.

— Am inima frîntă! mi-a răspuns cu o expresie tristă pe faţă, dar cu un zîmbet vesel sclipindu-i în ochi şi jucînd pe la colţurile gurii. Dar asta nu putea să mă respingă, aşa că m-am aruncat la pieptul lui. M-a îmbrăţişat cu ardoare şi, cu toate că am vărsat un potop de lacrimi, cred că în viaţa mea n-am fost mai fericită decît în clipa aceea.

— Va să zică n-o să mai pleci la Londra, Arthur? i-am zis după ce se mai potolise prima năvală a lacrimilor şi sărutărilor.

— Nu, dragostea mea, decît dacă vrei să mergi şi tu cu mine.

— Merg cu plăcere, i-am răspuns, dacă crezi că schimbarea o să te amuze şi dacă vei avea bunătatea să amîni călătoria pînă săptămîna viitoare.

A acceptat cu dragă inimă, dar a spus că nu e nevoie de multe pregătiri deoarece n-o să stea prea multă vreme. Zicea că nu vrea să mă vadă „londonizată” ca să nu-mi pierd prospeţimea şi originalitatea de provincială printr-un contact prea îndelungat cu doamnele mondene. Asta mi s-a părut o prostie, dar nu voiam să-l contrazic. I-am spus, pur şi simplu, că, după cum ştia prea bine, deprinderile mele sînt foarte domestice şi nu ţin în mod special să mă amestec cu lumea aleasă.

Aşadar, urmează să plecăm la Londra luni, adică poimîine. Au trecut între timp patru zile de la sfîrşitul ne-înţelegerii noastre şi sînt convinsă că cearta ne-a fost de mult folos amîndurora: pe mine m-a făcut să ţin mult mai mult la Arthur, iar pe el l-a făcut să se poarte mulţ mai frumos cu mine. De atunci n-a încercat să mă mai supere nici măcar cu cea mai vagă aluzie la lady F. sau la una dintre acele reminiscenţe dezagreabile ale vieţii lui dinainte. Ce n-aş da să le pot şterge din memorie sau să-l pot face să privească asemenea lucruri aşa cum le privesc şi eu. Mă rog! Oricum e ceva că l-am făcut să vadă că nu sînt subiecte potrivite pentru o glumă între soţi. Cîndva, mai tîrziu s-ar putea să vadă lucrurile şi mai clar — las frîu liber speranţelor mele; şi în ciuda prevestirilor rele ale mătuşii, ale propriilor mele temeri nemărturisite, am încredere că vom fi totuşi fericiţi.

CAPITOLUL XXV

LA 8 APRILIE NE-AM DUS LA Londra; la 8 mai m-am întors, ascultînd de dorinţa lui Arthur. Dar în mare măsură împotriva propriei mele dorinţe pentru că l-am lăsat pe el acolo. Dacă ar fi venit cu mine aş fi fost foarte bucuroasă să mă întorc acasă, pentru că acolo, la Londra, m-a ţinut numai în petreceri zgomotoase, aşa că în acel scurt răstimp am ajuns să fiu istovită şi plictisită. Părea înclinat să mă arate, ca la o expoziţie, prietenilor şi cunoştinţelor lui, în special, şi publicului în general, cu orice prilej şi pe cît posibil în lumina cea mai favorabilă. Era într-adevăr ceva, să simt că mă socotea vrednică de mîndrie. Dar am plătit scump această satisfacţie pentru că în primul rînd — ca să-i fac lui plăcere — a trebut să-mi încalc înclinaţiile scumpe firii mele — principiile mele destul de adînc înrădăcinate, în privinţa unei îmbrăcăminţi simple şi sobre, în culori închise. El mă silea să strălucesc, încărcată de giuvaeruri scumpe, şi să mă împopoţonez ca un fluture pictat, exact aşa cum mă hotărîsem de multă vreme să n-o fac niciodată. A fost un sacrificiu destul de mare pentru mine. În al doilea rînd, mă străduiam tot timpul să corespund speranţelor lui şi să fac cinste alegerii sale prin comportarea şi atitudinea mea, temîndu-mă mereu să nu-l dezamăgesc cumva prin cine ştie ce purtare stîngace sau prin vreo manifestare a ignoranţei ei în privinţa obiceiurilor societăţii, din pricina lipsei de experienţă, şi asta

în special cînd jucam rolul de amfitrioană, pe care mi se cerea destul de des să-l îndeplinesc. Şi în al treilelea rînd, aşa cum am arătat şi mai înainte, eram obosită de înghesuială şi de zarvă, de graba necontenită şi de schimbările neîncetate dintr-o viaţă atît de străină tuturor deprinderilor mele anterioare. În cele din urmă, el a descoperit dintr-o dată, că aerul Londrei nu-mi face bine, că tînjesc după casa de la ţară şi că trebuie să mă întorc imediat la Grassdale.

Rîzînd, l-am asigurat că situaţia nu e chiar atît de gravă cum părea el să creadă, dar că sînt gata să mă întorc acasă dacă şi el e dispus s-o facă. Mi-a răspuns că va fi obligat să mai rămînă încă o săptămînă sau două întrucît are nişte treburi care necesită prezenţa lui ia Londra.

— Atunci voi rămîne cu tine, i-am spus.

— Dar n-am ce să fac cu tine, Helen, a sunat răspunsul lui. Atîta vreme cît rămîi şi tu mă voi ocupa numai de tine şi-mi voi neglija treburile.

— Ba n-am să te las eu s-o faci, i-am replicat. Acum, cînd ştiu că ai treburi, am să insist să-ţi vezi de ele şi să mă laşi pe mine în pace — şi, ca să-ţi spun adevărul, chiar mă bucur să mă odihnesc puţin. Pot să-mi fac plimbările obişnuite prin parc, călare sau pe jos. Şi nu se poate ca treburile tale să-ţi ocupe chiar tot timpul. Am să te văd cel puţin la ora mesei şi seara, şi asta o să fie mult mai bine decît să mă aflu la mare distanţă şi să nu te văd deloc.

— Draga mea, dar mi-e imposibil să te las să rămîi. Cum voi putea să-mi rezolv afacerile cînd voi şti că tu eşti aici, neglijată...

— N-am să mă simt deloc neglijată: atîta vreme cît tu îţi vei face datoria, Arthur, n-am să mă plîng niciodată că sînt părăsită. Dacă mi-ai fi spus mai înainte că ai ceva de făcut, treaba ar fi fost pe jumătate îndeplinită între timp; acum trebuie să recuperezi vremea pierdută sporindu-ţi eforturile. Spune-mi despre ce e vorba şi eu am să fiu

şeful care-ţi repartizează sarcinile în loc să-ţi fiu o povară şi o piedică.

— Nu, nu, — insistă această fiinţă îndărătnică. Trebuie să te duci acasă, Helen. Trebuie să am mulţumirea de a şti că eşti bine şi în siguranţă, chiar dacă te afli la oarecare depărtare. Strălucirea din ochii tăi s-a şters şi culorile acelea de floare delicată ţi-au pierit din obraji.

— De vină e doar obosela datorită petrecerilor şi chefurilor.

— Nu, nu, draga mea, ascultă-mă pe mine. E din pricina aerului de la Londra. Tu te ofileşti tînjind după adierile proaspete de la ţară — şi le vei simţi negreşit în cel mult două zile. După cum bine ştii, de sănătatea ta depinde sănătatea — dacă nu cumva şi viaţa — viitoarei noastre speranţe.

— Va să zică ţii cu tot dinadinsul să scapi de mine?

— Neapărat. Am să te conduc chiar eu la Grassdale şi apoi am să revin la Londra. Nu voi zăbovi aici mai mult de o săptămînă, maximum două.

— Dar dacă trebuie să plec, am să plec singură. Din moment ce tu trebuie neapărat să rămîi la Londra, n-are rost să-ţi iroseşti timpul făcînd călătoria pînă la Grassdale şi înapoi.

Numai că lui nu-i plăcea ideea de a mă trimite singură.

— Vai de mine, dar mă iei drept o fiinţă complet neajutorată — i-am răspuns — din moment ce te temi să mă laşi să merg o sută de mile în propria noastră trăsură, însoţită de valet şi de o cameristă. Dacă vii cu mine, cu siguranţă că te voi reţine. Dar spune-mi, te rog, Arthur, în ce constă această afacere plictisitoare? Şi de ce nu mi-ai pomenit de ea pînă acum?

— E vorba doar de o mică trebuşoară cu avocatul meu, mi-a răspuns.

Şi apoi mi-a îndrugat verzi şi uscate despre o bucată de pămînt pe care voia s-o vîndă ca să acopere o parte din ipotecile asupra moşiei lui. Dar fie că relatarea era puţin

cam încurcată, fie că mintea mea nu era prea limpede, n-am izbutit să înţeleg bine cum o asemenea treabă l-ar putea reţine în capitală două săptămîni după plecarea mea. Încă şi mai puţin înţeleg astăzi cum a putut să-l reţină o lună — deoarece cam atîta a trecut de cînd l-am lăsat acolo şi tot nu văd nici un semn de întoarcere. În fiecare scrisoare îmi făgăduieşte că va veni la mine peste cîteva zile şi de fiecare dată mă păcăleşte, sau se păcăleşte pe el. Scuzele lui sînt vagi şi nu stau în picioare Nici nu mă îndoiesc că a revenit în mijlocul foştilor lui tovarăşi de petreceri. O, Doamne, oare de ce l-am lăsat acolo? Aş vrea, tare aş vrea să se întoarcă!

29 iunie. Arthur tot nu s-a întors. Şi de multe zile aştept şi doresc zadarnic o scrisoare. Scrisorile lui, atunci cînd sosesc, sînt amabile — dacă acest cuvînt poate fi justificat de exprimări frumoase şi epitete drăgăstoase — dar sînt foarte scurte şi pline de scuze banale şi de promisiuni în care nu pot avea încredere. Şi totuşi, cu cîtă nerăbdare le aştept! Cu cîtă aviditate deschid şi devorez fiecare dintre aceste replici scurte şi mîzgălite în grabă la cele trei sau patru scrisori lungi pe care le-a primit de la mine şi le-a lăsat fără răspuns!

Vai, dar e o adevărată cruzime să mă lase atîta vreme singură! Ştie că n-am cu cine să vorbesc decît cu Rachel pentru că nu prea avem vecini prin împrejurimi — afară doar de familia Hargrave, a cărei reşedinţă o zăresc de aici, de la ferestrele de sus, printre colinele joase şi împădurite de dincolo de vîlcea. M-am bucurat cînd am aflat că Milicent stă atît de aproape de noi. Tovărăşia ei ar fi fost acum o blîndă consolare pentru mine, dar ea se află încă la Londra cu mama ei. La Grove nu e nimeni decît micuţa Esther şi guvernanta ei franţuzoaică, deoarece Walter e veşnic plecat. L-am văzut pe acest ideal al perfecţiunii masculine la Londra: nu prea păreu să merite elogiile mamei şi surorii lui, deşi cu siguranţă că era un

interlocutor mai agreabil şi un om mai plăcut decît lordul Lowborough, un tînăr mai candid şi cu idei mai morale decît domnul Grimsby, un gentleman mai rafinat şi mai manierat decît domnul Hattersley — singurul dintre ceilalţi prieteni pe care Arthur a găsit de cuviinţă să mi-l prezinte.

Oh, Arthur, de ce nu vrei să vii? De ce nu vrei măcar să-mi scrii? Ai vorbit de sănătatea mea, dar cum te-ai putea aştepta să-mi regăsesc aici culorile şi vigoarea? Ofilindu-mă din zi în zi în singurătatea şi neliniştea şi îngrijorarea aşteptării? Aşa ţi-ar trebui, ca la întoarcere să mă găseşti veştejită, urîţită şi îmbătrînită. Tare i-aş ruga pe unchiul şi mătuşa mea, sau pe fratele meu, să vină să mă viziteze, dar nu-mi place să mă plîng lor de singurătatea în care mă aflu — şi de fapt, singurătatea este cea mai mică dintre suferinţele mele; dar ce-o fi făcînd el? Ce l-o fi reţinînd atîta vreme? Tocmai această întrebare care revine neîncetat şi lucrurile oribile pe care le sugerează mă fac să înnebunesc.

3 iulie. Ultima mea scrisoare, plină de reproşuri amare, a smuls, în sfîrşit, de la el un răspuns mai lung decît cele de pînă acum. Dar încă nu ştiu cum să-l iau. Mă ceartă în glumă pentru fierea şi oţetul care s-au amestecat în ultima mea efuziune sentimentală, şi-mi spune că eu n-am cum să-mi dau seama de nenumăratele obligaţii care-l reţin. Dar afirmă că în ciuda tuturor acestora, va reveni cu siguranţă la mine înainte de sfîrşitul săptămînii viitoare, deşi e imposibil pentru un om aflat într-o asemenea situaţie ca a lui să fixeze o dată precisă a întoarcerii. Între timp mă îndeamnă să practic răbdarea — „prima dintre virtuţile femeii” — şi mă roagă să-mi amintesc de zicala: „despărţirea sporeşte iubirea” şi să mă mîngîi cu asigurarea că, cu cît stă mai mult departe de mine, cu atît mă va iubi mai mult cînd se va înapoia. Şi pînă se întoarce mă roagă din suflet să continui să-i scriu

neîncetat, pentru că deşi uneori e prea leneş, iar de cele mai multe ori prea ocupat, pentru a-mi răspunde la scrisori pe măsură ce le primeşte, îi face plăcere să le citească în fiecare zi. Şi dacă eu îmi voi pune în aplicare ameninţarea de a pedepsi aparenta lui neglijenţă încetînd să-i scriu, o să se supere atît de tare încît o să facă tot posibilul să mă uite.

În scrisoare mai adaugă şi următoarele informaţii în legătură cu biata Milicent Hargrave:

„Micuţa ta prietenă Milicent pare că-ţi va urma în scurt timp exemplul acceptînd jugul căsniciei, şi legîndu-se astfel de un prieten de-al meu. Ştii, Hattersley nu şi-a tradus încă în viaţă ameninţarea înspăimîntătoare de a-şi arunca preţioasa fiinţă în braţele primei fete bătrîne care s-ar fi arătat dispusă de a manifesta oarecare afecţiune pentru el. Dar el îşi păstrează hotărîrea absolută de a intra în rîndurile bărbaţilor căsătoriţi înainte de sfîrşitul anului.

— Numai că — mi-a zis el — trebuie să găsesc pe cineva care să-mi facă voia în toate — nu ca nevastă-ta, Huntingdon. E o fiinţă încîntătoare, dar s-ar părea că are şi o voinţă a ei proprie şi uneori se poate dovedi o vulpişoară (Eu m-am gîndit: «În privinţa asta, cam ai dreptate băiete» — dar nu i-am spus-o.) Trebuie să am şi eu — a continuat el — un suflet bun şi liniştit care să mă lase să fac ce vreau şi să mă duc unde îmi place, să rămîn acasă sau să stau în oraş, fără să aud un cuvînt de reproş sau vreo plîngere; pentru că nu pot să suport să fiu bătut la cap.

— Mde, i-am spus eu, păi ştiu eu pe cineva care ţi s-ar potrivi de minune dacă nu ţii prea mult la bani. E vorba de Milicent, sora lui Hargrave.

El a cerut să-i fie prezentat pe dată, întrucît zicea că bani are destui — sau *cel puţin o să aibă cînd bătrînul lui tată se va hotărî să părăsească scena. Aşa că, după cum*

vezi, Helen, am aranjat lucrurile destul de bine atît pentru prietena ta, cît şi pentru prietenul meu."

Biata Milicent! Dar nu-mi pot închipui să se lase vreodată convinsă să accepte un asemenea pretendent, un om ce repugnă în atît de mare măsură tuturor ideilor ei despre un bărbat vrednic să-l cinstească şi să-l iubească.

5 *iulie.* Vai! M-am înşelat. Am primit azi-dimineaţă o lungă scrisoare de la ea în care îmi spune că s-a logodit şi că se va mărita, probabil, înainte de sfîrşitul lunii.

„Nici nu ştiu ce să zic în privinţa asta sau ce să gîndesc — îmi scrie ea. *Ca să-ţi spun adevărul, Helen, nu mă încîntă deloc perspectiva. Dacă urmează să fiu soţia domnului Hattersley va trebui să încerc să-l iubesc. Şi eu mă străduiesc din răsputeri. Dar deocamdată am făcut prea puţine progrese. Şi cel mai grav simptom al acestui caz este faptul că-mi place cel mai mult cînd e departe de mine. Cînd se află în preajma mea mă sperie cu bruscheţea lui şi cu atitudinea ciudat de tiranică şi mă înspăimîntă gîndul de a mă mărita cu el. «Atunci de ce l-ai acceptat?" — mă vei întreba. Şi de fapt nici n-am ştiut că l-am acceptat. Dar mama zice că am făcut-o, şi aşa pare să creadă şi el. Cu siguranţă că n-am avut in*tenţia *s-o fac, dar nu mi-a plăcut să-l resping net, de teamă ca mama să nu se mîhnească şi să se supere (pen*tru *că ştiam că doreşte să-l iau de bărbat) şi am vrut să vorbesc întîi cu ea în privinţa asta, aşa că lui i-am dat* un *răspuns care mie mi s-a părut a fi evaziv, pe jumătate negativ. Dar ea zice că a fost aproape un consimţă*mînt *şi că el m-ar socoti extrem de capricioasă dacă ar fi să încerc să mi-l retrag. Şi realitatea este că în momentul respectiv am fost atît de zăpăcită şi de speriată încît aici nu ştiu prea bine ce am spus. Iar data următoare, cînd l-am întîlnit, m-a abordat cu deplină siguranţă ca pe logodnica lui oficială*

şi s-a apucat imediat să rezolve toate *chestiunile cu mama. Atunci n-am avut curajul să-i contrazic, aşa că nu mai văd cum aş putea s-o fac acum. Mi-e imposibil, amîndoi m-ar socoti nebună. Şi pe urmă, mama atît de încîntată de ideea căsătoriei! I se pare că mi-a aranjat admirabil situaţia, aşa că mi-e tare greu s-o dezamăgesc. Uneori mai ridic şi eu unele obiecţii şi-i spun ce simt, dar tu nu-ţi poţi închipui cum vorbeşte* ea. *Ştii, domnul Hattersley e fiul unui bancher bogat şi întrucît Esther şi cu mine nu avem nici o avere, iar Walter una prea mică, scumpa noastră mamă e foarte preocupată să ne vadă pe toţi făcînd partide bune, adică — aşa cum vede ea lucrurile — să ne căsătorim cu parte*neri *bogaţi. Nu este exact ideea mea despre o căsnicie bună, dar ea aşa gîndeşte cu toată seriozitatea. Zice că de îndată ce mă va vedea plecată cu bine, din mîinilei ei, îşi va lua o mare piatră de pe inimă. Şi mă asigură că va* fi *un lucru admirabil atît pentru familie cît şi pentru mine. Chiar şi Walter e încîntat de această perspectivă, cînd i-am mărturisit rezervele şi împotrivirea mea, mi-a spus că sînt prostii copilăreşti. Ţie, Helen, ţi se pare că sînt prostii? Mie nu mi-ar păsa dacă aş întrezări vreo perspectivă de a-l putea iubi şi admira, dar din nefericire lucrurile nu stau astfel. N-are în el nimic de care să-ţi poţi lega stima şi afecţiunea. Este diametral opus imaginii pe care mi-a făcusem despre viitorul meu soţ. Te rog frumos, scrie-mi şi spune-mi tot ce poţi ca să mă încurajezi. Nu încerca să mă convingi să-mi mut gîndul, fiindcă soarta mea e hotărîtă: pregătirile pentru importantul eveniment au şi început să se desfăşoare în jurul meu. Şi te rog să nu spui nici o vorbă împotriva domnului Hattersley, fiindcă vreau să gîndesc frumos despre el. Şi cu toate că şi eu l-am criticat, o fac pentru ultima dată. De aici înainte nu-mi voi îngădui niciodată să mai rostesc măcar un cuvînt în defavoarea lui, indiferent cît de mult s-ar putea să-l merite. Şi oricine va îndrăzni să vorbească mai mult sau*

mai puţin dipreţuitor despre omul pe care am făgăduit să-l iubesc, să-l cinstesc şi să-l ascult, trebuie să se aştepte la un reproş sever din partea mea. La urma urmelor, cred că nu e mai rău dacă nu cumva e chiar mai bun, decît domnul Huntingdon; şi totuşi, tu îl iubeşti şi pari să fii fericită şi mulţumită. Poate că voi izbuti şi eu să-ţi imit exemplul. Trebuie să-mi spui, dacă poţi, că domnul Hattersley e mai bun decît pare *— că* e *un om ales, onorabil şi cu inima deschisă —* de fapt *un adevărat diamant neşlefuit. S-ar putea* să *fie chiar aşa, dar nu-l cunosc suficient. Cunosc doar înfăţişarea lui exterioară şi ceea ce cred eu* a *fi latura lui cea mai urîtă."*

Şi Milicent îşi încheie scrisoarea cu cuvintele: *„La revedere, draga mea, Helen, şi-ţi aştept cu nerăbdare sfaturile, dar ai grijă să ţii cu cine trebuie".*

Vai mie! Sărmană Milicent, ce încurajare pot să-ţi ofer? Sau ce sfaturi afară doar de acela că e mai bine să pui piciorul în prag acum, — chiar de-ar fi să-ţi dezamăgeşti şi să-ţii superi nu numai mama şi fratele, ci şi curtezanul, — decît să-ţi închini întreaga viaţă de mai tîrziu tristeţii şi regretelor vane?

Sîmbătă, 13 iulie. Săptămîna s-a sfîrşit, dar soţul meu nu s-a întors. Toată vara blîndă trece fără o singură adiere de bucurie pentru mine, sau de folos pentru el. Şi eu tot timpul aşteptasem nerăbdătoare acest anotimp cu nădejdea scumpă şi înşelătoare că ne vom bucura atît de mult, împreună, de vară; şi că, cu ajutorul lui Dumnezeu şi cu strădania mea, ea va constitui mijlocul de a-i înălţa spiritul şi de a-i rafina gusturile, ridicîndu-l pînă la o apreciere potrivită a plăcerilor salutare şi pure ale naturii, ale tihnei şi ale dragostei sfinte. Dar acum, seara, cînd văd soarele rotund şi roşu coborînd calm îndărătul dealurilor acelora împădurite şi lăsîndu-le să doarmă într-un abur cald, auriu, nu pot să mă gîndesc decît că şi el şi eu am pierdut bucuriile unei alte zile încîntătoare. Iar

dimineaţa, cînd mă trezeşte sporovăiala şi agitaţia vrăbiilor şi ciripitul vesel al rîndunelelor — cu toatele preocupate de hrănirea puilor şi pline de viaţă şi de bucurie în trupuşoarele lor micuţe — deschid fereastra pentru a sorbi aerul înmiresmat şi înviorător şi privesc peisajul frumos rîzînd sub rouă şi sub razele soarelui. Numai că eu prea adesea fac de ruşine acest spectacol strălucitor, pătîndu-l cu lacrimile tristeţii ingrate, pentru că soţul meu nu-i poate simţi înrîurirea binefăcătoare. Iar cînd rătăcesc prin codrii vechi şi întîlnesc în drumul meu micuţele zîmbete ale florilor de pădure sau cînd mă aşez în umbra nobililor noştri frasini de la malul apei, cu ramurile legănîndu-se gingaş în adierea uşoară de vară, care murmură prin frunzişul lor, cu urechile pline de muzica aceea sfioasă amestecată cu zumzetul de vis al gîzelor, cu ochii duşi peste oglinda sticloasă a lăculeţului din faţa mea, înconjurat de gloata copacilor, unii dintre ei aplecaţi graţios pentru a-i săruta undele, iar alţii înălţîndu-şi semeţ capetele mult deasupra lui, dar întinzîndu-şi larg braţele pentru a-i cuprinde marginile, cu toţii oglindiţi pînă în străfundurile sale sticloase, deşi uneori imaginile sînt frînte în parte de zbenguiala insectelor acvatice, iar alteori, o clipă, totul tremură sub suflarea vîntului care atinge prea aspru faţa apei — nici atunci nu am nici o bucurie. Cu cît mai mare e fericirea pe care mi-o oferă natura, cu atît mai amarnic mă lamentez că nu e şi el aici pentru a o gusta. Cu cît mai bogată e bucuria pe oare am putea-o avea împreună, cu atît mai intens simt tristeţea actualei noastre despărţiri (da, tristeţea amîndurora, pentru că, fără doar şi poate, şi el e nenorocit, chiar dacă nu şi-o fi dînd seama de asta). Şi cu cît e mai mare satisfacţia simţurilor mele, cu atît mai cumplită e apăsarea pe care o simt în inimă. Pentru că el mi-o reţine în preajma lui, închisă în mijlocul prafului fumului Londrei — poate chiar întemniţată între zidurile abominabiului său club.

Dar cel mai rău e noaptea cînd intru în camera mea însingurată şi mă uit la luna strălucitoare, „dulce regină a cerului”, care pluteşte deasupra mea „pe bolta întunecată a lumii”, revărsînd strălucirea ei argintie asupra parcului şi pădurii şi apei, atît de pură, de tihnită şi de divină — şi mă gîndesc: „Unde-o fi el acum? Ce-o fi făcînd în clipa asta?” Habar n-are de această privelişte de paradis — poate că-şi face de cap cu tovarăşii lui de chefuri sau poate... — apără-mă Doamne că e prea mult — mult prea mult pentru mine!

23 iulie. Slavă Domnului, s-a întors în sfîrşit! Dar cît de schimbat e! Îmbujorat şi înfrigurat, moale şi apatic, cu frumuseţea lui ciudată, estompată, fără vigoarea şi vioiciunea lui de altădată. Nu l-am ţinut de rău nici cu vorba nici cu privirea, nici nu l-am întrebat măcar de ce a zăbovit atîta vreme. N-am avut inima s-o fac, pentru că mi se pare că singur se ruşinează — chiar aşa şi trebuie să fie, şi asemenea întrebări n-ar putea fi decît penibile pentru amîndoi. Îngăduinţa mea îi face plăcere ba chiar aş fi înclinată să spun că-l înduioşează. Zice că se bucură că e iarăşi acasă şi numai Dumnezeu ştie cît de tare mă bucur eu să-l văd iarăşi lîngă mine, chiar şi în halul în care este. Mai toată ziua zace pe canapea, iar eu îi cînt ceasuri întregi la pian şi din gură. Îi fac corespondenţa şi-i aduc tot ce vrea. Uneori îi citesc, sau îi vorbesc, alteori stau pur şi simplu lîngă el şi-l alint, cu dezmierdări tăcute. Ştiu că nu merită nici un sfert din ce fac pentru el şi tare mă tem că-l răsfăţ. Dar de data asta îl voi ierta pe deplin şi de bunăvoie. Dacă voi putea, îl voi determina să ajungă de la ruşine la virtute şi nu-i voi mai îngădui niciodată să mă părăsească.

E încîntat de atenţiile mele — şi poate că mi-e chiar recunoscător pentru ele. Îi place să mă aibă în preajma lui; şi cu toate că e morcănos şi ţîfnos cu slugile şi cu cîinii, cu mine se poartă blînd şi dulce. Nu ştiu cum ar fi

dacă nu m-aş arăta atît de prevenitoare, ieşind în întîmpinarea dorinţelor lui, şi dacă n-aş evita cu atîta grijă — sau dacă n-aş înceta imediat — să fac vreun lucru care are cît de cît şanse să-l irite sau să-l tulbure, indiferent dacă pe bună dreptate sau nu. Vai, ce n-aş da să merite toată această grijă! Aseară cînd şedeam alături de el, ţinîndu-i capul în poală şi mîngîindu-i buclele frumoase, gîndul acesta îmi umplea ochii de lacrimi — aşa cum se întîmplă adesea. Numai că de data asta o lacrimă a căzut pe faţa lui şi l-a făcut să-şi ridice privirea spre mine. A zîmbit, dar nu într-un mod ofensator.

— Scumpa mea Helen! mi-a zis el, de ce plîngi? Doar ştii că te iubesc (zicînd asta mi-a dus mîna la buzele lui fierbinţi) şi ce altceva mai poţi dori?

— Doar atît, Arthur, să te iubeşti şi tu cu tot atîta sinceritate şi credinţă cum te iubesc eu.

— Asta ar fi destul de greu, zău aşa! mi-a răspuns el, strîngîndu-mi mîna cu tandreţe.

24 august. Arthur a redevenit cel dinainte, la fel de robust şi de nepăsător, cu inima şi mintea la fel de uşuratice ca pe vremuri, la fel de agitat, de greu de distrat; ca un copil răsfăţat şi aproape tot atît de poznaş, mai ales atunci cînd vremea umedă îl ţine în casă. Aş da nu ştiu ce să aibă şi el ceva de făcut, vreo meserie sau profesie sau ocupaţie folositoare — orice numai să dea şi el de lucru capului cîteva ceasuri pe zi oferîndu-i şi un alt subiect de gîndire în afară de propriile lui desfătări. Dacă ar putea face pe moşierul şi s-ar ocupa de proprietate — dar nu se pricepe cîtuşi de puţin la asta şi nici nu-şi pune mintea la contribuţie. Sau dacă ar vrea să se apuce de vreo îndeletnicire literară sau să înveţe să deseneze sau să cînte. Întrucît îi place atît de tare muzica mă străduiesc adeseori să-l conving să înveţe pianul, dar e mult prea leneş pentru o asemenea întreprindere. N-are nicidecum gîndul să facă efortul de a învinge obstacole, după cum

nu are nicidecum gîndul de a-şi ţine în frîu poftele instinctive; şi aceste două lucruri îl distrug. Le-am pus pe amîndouă pe seama tatălui său, aspru, dar nepăsător, şi a mamei lui care l-a răsfăţat nebuneşte. Dacă voi fi vreodată mamă îmi voi da toată osteneala să reprim această crimă a răsfăţului exagerat. Nici nu pot s-o judec cu mai puţină severitate cînd mă gîndesc la consecinţele ei nefaste.

Din fericire, curînd se va deschide sezonul de vînătoare şi atunci, dacă vremea îi va îngădui, îşi va găsi o ocupaţie suficientă în urmărirea şi uciderea potîrnichilor şi fazanilor. Nu aveam găinuşe de munte, pentru că altfel s-ar fi putut bucura de o ocupaţie similară şi în momentul de faţă, în loc să stea tolănit sub salcîmi şi să-l tragă de urechi pe bietul Dash. Dar zice că vînătoarea făcută de unul singur e tare plicticoasă şi că îi trebuie vreo doi prieteni care să-l ajute.

— Atunci Arthur, ai grijă să fie cît de cît nişte oameni decenţi, i-am zis eu.

Cuvîntul „prieten” rostit de gura lui, îmi dă fiori: ştiu că tocmai unii dintre „prietenii” lui l-au determinat să rămînă la Londra şi să zăbovească atîta vreme acolo. De fapt, din ceea ce mi-a spus fără să-şi dea prea bine seama, sau din vorbele şi aluziile care i-au scăpat din cînd în cînd, nu mai am nici o îndoială că adeseori le arăta scrisorile mele pentru ca ei să vadă cu cîtă dragoste veghează soţia sa asupra intereselor lui şi cît de amarnic îi regretă ea absenţa. Şi tot aşa am dedus că ei l-au convins să mai stea săptămînă după săptămînă, afundîndu-se în tot felul de dezmăţuri pentru a nu se expune să fie socotit de ei drept un nătîng, sub papucul nevestii, şi poate chiar pentru a le arăta cît de departe se poate aventura fără riscul de a zdruncina dragostei soţiei devotate şi iubitoare. E o idee oribilă, dar mi-e greu să cred că e falsă.

— Ei bine, mi-a răspuns el, m-am gîndit în primul rînd la lordul Lowborough. Dar e imposibil să-l avem pe el printre noi fără jumătatea lui, prietena noastră comună Annabella. Aşa că trebuie să-i invităm pe amîndoi. Sper că nu te temi de ea, Helen? m-a întrebat el cu o sclipire maliţioasă în ochi.

— Bineînţeles că nu, i-am răspuns. De ce m-aş teme? Şi pe cine mai vrei să inviţi?

— Păi, pe Hargrave — el o să se bucure să vină fiindcă, deşi proprietatea lui nu e la mare depărtare de aici, nu prea are terenuri de vînătoare, şi la urma urmei noi ne-am putea extinde prădăciunile pînă acolo, dacă am dori s-o facem. Ştii, Helen, că el e un om întru totul onorabil, un adevărat gentleman care ştie să se poarte cu doamnele. Şi m-am gîndit şi la Grimsby. E un băiat destul de liniştit şi de cumsecade — sper că n-ai nimic împotriva lui Grimsby?

— Nu pot să-l sufăr. Dar în orice caz, dacă tu ţii, am să mă străduiesc să-i suport o vreme prezenţa.

— Astea sînt numai prejudecăţi, Helen, o simplă antipatie de femeie.

— Nu; am motive serioase pentru acest resentiment Ăştia sînt toţi?

— Păi da, cam aşa cred. Hattersley o să fie prea ocupat, gîngurind ca un porumbel cu mireasa lui, ca să aibă, în momentul de faţă, timp liber pentru puşti şi cîini de vînătoare.

Asta îmi aminteşte că am primit mai multe scrisori de la Milicent, după nunta ei, şi, fie că e adevărat, fie că numai se preface, dar pare să se fi împăcat cu soarta ei. Afirmă că a descoperit nenumărate virtuţi şi perfecţiuni la soţul ei, dintre care unele, mă tem eu, nişte ochi mai puţin părtinitori n-ar prea izbuti a le discerne, de-ar fi să le caute cu toată grija şi chiar cu lacrimi. Iar acum, că s-a desprins cu glasul lui sonor şi cu manierele lui necioplite, lipsite de curtenie, Milicent spune că nu i se mai pare geu

să-l iubească aşa cum trebuie să facă o nevastă şi mă roagă din suflet să ard scrisoarea acea în care mi-a vorbit cu atît de puţină chibzuinţă împotriva lui. Aşadar, sper că va putea totuşi să fie fericită. Însă, de se va întîmpla astfel, va fi numai şi numai răsplata bunătăţii ei: pentru că dacă ar fi vrut să se considere victima soartei, sau a înţelepciunii prea lumeşti şi practice, a mamei ei, ar fi putut să se trezească extrem de nefericită. Iar dacă de dragul datoriei n-ar fi făcut toate eforturile pentru a-şi iubi bărbatul, fără îndoială că l-ar fi urît pînă la sfîrşitul vieţii.

CAPITOLUL XXVI

23 SEPTEMBRIE. OASPEŢII noştri au sosit acum vreo trei săptămîni. Lordul şi lady Lowborough sînt căsătoriţi de peste opt luni. Şi îi voi acorda doamnei atîta credit încît să spun că soţul ei e alt om; înfăţişarea, dispoziţia şi caracterul lui s-au schimbat, sensibil, în bine, de cînd nu l-am mai văzut. Numai că există încă loc pentru îmbunătăţiri. Nu e întotdeauna vesel şi nici întotdeauna mulţumit, şi ea se plînge adesea de toanele lui, deşi, din toată lumea, tocmai ea ar trebui să fie ultima care să-l acuze de acest lucru, întrucît el nu şi le manifestă niciodată împotriva ei, decît cel mult pentru vreo purtare de natură a scoate din sărite pînă şi un sfînt. El tot o mai adoră şi ar fi în stare să umble în mîini pînă la capătul pămîntului numai pentru a-i face pe plac. Ea e conştientă de puterea pe care o are asupra lui şi o foloseşte din plin; dar ştiind bine că e mai puţin primejdios să obţii un lucru prin dezmierdări şi vorbe mieroase decît prin porunci, în mod foarte înţelept îşi compensează despotismul cu linguşeli şi alintări suficiente pentru a-l face să se creadă un om fericit, îndrăgit şi favorizat de soartă.

Totuşi are un fel al ei de a-l chinui, de pe urma căruia sufăr şi eu alături de el, sau cel puţin aşa s-ar putea întîmplă dacă aş accepta un asemenea mod de a vedea lucrurile. Îl chinuie cochetînd pe faţă — deşi nu chiar scandalos — cu domnul Huntingdon, care acceptă cu

dragă inimă să-i fie partener în acest joc. Numai că mie nu-mi pasă pentru că în privinţa lui ştiu că nu e vorba decît de vanitate şi de o dorinţă diabolică de a-mi stîrni gelozia şi, poate, de a-şi chinui prietenul; iar ea, fără îndoială, e îndemnată de motive similare. Numai că în manevrele ei e mai multă maliţie şi mai puţină joacă de copil. Aşadar, este evident interesul meu să-i dezamăgesc pe amîndoi în ceea ce mă priveşte păstrîndu-mi tot timpul o seninătate veselă şi netulburată. De aceea mă străduiesc să-mi manifest cea mai deplină încredere în soţul meu şi cea mai mare indiferenţă faţă de vicleşugurile şi iscusinţa atrăgătoarei mele vizitatoare. Lui nu i-am făcut reproşuri decît o dată şi asta pentru că a rîs de figura deprimată şi îngrijorată a lordului Lowborough într-o seară cînd cei doi se dăduseră în spectacol într-un mod deosebit de supărător. Atunci într-adevăr am spus mulţime de lucruri în această privinţă şi l-am mustrat cu destulă severitate. Dar el n-a făcut decît să rîdă şi mi-a zis:

__— Îl compătimeşti, Helen, nu-i aşa?

— Compătimesc orice persoană căreia i se face rău, şi-i compătimesc şi pe cei care pot să jignească astfel oamenii.

— Vai, Helen, eşti tot aşa de geloasă ca şi el! a strigat soţul meu rîzînd şi mai tare, de unde mi-am dat seama că e imposibil să-l conving de greşeala lui.

Prin urmare, de atunci încolo, m-am abţinut cu grijă să mai pomenesc în vreun fel de acest subiect şi l-am lăsat pe lordul Lowborough să se descurce singur cum o putea. Dar el e lipsit fie de înţelepciunea, fie de puterea de a-mi urma exemplul, deşi se străduieşte să-şi ascundă cît mai bine nelinişstea şi stînjeneala. Şi totuşi, ele se manifestă pe chipul lui şi proasta lui dispoziţie iese din cînd în cînd la iveală — chiar dacă nu sub forma unor resentimente făţişe — căci nu merge niciodată chiar atît de departe. Dar, mărturisesc că eu simt uneori muşcătura geloziei —

aspră şi dureroasă chiar — cînd Annabella îi cîntă acompaniindu-se la pian, iar soţul meu îi ascultă, pierdut, glasul, cu sincer şi vădit interes. Atunci ştiu că e cu adevărat încîntat şi că eu nu am puterea de a trezi o ardoare similară. Îl pot amuza şi delecta cu cîntecele mele simple, dar nu-l pot fermeca în atît de mare măsură.

28 septembrie. Ieri ne-am dus cu toţii la Grove, conacul îndelung neglijat al domnului Hargrave. Maică-sa ne invită adeseori acolo ca să se bucure de prezenţa scumpului ei Walter. Şi de data asta ne-a invitat pe toţi ia un dineu, şi în onoarea noastră a adunat laolaltă — ca să ne ţină tovărăşie — pe toţi nobilii de prin împrejurimi care au putut să vină. Petrecerea era foarte bine organizată: dar eu n-am putut să nu mă gîndesc tot timpul la costul ei. Nu-mi place doamna Hargrave: e o femeie aspră, pretenţioasă şi cu preocupări lumeşti. Are destui bani ca să trăiască foarte comod, dacă ar şti însă cum să-i folosească în mod judicios şi dacă şi-ar fi învăţat şi fiul să facă acelaşi lucru. Dar ea se străduieşte tot timpul să menţină aparenţele, cu acea trufie condamnabilă care socoate pînă şi cel mai mic semn de sărăcie drept o crimă ruşinoasă. Îi împilează pe ţăranii ce depind de ea, manifestă multă zgîrcenie faţă de slugi şi-şi privează pînă şi fiicele — după cum se privează şi pe ea de adevăratele binefaceri ale vieţii, pentru că nu consimte să cedeze pasul celor care au avere de trei ori mai mare decît a ei; şi, mai presus de toate, pentru că e hotărîtă ca scumpul ei fiu să capete posibilitatea „de a-şi ţine capul la fel de sus ca şi cei mai înalţi gentilomi ai ţării”. Acest fiu, îmi închipui, e foarte cheltuitor şi are obiceiuri costisitoare. Nu e un risipitor nesăbuit şi nici un om înnebunit după căutarea plăcerilor, dar ţine „ca totul să fie elegant în jurul lui” şi să-şi permită cam multe dintre bucuriile tinereţii. Asta n-o face atît pentru satisfacerea propriilor sale gusturi cît pentru a-şi menţine reputaţia de filfizon, în

lume, şi de băiat de viaţă printre nelegiuiţii săi tovarăşi de chefuri. Dar e prea egoist ca să se gîndească vreodată cît de multe lucruri ar putea să aducă mamei şi surorilor sale iubitoare cu banii pe care-i risipeşte astfel pentru el. Atîta vreme cît ele izbutesc să-şi facă o apariţie onorabilă o dată pe an, cînd vin la oraş, el nici nu-şi bate măcar capul să se gîndească la micile lor lupte de acasă, la felul cum se privează în taină de unele şi de altele. E un fel destul de aspru de a-l judeca pe „scumpul, nobilul şi mărinimosul Walter”, dar mă tem că am prea multă dreptate.

Preocuparea şi grija neîncetată a doamnei Hargrave de a găsi partide bune pentru fiicele ei constituie în parte cauza şi în parte rezultatul acestor greşeli: făcînd o figură bună în lume şi prezentîndu-le într-o lumină cît mai favorabilă, ea speră să le asigure nişte şanse mai bune. Şi întinzîndu-se astfel mai mult decît îi e plapuma, depăşindu-şi mijloacele şi copleşindu-l cu daruri pe fratele lor, le lipseşte pe ele de averea necesară, prefăcîndu-le astfel în nişte pietre greu de urnit din casă. Biata Milicent, mă tem, a şi căzut jertfă manevrelor acestei mame cu concepţii greşite, care se felicită că şi-a îndeplinit în mod atît de satisfăcător datoria maternă şi speră să facă la fel de mult şi pentru Esther. Dar Esther e deocamdată doar o copilă — o fetiţă băieţoasă şi veselă da paisprezece ani. Are sufletul la fel de cinstit, de naiv şi de nevinovat ca şi al surorii ei, însă are o personalitate neînfricată şi mă tem că mamei ei îi va fi destul de greu să-i încovoaie cerbicia conform ţelurilor urmărite de ea.

CAPITOLUL XXVII

9 OCTOMBRIE. ACUM CINCI ZILE, într-o seară, puţin după ce se servise ceaiul, Annabella cînta, acompaniindu-se la pian, avîndu-l ca de obicei alături pe Arthur. Îşi terminase cîntecul, dar rămăsese încă la pian. Iar el stătea aplecat asupra scaunului ei, şi făcea conversaţie în şoaptă, ţinîndu-şi faţa foarte aproape de a ei. M-am uitat la lordul Lowborough. Se afla în celălalt capăt al odăii, vorbind cu domnii Hargrave şi Grimsby. Totuşi l-am văzut aruncînd către doamna lui şi către stăpînul casei o privire enervată — manifestare clară a unei profunde nelinişti — la care Grimsby a zîmbit. Hotărîtă să întrerup *tête-á-tête-ul*, m-am ridicat şi — alegînd o bucată muzicală de pe etajera cu note şi partituri — m-am apropiat de pian cu intenţia de a o ruga pe lady Lowborough să ne-o cînte. Însă am rămas ţintuită locului şi fără glas cînd am văzut-o ascultînd cu un zîmbet de încîntare — după cît se părea şi cu obrajii îmbujoraţi — şoaptele dulci ale lui Arthur, şi lăsîndu-şi liniştită mîna în strînsoarea lui. Sîngele mi-a năvălit mai întîi în inimă, apoi în cap. Pentru că asta n-a fost totul: Puţin înainte de a mă apropia eu, Arthur a aruncat în grabă o privire peste umăr către celelalte persoane din incăpere şi apoi şi-a lipit mîna care nu se împotrivea, de buzele lui, într-o sărutare pasionată. Ridicînd capul a dat cu ochii de mine, apoi şi i-a lăsat în jos, încurcat şi speriat. Şi ea m-a văzut şi m-a

înfruntat cu un aer aspru şi sfidător Am lăsat notele pe pian şi m-am retras. Mi-a venit rău; dar n-am părăsit încăperea. Din fericire se făcuse tîrziu şi nu putea să mai treacă multă vreme pînă cînd societatea avea să se risipească. M-am dus la cămin şi mi-am sprijinit capul de el. Peste cîteva minute cineva m-a întrebat dacă nu mă simt bine. N-am răspuns. De fapt, în momentul acela nici nu mi-am dat prea bine seama ce mă întreabă. Dar în mod mecanic mi-am ridicat ochii şi l-am văzut pe domnul Hargrave stînd lîngă mine pe carpeta căminului.

— Să vă aduc un pahar cu vin? m-a întrebat.

— Nu, mulţumesc, i-am răspuns.

Şi, îndepărtîndu-mă de el, m-am uitat în jur. Lady Lowborough se afla lîngă soţul ei, aplecată asupra lui şi cu mîna pe umărul lui, vorbindu-i în şoaptă şi zîmbindu-i. Arthur era la masă şi răsfoia un album cu gravuri. M-am aşezat pe scaunul cel mai apropiat, iar domnul Hargrave, constatînd că serviciile lui nu sînt solicitate, s-a retras în mod foarte înţelept. Curînd după aceea lumea a spus noapte bună şi, în timp ce oaspeţii se retrăgeau în odăile lor, Arthur s-a apropiat de mine zîmbind cu un aer foarte sigur de el.

— Eşti foarte supărată, Helen? mi-a şoptit el.

— Nu e vorba de o glumă, Arthur — i-am răspuns eu pe un ton grav, dar cu tot calmul de care am fost în stare — dacă nu cumva ţi se pare o glumă să-mi pierzi definitiv afecţiunea.

— Cum? Eşti chiar atît de pornită? a exclamat el rîzînd şi mi-a strîns mîna într-ale lui.

Dar eu mi-am tras-o înapoi, indignată, şi aproape dezgustată, pentru că se vedea bine că e sub influenţa vinului.

— Atunci trebuie să mă aşez în genunchi, mi-a spus el. Şi îngenunchind în faţa mea, cu mîinile împreunate şi ridicate într-o parodie a smereniei, a continuat pe un ton de implorare:

— Iartă-mă, Helen! Scumpa mea Helen, iartă-mă, şi n-am să mai fac niciodată!

Îngropîndu-şi faţa în batistă s-a prefăcut că scoate nişte suspine profunde.

Lăsîndu-l în această poziţie mi-am luat sfeşnicul şi, strecurîndu-mă, în tăcere, afară din odaie, am urcat scările cît de repede am putut. Dar el a constatat curînd că l-am părăsit şi, alergînd după mine, m-a cuprins în braţe tocmai cînd intrasem în cameră şi mă pregăteam să-i închid uşa în nas.

— Nu, nu, pe legea mea, n-ai să scapi aşa uşor de mine! a strigat el.

Apoi, alarmat de starea de agitaţie în care mă aflam, m-a rugat cu căldură să nu mă înfurii atît de tare, spunîndu-mi că sînt albă la faţă şi că, dacă urmez această cale, o să mă omor singură.

— Atunci dă-mi drumul! i-am şoptit.

M-a lăsat imediat din braţe — şi bine a făcut, pentru că într-adevăr eram furioasă. Am căzut moale în fotoliu şi am încercat să mă liniştesc pentru că voiam să-i vorbesc cît mai calm. A rămas în picioare lîngă mine, dar n-a îndrăznit să mă atingă sau să-mi vorbească. Apoi apropiindu-se şi mai mult s-a lăsat într-un genunchi — de data asta nu din prefăcută umilinţă, ci pentru a se afla la aceeaşi înălţime cu mine, şi sprijinindu-se de braţul fotoliului a început a-mi vorbi cu glas scăzut:

— Toate astea sînt fleacuri, Helen, o glumă, o nimica toată, care nu merită nici măcar o clipă de gîndire. N-ai să înveţi niciodată — a continuat el cu mai multă îndrăzneală — că nu ai de ce să te temi din partea mea? Că te iubesc pe deplin şi din tot sufletul? Sau că, a adăugat el, şi un zîmbet îi flutura pe la colţurile gurii, dacă mă gîndesc vreodată, măcar o clipă, la altcineva nu trebuie să-ţi pară rău de asta, pentru că asemenea fleacuri apar şi dispar ca o licărire de fulger, în timp ce drgostea mea pentru tine

arde statornic şi neîncetat, ca soarele. Micul meu tiran nesăbuit, oare asta...

— Arthur, te rog taci o clipă şi ascultă-mă — şi să nu crezi cumva că am un acces de furie din pricina geloziei. Sînt absolut calmă. Uite, pipăie-mi mîna.

Şi cu un aer grav am întins-o către el, dar am strîns-o pe a lui cu o energie care părea să conteste afirmaţia mea şi care l-a făcut, deci, să zîmbească.

— Nu e nevoie să zîmbeşti, domnule, i-am zis eu întărindu-mi strînsoarea şi privindu-l ţintă pînă l-am făcut aproape să se intimideze. Se prea poate, domnule Huntingdon, să ţi se pară că e foarte frumos să te distrezi stîrnindu-mi gelozia. Dar bagă bine de seamă să nu-mi stîrneşti cumva ura. Şi dacă vei ajunge să faci să mi se stingă dragostea, vei vedea că nu e deloc uşor să mi-o mai reaprinzi.

— Bine, Helen, nu voi repeta greşeala. Dar te asigur că n-am avut nici o intenţie rea. Băusem cam prea mult vin şi în momentul acela nu-mi dădeam bine seama ce fac.

— Adeseori bei prea mult, şi ăsta e încă un obicei pe care-l detest.

A ridicat capul, uluit de pasiunea cu care vorbeam

— Da, am continuat. E un lucru pe care nu l-am pomenit niciodată, pentru că mi-a fost ruşine. Dar acum îţi voi spune că mă necăjeşte şi mă tulbură şi s-ar putea chiar să mă şi dezguste dacă o vei ţine tot aşa şi vei lăsa năravul să pună stăpînire pe tine, ceea ce se va întîmpla cu siguranţă în cazul cînd nu te opreşti la timp. Dar e greu să punem pe seama vinului întreaga ta comportare faţă de lady Lowborough. Şi în seara asta ştiai perfect ce faci.

— Ei bine, îmi pare rău, a replicat el, mai degrabă morocănos decît pocăit. Ce altceva mai vrei?

— Îţi pare rău că te-am văzut, de asta nu mă îndoiesc, i-am răspuns cu răceală.

— Dacă nu m-ai fi văzut — a mormăit el cu ochii în podea — nu s-ar fi întîmplat nimic rău.

Am simţit că-mi plesneşte inima. Dar cu multă hotărîre mi-am înghiţit năduful şi i-am spus calm:

— Aşa ţi se pare?

— Chiar aşa, mi-a răspuns el aproape obraznic. La urma urmei ce-am făcut? Nimic — decît faptul că tu te-ai găsit să transformi totul într-un motiv de acuzaţie şi supărare.

— Dar ce-ar gîndi lordul Lowborough, prietenul tău, dacă ar şti totul? Sau ce-ai gîndi chiar tu, dacă el sau vreo altă persoană ar fi jucat acelaşi rol faţă de mine pe care l-ai jucat tu faţă de Annabella?

— I-aş zbura creierii.

— Ei vezi, Arthur? Atunci cum poţi să spui că e o nimica toată o greşeală pentru care te-ai socoti îndreptăţit să zbori creierii altui bărbat? E oare o nimica toată să te joci cu sentimentele prietenului tău şi ale mele — să te străduieşti să răpeşti unui soţ afecţiunea nevestei lui? Oare jurămintele căsătoriei sînt o simplă glumă? Şi e chiar o nimica toată să te distrezi călcîndu-le în picioare-şi ispitind şi pe altcineva să facă la fel? Oare pot eu iubi un bărbat care săvîrşeşte asemenea lucruri şi apoi susţine cu atîta degajare că e vorba de un fleac?

— Chiar tu eşti aceea care-ţi calci în picioare jurămintele căsniciei — mi-a zis el ridicîndu-se indignat şi măsurînd camera în lung şi-n lat. Ai făgăduit să mă cinsteşti şi să mi te supui, şi acum încerci să mă tiranizezi şi mă ameninţi, şi mă acuzi, şi mă faci tîlhar! Dacă n-ar fi la mijloc starea în care te afli Helen, nu m-aş supune chiar aşa blînd ca un mieluşel. Nu pot suporta să-mi dicteze nici o femeie, chiar dacă e soţia mea.

— Şi atunci ce-ai să faci? Ai s-o ţii tot aşa pînă cînd am să ajung să te urăsc şi pe urmă ai să mă acuzi că-mi calc jurămîntul?

A tăcut o clipă şi apoi a răspuns:

— N-ai să mă urăşti niciodată.

Întorcîndu-se şi reluîndu-şi poziţia dinainte, la picioarele mele, a repetat pe un ton mai vehement:

— Nu mă poţi urî atîta vreme cît eu te iubesc.

— Dar cum pot eu să cred că mă iubeşti dacă vei continua să te porţi în felul ăsta? Pune-te în locul meu: să mă comport şi eu astfel, ai mai socoti oare că te iubesc! În asemenea împrejurări ai mai crede în declaraţiile mele cele mai solemne şi mi-ai mai acorda cinstire şi încredere?

— Sînt două situaţii diferite. Aşa e în firea femeii, să fie constantă, să iubească o persoană, o singură persoană, orbeşte, nebuneşte şi de-a pururi. Domnul să le aibă în pază, scumpele de ele! Şi pe tine mai presus de toate! Dar trebuie să ai puţină înţelegere şi pentru noi, Helen. Trebuie să ne acorzi ceva mai multă libertate şi îngăduinţă, pentru că aşa cum zice Shakespeare:

„Oricît ne-am lăuda, avem pasiuni
Mai schimbătoare, lacome, nebune,
Mult mai uşor stîrnite sau pierdute,
Mai firave ca cele de femeie.” [9]

— Vrei să spui prin asta că am pierdut pasiunea ta şi a cîştigat-o în schimb lady Lowborough?

— Nu, cerul mi-e martor că în comparaţie cu tine o socot pe ea doar ţărînă şi scrum — şi voi continua să gîndesc astfel dacă nu mă vei îndepărta de tine printr-un exces de severitate. Ea e fiica pămîntului; tu eşti un înger din ceruri. Numai că nu trebuie să fii prea austeră în divinitatea ta şi să-ţi aminteşti că sînt doar un biet muritor şi supus greşelii. Zău aşa, Helen, nu vrei să mă ierţi? a încheiat el luîndu-mi, cu tandreţe, mîna şi ridi cînd capul cu un zîmbet nevinovat.

— Dacă te iert ai să repeţi greşeala.

[9] William Shakespeare, A douăsprezecea noapte, Actul II, Scena IV, 13-16.

— Jur pe...

— Nu jura. Te pot crede pe cuvînt chiar şi fără să te juri. Ce n-aş da să pot să am încredere în oricare vorbă a ta!

— Atunci pune-mă la încercare, Helen. Încrede-te în mine şi iartă-mă numai de data asta şi ai să vezi! Haide odată, că trec prin chinurile iadului pînă te aud rostind cuvîntul acela!

Nu l-am rostit, dar am pus mîna pe umărul lui şi l-am sărutat pe frunte şi apoi am izbucnit în lacrimi. M-a îmbrăţişat cu căldură; şi de atunci am rămas în termeni foarte buni. A fost destul de cumpătat la masă şi purtarea lui faţă de lady Lowborough n-a lăsat nimic de dorit. În prima zi a ţinut-o la distanţă, în măsura în care a putut s-o facă fără să încalce, în mod flagrant, legile ospitalităţii. După aceea, s-a arătat prietenos şi civilizat, dar atîta tot — în prezenţa mea, cel puţin, şi, bănuiesc, şi în celelalte împrejurări, pentru că ea pare ţeapănă şi nemulţumită, iar lordul Lowborough este, în mod vizibil, mai bine dispus decît înainte şi mai cordial cu gazda lui. Dar voi fi foarte bucuroasă să-i văd duşi de aici, deoarece am atît de puţină afecţiune pentru Annabella încît e o adevărata povară să fiu amabilă cu ea şi cum e singura doamnă din casă, în afară de mine, mă văd silită să petrec o mare parte din timp împreună cu ea. Data viitoare, cînd va mai veni pe aici doamna Hargrave, voi saluta vizita ei drept o adevărată uşurare. Mă bate chiar gîndul să cer permisiunea lui Arthur ca s-o poftesc pe bătrîna doamnă să stea la noi pînă la plecarea oaspeţilor. Cred că aşa voi face. Ei i se va părea o atenţie amabilă din partea mea, şi, cu toate că am prea puţină poftă de societatea ei, va fi cu adevărat binevenită ca o a treia doamnă care să se interpună între lady Lowborough şi mine.

Prima dată cînd am rămas singură cu această lady, după seara aceea nefericită, s-a întîmplat chiar în ziua următoare, la vreo două ceasuri după micul dejun. Domnii

părăsiseră casa după ce petrecuseră intervalul de timp obişnuit, scriind scrisori, citind ziarele şi schimbînd între ei cîte o vorbă.

Lady Lowborough şi cu mine am stat împreună cîteva minute. Ea lucra ceva, iar eu parcurgeam coloanele unui ziar din care desprinsesem esenţialul cu mai bine de un sfert de oră înainte. Era un moment de stînjeneală penibilă pentru mine şi socoteam că pentru ea trebuie să fie infinit mai neplăcut. Dar se pare că mă înşelam. Ea a fost prima care a vorbit. Zîmbind cu siguranţă şi sînge rece, a început astfel:

— Soţul tău a fost foarte bine dispus aseară, Helen. Aşa e el întotdeauna?

Am simţit că-mi năvăleşte sîngele în cap şi că-mi ard obrajii.

— Nu, i-am răspuns, şi nădăjduiesc că nu i se va mai întîmpla niciodată.

— Va să zică i-ai ţinut o predică înainte de culcare, nu?

Nu; dar i-am spus că nu-mi place o asemenea conduită şi mi-a promis că n-o va mai repeta.

— Mi s-a părut cam smerit şi supus azi-dimineaţă, a continuat ea. Iar tu, Helen, ai plîns, după cîte văd. Ştii, asta este marea noastră resursă. Dar plînsul nu te face să te doară ochii? Şi poţi plînge întotdeauna cînd crezi că se cuvine s-o faci?

— Nu plîng niciodată pentru a obţine anumite efecte. Şi nici nu înţeleg cum poate cineva s-o facă.

— Mă rog, nu ştiu; eu, personal, n-am avut niciodată motive să experimentez. Dar cred că dacă Lowborough ar face asemenea greşeli de comportare l-aş sili să plîngă. Nu mă mir că te-ai supărat, căci sînt sigură că dacă soţul meu ar comite chiar şi o greşeală mai puţin gravă decît asta, i-aş da o lecţie pe care n-ar uita-o multă vreme. Dar, pe de altă parte, el nu se va face niciodată vinovat de aşa ceva pentru că-l ţin mult prea bine în frîu.

— Eşti sigură că nu-ţi arogi prea multe merite? După cîte am auzit, lordul Lowborough se făcuse remarcat pentru cumpătarea lui cu multă vreme înainte de a te mărita tu cu el — şi acum e la fel de cumpătat ca şi atunci.

— A, te referi la vin? Da, în privinţa asta e destul de ferit de primejdii. Iar în ceea ce priveşte ocheadele aruncate altei femei — şi sub acest raport e ferit de primejdii atîta vreme cît trăiesc eu, pentru că mă adoră aşa de mult încît ar fi în stare să sărute pînă şi pămîntul de sub picioarele mele.

— Serios? Şi eşti la fel de sigură că-i meriţi adoraţia?

— Mde, în privinţa asta n-aş şti să-ţi spun. Nici tu Helen, nu eşti străină de faptul că sîntem cu toţii supuşi greşelii. Nici unii dintre noi nu merită să fie adoraţi şi veneraţi. Eşti sigură că preaiubitul tău Huntingdon merita toată dragostea cu care-l înconjuri?

La asta n-am ştiut ce să-i răspund. Ardeam de indignare. Dar mi-am stăpînit orice manifestare exterioară şi mi-am muşcat doar buza prefăcîndu-mă că-mi aranjez lucrul de mînă.

— În orice caz, a reluat ea, speculîndu-şi avantajul obţinut, te poţi consola cu asigurarea că tu meriţi toată dragostea pe care ţi-o oferă el.

— Mă măguleşti, i-am răspuns, dar cel puţin mă pot strădui s-o merit.

Apoi am schimbat subiectul.

CAPITOLUL XXVIII

25 DECEMBRIE. ANUL TRECUT, de Crăciun, eram mireasă, cu inima copleşită de bucuria momentului şi plină de speranţe fierbinţi pentru viitor — dar nu şi fără o undă de presimţiri şi de temeri întunecate. Acum sînt soţie. Bucuria s-a mai potolit, dar n-a dispărut cu totul; speranţele mi-au mai scăzut, dar nu s-au spulberat; temerile au sporit, dar n-au fost confirmate pe deplin. Şi, slavă Domnului, sînt şi mamă. Dumnezeu mi-a trimis un suflet pe care să-l cresc şi mi-a acordat o bucurie nouă, mai calmă, şi speranţe mai solide care să mă aline.

25 decembrie. A mai trecut un an. Micuţul meu Arthur trăieşte şi înfloreşte. E sănătos, deşi nu prea robust. E jucăuş şi vioi fără să supere pe nimeni, e afectuos şi supus unor pasiuni şi emoţii pe care nu şi le poate încă exprima pentru că n-a învăţat să vorbească. În sfîrşit, a cucerit inima tatălui său; acum, frica mea permanentă e ca nu cumva indulgenţa nesăbuită a acestui tată să-i strice caracterul. Dar trebuie să mă tem şi să mă feresc de propria mea slăbiciune, pentru că niciodată pînă acum n-am ştiut cît de tare e ispitit un părinte să-şi răsfeţe singurul copil.

Am nevoie să-mi găsesc o consolare în fiul meu, pentru că (acestei hîrtii fără glas îi pot încredinţa mărturisirea) găsesc prea puţină consolare la soţul meu. Îl iubesc încă;

şi el mă iubeşte, în felul lui, dar, vai, cît de diferit este acest sentiment, de iubirea pe care aş fi putut să i-o ofer şi de cea pe care nădăjduisem odinioară s-o primesc! Cît de puţină înţelegere adevărată există între noi; cît de multe dintre gîndurile şi sentimentele mele sînt încătuşate în sihăstria întunecoasă a minţii mele! Cît de mult din fiinţa mea a rămas de fapt nemăritată — sortită fie să se împietrească şi să se acrească în umbra neînsorită a singurătăţii, sau să degenereze cu totul şi să se ofilească din lipsă de hrană pe acest teren nesănătos! Dar, repet, n-am nici un drept să mă plîng. Să declar doar adevărul — cel puţin o parte din adevăr — şi să văd mai apoi dacă alte adevăruri, mai întunecate, nu vor păta aceste pagini. Sîntem căsătoriţi de mai bine de doi ani şi probabil că „farmecul” idilei noastre s-a istovit. Cu siguranţă că acum am coborît pe treapta cea mai de jos a afecţiunii lui Arthur şi am descoperit toate racilele firii sale. Dacă se va schimba ceva, probabil că se va schimba în bine, pe măsură ce ne deprîndem mai mult unul cu celălalt. Cu siguranţă că e greu să coborîm la un nivel mai scăzut decît cel la care am ajuns. Şi dacă se va întîmplă aşa, voi putea suporta bine lucrurile, — cei puţin atît de bine cît le-am putut suporta pînă acum.

Arthur nu e chiar ceea ce numeşte îndeobşte lumea un bărbat rău: are multe calităţi. Dar e un bărbat lipsit de stăpînire de sine sau de aspiraţii înalte, iubitor de plăceri şi care se lasă uşor pradă bucuriilor animalice. Nu e un soţ rău, dar ideile lui despre îndatoririle şi bucuriile conjugale nu corespund cu ale mele. Judecînd după aparenţe, el concepe soţia ca pe o fiinţă care să-şi iubească soţul şi să stea acasă, servindu-l, distrîndu-l şi îngrijindu-se în tot felul de bunăstarea lui, atîta vreme cît are el chef să stea cu ea. Iar cînd e plecat, să se ocupe de interesele lui — domestice sau de altă natură — şi să-i atşepte, răbdătoare, întoarcerea. Asta, indiferent de ce face el între timp.

La începutul primăverii şi-a anunţat intenţia de a pleca la Londra: mi-a zis că treburile lui îi reclamă prezenţa acolo şi nu mai poate să se împotrivească acestei neoesităţi. Şi-a exprimat regretul că mă părăseşte şi, pe de altă parte, speranţa că mă voi distra cu copilaşul pînă la întoarcerea lui.

— Dar de ce trebuie să mă părăseşti? l-am întrebat. Nu văd de ce n-aş merge cu tine; pot fi gata oricînd.

— Nu cumva ai vrea să iei copilul la Londra?

— Da, de ce nu?

Lucrul era absurd: cu siguranţă că aerul de la oraş nu i-ar fi făcut bine nici lui şi nici mie ca doică. În împrejurările date, obiceiurile londoneze, orele tîrzii de culcare n-ar fi fost deloc potrivite pentru mine. În general, m-a sigurat că ar fi fost un lucru extrem de supărător, incomod şi primejdios. I-am respins obiecţiile cît de bine m-am priceput, pentru că tremuram la gîndul că se va duce singur şi eram în stare să sacrific aproape orice cînd era vorba de mine şi chiar şi de copil, numai pentru a-l împiedica să plece. Într-un tîrziu, mi-a spus de la obraz, şi chiar pe un ton cam ţîfnos, că n-are ce să facă cu mine acolo. Era istovit şi el de nopţile de nesomn. I-am propus să stăm în camere separate. Dar a zis că nici aşa nu e bine.

— Adevărul este, Arthur, i-am răspuns în cele din urmă, că te-ai săturat de societatea mea şi eşti hotărît să nu mă iei cu tine. Puteai să spui asta din capul locului.

El a negat. Dar eu am părăsit imediat încăperea şi am fugit în camera copilului ca să-mi ascund tulburarea.

Eram prea jignită ca să-mi mai exprim nemulţumirea faţă de planurile lui sau ca să mă mai refer cît de cît la acest subiect, afară doar de cazul cînd era vorba de aranjamentele necesare pentru plecarea lui şi rezolvarea treburilor cît timp va fi plecat. Asta pînă în ajunul călătoriei, cînd l-am implorat, cu toată seriozitatea, să aibă grijă de el şi să se ferească din calea ispitei. A rîs de neliniştea şi

de îngrijorarea mea, dar m-a asigurat că ele sînt lipsite de orice temei şi a făgăduit să ţină seamă de sfaturile mele.

— Bănuiesc că n-are nici un rost să te rog să fixezi o zi pentru întoarcerea ta? l-am întrebat.

— A, nu! Date fiind împrejurările, nici n-aş putea s-o fac. Dar te rog să fii sigură, dragostea mea, că nu voi lipsi multă vreme.

— Nu vreau să te ţin prizonier acasă, i-am răspuns. N-aş protesta chiar şi împotriva unei absenţe de cîteva luni, dacă poţi fi fericit atîta vreme fără mine, cu condiţia să ştiu că nu eşti în primejdie. Dar nu-mi place ideea că te afli acolo, printre prietenii tăi, cum le zici tu.

— Ei, ei, prostuţo! Ce-ţi închipui că nu sînt în stare să-mi port singur de grijă?

— Data trecută n-ai făcut-o. Dar de data asta, Arthur am adăugat eu cu toată seriozitatea, arată-mi că eşti în stare s-o faci şi dovedeşte-mi că nu trebuie să-mi fie teamă să-ţi acord încrederea!

De promis a promis într-adevăr, însă cam pe tonul pe care-l folosim cînd încercăm să potolim un copil. Şi parcă şi-a ţinut promisiunea? Nu! De aici înainte nu voi mai putea niciodată să-l cred pe cuvînt. Amară, foarte amară mărturisirea! Din pricina lacrimilor nici nu mai văd ce scriu. A plecat la începutul lui martie şi nu s-a întors pînă în iulie. De data asta nu s-a mai deranjat să-şi găsească pretexte, şi scrisorile lui au fost mai rare, mai scurte şi mai puţin afectuoase, în special după cîteva săptămîni. Veneau la intervale tot mai mari şi erau din ce în ce mai concise şi mai nepăsătoare. Şi totuşi, cînd omiteam să-i scriu, se plîngea că-l neglijez. Cînd îi scriam cu severitate şi răceală — aşa cum mărturisesc că am făcut-o adesea în ultima perioadă — mă ţinea de rău pentru severitate şi spunea că în felul ăsta îl fac sa se înspăimînte La gîndul întoarcerii acasă. Cînd încercam să-l conving cu duhul blîndeţii, îmi răspundea pe un ton mai agreabil şi

făgăduia să se întoarcă. Dar, în sfîrşit, învăţasem între timp să nu mai ţin seamă de făgăduielile lui.

---- Sfîrşit vol. 1 ----